

Олександр Зорич

ОФІЦЕР МАГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ 2

АЛФЕВІКА

Олександр Зорич

ОФІЦЕР МАГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Книга друга

ЗЕЛЕНИЙ
• ПЕС •

Київ – 2004

УДК 821.161.2–312.9
ББК 84.4 УКР–445
З 86

ЗОРИЧ Олександр

З 86 Офіцер магічної безпеки (книга друга):
Роман. — К.: Джерела М, 2004. — 288 с.
ISBN 966-7831-65-5

Чи можна відокремити любов від влади? Навряд чи! Сьогодні ти секретний агент магічної безпеки, котрий чесно виконує свої професійні обов'язки, а завтра – Вбивця відображених, який покликаний вершити долі держави і одночасно мусить рятувати кохану від наглої смерті. Як вижити у цій непростій ситуації, залишитися на вершині і завоювати любов коханої жінки водночас?

Вихід один: боротьба.

Ми переконані, подробиці таких непростих колізій не залишать байдужими нікого. Бо перед вами продовження відомого роману Олександра Зорича «Офіцер магічної безпеки», де у химерне плетиво класичного фентезі майстерно додано елементи політичного детективу. Чи то еротичного роману? А чи інтелектуального читива? Чи всього потроху?

Відповідати вам, та не забувайте: ми живемо, щоб любити, любимо, щоб владарювати. Чи то, може, навпаки?

ББК 84.4 УКР–445

© О. Зорич, 2004
© ТОВ «Джерела М»,
художнє оформлення,
оригінал-макет, виключна
ліцензія на видання, 2004

ISBN 966-7831-65-5

РОЗДІЛ 1. ХОЦ-ДЗАНГ

1

Егін був упевнений, що ніколи не знав цього вірша напам'ять. А також і в тому, що взагалі ніколи його не чув.

*В лиху годину вів Герсар
На грютів армію свою –
Знайшов не те він, що шукав,
Зустрівшись з ворогом в бою.
Серед таємних рівчаків,
Між згірків і прикритих ям,
Де височіє частокіл,
Герсар там голову поклав,
Проливши кров густим вином.
Неспроста було то... Енно!*

Але тепер він крутився в нього на язиці, заповнював його мозок, розцвітав бур'яном на задвірках свідомості, стукав у всі двері сприйняття й відлунював у вухах. Енно! Енно! Енно!

Егін був п'яний. Але п'яний не вином. Медом Поезії.

Він не сумнівався, що пекуча солодка рідина, яку він пригубив з люб'язно запропонованого кубка, була тим самим ненависним і жаданим Медом Поезії, повсюдним знищенням якого опікувався, не шкодуючи сил, Звід Рівноваги.

О так, Егін пам'ятав, у який з тунелів повели кухаря-карлика, якому вдалося виготовити Мед за стародавнім рецептом, провезеним контрабандою з Харрени. Егін пам'ятав, як надсадно горлав нещасний, коли кат просмикував кінський волос крізь свіжу рану в язиці кулінара.

Егін знав тоді, що там, у підвалі, сталося. Язик кухаря проткнули тонким і чистим срібним стилем. (У Зводі Рівноваги були не в пошані бруд і гнійні рани. Навіть якщо всім відомо, що ці рани не встигнуть загноїтися. Дурний тон є дурний тон. Інструмент має бути чистим.)

Кат тягнув за волос, а невдачливий медовар клявся, на півтунелю волав, що не буде більше, як є не буде, ніколи не буде і клянеться, клянеться, клянеться більше не варити, не готувати, не замишляти лихе, не порушувати закони і забути рецепт... Тільки хто ж вірив цим клятвам!

"Що за гідота цей Мед, – подумалося тоді Егінові, – якщо через нього доблесним офіцерам Опори Єдності доводиться займатися такою брудною, такою невдячною роботою? Бруднити срібне стилі"

"А тепер, – подумав Егін, – тепер я сам сповнений Медом Поезії по самі вінця. І що ж?"

Проливши кров густим вином.

Неспроста було то, Енно!

Тепер він лежав десь і на чомусь. Його очі були, як і раніше, закриті пов'язкою.

Його думки не бажали збиратися в стрункі ланцюги. Єдине, у чому він був цілком упев-

нений, так це в тому, що "в лиху годину вів Герсар на грютів армію свою" Навіщо вони дали йому Мед? Навіщо його взагалі дають і варять? Але пам'ять відмовляла йому тепер коли хотіла й у чому хотіла.

Децо Егін усе ж таки пам'ятав, незважаючи на послаблення всіх своїх аналітичних здібностей.

Наприклад, що воїни стародавності присьорбували Мед Поезії перед битвою, щоб зробити бій громокипучим, смерть – легкою, а посмертя – солодким.

Що майстри знаменитих мечів прикладалися до чаші з Медом перед тим, як узятися за молот. Щоб зробити пісню меча дзвінкою, його плач – суворим, а його мовчання – оглушливим.

Він пам'ятав, що відьмаки і відьми п'ють Мед перед тим, як замовляти рани й наводити пристріт. А жінки підливають його в кубки охололих до них коханців. А якщо Медом помазати за вухом у пса, він перестане вити на місяць. Але навіщо йому, Егінові, Мед?

Проте думка його, яка сконцентрувалася зовсім ненадовго на тому незначному, що він почерпнув із просторікувань наставника щодо історії і звичаїв стародавніх народів, дуже швидко полетіла зовсім в інші простори.

Егін віддався цілковито серйозним міркуванням про те, чому грюти, у похід на яких повів своє військо Герсар, мочаться сидячи. По-жіночому.

Висновків було два. По-перше, тому, що в степу так надійніше і потаємніше. Не образиш нічиїх почуттів, а для грютів це дуже ва-

жливо. Грюти часом демонструють надзвичайне ханжество.

А по-друге, тому, що сліпій стрілі, пущеній у роззяву-стовпчик з головою і ногами грюта, набагато важче простромити наскрізь сина степів, котрий мирно сидить і озирається довкола. Та й руки в нього не зайняті. Може натягувати лук і сидячи. А що тут, власне, такого?

2

Світ, збризнутий Медом Поезії, постав перед Егіном дивним і неосяжним.

Багато речей, що здавалися йому колись важливими, тепер виглядали суцими дрібницями.

Наприклад, що за місто розчинило перед ним і його супутниками свої ворота?

Скільки часу минуло, відтоді як Дотанагела і Знахар робили Сонячну Засіку?

Чи довго чудовий рудий виродок зі сліпими більмами, на спині якого качався в сідлі напівбожевільний чи напівсонний Егін, ішов угору, угору й угору?

Чому він, Егін, такий же, по суті, сліпий тепер, як і його кінь: не рветься до світла і не пручається, хоча, як йому іноді здається, досить зірвати пов'язку з очей, щоб усе побачити й у всьому розібратися?

Але рука чомусь не хоче зривати пов'язку. Напевно, суворий голос одного зі смегів, котрий попередив його, що голова і пов'язка для нього тепер одне ціле, не велить його руці чинити так. А він, Егін, теж нічого їй наказати не може.

Егінові очі були розплющені, але він не бачив нічого, крім густої й бездонної чорноти тканини. Жоден корпускул світла не просочувався крізь неї. "Треба бути надто наївним, щоб вважати, що тут уся справа в щільності матеріалу", – безсило подумав Егін і розкинув руки на ложі.

Саме ложе і земля під ним гоїдалися й пульсували, ніби він був прикріплений до поверхні гігантського бубна. Такого ж величезного, як море. Бубна, у який із запалом лупить невидима рука. Звуків не чути, але шкіра бубна пульсує, а разом із нею пульсує і сам Егін.

"Енно!" – підтягували голоси з порожнечі, і цей харренський бойовий клич лунав, здавалося, на тисячу ліг у всі чотири боки.

Він був один. Чи не один. Він тепер щось на кшталт наложниці. Щось на кшталт Вербеліни. А Вербеліна тепер щось на кшталт повії. Він у місті примар. Можливо, навіть у самому Хоц-Дзангу.

Його розум відмовляється служити йому, а його тіло робить тільки те, що саме вважає за потрібне.

І до того ж чийсь руки розхристують на ньому сорочку й пестять його груди. І чийсь губи цілують його то несміливо, то наполегливо. І Норо окс Шин не існує більше, разом з усім Вараном, Ясновельможним князем та Істиною. А є тільки рими й ритми, шерехи, струми теплого повітря, пряні аромати й глухі звуки з вулиці. Чи це теж мара, така ж нав'язлива, як і вірші, яких він ніколи не знав?

"Сумнівів бути не може в одному: я на Цинорі", – з усією іронією, на яку він був здатен, сказав собі Егін, коли все ті ж прохолодні руки, жіночі руки, розстебнули пряжку спочатку на лівій сандалії, а потім на правій.

Сандалії впали на підлогу. Мара за марою, змінюючи одна одну, немов день і ніч...

3

Сандаліями покійного Арда окс Лайна – о так, це все ще були вони – справа не обмежилася.

Його реїтузи сповзли зі стегон стараннями цієї мари, що мала звички новенької з портового борделя. Атласну Егінову сорочку було розстебнуто й знято. Його пас було розв'язано. Егін не пручався.

"Усе, як скрізь", – подумав він, коли вірш про похід харренського любителя юних, дуже юних жінок-дівчат, що мав ім'я Лорнум Герсар, прокрутився в його мозку ще три, а може й тридцять три рази.

Це були жіночі руки й жіночі губи, і сумніватися в цьому було марно. Егінові було з чим порівнювати. З Овель, наприклад. Хоча ні, Овель, якби робила те саме, робила би це не так. Чомусь Егін був певен, що зовсім не так. Більш ніжно. Більш трепетно й водночас значно сміливіше й тепліше.

Вербеліна? О так, це, звичайно ж, Вербеліна. Адже вона теж тут, у цьому місті примар. І вона теж... теж що? Неважливо, адже вона могла якимсь дивом пробратися до нього, Егіна, і виразити свою любов найулюбленішим способом.

Егінова рука опустилася на одну з жіночих ручок. Прохолодна. А потім обережно, дуже обережно поповзла вище. Так роблять усі сліпи. Вище. До ліктя, під пахву, до плеча. А звідти до ключиць. До шиї. О так, це тіло дуже схоже на тіло Вербеліни. І це волосся. Дуже густе, ароматне, гладеньке, ретельно вичесане.

"Вербеліно, ти?" – хотілося запитати Егінові. Але язик його не слухався, а лежав теплим у печері ясен, покритих солодким килимом Меду Поезії.

Незабаром його друга рука лягла на талію дівчини й почала свій повільний рух угору, вниз, убік. М'язисте тіло. Впалий живіт. Кучерявенька шерстка. Милий, акуратний пупок. Ні, це не Вербеліна, це мара. Але вона чомусь триває й триває. Вона не зникає. Вона тягнеться. Дві маленькі, немов два зрілі південні персики, грудки. Ні, вони не тануть під його, Егіновими, руками. Вони залишаються на місці.

І тут уявна Вербеліна зітхнула. Так палко й проникливо, як ніколи не вдавалося Вербеліні, навіть коли вона була в ударі. Це зітхання видалося Егінові стародавнім, як сама пристрасть.

У цьому зітханні Егінові почулася така архаїчна, нецивілізована й дика сповненість буття, така довірчість і така ніжність, що він мимохіть здригнувся.

Тепер його тіло припинило бути лантухом для борошна, кинутим на пульсуючий барабан. Тепер його тіло сповнювалося вогнем, ім'я і саму суть якого він знав надто

добре для гречного офіцера Зводу Рівно ваги.

"Йди до мене, дівчинко, довірся мені", – хотілося сказати Егінові, але його язик залишався нерухомим.

Вона, як не дивно, почула його.

4

"Грютська Скачка" О так, це була грютська скачка.

Він уже пізнав якість її пряний смак. Не дуже давно. З Овель.

Її стегна обхопили живіт Егіна так само міцно, як коліна наїзниць притискаються до крупа коня в шаленому галопі. Її пальці вцепилися в Егінові груди, а спина вигнулася під напором спокуси.

Вона, Вербеліна, чи ні – та, що так схожа на Вербеліну, – мчала вперед, назустріч своїй насолоді. Вона квапилася. Вона поспішала. Її дихання прискорювалося. Але вона, схоже, не боялася, що насолода вислизне від неї, бо Егін був витривалий. Немов породистий грютський жеребець.

Егін відчував її усім своїм еством. Він не бачив її, але відчував на дотик. Здавалося, з усіх п'яти чуттів, якими наділила варанця природа, в Егіна залишався тепер один лише дотик, бо навіть слух і нюх на час залишили його.

Теплий океан. Внутрішність переспілого фрукта. Інжиру чи дині. Літній оксамит. Вишукане хутро білої куниці. От які порівняння, напевне, спали б на думку Егінові, якби він був здатен цікавитися порівняннями. Ці-

кавитися чим-небудь. Бо він пропустив ту мить, коли те, що відбувається, набуло самостійної цінності, і був уже давно по той бік межі, коли розум ще значить що-небудь.

Егінів світ розтанув і умчав у нікуди в ритмі грютського галопу.

Тепер він рвався й пульсував разом із нею. Її дотики ставали все більш вимогливими, а рухи все більш рвучкими.

Егін не міг залишатися байдужим. Його стегна тепер допомагали їй. Їхні серця тепер билися в унісон. Їхні подихи зливалися воєдино з кожним поштовхом. З кожним поцілунком. Мед Поезії перетворився на Мед Кохання.

Нарешті невидима, але відчутна всією поверхнею душі й шкіри наїзниця рвонулася щосили вперед і вниз і застигла, ніби музична фраза, віднесена вітром. А Егін, не в силах стримуватися далі й не бачачи в цьому жодного сенсу, стрімголов кинувся у вир заборонної насолоди слідом за нею.

Діва тихенько скрикнула. Егінові руки зімкнулися замком у неї на талії, і коли його тіло відчуло ритмічний трепет, що виходить з тепла перезрілого інжиру, із самого ества дівчини, Егін стиснув зуби й застогнав, поринаючи все глибше в безодні екстазу, настільки несподіваного, наскільки й невловимого.

– Дякую, люба, – голос Егіна був хрипкий і гучний, але все ж таки звучав певним натяком на подяку й ніжність.

Хай би хоч що там було, а тепер він уже не був німий.

– Я хочу бачити тебе! – тихо мовив Егін, коли його стегна стали знову наповнюватися життям.

Він відчував її. Вона лежала поруч і грала Овелиними сережками, що, як і раніше, прикрашали його, Егінову, шию. Але вона мовчала.

Інтригує? Розпалює його цікавість, як це зазвичай у жінок, ким би вони не були? Чи вона взагалі не вміє говорити? А лише сміятися? Але що тут інтригувати, милостиві гіазирі, коли він і так украй заінтригований?

– Послухай, я дуже хочу бачити тебе! – повторив Егін, вклавши в ці слова всю свою щирість і ніжність. – Дозволь мені поглянути на тебе, а там ти зможеш знову надягти на мене цю дурну пов'язку... бач, мені самому несила зробити це...

Він відчув, як дівчина звелася на лікті й, судячи із шереху шовків, сіла біля його голови на подушки.

Егін вже втратив надію почути відповідь, як раптом дівчина заговорила – повільно, з жорстоким варварським акцентом. Її голос, однак, був музичний і чистий.

– Мене звати Тара, і мені до душі твоя сміливість, Егіне.

Відразу ж за цим незаслуженим, а тому сумнівним, на думку Егіна, компліментом, її прохолодна долоня сковзнула до Егінової потилиці й одним спритним рухом розв'язала вузол.

Ще один рух – і Егінові очі були звільнені для світла й барв.

Егін уже був готовий розплющити очі, як раптом йому стало дуже, дуже страшно. Це ж

зрозуміло – щойно він кохався з примарою. Що ж він побачить тепер? Струпи, оскал жовтих беззубих ясен, позбавлених губ, фіолетову зморщену шкіру, поплутане, зваляне, тьмяне волосся?

Стоп. Примара – це не гулящий труп, який відлежав своє в сандаловому саркофазі якого-небудь родинного склепу. Примара й мертвяк – дві великі різниці. І він, як офіцер Зводу, мав би про це пам'ятати. Та й узагалі, якщо йому вистачало сміливості кохатися з безтілесною істотою, то з якого, питається, дива він має страшитися її вигляду? Якщо в неї взагалі є вигляд.

І Егінові вії рішуче спурхнули нагору.

6

Безмісячна ніч.

Досить простора з дуже низькою стелею кімната.

У центрі – ложе, на якому, не торкаючись один одного, змогли б переночувати четверо.

Стрілчасте віконце завішене плетеною з червоного очерету фіранкою. У кутку – приладдя для вмивання і нічний горщик варанського зразка. Судячи з вигляду, предмет розкоші часів Інна окс Лагіна.

Навпроти ложа – низький столик з їжею. Навряд чи вона отруєна. Жодних прикрас. Жодних знаків на стінах. І Зіниць Доброзвичайності теж не видно. От воно яке, його нове помешкання!

Швидко пробігшись по кімнаті, Егінів погляд переметнувся на ложе. Проте... Тут на нього чекало розчарування.

На подушках, які були виразно прим'яті сідницями дівчини, котра, як думалося (чи гадалося?) Егінові, сиділа тут, обхопивши коліна руками, він не побачив нічого, схожого на дівчину.

Можливо, лише слабке світіння. Настільки слабке, що, нахиливши голову набік і прищулившись, Егін був змушений визнати його фантазією. Дівчини зовсім не було видно. Втім, вершників він теж не бачив, тоді як Дотанагела вів із ними дуже змістовну бесіду. Чи була Тара тією самою сміхотливою вершницею?

– Отже, Таро, я взагалі не можу тебе побачити? – зітхнув Егін, свердлячи поглядом пороженчу.

– Зараз не можеш, – відповідала вона. – Але за чотири дні – так.

– Ти здобудеш плоть? Що буде за чотири дні? – похмуро поцікавився Егін, відзначаючи, що він легко змирився із тим, що в його нової коханки немає тіла, а є лише його нерегулярна подоба.

– По-перше, Егіне, мені не потрібна плоть. А по-друге, за чотири дні буде повня, – сказала Тара.

– А раніше? – наполягав Егін.

– Можна й раніше, але ці способи мені не подобаються.

– Що за способи?

– Я думала, ти знаєш. Як послухати, що розповідають про Звід Рівноваги, то там у вас нібито кожен бачить наскрізь сімнадцять дверей світобудови й управляється з духами як зі своїми слугами. Чи, ліпше, як зі своїми дружинами.

– У нас заборонене багатоженство, – бовкнув Егін, аби не мовчати.

І тут Тара розсміялася. Так, тоді, у рибацькому поселенні, Егін чув її сміх. Не впізнати його було неможливо. Він був схожий на дзенькіт скляних дзвіночків, що їх вдягають на лапи ручним соколам. На шепіт садових лілій, що труться одна об одну воскобілими бутонами. На сріблясте биття водограю.

Як раптом її сміх перервався. Тара, ставши серйозною, вела далі:

– Ці способи прості. Ти можеш побачити моє відображення в кам'яному люстрі. У нас одне таке є, щоправда далеченько звідси. А по-друге, можна виготовити особливий еліксир – із трав, сім'я риб і стовченого в порошок смарагда. Ця суміш називається "Покрови Промовця". Потім я цим еліксіром обмажуся від голови до ніг, і ти, Егіне, мене побачиш, якщо вже дуже сильно хочеш.

– Я – хочу, а от чи хочеш ти, Таро, щодо цього в мене є сумніви... – відповідав Егін, міряючи кроками кімнату.

– Зачекай краще чотири дні. Цей еліксир палить тіло і їсть очі, та, головне, я потім довго не зможу повернутися до того вигляду, який мені більш звичний. Я сама не своя після нього... – соромливо й сумно проказала Тара.

– Нічого, я зачекаю, – злякано й поспіхом завірив її Егін. Чомусь йому дуже не хотілося, щоб ця дівчина заподіювала собі біль, виконуючи його пусті примхи. – Я чекатиму. Дуже чекатиму!

Егін скрушно й розгублено сів на ложі. Він не впізнавав себе!

Що ж це діється з ним? Він боїться заподіяти біль примарі, з якою щойно вступив у зв'язок, що перевершує за своєю зухвалістю всі мислимі Звернення разом узяті. Та й що вже тут перейматися Зверненням, коли ти спиш з живою й безтілесною істотою на ім'я Тара? Егін стиснув скроні вказівними пальцями.

– Не бійся мене, Егіне, – прошепотіла Тара над самим його вухом.

7

Тієї ночі він кохався з нею ще раз.

Але тепер ніщо з Укладень Браслета й Жезла вони не порушили.

Тара лежала поруч, ніжно обійнявши Егіна за шию. Не стогнала і не металася. Егін був нерозторопний, уважний і спокійний. Утім, цей спокій приховував ураган, який лиш очікував на ту мить, коли йому буде дозволено вирватися назовні.

Егін кохався із заплющеними очима. Цього разу він зав'язав їх сам. Не бачити дівчини, чиї тверді соски лоскочуть твій напружений живіт, було понад його розуміння. Але не кохатися із дівчиною лише тому, що ти не бачиш її, теж було занадто. Хоча й зовсім по іншому занадто.

Коли Тара приліпила до Егінової щоки стомлений, але ніжний поцілунок, Егін зізнався собі в тому, що ця ніч була найбільш дивною і хвилюючою в його житті. Тара, як і раніше, мовчала, граючи сапфіровими клішнями –

єдиним, що залишилося Егінові на спомин від Овель. Займався світанок.

– Скажи, це ти вибрала мене тоді, у тім поселенні?

– Угу, – проковтнувши позіх, відповіла Тара. – Ти був найгарнішим з-поміж усіх.

– І це все? – трохи ображено запитав Егін.

Він, як і будь-який варанець на державній службі, не вважав здатність подобатися жінкам ні за чесноту, ні за заслугу.

– Чесно кажучи, це не тільки не все, але й не головне, – відповідала Тара, лоскочучи його підборіддя пасмом свого волосся.

Якого воно кольору? Чорне, як у більшості смегів? Руде, як у багатьох смегів? Каштанове, як в Овель?

– Що ж тоді головне?

– Головне – це те, що ти єдиний серед усіх своїх товаришів, хто, сам того не відаючи, прямує Строкатим Шляхом Великої Байдужості.

– Ти, напевне, жартуєш, Таро, – в Егіна похололо всередині.

Шлях Великої Байдужості... Щось він про це вже чув. Щось погане, звісно. А що може бути доброго в будь-якій байдужості – малій чи великій – для офіцера Зводу Рівноваги?

– Я не жартую, – з притиском сказала Тара. – Я, на відміну від Фараха і Кіндина, зрозуміла це тієї самої миті, як наші коні розсікли ваш сонячний вогонь. І в мене є три докази. Усі три, як кажете ви у своєму Зводі Рівноваги, – Змінені речі. Вони кажуть про тебе більше, ніж про магію, – усі три вірші Книги Урайна.

Егін зірвав пов'язку і подивився туди, де, за його уявленням, мали б сяяти чи блакиттю, чи зеленню Тарині очі.

"Завжди цікаво дізнаватися про себе такі подробиці, про які раніше й не підозрював!"

Раніше Егінові здавалося, що радувати такими подробицями – прерогатива знахарів Зводу. "У тебе серце не ліворуч, а праворуч. А печінка – ліворуч", – от що якимось почув був Егін від старого Знахаря, і повірив йому на слово.

Але тодішній його подив не йшов ні в яке порівняння з тим, як він був ошелешений тепер. Він прямує Шляхом? Припустімо. Але яким, питається, чином цей підсудний факт лишився непоміченим його пильними колегами?

– Скажи мені, Таро, про які докази ти торочиш? – намагаючись бути стриманим, запитав Егін. Сказане пролунало благанням. – Якщо ти вправі говорити про це.

– Я вправі робити дуже багато чого. Знімати з твоєї голови пов'язку Кіндина, а з твоїх очей – завісу неуцтва. Я вправі кохати тебе й наказувати іншим. Я не вправі відпустити тебе, але... – Егін помітив, що Тара явно бовкнула зайве і шкодує про це, – я завжди відповідаю за свої слова. Отже, Егіне, усі три докази на виду. Перший – пряжка тієї сандалії, яку я нещодавно зняла з твоєї стопи. А другий і третій висять на шовковому шнурку в тебе на шії!

Егін був, м'яко кажучи, спантеличений. Йому було нелегко повірити в те, що він тягає

на собі три предмети, чию сутність Змінено, причому тягає на очах у своїх більш досвідчених колег.

Пряжку на сандалії Арда окс Лайна було разом із сандаліями привласнено ним майже випадково. Його сандалії порвалися, а йти босоніж не хотілося – от і все.

Овелині сережки теж потрапили до нього випадково. Саме знайомство з Овель іс Тамай, не вигідне йому, як з'ясувалося згодом, у всіх відношеннях, було чистою випадковістю. Навряд чи хтось міг заздалегідь прорахувати, що йому, Егінові, заманеться прогулятися Жовтим Кільцем, перед тим як завалитися спати вдома після вечірки в Іланафа. І підстроїти ту зустріч у порожньому парадному. І ту ніч, що почалася у фехтувальній залі...

– Не розумію, – Егін вирішив за краще зізнатися. – Навіть якщо ці предмети створені зі Зміненої матерії, вони доводять лише те, що я власник певної кількості Зміненої матерії...

– Ти розмірковуєш як офіцер Зводу, котрий займається крутіємством на вимогу начальства. Тоді як ти – людина. Ти вже виріс з тієї тісної шкіри, у яку тебе зашили люди, котрим було довірено твою долю.

"Шкіра й справді тріщить по всіх швах. Видно, Норо окс Шин зшив її за чужою міркою"

9

– ...Пряжка на твоїй правій сандалії – сегмент тіла того Скорпіона, якого Дотанагела назвав Убивцею відображених. Ці сережки,

що висять у тебе на шиї, є не що інше як його клішні. Простим смертним не дано мати при собі більш як дві частини Скорпіона. Бо тривале володіння навіть однією з них – вірний шлях до наглої смерті. Тільки ті, хто прямують Строкатим Шляхом, здатні й тримати при собі частини цієї дивної тварі, і викликати її до життя.

– Але, Таро, зрозумій, я не збирав ці частини. Я не прагнув володіти ними. Я навіть не знав про них. Усі вони потрапили до мене випадково. Ви-пад-ко-во! – Егін заперечував Тарі із запалом, який здивував його самого. Адже він знав, що із таким запалом заперечують лише винні й викриті. Незаслужено обмовлені заперечують по-іншому.

– Так, вони потрапили до тебе випадково. Але ця випадковість сама є законом. Цієї випадковості не сталося б, якби ти не прямував Строкатим Шляхом, Егіне. Я б навіть сказала, що ти є найбільш значущою персоною серед усіх варанців, у товаристві яких тобі довелося потрапити на Цинор.

– Але я не прямував Шляхом, Таро!

– Ти – ні. Це Шлях прямував тобою. Тобі не вибрати Шляху, якщо спершу він не вибере тебе. Зоренароджені не вибирали долі Зоренароджених. Вони ними народилися. І хоча всі вони часом мріяли про те, щоб проміняти свою долю на долю свинопаса чи придворної дами, їм не до снаги було змінити своє призначення.

– Я не вірю в казки про Зоренароджених, – переконано сказав Егін.

– У казки я теж не вірю. Я вірю в правду.

10

Егін стояв біля вікна, раз у раз обертаючись убік Тари, котра, як і раніше, сиділа на ложі.

Вона, схоже, милувалася оголеним торсом Егіна. І тому часом відповідала невлад, а часом – з невеличким запізненням.

За вікном було зовсім світло. Егін з інтересом оглядав Хоц-Дзанг, – а це, поза сумнівом, був він, – розкинутий вниз колами упоряджених руїн.

Утім, розмова з Тарою давала йому набагато більше поживи для роздумів, аніж усі руїни, будиночки, вежі й білосніжні гірські вершини, разом узяті, які можна було спостерігати з його місця.

– Нехай так, Таро. Нехай усе, що сказано тобою щодо шляху й Скорпіона, – абсолютна істина. Але скажи тоді, чому ні Дотанагела, ні мій начальник Норо окс Шин, ні Знахар – люди, значно більш обізнані в Зміненій матерії і значно більш спокушені в Заборонених Знаннях і Мистецтвах, – чому вони, що бачили всі ці речі, які ти називаєш частинами Скорпіона, не зрозуміли, із чим мають справу? – випалив Егін, як раптом у його душу закрався дивний здогад, котрий обіцяв йому саме лиш занепокоєння. – Чи вони відразу зрозуміли, що за пряжка на моїй сандалії і що за сапфіри в мене на шиї, але вирішили залишити все це добро в мене, щоб?..

Тара знову заливисто розсміялася. Егін уже встиг трохи звикнути до того, що вона сміється щораз, коли він із серйозним виглядом каже щось, на її погляд, наївне.

– Любий, коли б вони "відразу здогадалися", ти був би вже мертвий. А ці чудові штуч-

ки вже підточували б волю Дотанагели, вашого гнора чи твого начальника. Залежно від того, кому не пощастило більше. Але в тому-то й річ, Егіне, що долею призначено тебе. Не Дотанагелу, не Норо окс Шина і не Лагха Коалара, а тебе, Егіне. Тобі випало зібрати воєдино три частини Убивці відображених. Це означає, що ти можеш зібрати й інші. Зібрати – і залишитися живим. Бо ти – обранець.

– І ти, наслідуючи приклад всемогутньої долі, зробила мене своїм обранцем, Таро? – відмірявши важку паузу, поцікавився Егін.

– Можна й так сказати.

Егін відчув шкірою, що навіть якщо він і далі розпитуватиме з усією мислимою наполегливістю, сьогодні він не доб'ється від неї нічого.

Утім, і сам він почувався чашею, у яку налили вина від щирого серця, та так, що хмільний напій загрозливою лінзою вже нависає над вінцями. Егін знав: достатньо ще однієї краплини, ще одного Тариного слова – і всі його думки поринуть у хаос. А ясність, котру він тільки почав здобувати, знову перетвориться на цілковитий сумбур.

11

Егін був в'язнем, заручником, коханцем. Ось три ролі, які подарувала доля власнику клішень і П'ятого зчленування Убивці відображених, або просто Скорпіона.

Удень Егін метав ніж у ціль, грав у Хаместир сам із собою, дивився у вікно, малював

мармизки й сценки на восковій дощечці, пив, закушував і не турбувався ні про що. Найкращий спосіб вижити – не дбати ні про що. Особливо коли від тебе нічого, чи майже нічого, не залежить. Іноді до нього приходила Тара.

Не менш як двічі на день Егін здійснював омивання у великому тазі з обпаленої білої глини.

У Піннарині Егін ніколи не купався частіше, ніж один раз на день спекотного літа чи один раз на три дні холодної і вогкої зими. Але в Хоц-Дзангу колишні звички йому зрадили.

По-перше, робити було особливо нічого.

По-друге, він кохався так часто, що зберігати тіло в чистоті без частих купань було зовсім непросто.

А по-третє, – і це найважливіше – Тара наполегливо рекомендувала йому (а в Егіновому становищі це означало майже те саме, що "наказувала") чинити так, а не інакше.

"Якщо ти не купатимешся в цій воді, ти зісохнеш на смерть. Твоє тіло зморщиться, а волосся зрідіє так швидко, що за тиждень ти будеш схожий на тридцятирічного, за десять днів – на сорокарічного, а за двадцять днів – помреш"

Тарі, схоже, не хотілося, щоб Егін відправився в Землі Грем. Хоча Егін і здогадувався, що саме внаслідок її любощів, любощів Промовиці Хоц-Дзанга, людське тіло стариться й перетворюється на копчене м'ясо з такою нечуваною швидкістю.

"Що це за вода?" – запитав якось Егін.

Тара довго вагалася, та все ж таки відповіла. Історію, яку вона повідала, Егінові хотілося викинути з голови якнайшвидше.

Десь на північ від Хоц-Дзанга є дерево, біля якого після нічної грози збираються гірські лиси – безхвості, боягузливі й надивовижу кмітливі тварі. Кровожерливість і любов до людського м'яса також властиві їм повною мірою.

На дорослу людину такі лиси, чиє хутро сіре, а хвіст короткий і негарний, ніколи не зважаться напасти ні поодинці, ні зграєю. Але смеговим дітям часто доводиться потерпати від них. Батьки закликають своїх чад повертатися додому засвітла, позаяк для дитини немає нічого страшнішого, ніж у сутінках зіткнутися на гірській дорозі з трьома-чотирма сірими лисами.

Після грози ці лиси збираються під старим розкидистим деревом. Кожен з них несе на хвості крихітний блідий вогник, що світиться в безмісячній ночі, немов гнилючок чи впала зірочка. Зграя розміщується навколо дерева семикутною зорею, починає квилити й перетоптуватися на місці.

Вогники якимсь незабгненним чином перекочовують з лисячих хвостів на гілки дерева, які починають світитися, немов священний харренський лавр, прикрашений масляними лампадками до Свята Гладкого Насіння. У смегів є прикмета: кому довелося хоч одним оком поглянути на це осяйне дерево, тому призначено або уславитися, або загинути в далекій стороні найближчого року.

І тут настає час для найцікавішого. Лиси утворюють навколо стовбура щільне кільце і

б'ють по дереву лапами. Ніби відзиваючись на ці удари, зверху, з гілок і листя дерева, починають градом котитися важкі краплі, що залишилися там з минулого дощу. Тварі з радості починають качатися по землі, ловити на язик ці краплі й жадібно ковтати воду, яка, за повір'ями смегів, має властивість заліковувати навіть найважчі рани, зціляти тих, хто при смерті, оживляти мертвонароджених немовлят і творити інші чудеса.

Але набрати хоч наперсток цих краплин настільки непросте завдання, що далеко не кожен смег наважиться на це. Кажуть, лиси, зайняті таким от моторошним купанням, від виду якого, за Тариними запевненнями, сивіють навіть навколишні гори, стають лютіші й сильніші вдсятеро від свого звичаю. І навіть досвідченому воїну не оборонитися від них ані мечем, ані списом.

От у цій-то воді й купався, за Тариними запевненнями, Егін.

Він, звичайно, не втримався від запитання про те, як же самій Тарі вдалося набрати чудесної води в такій кількості.

"Заради твого здоров'я, Егіне, я пішла на небезпечну хитрість. Якось, примітивши осяйне дерево після грози, я привезла туди підводу з сімома полоненими мешканцями півночі, які давно чекали на страту в підвалах Хоц-Дзанга. Я випустила їх поблизу, коли вода вже полилася, а лиси стали пустувати й кататися на спинах. Коли тварі зачули, що хтось порушив їхній спокій, їхні очі зробилися крижаними, а шерсть на спинах устала сторчма. Нечисті заволодали, мешкан-

ці півночі спробували врятуватися втечею, забувши про кайдани на ногах, але подітися їм було нікуди... Одним словом, доки лиси ласували людським м'ясом, я зібрала цю воду для тебе"

Бездумно вдивляючись у сутінки, що насувалися, Егін знову й знову згадував Тарину розповідь.

Розповідь вразила його. Чи то холоднокрівністю й жорстокістю його нової коханої, котра своєю примхою вирішила долю сімох полонених. Чи то своєю абсурдністю, казковістю, від якої історія, однак, ставала лише правдоподібнішою.

Та що там розповідь! Егін відчував, що після півгодини кохання з Тарою знесилюється так, як не знесилювався після чотирьох годин виснажливих вправ у фехтувальній залі. Він відчував: лише завдяки купанням йому вдається триматися в тому ж дусі ніч за нічю. Три ночі. Три!

"Отже, сьогодні повня?"

І справді, невдовзі Егін помітив серед хмар над обрієм повний, ледь червонуватий місячний млинець, котрий впливав з-за краю сторожової вежі на окраїні Хоц-Дзанга.

"Отже, сьогодні на мене чекає ще один сюрприз. Я нарешті побачу жінку, з якою кохаюся вже третю добу"

Егін зітхнув. Одна річ не те щоб мучила його, але вже щонайменше не залишала байдужим. Якщо Вербеліна й Авор здійснюють такі ж купання, як і він, двічі на день, вони залишаться живі й неушкоджені. А якщо ні?

– Я тут, – промуркотіла Тара.

Егін здригнувся. Занурений у свої роздуми, він не розчув скрипу дверних петель, який зазвичай передував появі в його покоях Промовиці Хоц-Дзанга.

Та й чи був цей скрип? Егін підозрював, що Тара взагалі може обходитися без дверей, коли хоче. І стіни, схоже, не були їй перешкодою. Утім, як помітив Егін, вона намагалася не зловживати своїми здібностями в його присутності.

Тара була розумна й усвідомлювала: межу здорового глузду її варанський коханець уже залишив позаду. Отже, і межа божевілля для нього тепер надзвичайно близька й її легко порушити.

– Радий тебе бачити, – машинально відповідав Егін, хоча бачити, як і раніше, було нічого.

– До речі, – бадьоро вела Тара, котру Егінове вітання добряче розвеселило, – сьогодні буде те, що я тобі обіцяла.

– А коли?

– Коли місяць досягне свого найвищого положення над Хоц-Дзангом.

Егін кинув розчарований погляд у вікно. І знову обіцяного доведеться чекати.

Щоб якось відволіктися від ідеї, що стала набувати в його свідомості рис нав'язливої, він обійняв Тару і подарував їй глибокий і палкий поцілунок.

Яким би дивним не був їхній зв'язок, яким би протиприродним не був він для людини, якою, безсумнівно, Егін усе ще був, він дарував йому таку глибину відчуттів, якої йому не

вдавалося досягти в плотській любові жодного разу. Хоча ні, одного разу з Овель усе ж таки вдавалося.

Але йому не хотілося згадувати про цю незвичайну дівку тут і зараз. Можливо тому, що він боявся, що його розум і його думки – відкрита книга для Промовиці Хоц-Дзанга, якій відомі таємниці епохи Третього Подиху Хумера.

Було й ще одне розуміння: Егін не бажав затьмарювати свій зв'язок з дивною безтілесною дівчиною думками про Овель. Думками, сповненими суму і... палкого жадання. Про Овель Егін жодного разу не згадав, хоча спокуса запитати Тару про її долю була великою. Дуже великою. Ну хоча б не про неї, то про... її сережки, про клішні Скорпіона, Убивцю відображених...

– Скажи мені, Таро, – запитав Егін, відсторонившись, – я не розумію однієї речі. Ти казала, що мені призначено долею зібрати воедино Убивцю відображених.

– Можна й так сказати, – мовила Тара серйозно.

– Але, зважаючи на все, мій Шлях припинився тут, щоб ніяк не продовжитися, – Егін, звичайно ж, блефував. Йому не хотілося всерйоз думати про те, що він залишиться в цьому чертогу мертвих назавжди. І тому його похмуро "зважаючи на все" було не більш ніж удаванням. – Яким же чином я зберу Скорпіона?

– Припинився твій Шлях чи ні, мені невідомо. Я знаю лише те, що ти тут. І поки ти у владі Промовців Хоц-Дзанга, я не можу відпустити тебе. Майбутнє туманне. Я не знаю, чи

призначено тобі вийти за ворота Хоц-Дзанга ще коли-небудь. Але будь уже певен, що навіть у тому разі, якщо тобі призначено залишитися тут до самої смерті...

– ...Убивця відображених знайде цілісність і стане направо й наліво косити цих самих горезвісних Відображених? – із сарказмом кинув Егін.

– Відображених дуже й дуже мало в цьому світі. У світі, у якому живеш ти, Егіне. Швидше за все, він один.

– Але мені, відверто кажучи, плювати і на Скорпіона, і на Відображених. Я не фанатик, як Дотанагела. І не біснுவатий, як гнор. Мені немає діла до цих стародавніх чвар, що б ти не казала там про Строкатий Шлях, – гарячкував Егін.

Його не на жарт зачепив той спокій, із яким Тара оповідала про те, що він, Егін, цілком можливо, зустрине свою смерть на цьому самому атласному ложі.

– Навіть якщо тобі плювати, ти все одно зробиш те, що велить тобі Шлях. Бо це твій розум каже "плювати" А твоє серце стукає зовсім про інше, – тихо відповідала Тара.

– Але тоді чому ти не допоможеш моєму серцю виконати призначення? Чому ти не допоможеш мені зібрати Скорпіона і вигнати Відображених з цього світу? Чому тебе залишає байдужою моє призначення? Чому?

О так, гіазир Егін не дарма їв хліб Зводу Рівноваги. З риторикою в нього було все гаразд. Бо риторика – це коли будь-яка, навіть далека тобі, думка вбирається в златотканий одяг переконливості й красномовства.

За бажання Егін міг доводити що завгодно і з яким завгодно запалом, аби домогтися свого. Він не вірив у Відображених насамперед через те, що не знав, хто це такі. А по-друге, через те, що не хотів вірити. Але заради того, щоб залишити Хоц-Дзанг, він був готовий на що завгодно. Яким би солодким не був полон, він залишався полоним.

Тара слухала його, не перебиваючи. Здається, тепер вона сиділа на ложі і пильно дивилася на Егіна. Втім, заприсягтися Егін не міг. Нарешті вуста дівчини розкрилися. На Егінів сором, голос Тари долинав з боку вікна.

– Я, звісно, допоможу тобі у твоєму призначенні.

Егін отетерів. От уже що-що, а така швидка згода була для нього несподіванкою. Вона що, влаштує йому втечу?

– Слухай мене уважно. Чотири зчленування Скорпіона перебувають в Хоц-Дзангу. Дотанагела багато в чому мав рацію, коли говорив про те, що сегменти тіла Скорпіона, які цікавлять його, слід шукати на півночі, у Харренському Союзі. Вони справді були там, служили декоративними гардами столових кинджалів для оброблення великої дичини і належали внучатому небожу попереднього сотинальма Харрени, градоправителю Ласара. Нинішній сотинальм, Фердар, отримавши спадок, вирішив перевезти його в один зі своїх мисливських замків поблизу південного кордону. Сегменти Скорпіона, а точніше, набір з чотирьох столових кинджалів серед купи столового начиння, коштовностей і мисливського спорядження були

повантажені в трюм корабля. Смеги перехопили його біля мису Форф. Корабель було відправлено на дно, а кинджали разом з іншою здобиччю опинилися тут, у Хоц-Дзангу. Ніхто, крім мене і, можливо, нашого звела, не підозрює, що за гарди в цих невидних кинджалів. Бо бачити явне дано всім, окрім сліпців. А бачити неявне – лише обраним, серед яких теж часто трапляються сліпці. Ти можеш побачити ці кинджали під час будь-якого великого обіду в нашого звела уткнутими в оленячий бік. Тепер, Егіне, ти знаєш достатньо.

– Дякую, Таро.

– Дякую говорити зарано, – голос Тари втратив серйозність. Егін глянув на неї і відразу ж зрозумів чому.

– О Шилоле, – прошепотів Егін, дивлячись на сріблясту жіночу постать, застиглу біля вікна.

Пестячи її тіло, покриваючи його поцілунками і вдмухуючи їй у вухо слова любові, він уявляв її собі зовсім інакшою.

Розкосі, широко посажені очі, чорні, немов морські глибини.

Яскраво-жовте, немов сонячне світло, що пробивається крізь стіну колосся спілої пшениці, волосся, заплетене в дві коси, котрі спадають аж до колін.

Стрункі сильні ноги і соромливо сплетені на грудях руки з гострими ліктиками. Її тіло не було тілом із плоті й крові. Воно було виткане з місячного світла й матерії, імені якої Егін, загрузнувши в магічному неутті, не знав. Ніс Тари був прямий і досконалий. Ні,

серед варанських жінок не відшукаєш такого вишуканого й водночас первозданно дикого абрису обличчя. Таких широких сміливих вилиць. Таких тонких губ, між якими сяють великі рівні зуби.

Овіяне місячним саявом тіло Тари дихало життям, якого в ньому не було. Воно дихало зовсім іншим, прихованим від простих смертних життям. М'язи на її руках були чудово розвинені. Її живіт був пласким і твердим, це було тіло жінки-войовниці. Її шия була довга й гнучка. Вона схилила голову набік і, підморгнувши Егінові, тихенько засміялася. Невже зніяковівши? Ні, серед народів Сармонтазари більше не залишилося таких жінок.

– Ти... ти дуже гарна, – несміливо сказав Егін, відчуваючи, як глибини його ества скипають шаленим бажанням зближення. – Ти... дозволиш мені поцілувати тебе?

Повільно, немов зачарований, він підійшов до неї, милуючись її формами, що переливалися білим золотом небуття, і... опустившись на одне коліно, поцілував її довгопалу руку, не прикрашену ні каблучками, ні браслетами.

"Утім, такі досконалі тіла навряд чи мають потребу в прикрасах", – промайнуло в голові Егіна, котрий тепер, припавши губами до її мармурового коліна, стояв перед найпрекраснішою з Промовиць Хоц-Дзанга. Він був настільки ж захоплений і приголомшений, як ще нещодавно здавався йому Дотанагела, котрий вкладав меча у піхви, Дотанагела уклінний.

РОЗДІЛ 2. ЗВЕЛ НАРОДУ СМЕГІВ

1

Будучи доброчесним офіцером Зводу Рівноваги, Егін вважав час передвічним, рівномірним і неподільним.

Так, шляхетний Вальх учив його, що мить проблиску ворожої криці перед очима важить більше й триває довше, ніж рік спокійного життя на Південному Узмор'ї.

Так, Вальх наставляв Егіна, що час владний лише над дурнями, а мудрі самі ліплять з нього те, на що їхня воля, і наповнюють ці немислимі посудини такими винами буття, які й не снилися розжирілим й осліплим від взаємної люті владикам Кола Земель.

Але слова Вальха залишалися для Егіна словами. Проблиск ворожої криці перед очима тривав для його розуму лише одну невагому мить. А "вина буття" служили їм, молоденьким рекрутам у грубих полотняних сорочках, лише предметом заздрісного базікання в години відпочинку. Які там "вина буття", якщо в Четвертому Маєтку, як офіційно іменувалася закрита школа офіцерів Зводу, молодші вихованці ніколи не бачили навіть ячмінного пива?!

Загалом юному Егінові було наплювати на балаканину про час. Час – це місяці, дні, довгі й короткі дзвони. Час – це удари серця в рукопашному бою і гарячий подих над Вербеліною, котра зачаїлася в передчутті кінцевої насолоди. І все.

І тільки ставши в'язнем Тари, Промовиці Хоц-Дзанга, Егін почав розуміти ціну часу.

Тільки в Хоц-Дзангу час для Егіна розчинився під запоною густих і гарячих туманів, що затягують долину, розповзся по кривих вуличках головного поселення смегів (яке в Егіна язик не повертався назвати містом!), заплутався в сонних днях і гарячкових ночах. Тепер Егін відчував: так, маючи силу й знання, можна було б виліпити з цього часу-глини не лише посудину, але й крилатого коня, перістого тунця, людину.

Від моменту першої любовної сутички з Тарою минуло шість днів. Розумом Егін знав це. Але якби старий Вальх зараз з'явився до нього й запитав, скільки часу Егін перебуває в Хоц-Дзангу, той міг би лише мовчки поцілувати сухорляву й неймовірно сильну руку наставника. Це було б єдиною можливою відповіддю.

2

Егін не знав, що йому подобається більше: кохатися з Тарою чи говорити з нею. Здається, перше було безглуздим без другого чи не більшою мірою, аніж друге без першого.

Прибувши до Хоц-Дзанга, Егін наступного ж дня дізнався від Тари правдиву історію народу смегів, котра, як і всі інші історії, подавалася у Варані виключно через криві дзеркала брехні.

Справжні смеги – золотоволосі, міцнозубі й, відверто кажучи, винятково дикі – жили на Цинорі з прадавніх часів. Принаймні, як зі смішком зауважила Тара, ніякого Зводу Рівноваги тоді ще не було навіть у найсміливіших мріях варанців, та й бути, звісно, не могло.

Смеґи промишляли піратством на морі Фахо, іноді ловили рибу і вже зовсім рідко вдавалися до розведення кіз і довгоногих курей. "Настільки худих, що крізь них просвічує полуденне сонце", – пригадав Еґін з "Земель і Народів". "Отож бо", – кивнула Тара.

Варан, Ре-Тар і Харренський Союз (що існував тоді в скромних кордонах власне Харрени) час від часу намагалися привести смеґів до смиренності й покірливості. І навіть тоді, задовго до появи Промовців Хоц-Дзанга, ці спроби незмінно зазнавали фіаско.

Потім, незадовго до початку війни Третього Подиху Хуммера, між смеґами сталася чвара. Найкращі з них були змушені залишити Цинор і піднятися нагору вздовж Ориса, у неприхильні болота на південному березі Кіада. Вони осіли там, назвавшись паттами.

Патти побудували цитадель Хоц-Але і, оскільки їхні тодішні сусіди – герверіти й грюти – дуже не любили лазити по болотах, досить непогано прожили там аж до приходу Елієна Ласарського, якого вона, Тара, більше звикла називати просто Зоренародженим.

Смеґи ж напередодні війни Третього Подиху Хуммера успішно відбили чергову каральну експедицію варанців (у якій, до речі, брали участь і Елієн, і майбутній Великий Яснорельможний князь Шет окс Лаґін), слідом за чим їм на сім років дали спокій.

Більш того, коли Елієн Ласарський Зоренароджений запанував над паттами, прийнявши титул звела, смеґи були впевнені, що тепер уже їхній спокій триватиме дуже й дуже довго. Річ у тім, що Шет окс Лаґін, котрий

став Ясновельможним князем Варану незабаром після повернення з герверітського полону, доводився Елієнові, скажімо так, братом, а насправді – навіть трохи більш ніж братом у звичному значенні цього слова.

Виходило, що, якщо Шет почне війну проти смегів, він тим самим образить свого брата, котрий править їхніми найближчими родичами. І жодні міркування про те, що патти дивляться на смегів скося, у даному разі нічого змінити, звісно, не могли. Во пам'ять про міжкланову чвару смегів уже встигла перейти в розряд декоративної легенди про буйну вдачу предків, нерівний розподіл трофеїв і взаємне викрадання наречених. Поклик спільної крові відтепер лунав гучніше, ніж бурчання купки стариганів, хоронителів кланової гордості, переказів і незрозумілих пророцтв.

Але Шет окс Лагін був про це геть іншої думки. Чудовий і жахливий, переперезаний Пазуром Хуммера, озброєний істинними Словами й Знаками, він прийшов на Цинор, і разом із ним прийшли десятки тисяч варанських воїнів.

Варанці на чолі із Шетом винищили смегів. Усіх. Чи майже всіх. Це неважливо, бо всілілі знайшли свою смерть у рабстві. Хоц-Дзанг, неприступну твердиню смегів, було зруйновано доценту. Його нетлінні руїни, які Егін може бачити зі свого вікна, – наслідок дивовижних перетворень ества Цинора, що відбувалися надалі.

Отже, золотоволосих і міцнозубих смегів було винищено. Сталося це дуже давно. Шість із половиною століть тому. І без того безпри-

хильний і малонаселений півострів спорожнів остаточно.

Варанці заклали на Цинорі кілька сторожових фортець і залишили в них скромні гарнізони зі старих і скалічених ветеранів. Тим часом весь варанський флот було кинуте Шетом окс Лагіном на далекий захід, у Синій Алустрал, де він і знайшов свою загибель. Лють Вод Алустралу сповна помстилася за винищення смегів.

Але на цьому дзвінкобронна епоха не завершилася, не прийшов кінець і дивам.

Шет окс Лагін повернувся із Синього Алустралу зміненним. Здавалося, то був не він.

"По суті, так воно й було", – туманно зауважила Тара, але Егін пропустив це багатозначне зауваження повз вуха.

Шет окс Лагін приходив у долину Хоц-Дзанга – один, простоволосий, у подертому дранті. Ніхто не знає достоту, які веління долі здійснював там варанський князь, що перший в історії змінив свій титул з "Великого" на "Ясновельможного" і перший же знов повернувся до традиційного, невибагливого титулу "Великий". Ніхто не знає, які безодні прийдешнього зрів Шет окс Лагін, прогулюючись з подвійною флейтою місцями своїх недавніх злочинів, роняючи на обпалене каміння сумні наспіви й скупі слова Правдивої Хуммерової Говірки.

Достеменно відомо інше. Десять років по тому Коло Земель занурилося в низку кровопролитних битв і усобиць, що знаменували собою благословенний і водночас жахливий фінал війни Третього Подиху Хуммера.

Коли відгриміла криця, коли замовкли заклинання й попіл загиблих міст став гладкою землею на нових полях, світ відчув незнане полегшення. Зоренароджені були мертві. Найсильніші Синього Алустралу були мертві. І правителі найбільших царств Сармонтазари були мертві теж.

Проте були живі-поза-плоттю троє з тих, хто загинув ще в першу половину жахливої війни, у якій не було ні правих, ні винних, бо всі були лише званими повз власну волю гістьми на кривавому бенкеті Хуммера.

Був живий Кіндин – майстерний старійшина смегів, котрий обтяжив колись долю Елієна Ласарського Зоренародженого знаком довгої смерті.

Була жива Тара – дочка правителя паттів, яка знайшла своє щастя в обіймах Елієна Ласарського Зоренародженого, котра знала близькість із ним лише одну ніч і прийняла смерть у День Долі Лон-Меара.

Був живий Фарах, учень Кіндина, що нагородив Шета окс Лагіна двома замовленими стрілами в запеклій, задалегідь приреченій на невдачу спробі помститися Ясновельможному князеві за винищення свого народу.

Промовці Хоц-Дзанга.

3

– Скажи мені, Таро, – Егін стояв біля невисокої ділянки сірої стіни, складеної з нетесаного каміння і вкритої де-не-де найсвіжішою сажею, що ледь іскрилася на сонці. – Скажи, адже Шет окс Лагін знищив Хоц-Дзанг доценту, чи не так? Тоді як повстало з

небуття це каміння і ці сліди вогню, що нуртував тут, здається, півгодини тому?

– У цьому уся велич Шета окс Лагіна, Зоренародженого, – дотиком свіжого вітерцю прошелестіли над його вухом Тарині слова. – І ці повсталі руїни, і ми, Промовці Хоц-Дзанга, що здобули нове життя, – плід його спокутної магії і вигадливого схрещення двох Шляхів Сили, що іменується Золотою Квіткою. Річ у тім, що, коли Кальт, молодий і безжальний вискочка, узурпатор ре-тарського престолу, пішов війною проти Півдня, а варанські й оринські мечоносці на чолі із Шетом та Елієном заступили йому шлях, сталася велика битва, у якій горіла не лише земля, але й вода, і повітря. Тоді Шляхи Сили зійшлися в долині Хоц-Дзанга і склалися в Золоту Квітку. Тоді стало так, як мислилося Шету окс Лагіну. Сім'я моєї душі, винесене Шляхами Сили з похмурих безодень тонкого світу в Малому Дворічищі, а також і сім'я душ Фараха й Кіндина, що спочивали довгі роки в долині Хоц-Дзанга, зійшло до світла й стало тим, чим ми є. Трьома великими і безтілесними магами, обмеженими, утім, у своїй могутності волею прозорливого Шета.

По Егіновій спині проповз холодок побожного захвату. "Золота Квітка...", "зійшли до світла...", "безтілесними магами... – о Шилоле, чи бачив ти це, чи чув, та й чи існував ти ще в ті століття? У тому, що Шилол теж аж ніяк не риторична фігура, а певна цілком реальна, хоча, можливо, й небачена сутність, Егін уже майже не сумнівався.

Намагаючись за своєю офіцерською звичкою перебороти незвичайне і захопливе почуття, котре заповонило його, Егін скептично посміхнувся і провів пальцем по закопченій стіні. Палець залишився абсолютно чистим. Так він і думав.

– Звучить вигадливіше, ніж "Геда про Герфегеста", – зауважив Егін. – Але ти не відповіла, Таро, як відродилися руїни. Адже в них не було ні душ, ні сім'я душі, а отже...

Егін відчув пустотливий поцілунок у потилицю і ще один – цього разу в сідницю. Гарячі, вологі губи. Ніякого "крижаного холоду" Він уже почав звикати, що Тарі не важко цілувати його крізь одяг.

– Дурненький, дурненький служако! – Тарин сміх розсипався звідкись з невисокого гребеня стіни, перед якою стояв Егін. – Іди сюди, варанський солдафоне!

На цих Тариних словах Егін відчув, як її дбайливі долоні схопили його під пахви і, відірвавши від землі, поставили на стіну. Перевівши подих, Егін зміг насолодитися виглядом Хоц-Дзанга. Вірніше, колишніх контурів Хоц-Дзанга.

Незвичайне це було видовище. Якщо щось воно й нагадувало, то, мабуть, потішний лабіринт, вибудований у садах Ясновельможного князя.

Несподівані, всупереч здоровому глузду, стики стін під гострими кутами. Плавні лінії, котрі не утворюють прямих кутів, вигнуті вишукано й граціозно. Повна відсутність круглих чи квадратних обрисів баштових постаментів. А залишки стін, що височіли де-

не-де, більш за все нагадували Егінові, нагадували...

"...Пелюстки квітки, Шилол мене роздери!" – раптом здогадався Егін, лаючи себе за тугодум'я.

– "Хоц" говіркою смегів означає всього лише "укріплення", "фортеця". А от "Дзанг" – ні за що не вгадаєш, – грайливо зауважила Тара.

– А що тут гадати? – оцирився Егін, який терпіти не міг, коли його співрозмовники хизуються книжковим знанням. – Навіть тупому варанському солдафону зрозуміло, що "Дзанг" означає... "троянда"! – випалив він несподівано для самого себе.

Кілька митей Тара мовчала.

– Так, – мовила вона.

Егін пошкодував, що не може бачити її весь час. Бо на вираз Тариного обличчя зараз варто було подивитися. Він досить жваво уявив його: здивоване, захоплене й ледь розчароване.

4

– Ось те, що ваші зануди зі Зводу назвали б, напевне, Серцем чи Оком Хоц-Дзанга. Ми, Промовці, звемо просто Сім'ям.

Тара провела Егіна в самий центр руїн, і тепер вони стояли перед чорним матовим стовпом шестиліктевої висоти, у якому будь-яка, навіть найцнотливіша, зіниця помітила б разючу подібність до чоловічого органу.

– А чому не... – дещо хриплувато почав був Егін, якому на думку миттєво спала остання ніч із Тарою.

– Бо це сім'я, а не хрен, – суворо відрізала Тара тоном арума Опори Доброзвичайності. – Хоц-Дзанг названо Форетецею-Трояндою аж ніяк не з пустої примхи його творців. Хоц-Дзанг – це справді фортеця-троянда. За переказом її було збудовано Позбавленим Значень. Але, чесно кажучи, – Тара коротко хихикнула, – про які б стародавності Кола Земель не оповідали різні Скрижалі, Книги й Геди, вони вічно приписують їхнє створення або Хуммеру, або Позбавленому Значень. Вибір незначний. Ніби й не існувало зовсім ні Гестри, ні Гаїлліриси, ні Леворго, ні Шилола, ні...

– Зачекай, зачекай! – в Егіна й без того голова йшла обертом від безумних речей, божевільних подій і запаморочливих пестоців жінки, котра загинула в Героїчну епоху. – Мені неважливо, хто створив фортецю-троянду. Важливо, чим вона є.

– А... Так, Егіне, твоя правда, – схаменулася Тара. – Бач, таких фортець, як Хоц-Дзанг, більше немає, та й ця не збереглася б ніколи, якби не Шет окс Лагін. Він, звичайно, спопелив Хоц-Дзанг, але він же дарував йому...

– Таро!

Ні, це був не зовсім людський голос. У ньому чулося ревіння ведмедя-людожера, рокіт кам'яних стрімчаків, шум лютого зимового прибою. В Егіна мимохить аж підігнулися коліна. Голос належав Фараху.

– Таро, тебе негайно хоче чути звел народу смегів. І менше базікай – боюся, усе, що ти зараз збиралася розповісти своєму миршавому коханцеві, він незабаром побачить сам. Зрозуміло?!

– Зрозуміло, Фараху, зрозуміло! – з викликом відповіла Тара.

Вона була явно сердита, ображена за "миршавого коханця" і... і сильно перелякана.

5

Від першого дня в Хоц-Дзангу Егін зрозумів, що смеґами править звел.

"Звел", як він знав, це оринський титул, котрий означає верховного правителя з правом наступності влади. Першого ж дня Егін замислився: як поділяють владу над смеґами Промовці Хоц-Дзанга і звел?

Та й чи можна взагалі вести мову про якусь реальну владу звела над смеґами, якщо могутність Промовців величезна? Настільки величезна, що навіть пар-арценць Опори Писань разом зі Знахарем Зводу не змогли протиставити їй нічого, крім своєї відчайдушної хоробрості?

Тепер він знав відповіді на ці запитання.

Промовці відродилися разом із руїнами Хоц-Дзанга. На всьому Цинорі на ту мить навряд чи відшукалася б сотня каторжників-утікачів. Позаяк усі гарнізони було відкликано Шетом з недобудованих фортець відразу після повернення останнього з Алустралу. Ніколи більше ванські солдати сюди не поверталися.

Отже, Промовці опинилися в порожнечі. Три самотні душі, обтяжені закляттями Шета окс Лагіна. А закляття ці були прості, дуже сильні й не мали зворотної сили. Навіть сам Шет був безпорадний перед своїми власними Словами.

Слова означали:

Промовці не можуть залишити межі півострова Цинор до кінця віків. Ні самотужки, ні волею сторонніх сутностей. Будь-яка спроба перетнути сухопутні й морські межі Цинора означає негайне й кінцеве небуття Промовця.

Промовці не можуть заподіяти зло людям, які прийдуть на Цинор із миром, щоб прийняти звичаї й мову стародавніх смегів, а отже й ім'я "смеги"

Промовці мають знищувати будь-кого, хто прийде з війною до тих, що прийняли ім'я "смеги"

Промовці мають у всьому слухатися того, хто назветься звелом тих, що прийняли ім'я "смеги". Непослух перед лицем звела означає негайне й кінцеве небуття Промовця.

Простіше кажучи, Шет окс Лагін вигадав цепних псів Цинора, котрі мали обороняти тих, кому ще належало прийти.

Саме цепних, бо Промовці були закріплені за Цинором і не могли, навіть коли б бажали того, нести смерть в інші землі Сармонтазари.

Саме псів, бо їм було призначено ненасильство проти своєї пастви і повна слухняність звелу – своєму пастирю.

А якщо звел побажає винищити за допомогою Промовців половину своїх підданих? Що перемаже: ненасильство чи послух?

"Перемаже послух, – похмуро відповіла Тара. – Ми послухаємося звела й уб'ємо. Але не смегів, ні. Ми вб'ємо звела"

"Шилол, Шилол, Шилол... – подумав тоді Егін. – Усюди те саме. Люби й владарюй. Вла-

дарюй без любові. Владарюй без ненависті. Убивай і владарюй. Люби і стань ніким”.

Хто і коли прийде на Цинор, щоб прийняти ім'я "смеги", Шет не знав, і не міг знати. Але, зважаючи на все, здогадувався, що хтось колись зробить це. Інакше навіщо б він робив усе те, що він робив?

6

У ті роки, коли Цинор стояв спустошений, а по ньому тинялися поки ще до ладу ніким не помічені, але вже оброслі дивовижними чутками Промовці, люди боялися Цинора, бо не розуміли його.

“Так, декого нам справді довелося провчити, – сумно зауважила з цього приводу Тара. – Завжди знаходяться безумці, котрі жадають золота з розритих могил і страшного знання з незрозумілих сувоїв. Налякані нами до смерті, вони йшли ні з чим і розповідали правдиві історії про свої страшні пригоди, які швидко ставали кошмарними небилицями”

Минали роки, десятиліття й століття. На Півночі міцнішала Харрена, на Півдні – Тернаун. У Варані набирался сил Звід Рівноваги.

“Так, офіцерів Зводу ми вбивали завжди, – неохоче погодилася Тара. – Вони приходили сюди не через незнання, а з недобрими своєкорисливими намірами. До речі, тоді ні князі, ні гнори, ні пар-арценці особливого інтересу до Цинора не виявляли. А надміру цікаві аруми лізли сюди з особистої ініціативи й винятково в пошуках різної гидоти. І жоден з них не зміг перед нашим ликом переконливо

довести, що шукає Пазур Хуммера чи, скажімо, Хват Тегерменда заради того, щоб довірити їх Жерлу Срібної Чистоти. Ні, вони шукали речі й писання заради влади й зла, а знаходили порожнечу й смерть”.

Півтора століття тому в Сармонтазарі почалися нові великі війни. Харрена зжерла всю Північ і вийшла до Ориса. Тернаунаський військовodeць Егін Мирний підім'яв під себе рівнини й пасовиська Півдня і теж вийшов до Ориса.

Орис – чудовий природний кордон між двома імперськими монстрами? Аж ніяк.

“Орис – синій пояс, яким буде підперезаний велет нашої імперії, коли він розпрямиться на повен зріст і його голова торкнеться Північної Лези” Егін Мирний, імператор Півдня, був багатослівний і велемовний. Вірші писав, непогані.

“Орис – лише перепочинок. Орис – усього лише рівчак перед нашими похідними таборами. В Орисі наші онуки запускать кораблики, не боячись грютських стріл. А в цей час на Тернауні наші діти добивать останніх мешканців півдня”. Танай Третій Бездітний, сотинальм Півночі, був ще багатослівніший, вірші писав украй нудотні.

Обидві імперії були сповнені рішучості вести наступ. Обидві прийняли фатальні рішення. І грянула Тридцятиденна війна.

Танай вирішив не переправлятися через Орис просто під копита-грютській летючій кавалерії і важким панцирним ітанантам. Владика Півночі наважився на стратегічний обхід східного флангу армій Егіна Мир-

ного через переляканий і тричі нейтральний Варан.

Сказано – зроблено. Величезний флот вторгнення, прозваний пізніше Армадою Тисячі Вітрил, вийшов з ре-тарських портів і обрушився на Урталаргіс і Піннарин – ключові фортеці на північному узбережжі Варану.

Опір Варану було зламано дуже швидко завдяки цілковитій раптовості нападу. Країна занурилася в хаос. Залишки армії, осколки Зводу Рівноваги й наступник престолу (тодішній князь прийняв смерть у бою) відкотилися в гори, до Ордосу, віддавши узбережжя в руки мешканців півночі.

Ніхто до діла не знав, що збирається робити Танай далі. У цьому полягала його основна військова хитрість: під виглядом розбійницького нападу переправити до Варану велику частину війська і вдарити під стратегічні ребра Егіна Мирного, який загавився.

Та варанці цього не знали. Виходячи з масштабності нападу, вони по-своєму резонно зробили висновок, що Танай прийшов винищити їх дощенту. "Отже, – вирішили мешканці східного Варану, – втрачати нам нічого". Відомі з переказів жахи Цинора багатьом здалися меншим злом, аніж смерть на бойових вилах фальмських дружинників, що припливли з-за моря разом із харренськими щитоносцями.

Тисячі, десятки тисяч біженців перетнули кордони Цинора. І нічого страшного з ними не сталося. Промовці Хоц-Дзанга зрозуміли: це і є ті самі люди, котрі готові прийняти ім'я "смеги"

Плетиво ниток долі химерне й вигадливе, іронії долі не позбутися.

Колись варанці ворогували зі смеґами і винищили їх під прапорами незрівнянного Шета окс Лагіна. Тепер нащадки винищувачів смеґів самі прийшли на Цинор і прийняли ім'я "смеґи" Промовці Хоц-Дзанга тим часом стали їхніми пастирями. Вони самі виховали звела нового народу смеґів, а відтак скорилися його владі. Як і закликав Шет окс Лагін.

Що ж сталося з Вараном, відданим ненаситному буйству війни? Егін Мирний – хитра й розумна бестія, милостиві гіазири! – розгадав Та-наїв задум. Як і будь-який талановитий військоводець, він зміг зімпровізувати план контрудару буквально на ходу. Егін Мирний удався до жажливої авантюри. Цілком оголивши тили й поставивши свою поквапом збиту імперію під загрозу повного розвалу, він кинув через Орис усі сили, які мав напхвваті.

Легка грютська кіннота з вражаючою швидкістю наближалася до Тардери. Корінні тернаунські формування осадили Нелеот і Суеддету. Південні провінції Харрени було охоплено панікою.

А сам харренський сотинальм із добірною армією тим часом тупцював біля якихось безвісних варанських перевалів, готуючись до виходу з півострова в грютські степи. На цей час уже воскреслі духом варанці на чолі з наступником престолу перейшли до затятої партизанщини, котра нічого доброго харренітам не обіцяла.

Перед Танаєм постала головоломна стратегічна задача. Він міг або залишитися вірним своїм задумам, пробитися-таки геть з Варану, вийти в глибокий тил Егіна й іти на Південь, спалюючи все на своєму шляху так само, як воїни Егіна розорjali Ре-Тар і Дворічище. Але це було би божевіллям. Маячнею. Крахом обох імперій на довгі століття. Простіше й очевидніше рішення полягало в тому, щоб піти з Варану тим же шляхом, яким він до нього прийшов, і, висадившись в околицях Тардера, дати мешканцям півдня вирішальний бій на рідній землі. Зрозуміло, Танай, згнітивши серце, вибрав саме його.

Рівно за тридцять днів від початку вторгнення харренський флот залишив спалені порти північного узбережжя Варану й відбув до Тардера. Далі історія великих державних монстрів пішла своїми вигадливими шляхами, які для нас, смегів, не без гордості зауважила Тара, абсолютно нецікаві. Цікаво інше: варанські біженці, котрі прийняли ім'я "смеги", і не думали повертатися назад, у хаос післявоєнної розрухи, густо замішаний на крові й доносах до Зводу Рівноваги.

Минали роки, слава про вільне братерство жителів Цинора розносилася по всій Сармонтазарі, і смегами поспішали стати багато втікачів з Харрени, Ре-Тара, Варану і навіть із грютських степів. Так і донині.

8

– Ткач Шовкових Вітрил, звел народу смегів, готовий прийняти тебе, чужоземцю. Іди за мною.

О так. Чужоземцю. "Але ж твої прадід і прабабка були варанцями, братику", – подумав Егін, із сумішню симпатії й професійної цікавості розглядаючи колоритного смеґа, чиї торс, плечі й шия були суцільно татуйовані морськими гадами, а в руках непохитно спочивала страхопудна залізна палиця, узята напереваги.

"Схоже, так у них вітають важливих гостей", – зробив висновок Егін, ідучи сутінковими коридорами слідом за громилом, котрий явно виконував обов'язки швидше церемоніймейстера, ніж стража чи охоронця у так званому палаці.

Судячи з розповідей Тари, яка залишилася біля символічної хвіртки в не менш символічній огорожі, звел в охоронцях не мав потреби.

По-перше, жоден смеґ ніколи не зважився б і пальцем зачепити свого правителя, якому вільно наказувати Промовцям Хоц-Дзанга, немов місяцеві – зорям, своїм небесним рабам.

По-друге, за Тариними запевненнями теперішній їхній звел – людина дуже незвичайна і в разі потреби сам скрутить голову хоч акулі, хоч плеяді найманих убивць.

Коридор, схоже, був кільцевим. Егін і його провідник пройшли приблизно половини дуги окружності, коли перед ними відкрився низький прохід, за яким виявився ще один коридор – теж кільцевий.

Егін ішов і думав про те, що ще ніколи йому не доводилося спілкуватися з правителями цілого народу.

Про те, що загадковий звел – людина, напевно, груба й величезна, під лад своєму церемоніймейстеру і своєму народу. Не виключено, що він дивитиметься на нього, блідого й охлялого від нескінченних любовних вправ із Тарою, з пихатою зарозумілістю.

І ще Егін був чомусь певен, що звел відмовить йому в усіх його проханнях. Та навіть незважаючи на цю певність, відмовитися від спроби, нехай і приреченої на провал, Егін не міг.

Другий коридор завершився таким самим невисоким проходом, як і попередній, і Егін потрапив до невеличкої чудово освітленої круглої зали.

– Егін, рах-саван Опори Речей, – відрекомендував його татуйований супровідник.

– Ти вільний, Айфоре.

Егін застиг. Голос був гучний, свіжий, владний. Мав незнайомий акцент. І належав жінці.

9

– Як звать вас, я знаю. Отже, можна говорити.

Звел скупю посміхнувся, точніше, посміхнулася. Егін, котрий усе ще перебував у ступорі від несподіванки і тому почувався цілковитим віслюком, насилу вичавив криву посмішку.

– Та-ак, милостивий гіазире... перепрошую, пані.

– Егіне, на Цинорі не прийнято говорити "гіазир" і "пані" Тут ці слова хижої цивілізації вважаються в кращому разі злою іронією.

Ви можете звертатися до мене просто Ткач. Ткач Шовкових Вітрил.

– Добре, Ткачу, – кивнув Егін, дивуючись, як це жінку настільки рідкісної, якоїсь потаєної вроди можна називати словом, що означає грубе чоловіче ремесло – "ткач". Вона б ще назвалася "шевцем". Зненацька набравшись хоробрості – втрачати йому все одно було нічого, – Егін випалив:

– Прошу мені пробачити мою різкість, але мені б дуже не хотілося звертатися до вас "ткач".

Звел здивовано скинула брови – ніби крила чорної чайки – і, цокнувши язиком, кинула:

– Он як? Добре. Ви не мій підданий і маєте право не виправдуватися переді мною у своїх пристрастях. І, оскільки незабаром усім нам призначено стати перед ликом жахливої й невідвортної смерті, я назву вам своє справжнє ім'я – Ліг. Так краще?

– Так, Ліг, – кивнув Егін, гарячково намагаючись згадати, де він уже чув це рідкісне нежіноче ім'я.

– У такому разі, Егіне, я вас слухаю. Утім, ні, у нас зовсім мало часу. Тому слухайте ви мене.

10

Пізніше, знемагаючи в гарячковому маренні в обіймах болю-сколопендри, що велетенською багатогою гидотою краяла його хребет, Егін у короткі миті просвітлень часто повертався до минулих на Цинорі днів і, зокрема, до розмови з Ліг.

Повертався – і ніяк не міг згадати найпростіші речі. Не міг згадати риси обличчя Ліг, форму крісел, час дня. Не міг збагнути, звідки виходило яскраве золотаве світло, що пронизувало все довкола. І, зрештою, не міг зрозуміти, чому Ліг була з ним така привітна.

Він пам'ятав аудієнцію у звела народу смегів лише в загальних рисах. Може, в усьому винен напій, до якого було підмішано легендарну траву забуття?

– Відпийте гортело, Егіне.

Ліг легенько доторкнулася своєю чашею, наповненою багряно-червоною ароматною рідиною, до своєї правої щоки на знак захоплення.

Відмовитися було неможливо. Егін узяв зі столу свій келих і досить незграбно повторив жест Ліг на знак доброї волі. Слідом за цим він хвацько випив гортело до дна і захрумтів кусочком моченої ріпи.

– Дякую, Ліг, – просипів він, утираючи губи дорогою шовковою серветкою, яку звел дбайливо простягла йому через стіл.

– Отже, Егіне, Тара розповіла мені про ваші сподівання. Ви хочете отримати столові кинджали, гарди яких насправді являють собою зчленування Убивці відображених – від першого по четверте. Ви хочете також просити в мене волі й дозволу залишити Цинор, хоча ви зовсім не розумієте, куди й навіщо вам належить прямувати. У Варані на вас чекає Жерло Срібної Чистоти, у Харрені – невідомість. Ви не знаєте, що сталося з людьми Дотанагели, чи вдалося їм досягти Тардера, і якщо так, то яка зустріч їх там чекала. Про-

те, як людина обов'язку, ви вважаєте за необхідне зібрати Убивцю відображених цілком і привести його в дію, чого б вам це не коштувало. Так?

– Так, – Егін міг тільки посміхнутися й розвести руками.

Мила Ліг позбавила його необхідності пояснювати. А головне – необхідності брехати.

– Ну що ж, беріть. І волю беріть разом із ними.

Дзенькіт чотирьох столових кинджалів, які Ліг спритно вкинула у центр столу, ще довго снівся Егінові згодом. Він назавжди залишився для Егіна символом непоясненого й прекрасного дива. Позаяк рах-саван міг очікувати чого завгодно, але тільки не такої різючої зговірливості Ліг.

Егін відкрив був рота, щоб подякувати звелові народу смегів не стільки за кинджали, скільки за волю, але та випередила його, зупинивши жестом.

– Не варто подяки, Егіне, – досить сухо сказала Ліг. – Ви не знаєте, куди заведуть вас ці ножики. Від Тари ви, можливо, чули, що Убивця відображених лягає на плечі свого господаря важезезним тягарем, і нікому несила витримати більш як два зчленування Скорпіона.

– Перепрошую, Ліг, – не втримався Егін, – а як же ви? Тара казала, що прості смертні, які заволоділи більш ніж двома частинами Скорпіона, ризикують невдовзі закінчити свої дні? Тара казала, що таких колекціонерів дуже швидко знаходить аркан жорстокої смерті.

– Шилол вас забери, рах-саване, до чого ж ви допитлива бестія! – розсміялася Ліг. І, миттєво ставши серйозною, відповіла:

– По-перше, я не "проста смертна" А по-друге, аркан жорстокої смерті вже одного разу наздоганяв мене. Двадцять років тому. Повторний кидок смерть зробить не скоро.

– У такому разі я дякую вам за дозвіл залишити Цинор.

– А... Це... Дякувати за це потрібно не мені, а Тарі. Якби не її кохання, що дало їй сили переконати мене в необхідності вашого звільнення, про вашу волю не було б і мови. Оскільки енергія Тарі прямо пов'язана з наявністю в Хоц-Дзангу таких, як ви, я зовсім не зацікавлена в тому, щоб роздавати вольниці на право й наліво... Утім, у цьому немає нічого особистого. Хоч ви й офіцер Зводу, до вас я не відчуваю ворожості. Бранці, подібні на вас, служать не моїм інтересам, а інтересам моєї держави...

– Дякую вам, – здавленим голосом проказав Егін.

– Тому майте на увазі: ви не зможете піти з Хоц-Дзанга раніше, ніж відбудеться бій. Не доведи Шилоле, наші лучники застрелять вас у спину як перебіжчика.

Егін кивнув. До завтра вже йому терпіння вистачить. Тільки от Тара... Як вона сприйме цю звістку?

– Можете йти, – холодно сказала Ліг.

І все ж таки Егін зважився на ще одне – останнє – запитання. Надто вже насторожили його слова Ліг щодо близькості доленосної сутички. Та й Фарахові натяки...

– Скажіть, Ліг, у нас є шанси перемогти в завтрашньому бою?

– У завтрашньому бою не буде переможців, – похмуро процідила Ліг, покусуючи нижню губу. – Хіба лише ви, Егіне.

РОЗДІЛ 3. ТРОЯНДА ТА ЇЇ ПЕЛЮСТКИ

1

Незліченна череда виродливих чорних корів, чомусь однооких і довгоногих, ніби це були не корови, а коні Промовців Хоц-Дзанга, рухалася випаленою рівниною, дзенькаючи дзвіночками, що нагадували черепи якихось гризунів.

Важке вим'я корови, котра була найближче до Егіна, звисало майже до землі. Її дійки раз у раз зачіпали купини.

Корови рухалися на схід, але Егін не міг бачити куди. Його руки були щільно зв'язані за спиною личаною мотузкою, а на його шию був надітий важкий кінський хомут, який не дозволяв йому повертати голову за своїм бажанням. Дзенькіт дзвіночків і нестройний, моторошнуватий рев посилювалися – тепер череда проходила повз нього.

Ганебний стовп – а Егін чомусь не сумнівався в тому, що це саме ганебний стовп, – був невисокий і старий. До того ж у землю його вбили досить недбало. Коли Егін робив спробу поворушити стегнами (бо ноги його теж були зв'язані), стовп розгойдувався туди-сюди, загрожуючи надломитися й упасти разом із ним у чорний попіл невідомої землі, де копошилися чи то маленькі змійки, чи то

розжирілі хробаки. На чому це вони так роз'їлися?

"Якщо котрась із корів зачепить боком стовп, він упаде, і тоді мені кінець", – подумав Егін. Крапля поту скотилася по його носі.

"Де ж пастух, де?!" – волав він, звертаючись невідомо до кого, а рев усе посилювався. Черета майже порівнялася з його стовпом, але пастуха, на якого він покладав стільки марних надій, не було видно...

Егін заплющив очі, напружився й щосили рвонув уперед, намагаючись розірвати пута. Одна з мотузок піддалася й затріщала, звільняючи зап'ясток. З насолодою видихнувши, він стис заанімілі пальці в кулак і розплющив очі...

Таз для умивання, нічний горщик, очеретяна циновка на вікні, зім'яте ложе.

Дзенькоту дзвіночків не було, але от рев... весь Хоц-Дзанг гудів нестройним ревом.

Та ревіли не корови – бойові труби смегів.

Здається, почалося те, про що вчора з чужим акцентом повідала йому звел Ткач Шовкових Вітрил.

Невже правда, що гнор Зводу Рівноваги завітав на Цинор власною персоною?

Імлистий туман покривав кімнату ватяними жмутами. Егін утер з чола піт. Зітхнув на повні груди.

– Таро, дівчинко моя... – тихо й розгублено покликав він, почувши, як скрипнули вхідні двері.

– Одягайся, хлопчику мій, уже час! – це був сповнений убивчого глузування голос Фара-

ха, Хуммер його роздери. – До тебе в гості гнор!

І, задоволений власним цапиним жартом, Фарах розсміявся – замакав, як цап.

2

– Слід вважати, мої друзі перемінили тілесність на безтілесність, якщо вони тут, – знайшовся Егін, коли серед смегів, котрі приготувалися до битви, він побачив Дотанагелу, Самеллана, Знахаря, Іланафа та ще десяток знайомих матроських мармиз із "Блакитного Лосося"

– Це не примари, вони живі, – не вловивши іронії, відрізав Фарах авторитетним тоном. – За те, що вони тут, дякуй не нам, а гнорові.

На майданчику довкола Сім'я Хоц-Дзанга, куди прибув Егін у товаристві свого невидимого провідника, уже зібралося не менш як три сотні людей. А народу все прибувало й прибувало.

І хоча місце це було нічим не краще за інші, хіба що було в самісінькому центрі руїн фортеці, усі віддавали перевагу саме йому.

Смеги були озброєні маленькими й, напевно, малопотужними луками, дротиками й короткими мечами – такими ж куцими, як той, яким, за клопотанням усе того ж Фараха, мить тому наділили Егіна.

Утім, столові кинджали в продірявленій шкіряній перев'язі для металевих ножів, котрі прикрашали дещо змарнілий за останні дні торс Егіна, робили по-своєму комічним і рахсавана. Але йому було чомусь не до сміху.

– Радий бачив тебе живим і неушкоджене-

ним! – Дотанангела, схоже, був справді радий. З-за його плеча – сумирна, немов домашній голуб, і худюча, немов сушена корюшка, – ви- зирала Вербеліна. Від Егіна не приховалася ані її мертвотна блідість, ані фіолетово-сірі ті- ні, що залягли в неї під очима. Її миле чоло розсікала непрошена, заклопотана зморщеч- ка, яка раніше лише намічалася, а її губи бу- ли на подив сухі й білі.

– Здрастуй, Егіне, – сказала вона з хворо- бливою, сумною посмішкою.

І відразу, ніби її сушила бліда неміч, вона закашлялася, уткнувшись носом у Дотананге- лин рукав.

Егін ніколи не відчував до Вербеліни нічо- го, що далеко перевершувало би те, що зветь- ся приязню. Але тепер від одного погляду на неї – виснажену й висушену – його серце сти- слося в грудку жалості й співчуття.

"Кохання із Промовцями коштує дорого. Поки не викладеш усе, що маєш, не відпу- стять!" – зло сказав собі Егін. Як раптом йо- му стало соромно, позаяк, злуючи на Фараха й Кіндіна, він непрямом злував і на Тару, ко- тра зробила все, що від неї залежало, аби збе- регти йому здоров'я і життя. Отже, ця мутна історія з сімома мешканцями півночі, що їх згодували лисам в обмін на барило з водою, теж правда...

– А де Авор? – поцікавився Егін, коли від- звучали досить скупі, хоча й привітні слова взаємних вітань. – Щось я її не бачу.

– І не побачиш, – зло процідив Іланаф, який, усупереч своєму звичаю, заріс густою щетиною й усз ще не порадував присутніх ані жартом,

ані яким-небудь ідіотським коментарем відносно того, що відбувається. – Красунечка Авор відійшла до Намарна позавчора на світанку. Принаймні так мені пояснив Фарах.

Егін відвів очі. Тепер сумнівів із приводу того, чи перебували Іланаф і Авор у зв'язку, якщо висловлюватися казенною мовою Опори Доброзвичайності, у нього не було.

– Вибач, Іланафе, – вичавив Егін.

– Та чого вже тут вибачатись! Адже всім було зрозуміло, що слабосильна Авор довго в Хоц-Дзангу не протягне.

Усі замовкли й нарочито захопилися спостереженням за військовими приготуваннями смегів.

От десятеро смегів викочують на майданчик щось довгасте, укрите парусиною, і встановлюють це щось піднятою довгастістю на південь.

От загін працників отримує останні вказівки від свого командира.

Але все це виглядає дивно, дуже дивно. Армія збирається на невеличкому п'ятачку в центрі руїн, які не в змозі захистити її не те що від стріл, але навіть від поглядів.

Варанців усе ще не видно, а бойові сурми смегів змовкли. Схоже, усі, хто мали зібратися, уже зібралися. Правда, їх не надто багато.

– Я бачу, нашому ясному соколу пішло на користь товариство Промовців! – Егін здригнувся й озирнувся.

Це був голос Знахаря. Із Шотором був і Самеллан, який являв собою дивне поєднання похмурого азарту й зачасної радості.

– Здорово, рах-саване! Я вже був подумав, ти теж того... а ти всього лише спав, – Самеллан був, як завжди, прямий і виразний.

"А я всього лише спав", – повторив Егін, шукаючи очима хоч якийсь натяк на близькість Тари чи хоча б Кіндина.

Але, зважаючи на все, і в звела, і в Промовців були зараз справи важливіші за панькання з варанцями чи шпигування за ними.

Та й яка користь від ненавмисне зроненого й ненавмисно підбраного слова чужинця, якщо гнор Зводу Рівноваги рухається маршем єдиною гірською дорогою, що піднімається до Хоц-Дзанга від узбережжя?

Егін, чиї пізнання в історії були не стільки нікчемні, скільки розрізнені, болісно намагався пригадати, чи знав Звід Рівноваги подібні прецеденти. Але він був змушений зізнатися собі, що ні, ні й ще тисячу разів ні.

Немов вторячи його думкам, Дотанагела, обійнявши за плечі Вербеліну, котра щосили намагалася здаватися бадьорою, сказав ніби їй одній і водночас усім:

– Ну коли б ще стільки народу побачило живого гнора Зводу Рівноваги? Хоч подивитеся. Він, прецінь, дивовижної, небесної вроди юнак!

Вербеліна змучено посміхнулася. Схоже, разом із силами й волею до життя Промовці відібрали в неї й здатність цікавитися чоловіками, зокрема й дуже вродливими чоловіками.

Егін чомусь згадав, що за неписаним законом Зводу висловлюватися про зовнішність правлячого гнора й обговорювати її, хоч би

навіть і осипаючи компліментами, було суворо заборонено.

А тому всі таланти язикатих портретистів знаходили своє застосування в описі зовнішності гнорів і подеколи князів, що вже пішли у Святу Землю Грем.

Так, наприклад, кожен знав, що Шет окс Лагін був рудоволосим, кучерявим, довгоносим і костистим, а в його вусі горів разючої чистоти смарагд.

Попередній гнор Карувв був, навпаки, низький, лисий, гладкий і вкритий бородавками, немов жаба, що, звичайно, анітрохи не применшувало його незаперечних чеснот. Дотанагела, звісно, бачив гнора не раз. Але Егін був готовий закластися, що словесний портрет Лагхи Коалари злетів з його вуст уперше. Воно й зрозуміло: Дотанагела – заколотник, йому байдужі й писані, й неписані Укладення Зводу.

– Так... Хто нашого душку не бачив, той нехай подивиться! Гарний, що твій сутенер! – у своїй улюбленій манері висловлювання зауважив Знахар і смачно сплюнув у куряву.

"Вони всі ніби змовилися, невже до гнора взагалі застосовне слово "вродливий"?" – дивувався Егін, випробовуючи на вагу свою нову зброю.

– Ніколи не думав, що мені буде призначено долею виступити проти "лососів" на боці смегів. Якби хтось сказав, плюнув би в нахабну пику, а тут... – сказав Самеллан з недоброю усмішкою.

Егін мовчки кивнув йому на знак згоди. Хоча хіба мало хто про що ніколи не думав?

– Проти "лососів" ти вже сім днів тому виступав, – знизав плечима Знахар. – Яка різниця: на боці смегів чи на своєму власному боці?

3

Ні з ким не вітаючись, крізь юрбу до Сім'я Хоц-Дзанга протиснулася Ліг.

Вона йшла в супроводі нещодавнього тату-йованого здорованя, котрого, як пам'ятав Егін, звали Айфор.

На Ліг був запаморочливий жіночий обладунок, якого Егінові бачити ніколи не доводилося. Спеціальний жіночий обладунок, наскільки Егінові було відомо, зрідка виготовлявся в Синьому Алустралі, і тільки там. Утім, пригадав Егін, було ще одне місце в Колі Земель, де робили сотні й тисячі жіночих нагрудників, спеціальних розширених пластинчастих спідниць і шоломів з додатковим потиличним розвитком, куди дама могла вкласти пук свого розкішного волосся. Це місце називалося Ают.

Та й за стилістикою обладунок був з усією очевидністю аютськими, бо на ньому без натяків було вигравірувано жінку, що тріумфує над чоловіком у Грютській Скачці.

Ліг, звел народу смегів, з розгубленою посмішкою покусувала нижню губу. Здавалося, вона погано розуміє, навіщо опинилася тут, серед усіх цих людей, різношерсто озброєних і строкато одягнених, у товаристві варанських офіцерів і смегів.

Усі притихли, поглядаючи на звела. Але Ліг стояла мовчки, поклавши долоні на Сім'я

Хоц-Дзанга, і, судячи з усього, не помічала нікого й нічого.

Пролунав приглушений стукіт копит. Смеги, котрі розступалися перед Ліг лише ледь помітно, раптом із приглушеним "Ух-х-х" розступилися в обидва боки на добрих десять ліктів, пропускаючи двох неопалимих коней. Егін здогадався, що це коні Тари й Кіндина.

– А де третій кінь? – стиха запитав Егін, знаючи, що Фарах десь поруч і напевно чує його.

– А третього я втратив два дні тому, коли їздив розвідати гнорові сили, – буркнув Фарах звідкись ліворуч.

"Ого! Утратити такого коня – та як це можливо?" – хотів був здивуватися Егін, коли раптом помітив – без подиву, утім, а швидше із сумом, – що Тарин кінь волочить праву задню ногу... Лагха Коалара, гнор Зводу Рівноваги, явно жартувати не збирався.

Тара й Кіндин під'їхали до звела впритул. Егін відчув, що від їхніх коней виходить майже нестерпний жар. Їхні довгі ноги зберігали безкровні сліди чиїхось жорстоких іклів.

– О Ткачу Шовкових Вітрил! Ми зробили все, що в силах Промовців. І ми не змогли нічого. Якби ми зробили більше, гнор убив би нас блискавично. Бо з ним Співучі Стріли і чорні тварі, яким ми не знаємо імені.

Голос Кіндина не був голосом примари. Це був голос мерця.

Вершини гір навколо долини Хоц-Дзанга були затягнуті сіруватим серпанком.

Сильний південний вітер ніс через долину куряву, сухі билинки полину й якийсь гос-

трий тривожний запах, котрий Егінові видався знайомим. Але де й коли він відчував його, рах-саван пригадати не встиг, бо з обличчя Ліг раптом зійшов розгублений вираз. Вона змінилася миттєво.

– Добре, – бадьоро сказала Ліг. – Ви зробили все, що могли, і я не звинувачую вас. А тепер забудемо про це. Прийшов час відновити Хоц-Дзанг так, як то мислилося незрівнянному Шету окс Лагіну.

4

– Добру Воду, хутко! – наказала Ліг. Ніщо, котре служило плоттю Промовцям, породило три довгогорлі глечики.

– Лийте!

Промовці перевернули глечики. До основи Сім'я збігли три жвавi струмки вільги, котра духмяніла трояндовою олією, але – у цьому Егін не сумнівався – нічого спільного з трояндовою олією не мала.

І все. Заклинань не пролунало. За часів своєї магічної величі Шет окс Лагін створив своє власне, небувале магічне мистецтво, назване ним Танець Садівника. Танець Садівника не потребував слів. Лише змінених рідин, змінених тканин, зміненого каміння. І музики.

Усе мистецтво Танцю Садівника вміщувалося на одному обороті звичайного варанського "писемного" пергаменту, який було, звісно, втрачено ще за життя Шета. Як відомо, в останні роки князь був до непристойності чудакуватий і анітрохи не опікувався своєю магічною спадщиною.

Танець Садівника мав усього два практичні додатки, передбачені Шетом: створення фортеці-троянди і знищення її ж. Створення потребували смеги, знищення – їхні недруги. Звід Рівноваги витратив довгі десятиліття на розвідку Шетових писань. Але навіть допитливий Дотанагела нічого не зміг знайти.

Сім'я Хоц-Дзанга помітно здригнулося, ніби відчуло штурхан небесного велета-невидимки, й ухнуло вниз, під землю, та так, що від нього залишилася визирати на півліктя лише сама верхівка.

Відразу слідом за цим під землею роздався могутній, усеперемагаючий гул, нібито хибким брусованим настилом перекочувалися сотні велетенських кам'яних куль.

І тут Егін зрозумів, чому всі смеги зібралися на невеличкому п'ятачку, який оточував Сім'я Хоц-Дзанга.

Кола руїн, котрі, як пам'ятав Егін, виглядали згори розміткою квітки троянди, пішли в ріст.

Так, невисокі гребені стін, що справляли враження руїн, позбавлених життя, на очах, лікоть за ліктем, сажень за сажнем здіймалися до сонця, товщали, розкривалися, набували все більш помітного нахилу назовні.

От уже тіні від зростаючих "пелюстків" цілком накрили майданчик навколо Сім'я. От уже над усім Хоц-Дзангом завис тонкий аромат садових троянд. От стіни примхливо зігнулися, ніби підставляючись під ноги воїнів, яким належало піднятися на них в ім'я битви з варанцями.

І тоді над Хоц-Дзангом, що розпустився, за-виснув торжествуючий рев смегів.

Вони вірили в те, що рано чи пізно це стане-ться. Вони розуміли, що це означатиме ли-ше одне: нещадну битву. І все ж таки не було серед них жодного, хто не мріяв би про день, коли Хоц-Дзанг явить йому свою істинну сут-ність.

– І от тепер ми лише бронзівки-жуки в найбільшій троянді з-поміж усіх троянд, які цвіли під Сонцем Передвічним, – уро-чисто продекламував Іланаф у дусі Книги Урайна.

Але Егін не посміхнувся. Незважаючи на властивий будь-якому офіцеру Зводу скепти-цизм, його все ж таки охопив загальний бла-гоговійний захват. Він був захоплений Ліг, захоплений Шетом, захоплений Промовця-ми. Він почувався винагородженим сповна за все, що пережив на Цинорі.

– Слава Князеві й Істині! – найдурнішим чином зарепетував він, як ніколи на урочи-стих оглядах у Зводі.

За такі слова, та ще й перед битвою з варан-цями, у Хоц-Дзангу могли відрізати голову. Але мудра Ліг лише поблажливо посміхнула-ся. Що, є різниця?

5

Усе почало рухатися водночас.

Стіни-пелюстки ще скрипіли одна об одну, шаруділи й потріскували, а смеги вже бігли до зовнішнього обводу стін, щоб зайняти там оборону. Здоровенне щось, укрите раніше від сторонніх очей парусиною, силами обслуги

явило себе. В Егіна – вкотре вже за день! – очі полізли на лоба.

Це була "Аютова блискавка"

Не зовсім така, як ті довгоствольні красуні, що загинули разом із "Свічадом Вогню", і все ж таки цілком пізнавана.

Великий дерев'яний верстат, установлений на суцільні дерев'яні диски-колеса. Стовбур, дуже схожий на здоровенну дерев'яну баддю. Подібність до бадді посилювалася тим, що ствол був не литим, а грубо склепаним із широких залізних смуг, які для надійності були стягнуті поперечними обручами.

Ствол був короткий, зате навдивовижу товстий. Він був задертий угору так, щоб було зручно перебивати "навісом" через стіни, які височіли довкола.

"Логічно, – подумав Егін. – Хто її, таку дикую й величезну, затягне на ці не менш дикі стіни? А так спокійно пострелюватимуть звідси по супостатові. Але звідки, звідки в смегів секрет даги?"

Егін підозріло покосився на Самеллана – єдину за межами Аюта людину, як він думав, що знає і склад даги, і, головне, образ-ключ до похмурої руйнівної магії "Аютових блискавок" Самеллан, перехопивши Егінів погляд, кисло посміхнувся й розвів руками. Мовляв, я тут зовсім ні до чого.

І цієї миті всі частини розбитого вітража подій склалися в Егіновій свідомості в один простий і стрункий висновок.

Звел народу смегів, що іменує себе Ткачем Шовкових Вітрил, – та сама славнозвісна двоюрідна Самелланова сестра, котра служи-

ла в аютській Гієнері і котру, за запевненнями Самеллана, було вбито ним напередодні зустрічі з Норгваном!

На користь аютського походження звела народу смегів свідчили відразу кілька фактів.

Підозрілий акцент Ліг, який – Егін був упевнений – не був ні харренським, ні грютським, ні ре-тарським.

Дивне ім'я Ткач Шовкових Вітрил, у якому, імовірно, було зашифровано її справжнє аютське ім'я, чи, можливо, переклад назви її колишньої посади в Гієнері.

Неймовірна, магнетична впевненість у собі, яка жодною мірою не була властива відомим Егінові жінкам як з Варану, так і з інших країн Сармонтазари. Швидше, настільки впевнено тримали себе деякі аруми Зводу. Таким чином, манера поведінки Ліг указувала на її колишню причетність до таємної служби – як припустив Егін, до аютської Гієнери.

На додачу до всього цього – секрет "Аютських блискавок"! Хто ще, як не колишня дівачка-войовниця Гієнери, міг повідомити його смегам?

– Пробачте, Ліг, – сказав Егін дуже тихо, нахилившись до самого її вуха, усе ще непокритого шоломом, який теліпався на ремінці в неї за спиною. – Можу я поставити вам одне особисте запитання?

Айфор зробив попереджувальний рух, але Ліг жестом зупинила його.

– Так, Егіне.

Десь на зовнішніх стінах Хоц-Дзанга заголосили смеги й у розріз заревіли криві бойові ріжки. Схоже, варанці починали бій. Але

Егін усе ж таки довів розпочату справу до кінця.

– Ви сестра Самеллана?

В очах Ліг перемінилися переляк, обурення й розгубленість.

– Так, – сказала вона нарешті й одним різким рухом надягла шолом.

– Так, рах-саване, і тільки тому ваша варанська банда дожила до цього дня, – долинуло до Егіна вже з-під залізної маски. – Мій брат клопотав за всіх вас.

6

Навіть коли Егін уже зрозумів, чим завершиться розкриття фортеці-троянди, він не міг уторопати, як гарнізон займе своє місце на стінах. Вони здавалися надто крутими й не мали нічого схожого на щаблі.

Але коли стіни досягли своєї передбаченої Танцем Садівника висоти, на них почали проступати масивні прожилки, які невдовзі швидко потовщали до розмірів добрячої дубової колоди, а відтак разом лопнули, оголюючи вигадливу внутрішню структуру перетинок, котрі служили цілком прийнятними щаблями.

Самі ж стіни у своїй верхній третині зігнулися на зразок долонь, звернених до сонця. При цьому власне "долоні" стали бойовими майданчиками, а "пальці" – огорожувальними зубцями для воїнів.

Егін і вся його "варанська банда" вкупі з Вербеліною зі зволення Ліг зайняли найближчу стіну-пелюсток – найвищу й водночас найвіддаленішу від зовнішнього обводу Хоц-Дзанга.

З неї відкривався чудовий краєвид на незбагненну фортецю-троянду, на будинки смегів, що скупчилися в основному біля південних стін, і на дорогу, котра бігла долиною й зникала в сідловині між двома гірськими пасмами.

Усі були похмурі, мовчазні, напружені. Знахар, дотримуючись своєї улюбленої манери, сів на теплий парапет стіни-пелюстка й схрестив ноги.

Спочатку Егін не міг зрозуміти, що змусило смегів настільки несамовито дудіти в ріжки й натягати луки назустріч невідомій небезпеці. Але потім Вербеліна, яка пильно вглядалася в схили околишніх гір, приглушено прошипіла: "Срань Шилолова...". Егін, простеживши напрямок її погляду, зрозумів усе.

Чагарник, низькі непримітні ялинки, валуни. Спокій, нерухомість.

І раптом між двома сусідніми зеленувато-сірими каменями – зблиск чорної блискавки, за якою неможливо визначити з першого разу, що за істота залишила тривожний слід на сітківці ока. Потім – ще зблиск. Відразу слідом за ним – ще й ще.

Здається, чотириноге. Здається, вухате й безхвосте. Пес? Але чомусь його задні лапи такі довгі, ніби належать якійсь виродливій сарані?

Смеги голосили повсюди. Егін озирнувся. Так, ці тварі спускалися й із західних гір. І підходили з півночі. І збивали лапами пишні клуби жовтої куряви на південній дорозі. Їх ставало все більше й більше.

Егін відчув прикру слабкість у колінах.

Він спробував пальцем лезо свого меча, досадуючи, що з ним немає його трьох завзятих клинків, відмінних алебард та іншої пишноти, яка залишилася в довгій скрині у фехтувальній залі. Скрині, відтепер назавжди пов'язаній для нього з ім'ям Овель...

пси – цих тварей Егін вирішив усе ж таки іменувати псами, бо більш за все вони нагадували саме псів – пересувалися з гнітючою бистротою і невдовзі вийшли на підступи до фортеці.

Смеги розрядили свої короткі луки в перший раз.

І тоді Егін почув, як кричать ці тварі.

Так, як пси. І як люди. Не більш як десяток стріл досягли своєї цілі. Стало зрозуміло, що ці пси не лише страхопудні й швидкі, але й надзвичайно живучі. Тільки дві тварі залишилися лежати нерухомо.

Кілька псів, уражених у тулуб, продовжувати шкутильгати в напрямку стін, залишаючи за собою патьоки темної крові.

Одна тварюка, голова якої була пробита наскрізь, схоже, осліпла і, сповнюючи околиці Хоц-Дзанга пронизливими скаргами, від яких мороз ішов поза шкірою, попленталася геть. Вона пройшла кроків десять і лише потім звалилася мертвою. О Шилоле!

Смеги стріляли знов і знов. Собаки підбігли до самих підвалин стін, і Егін зі свого місця вже не міг бачити, що відбувається там. Він був упевнений в одному: усіх псів не перестріляти й до ночі, навіть якщо мати у своєму розпорядженні безмежні запаси стріл.

Егін не міг уторопати одного: яка варанцям користь від цих страшних псів, якщо пе-

ред ними неприступні стіни, що мають зворотний нахил? Крил у цих тварюк Егін не помітив.

Якби в самого Егіна зараз відросли крила і він піднісся би сажнів на п'ятсот над Хоц-Дзангом, то побачив би моторошну, невидану картину.

Величезна коричнево-сіра троянда, чиї небачені позолочені у верхній частині пелюстки ранковим сонцем, а внизу потопають у тіні. У центрі троянди, у напівмороку, – крихітна група людей навколо незрозумілої споруди, схожої на віз із металевою трубою. А навколо троянди – чорний вихор. Колесо, що складається з сотень чорних тіл. Колесо, що не має ні спиць, ні маточини: це, втілюючи шалену впертість і якийсь головоломне безглуздя, кружляють чорні тварі.

Незабаром кільце псів стяглося впритул до зовнішніх пелюстків троянди, ніби злилося із ними на мить, і розсипалося. "Пси" – як називав їх Егін, "чорна нечисть" – як встигли охрестити їх смеги за два останні дні, "тваринидев'ять" – під таким ім'ям тварі проходили в секретних паперах Опори Безголосих Тварей – узялися безпосередньо за цитадель Хоц-Дзанга.

7

Егін не бачив, як вони лізли нагору, рухомі не стільки силою своїх могутніх м'язів і огидно чіпких павукових лап, скільки магією парценця Опори Безголосих Тварей.

Егін не бачив, як вони складали цілі грона й піраміди – немов мандрівні мурахи лісів Нотор-

ма – і часом зривалися вниз під ударами алебард на довгих ратищах, під градом стріл і дротиків. Але втрати тварин-дев'ять були не такі вже великі. Падіння з десятиліктової висоти не завдавало їм особливої шкоди, а, навпаки, лише розпалювало в них лють і жорстокість.

На Егінів погляд, усе виглядало так, ніби пси, як і раніше, юрбляться десь попід стінами Хоц-Дзанга, а смеги спокійно розстрілюють їх з висоти свого положення. І тому, коли один з лучників, на спину котрого саме витріщався в тяжкому заціпенінні Егін, із криком упав горілиць під вагою пса, який вчепився йому в горло, рах-саван ледь не заволав слідом за смегом.

Егін подивився на Вербеліну так, немов це вона зараз перетворилася на сотні псів, що загрожують перегризти горлянки всім захисникам Хоц-Дзанга. Вербеліна посміхалася краєчком рота з цілком відсутнім виглядом. Це розлютило Егіна.

– Що, пані Вербеліно іс Аран, радієте успіхам своїх вихованців?! Нічого не скажеш – чудові собачки!

Вербеліна навіть не поглянула на нього.

– Тварин-дев'ять задумала і створила не я. Я лише слугувала деяким їхнім примхам, стежила за їхнім зростанням і годівлею, записувала всілякі дурниці про їхню поведінку для пар-арценця Опори Безголосих Тварей. Тварини-дев'ять – його вихованці, не мої.

Егін трохи помовчав, почувуючись дуже й дуже ніяково.

– Ну тоді якого ж Шилола ти так посміхався? – запитав Егін.

Вербеліна іс Аран повела плечем.

– Я справді радію. Але радію я тому, що незабаром ці тварюки загинуть усі до одної.

– Усі до одної? – Егін недовірливо покосився на жахливий кривавий бедлам, який чинили кілька десятків псів на бойових майданчиках стін зовнішнього обводу.

– Узагалі-то, так, – сказала Вербеліна. – Головне – обрати слушну мить.

8

Лагха Коалара, гнор Зводу Рівноваги, скидався зараз більше на мандрівного харренського лучника, аніж на другу людину князівства Варан.

На Лагсі було вдягнуто стародавнє грубе руб'я. Воно було прикрашене тим самим мотивом, що й халат колишнього Знахаря. Багаторазово повторена кошлата зірка з перекошеним від люті ликом.

За спиною гнора в шкіряному чохлі висів величезний лук, що височів над його головою на добрих три лікті. По стегну ляскав сагайдак зі стрілами. Стріли замість традиційного оперення були оснащені різнобарвними шовковими вервечками.

У пальцях лівої руки Лагха, граючи, покручував подвійну флейту. Гнорова правиця була вільна, але, прагнучи чимось розважити і її, Лагха раз у раз змахував з чола довге кучеряве волосся. Лагха був молодий і вродливий. Сам собі і небеса, і зірки.

За спиною Лагхи, витримуючи шанобливе віддалення, йшли пар-арценць Опори Безголосих Тварей і пар-арценць Опори Єдності.

Перший зараз заправляв воїнством тварин-дев'ять і від неймовірної концентрації уваги на подіях віддалених щомиті спотикався.

Йор, пар-арценць Опори Єдності, цілком зосереджував увагу на подіях найближчих. А саме на гнорі, щоб той не викинув якого-небудь антидержавного колінця в дусі Дотанагели. Гнор, зрозуміло, знав про це й тільки посміювався. Якби він хотів щось викинути, уже давно викинув би. Будьте певні.

Ну а за гнором і пар-арценцями волочила-ся публіка дрібніша: аруми, рах-савани й ерм-савани – потроху від кожної значної Опори, а за ними – колона морської піхоти з "Блакитного Лосося". Ці були тут п'ятим колесом до воза, начебто на прогулянці, в основному для прибирання тіл і розчищення завалів. Утім, коли б щось сталося – гнор не замислюючись послав би їх помирати першими.

Лагха йшов і думав про те, що за три сотні кроків дорога круто поверне ліворуч і ге-ен за тими соснами вони побачать Хоц-Дзанг у всій його нестямній величі, про яку оповідають царствені карлючки Шета окс Лагіна.

І ще він думав про те, що стріл у його сагайдаці зовсім мало і що якщо йому не пощастить – а йому цілком може не пощастити, бо в Хоц-Дзангу Дотанагела вкупі зі Знахарем і Промовцями все ж таки рівні йому, – то назад у Варан не повернеться жодна людина з його загону.

Цієї миті пар-арценць Опори Безголосих Тварей по-дурному перечепився й упав.

– Вони втрачають мій голос, – пригнічено повідомив він, не кваплячись зводитися на ноги.

– Опорядіться й доганяйте, – кинув Лагха через плече, прискорюючи кроки.

9

Так, пси прорвалися по всьому зовнішньому колу оборони. І в той час як одні шматували смегів і дуже неохоче приймали, у свою чергу, загибель від їхніх мечів, десятки й десятки тварин-дев'ять взялися за внутрішні пелюстки.

Тепер все було сповнено лементом озвірилих смегів і ричанням зраних, п'яних від крові й людського м'яса тварюк, що дорвалися до виконання свого єдиного призначення.

– По-моєму, найслухніша мить настала, – мовив Егін Вербеліні.

Він не розумів, чого вона чекає і що збирається робити, коли цього "чогось" дочекається. Рах-саван прикинув, що якнайбільше за чверть години пси дістануться й до них. І тоді вже точно мить буде аж ніяк не слухною.

Вербеліна уважно окинула поглядом стіни. Зосереджено кивнула, ніби погоджуючись сама із собою. Потім повернулася до Дотанагели, Знахаря й інших. І повідомила:

– Милостиві гіазири! Зараз я буду поводитися трохи дивно, але прошу мені ні в чому не заважати.

Утім, і Знахар, і Дотанагела вже давно сиділи у вигадливих позах один проти одного, прикривши очі й символізуючи собою Невідання-

Безмовність-Недіяння, доки інші щосили витріщалися на побиття смегів. Озирнувся лише Іланаф. Він схвально кивнув Вербеліні й знову повернувся до споглядання жахів війни.

Тоді Вербеліна нахилилася, поцілувала Дотанегелу в щільно стиснуті губи й, відсахнувшись, немов від розпеченої сковорідки, випросталася на повен зріст.

– Егіне, на моєму десятому проході можна буде починати.

– Що? – Егін не зрозумів геть нічого.

– Ти все зрозумієш, – Вербеліна запечатала його вуста поцілунком. – Адже ти кохав мене, правда?

Егін опустил очі: від несподіванки він навіть не зміг збрехати.

– Утім, яке це зараз має значення? – змучено кліпнула віями Вербеліна, й Егін болісно пошкодував, що не збрехав.

Якщо немає тепер, перед обличчям невідворотної смерті жодної різниці, кохав чи не кохав, можна було б сказати: "Кохав". Але пізно: вона була вже далеко від нього...

Вербеліна скинула із себе весь одяг одним ковзним рухом – немов змія, що вивернулася зі старої шкіри заради блиску нової, сліпуче прекрасної. Егін ще раз мимохіть вразився, як змарніла бідолашна в примарних обіймах Кіндіна.

Вербеліна піднялася на загнутий край стіни-пелюстка і, не страшачись величезної висоти, випросталася, розкинувши руки. Потім вона закинула голову в небеса і випустила дуже тихе й жалібне виття з ледь помітними грудними переливами.

10

Егін знав цей танець.

Егін любив його і, звісно, чудово розумів, що його любили й інші чоловіки – наприклад, Дотанагела.

Але як цей танець люблять тварини-дев'ять, якщо до нього додати ще кілька па, Егін не знав і навіть уявити собі раніше не міг.

Вербеліна йшла, ритмічно й плавно розгойдуючи стегнами, п'ять кроків уліво. По її обличчю бігли, змінюючись, десятки дивних хтивих гримас. Іноді вона скалилася ведмедицею, іноді зрикувала тигрицею, але Егін був упевнений, що для тварин це все одно – різні лики хтивості.

Виносячи ногу далеко вперед на шостому такті, Вербеліна стрімко й водночас невимовно граціозно поверталася й ішла назад.

На зворотному шляху вона не гримасувала, ні, тут усе мистецтво опускалося нижче – до живота, грудей і стегон, а на обличчі Вербеліни з'являлася печатка великого розслабленого полегшення.

Новий поворот і нові гримаси. Зміна ритму. Оплески долонь. Егін увірував у те, що, коли б він зараз перетворився на тварину-дев'ять, певно став би на карачки і, розвісивши слину, жадібно всмоктував би кожен Вербелінин рух.

Він ледь не забув лічити проходи. Але ні, не забув – зараз саме закінчувався сьомий.

Егін насилу відірвав погляд від сліпучої наготи Вербеліни й перевів його на стіни Хоц-Дзанга, над якими від початку її танцю запанувала дивовижна тиша, котра переривалася

лише передсмертними стогонами смегів і скигненням поранених тварей, які бачити Вербеліни не могли.

Тварі. Тварі повсюди. Огидні червоні пашечки, роззявлені навстіж. Очі горять. Щелепи звисають ледь не до шорсткої підлоги бойових майданчиків. Нитки рожевої слини. І повна непорушність.

пси сиділи немов заворожені. Смеги, яким Егін, а слідом за тим і Самеллан з Іланафом, збагнувши в чому річ, безмовно подавали всілякі застережливі знаки, зачаїлися серед псів, намагаючись не проронити жодного зайвого звуку.

Десятий прохід. Егін підняв лук, яким його з ранку спорядив завбачливий Фарах. Натягнув тятиву. Прицілювався в пса, який зачаровано стояв найдалше від смегів, просто на грєбені сусіднього пелюстка-стіни.

Промахнутися було неможливо. Пес, не видавши ані звуку, зник з поля зору Егіна, пройнятий наскрізь швидкоперою стрілою. І жоден з його співтоваришів нічим не відреагував на цю кричущу наругу над любителем образотворчих мистецтв, втілених у Вербеліниних стєгнах і грудях.

Це послужило сигналом.

Якими б короткими не були мечі смегів, вони разили без пощади. Обезголовлені тварі падали долу, не встигаючи навіть усвідомити, що ж відбувається.

пси нарешті гинули десятками. Єдине, чого не міг зрозуміти Егін, – чому вони не розлітаються вщент під невидимими й нездоланими ударами Промовців, чому по їхніх чорних

зашийках не гуляє довга рука Дотанагелиного клинка і що взагалі собі думають ті, хто насправді найсильніший у Хоц-Дзангу?

Виходило, що героїня дня – Вербеліна іс Аран, а решта всі, пробачте, лише пердять, підспівуючи.

На жаль, день тільки починався. Егін не знав справжнього стану речей. А героями дня ще належало стати багатьом і багатьом. Тільки не йому – на щастя, чи на жаль.

11

Так, ось він, поворот дороги. Ось вони, со-
сни. А ось і Хоц-Дзанг.

Лаґха Коалара різко зупинився. Так, Шет окс Лагін знав, що робив. Фортеця-троянда, яка відродилася над Золотою Квіткою...

– Прошу мені пробачити, гноре, – це був голос пар-арценця Опори Єдності. – Але, якщо я не помиляюся, ви, відповідно до власних за-
певнень, маєте в розпорядженні все необхідне, щоб знищити Хоц-Дзанг відразу. Чому ж ви...

– Прошу мені пробачити, – голос Лаґхи полоснув по вухах пар-арценця й найближчих арумів метким канчуком, – але ви напросилися самі.

Лаґха ривком підніс подвійну флейту до губ і різко подув у неї.

Два язика полум'я з ревом вирвалися з безневинних очеретяних трубочок і розплескалися об позолочений обладунок пар-арценця. Той, жахнувшись, відсахнувся назад.

– Ви хоч один чистий звук у цьому ревінні розчули? – запитав Лаґха тоном наставника музичних мистецтв.

– Ні, гноре, – похитав головою пар-арценць, поступово отямлюючись.

– Отож-то. Бо там, – вказівний перст гнора ткнувся у чудові обриси Хоц-Дзанга, – зібралися п'ять дуже сильних істот. Троє живих-поза-плоттю, один хушак і одна людина тримають Танець Садівника в тенетах своєї відвідної магії, і мистецтво незрівнянного Шета поки що безсиле. А зараз, пар-арценцю, дозвольте мені нарешті розпочати правильну облогу Хоц-Дзанга.

– Безумовно, гноре, – на вустах пар-арценця Опори Єдності розквітла найлюб'язніша посмішка.

Важко дихаючи, до них підійшов пар-арценць Опори Безголосих Тварей.

– Кепські справи, – сказав він кудись убік. – Кепські справи. Вони зовсім не чують мене, і вони гинуть. Невдовзі всіх їх буде винищено.

Лагха Коалара лише махнув рукою. Мовляв, нехай собі. Собак гнор не любив. Як і Егін.

– Потримайте, будьте такі ласкаві.

Пар-арценць Опори Єдності з побоюванням прийняв від гнора подвійну флейту.

Лагха Коалара дістав з-за спини лук, витяг із сагайдака стрілу й натягнув тятиву.

Лук він тримав дуже незвичайно: не вертикально, так, щоб нижній кінець упирався в землю, а горизонтально. Гнор задер стрілу в небо, немовби збирався дострелити до хмар. Жоден смертний не зміг би утримувати такий величезний лук у такому положенні. Але рука гнора навіть не здригнулася.

До південних стін Хоц-Дзанга було кроків п'ятсот, а до його цілі – кроків сімсот п'ятдесят. Нічого, долетить.

– А, ледь не забув! – кинув через плече Лагха Коалара. – Нехай морська піхота розвертається підковою навколо Хоц-Дзанга. Коли стіни впадуть, хтось же обов'язково вціліє!

12

Вербеліна розійшлася не на жарт. Її тіло всуціль блищало від поту, мокрі довгі пасма обліпили обличчя, шию, плечі.

Вона хрипіла й стогнала, жмути білої піни раз у раз зривалися з її губ. Рухи її рук, що наслідували змахи пташиних крил, ставали дедалі конвульсивнішими й різкішими. Вербелініні соски, так добре знайомі Егінкові, непомірно роздулися. Егін не сумнівався в тому, що її груди зараз цілковито скам'яніли, уподібнюючись до білого греоверду.

Егін уважно стежив за тим, що відбувається з Вербеліною, хоча видовище це було не з приємних. Його серце несподівано для нього самого сповнилося жалістю й співчуттям: адже на весь цей протиприродний атракціон Вербеліна зважилася, рятуючи не лише своє, але й чужі – у тому числі і його – життя.

пси були, як і раніше, приворожені, причому глибина їхнього трансу явно зростала. Егін помітив, що деякі тварини почали мліти й без будь-якого втручання ворожої зброї. То в одного, то в іншого пса закочувалися очі, підкошувалися лапи, й грізний убивця валився набік, як лантух із перегнаними сливами.

Псів залишалося аж ніяк не більше ніж чверть. Ще трохи – і Хоц-Дзанг буде очищено цілком і повністю.

І цієї миті сталася зовсім не пояснювана, як на Егіна, подія.

Хтозна-звідки випущена стріла – здавалося, її породили самі небеса – висікла іскри з гребеня стіни в одному кроці за спиною Вербеліни.

Бренькнувши, ніби лопнула струна, розлетівся вщент наконечник стріли, а звільнене ратище, безглуздо підстрибнувши, упало просто Егінові під ноги. Ратище було без оперення. Його замінювали різнобарвні шовкові мотузочки.

Десь він уже бачив таке... Десь... А-ах, Шилле! Сонце, густий запах гару, брязкіт смертоносного металу. Палуба "Сутінкової Примари" Дотанагела. Отрутна стрілка Норгвана, виплюнута з духової трубки. Так. На тій теж були схожі мотузочки. Схоже на один почерк. Почерк караючої десниці Зводу Рівноваги.

– Вербеліно! Вербеліно! – закричав Егін, не сподіваючись бути почутим. Адже не даремно Вербеліна обіцяла, що буде поводитися дивно й не зможе відгукнутися на звернені до неї заклики...

Наступної миті гнорова стріла відшукала її.

Упившись у Вербелініне плече біля самої шиї, наконечник стріли розлетівся вщент, як і попередній. У тому був умисний злий задум. Осколки заліза розірвали шию танцівниці, розпанахавши її головні життєві кровоносні судини.

– Вербеліно! – закричав Егін щосили. – Вербеліно-о-о!

Рах-саван Опори Безголосих Тварей Вербеліна іс Аран незграбно змахнула руками і зірвалася з гребеня стіни вниз, на трупи людей і тварин-дев'ять, котрі завжди були такими уважними і вдячними глядачами.

13

Ліг знала, наскільки ненадійна та "Аютова блискавка", яку похапцем спорудили за її вказівками за останні три дні ковалі Хоц-Дзанга з паршивого металу за технологією столітньої давнини.

Відлити вони нічого не встигали, тому довелося робити ствола клепаним. Та нічого не вдієш – ця блискавка-виродок була краще, аніж повна її відсутність.

Увесь час від початку бою Ліг провела поруч з "Аютовою блискавкою", будучи готовою віддати наказ на стрільбу будь-якої миті.

Образ-ключ зараз займав усе її єство, пульсуючи в мозку, ніби друге серце.

Коли тварини-дев'ять почали штурм Хоц-Дзанга, Ліг, незважаючи на повідомлення про втрати, залишалася цілком холоднокровною.

Вона вірила у Вербеліну, з якою ґрунтовно поспілкувалася напередодні. Ліг дізналася про початок Вербеліниного танцю з несподіваного припинення псового гвалту і не сумнівалася в тому, що тварин-дев'ять буде винищено, як заснулих восени мух. Але Ліг недооцінила гнора.

Коли Вербеліну із Аран вразила Співуча Стріла, Ліг саме приймала донесення про появу гнора та його людей.

Крізь новий сплеск виття невтомних тварюк Ліг намагалася розчути подробиці донесення спостерігачів про гнорів лук і "лососів", які вже почали розвертатися з похідної колони.

Насилу перекрикуючи шум битви, що закипала знов, Ліг віддала наказ розрядити "Аютову блискавку" у ворога. І над Хоц-Дзангом гримнув грім.

14

Лагха Коалара був великомудрий і великодосвідчений.

Лагха Коалара знав, що в Хоц-Дзангу йому протистоятимуть стіни фортеці-троянди, примари-Промовці й спокушені в магії заколотні офіцери Зводу.

Але навіть Лагха Коалара не знав, бо не міг знати, що в Хоц-Дзангу є "Аютова блискавка" того зразка, який у Гіенері прийнято називати "фортечним градобоєм"

Не знав Лагха і того, що він та його люди перебувають точнісінько там, куди, за розрахунками Ліг, мало послати свої смертоносні гостинці її недосконале дітище.

Тому коли над Хоц-Дзангом прогуркотів соковитий рокіт і майже відразу ж слідом за ним у небесах з'явилися десятки невеличких кам'яних снарядів, у відведені йому миттєвості гнор не зміг вдіяти нічого кращого, як віджбурнути лук і з неймовірною спритністю підкотитися під ноги пар-арценцеві Опори Безголосих Тварей.

Пар-арценць, не встигнувши навіть зойкнути, упав на свого безпосереднього начальника.

Утім, злякатися такому конфузу він теж не встиг. Бо Ліг проказала заклинання, й образ-ключ у її перевтомленому мозку вибухнув і зник, прирікаючи вибухати й зникати дрібні кам'яні ядра, за рясне виверження яких "Аютові блискавки" цього зразка й називають "градобоями"

15

Ліг дуже пощастило.

"Градобій", як вона й побоювалася, не пережив свого першого і єдиного пострілу.

Використовувати його знов було не можна. Але він принаймні не здійнявся смерчем розпечених осколків. Аж ніяк! Просто два з чотирьох обручів лопнули, і ствол "градобою", розкрившись, немов безсоромна лілія, став безпечнішим за мухобійку.

Але, судячи з того, як відряджені нею спостерігачі розмахували руками й кричали якусь нісенітницю, варанцям і одного разу виявилось досить. Унизу робити було більше нічого. Ліг заквапилася наверх, на найближчу стіну.

Егін жалів Вербеліну. Егін не жалів Вербеліну. Егін жалів себе і весь старий добрий стійкий вічний світ, що розпадався просто на очах.

Тварей залишилося небагато. І все ж таки – більш ніж досить. Егін двічі вистрілив в одного винятково нахабного пса, який прорвався до підвалин їхньої стіни, й обидва рази промахнувся.

У сагайдаці залишалися чотири стріли. Негусто. Дотанагела і Знахар, як і раніше, цілком ігнорували те, що відбувається. Це настожувало Егіна ще більше.

І навіть коли "Аютова блискавка" накрила килимом малинових розривів варанські заго-ни, і дорога до Хоц-Дзанга в одну чудову мить торжества уподібнилася до розквітлого мака-ми луку, навіть тоді Егін не відчував нічого, окрім розчарування.

Він неозброєним оком бачив, що вцілілих надто багато.

16

Гнор не втрачав ясності свідомості на жоден подих, на жоден удар серця. А якщо не втра-чав, отже, нічого особливого і не здобував.

Просто тріскучі удари. Просто малинові сполохи, що проривалися навіть крізь щільно стулені повіки. Просто несамовиті, сповнені непіддробленого жаху крики людей, які ще кілька хвилин тому були сповнені непідро-бленої величі й спокою. Просто передсмерт-ний подих пар-арценця Опори Безголосих Тварей, просто щось тепле лється на прикра-шене кошлатими зірками руб'я гнора.

Лагха Коалара не був боягузом. Лагха Коа-лара всього лише не збирався вмирати, і тому підставив замість своєї молодої плоті доволі стару плоть пар-арценця Опори Безголосих Тварей.

Але Лагха Коалара не збирався й програва-ти бій. Тому, щойно перші краплини пар-ар-ценцевої крові просочилися крізь одяг гнора, він одним стрімким і бридливим рухом ски-

нув із себе покійного товстуна, винахідника тварин-дев'ять і багатьох інших радощів.

Лагха Коалара звівся на ноги й роззирнувся.

Так... Напевне, це був найбільш спустошливий постріл "Аютової блискавки" за весь час існування цього дивовижного аютського винаходу.

Щонайменше сорок убитих і поранених. Інші – налякані до смерті.

Морська піхота теж завмерла серед кривих вуличок поселення смегів, отетеріло вдивляючись туди, де ще недавно виднілися горді й, здавалося, незламні лави офіцерів Зводу, а тепер серед кривавого місива, гару й кіптяви витріщалися осліпими очима й хапали ротами повітря окремі геть нещасні мужики.

Але воля гнора була сильнішою, ніж будь-які удари долі.

У будь-якій ситуації гнор умів побачити головне. І ця не була винятком. Лук, відкинутий ним перед рятівним стрибком під ноги пар-арценцеві Опори Безголосих Тварей, був цілий.

"Диво!" – вигукнув би неосвічений селянин.

"Не диво, але сутнісна властивість", – сказав би великомудрий Дотанагела. І то була б цілковита правда.

Лук гнора був першим ключем до Хоц-Дзанга.

Другим ключем була подвійна флейта гнора. І цей ключ теж непогано пережив "градобій", позаяк перебував у складках нині закритавленого одягу гнора.

Отже, Речі були в порядку. Залишалося лише привести до пам'яті безголосих тварей, на яких обернулося славноганебне воїнство Зводу.

– Устати! – пророкотав перший гнорів наказ.

Мертві пошкодували, що не можуть підкоритися цьому простому й тому втричі дієвішому наказу.

Живі підкорилися негайно. Вони бачили, що гнор не постраждав. Вони чули його голос, дивилися в його очі, що палали люттю, і страх залишав їхні серця.

– Зброю до бою!

Із таким самим успіхом гнор міг скомандувати "Парадне шикування" чи "У здвоєне каре шикуйся!"

Майже всім уцілілим було ще дуже далеко до бою. Просто Лаґсі приємне було товариство досвідчених воїнів, а не переляканих пацюків.

У гнора жевріла слабка надія, що Промовці, Дотанагела і Знахар через напад твариндев'ять ослабли й не відводять зараз Танець Садівника.

Лаґха дістав флейту й подув у неї. Сить Хуммерова! З ніжних очеретяних трубочок вирвалися ті самі язики ревучого полум'я.

Отже, доведеться зробити все так, як було намічено його пунктуальним і детальним планом. І це "все" почало вершитися, коли гнор витяг з накладного сагайдачного сарнода перший мішечок з порошком, що має в Танці Садівника ім'я "покрови Промовця". А потім дуже й дуже недбало, зближуючись з усіма

мислимими законами речового світу, гнор на-
колов мішечок на вістря чергової Співучої
Стріли.

17

У Хоц-Дзангу панувала радість навпіл із
розпачем.

Почуття, знайоме кожному, хто вже бачив
смерть сотні ворогів, але бачив також і нас-
тупну, свіжу сотню, з якою ще належить би-
тися, тоді як власні сили майже вичерпано.

Коли на зміну взаємній жорстокості прихо-
дить взаємне виснаження, мудреці укладають
мир.

Лаґха був мудрий, але він аж ніяк не вва-
жав сили Зводу виснаженими. Лаґха вважав
бій за Хоц-Дзанг виграним ще тієї миті, коли
ступив на цинорський берег, і навіть смерть
не змогла би переконати його в протилеж-
ному.

Ліг теж була мудрою, і вона теж не вважала
сили смегів виснаженими. Доки живі Про-
мовці, Знахар і Дотанагела, стінам Хоц-Дзан-
га – стояти. А доки стоять стіни Хоц-Дзанга,
вони – непереможні. Усупереч псам, рештки
яких просочилися на внутрішні стіни.

"Дивна річ, дивна річ, – повторював Егін,
спритно відсмикуючи ногу від клацання ще-
леп чорної тварюки. – Вони вже тут, а я все
ще живий! Дотанагела зі Знахарем ніби
сплять, а Айфор нічим не може мені допомог-
ти, бо разом із Самелланом оберігає Ліг. Про-
мовці Хоц-Дзанга мовчать... Клянуся Шило-
лом, у цій битві занадто мало військової до-
блесті й занадто багато смердючої магії!"

Тепер їхній бойовий майданчик теж став ареною для стрімкого й водночас невимовно тягучого бою, у якому вже загинули кілька "лососів", що з останніх сил захищали пар-арценця й Знахаря.

Псів залишалося небагато – менше навіть, ніж воїнів на їхньому бойовому майданчику. Але вони були вертлявіші за горезвісних Лорців – колись найзатятіших воїнів Кола Земель. Те, що для людини – межа озвіріння, для звіра – лише його початок.

Егін не здивувався, коли одна з тварюк, блискавкою промайнувши в нього під ногами, звелася за його спиною на весь свій чималий зріст і якось дуже по-людському вцепилась передніми лапами йому в шию. Дістатися до його плоті іклами було дуже непросто – заважало кольчужне оплеччя не надто вимогливого, але надійного смеґського шолома.

Твар перекинула Егіна на живіт і, спокусившись власною удачею, не знайшла нічого кращого, як спробувати задушити рах-савана, замість того, щоб просто розірвати йому шию пазурами. Це було її фатальною помилкою.

"Ще не людина, а дурість вже цілком людська, – буркнув собі під ніс Егін, підіймаючись на ноги після того, як його меч ударом наосліп, на його невимовну радість, проткнув груди пса-убивці. – Щось там вони перемудрували в Опорі Безголосих Тварей"

Розвинути цю думку Егінові завадила Співуча Стріла гнора.

18

Співучі Стріли у виконанні Інна окс Лагіна, прийомного сина незрівнянного Шета окс Лагіна, вийшли значно могутнішими й кращими, ніж їхні прародительки з одного потертого грютського сагайдака, туманну повість про який двома різними і, напевне, брехливими способами пропонують освіченому читачеві Книга Урайна і "Геда про Герфегеста"

Співучі Стріли, які мав у своєму розпорядженні гнор, разили не лише будь-яку теплу плоть, а так само й холодну нечисть краще за Співучий Меч Еллата.

Співучі Стріли літали вчетверо далі за своїх безмовних сестер.

Співучі Стріли разили майже без промаху, якщо бачили того, кого їм належить розшукати.

Кажуть, Інн окс Лагін назвав їх "співучими" лише віддаючи данину традиції. Але від цього найменування в незміцнілих розумах пішла величезна плутанина. Вірніше було б назвати їх Видющими Стрілами. Але будь-хто видющий – сліпий, коли перед ним безтілесний, чи, точніше кажучи, тайноплотний невидимка.

19

"П-пух"

Так лопається гриб-дощовик під босою хлоп'ячою п'ятою. Так само лопнув і мішечок з "покровами Промовців", розкритий розривним наконечником Співучої Стріли.

З тією лише різницею, що хмарки від гриба-дощовика ледь вистачає, щоб огорнути не-

стійким туманом кошени. "Хмаринка" від гнорового зілля, виготовленого ним точнісінько за рекомендаціями Танцю Садівника, була дещо більшою. Її вистачило, щоб голосно розічхалась половина Егінового бойового майданчика, включно з уцілілими псами, витонченому нюху яких "покрови Промовців" були гірші за гірчицю.

Переконавшись, що дрібна іскриста завись не отрутна, Егін міг лише знизати плечима. Так само, як і решта. Так само, як і Ліг, яка...

"Кіндине, Таро, Фараху! Почуйте мене!!!" – закричала вона щосили, знаючи напевно, що її не буде почуто, знаючи, що гнор переміг у цьому бою, позаяк той, хто відає секрет "покровів Промовців", відає й інші таїнства Танцю Садівника, а це означає, що... Обличчя Ліг було сховане заборолом, тому ніхто з воїнів, котрі билися поруч із нею, не побачив сліз на очах звела народу смегів.

Гнор не знав точно, скільки потрібно "покровів", щоб надійно проявити всіх Промовців.

Тому слідом за першою на майданчик впали ще три стріли.

Туман настільки загуснув, що і псам, і людям залишалось тільки тікати геть з триклятого місця.

Егін не розумів, чого розкричалася Ліг. Егін узагалі не розумів і половини того, що насправді діялося цього дня під Сонцем Передвічним. Егін міг лише обезголовити напівосліплого пса. І цієї миті, коли фонтан паруючої крові хлюпнув на його беззмінні сандалії імені Арда окс Лайна, він згадав...

...Можна виготовити такий еліксир – із трав, сім'я риб і стовченого на порошок смарагда. Цей порошок називається "покрови Промовців". Потім я ним обмажуся від голови до ніг, і ти, Егіне, мене побачиш..."

І Егін усе ж таки побачив... Промовці тепер були зодягнені у свої покрови стараннями варанського гнора...

Так, Знахар і Дотанагела, як і раніше, сиділи один проти одного. Але тепер Егін бачив, що весь цей час вони були в товаристві Промовців Хоц-Дзанга. Кіндин і Фарах ("До чого ж вони страшні!" – промайнуло в Егіновій голові) утворювали другу пару сидячих. Вони теж розмістилися один проти одного і перебували в такому ж заціпенінні, як і Знахар із Дотанагелою.

А в центрі квадрата, утвореного нерухомими фігурами цих чотирьох, стояла, витягнувшись статуєю й опустивши руки вздовж тіла, божественна оголена Тара.

Її очі теж були заплющені. Тара була в трансі. І її сили теж служили їхній спільній магичній меті.

А потім Співуча Стріла відшукала свою здобич.

20

Зовнішністю наконечника Співучої Стріли є залізо, якому надано форму лаврового листа. А внутрішнім наповненням наконечника Співучої Стріли є Змінена музика подвійної флейти Шета окс Лагіна. Зовнішність наконечника Співучої Стріли створена, щоб разити теплу плоть. А внутрішня

наповненість – щоб разити тайноплотну нечисть.

Тому коли Співуча Стріла відшукала свою здобич, видиму завдяки "покровам Промовців", на бойовому майданчику вмираючою воївницею вереснула флейта, от тільки ніхто не побачив гравця.

Разом з останньою нотою тайноплотна нечисть на ім'я Фарах перестала існувати, остаточно злившись із Гучною Порожнечею.

"Покрови Промовців" на місці Фараха, який пішов у небуття, трималися ще кілька митей, а відтак обпали.

Усе змінилося. Дотанагела, Знахар, Кіндин і Тара миттєво вийшли із заціпеніння, бо без Фараха вони більше не могли відводити Танець Садівника від Хоц-Дзанга. Невидимий, але нездоланий для Танцю купол зник.

Перш ніж Промовці встигли залишити бойовий майданчик, наступна гнорова стріла завила в таємній плоті Кіндина.

21

Лагха Коалара стріляв наосліп.

Він не знав, чи виявило смарагдове зілля тіла Промовців. Він не знав, чи вразили Співучі Стріли цепних псів Хоц-Дзанга. Він знав лише, що в його сагайдаці залишилися дві Співучі Стріли. Не більше й не менше.

Гнор опустил лук і приклав до губ флейту.

Невже? Тиха сумна нота. Але аж ніяк не ревуче полум'я, милостиві гіaziри! Аж ніяк!

"Ну що ж, дві стріли можна залишити про запас. Хай би хоч як там було, а головну справу зроблено", – подумав гнор.

Лаґха повернувся до своїх офіцерів, які вже отямилися від пережитих потрясінь. Увесь той час, доки гнор, на їхній погляд, безглуздо витрачав стріли, вони простояли, не сміючи ворухнутися, з оголеними мечами й проясненими службовим запалом обличчями.

– Милостиві гіазири! Зараз, мабуть, зчиниться досить сильний вітер. Я раджу вам сісти на землю. Утім, можете стояти. Робіть, словом, що хочете. Головне – не накласти в штани.

З офіцерів, що вижили після "градобою", лише пар-арценць Опори Єдності зміг правильно зрозуміти гнорів настрій.

Зараз Лаґха Коалара явно був у захваті. Він був щасливий, як хлопчисько, якому вдалося запустити повітряного змія. І, приблизно уявляючи причини, котрі викликали торжество гнора, пар-арценць поквапився сісти на землю. Ну його до Шилола, цей "досить сильний вітер"

22

Будь-якій троянді вільно розпуститися під впливом сонця, вологи й власної природної схильності. І будь-якій троянді вільно опасти, довіривши пелюстки жорстокому вітру чи пальцям Ясновельможного князя.

Хоц-Дзангу, фортеці-троянді, як і будь-якій троянді, було вільно розпуститися під впливом сонця, вологи з глечиків Промовців і власної природної схильності, створеної генієм Шета окс Лагіна. Хоц-Дзангу, фортеці-троянді, як і будь-якій троянді, було вільно опасти, довіривши пелюстки і жорстокому ві-

трові, і пальцям Ясновельможного князя, створеним генієм Шета окс Лагіна.

Лаґха Коалара підніс до губ подвійну флейту. Перший звук нехитрої мелодії вирвався з нутра заговореного очерету. Звук швидко розчинився в спекотному пополудневому повітрі. Ще одна нота. І ще одна.

Гнор, пожираючи поглядом зовнішні стіни-пелюстки Хоц-Дзанга, відзначив, що найближчий з них нібито трохи гойднувся. Ледь помітно. Підбадьорений гнор заграв упевненіше.

23

Вони знову стояли біля Сім'я Хоц-Дзанга, поруч із самозруйнованою "Аютовою блискавкою" і конями Промовців.

З-під бильм на очах Кіндинового коня сочилася найпрозоріша рідина. Кіндинів кінь плакав, бо його господар знайшов своє небуття слідом за Фарахом.

З Промовців із гребеня стіни встигла врятуватися лише Тара, але "покрови" повністю не зійшли з неї і цілком помітно сріблилися, намічаючи контури волосся, плечей і обличчя.

Тара очікувала стріли гнора і була готова до неї. Але стріли все не було. І це очікування небуття було для неї у сто разів гіршим за саме небуття.

Якби Лаґха Коалара знав, на які тортури він, сам того не відаючи, прирік останню Промовицю Хоц-Дзанга, він би дуже й дуже зрадив.

Ще там були Ліг, Самеллан, Знахар, Дотангела, Айфор, Іла́наф, Егін, двоє останніх "лосо-

сів” зі “Свічада Вогню” і безхазяйна обслуга “Аютової блискавки” Ще десь близько сотні смегів були розкидані по всій фортеці. І все.

Усі вони щойно спустилися зі стіни. Усі важко дихали, лаяли останніми словами Звід Рівноваги й особисто гіазира Лагху Коалару, усі почувалися цілковито знесиленими.

– А що, цікаво, якщо ця штука розпустилася, отже, її можна і... – запитав Знахар, якого добряче гнітив колодязь стін, на саме дно якого вони були загнані обстрілом Лагхи та їдким туманом “покровів Промовців”

Але замість Ліг йому відповіла магія Танцю Садівника.

Егін, котрий уже якийсь час відчував дивні коливання ґрунту під ногами, сам не знаючи навіщо, підвів очі до сліпучо-синіх небес і обімлів.

Просто над ними, у самому zenіті, немов червоне чорнило крізь блакитний шовк, проступало грандіозних розмірів видіння.

– Що це ти виглядаєш, Е-е-е... – Іланаф перервався на півслові, бо, задерши голову, побачив те саме, що й Егін.

З кожною миттю видіння ставало все виразнішим. Егін, мов заворожений, стежив за тим, як з розрізнених рис і ліній зібрався силует троянди. Точніше, квітки садової шипшини, яку дбайливо тримали за стебло довгі й чуйні пальці невідомої людини.

Ось її пальці торкнулися одного з пелюстків, і звідкись із зовнішнього обводу Хоц-Дзанга долинув оглушливий тріскіт.

Земля під ногами здригнулася так, що ви-снажений бійкою з тваринами-дев’ять Іланаф

ледь утримався на ногах, встигнувши останньої миті вчепитися Егінові в плече. Хтось заволав.

Пальці небесної людини торкнулися наступного пелюстка і, забарившись на мить, різко обірвали його. Потім стало видно й губи велета, що, склавшись у трубочку, дмухнули на відірваний пелюсток.

І отоді Егін пережив найстрашніші миттєвості того дня.

На південній окраїні Хоц-Дзанга, здавалося, земля дала тріщину глибиною в Безодню Краю Світу.

Слідом за цим пролунав гул землі й дрібного каміння, що обсипалося з висоти. А потім величезна тінь, на кілька митей закривши й сонце і дивовижне видіння на небесах, із загрозливим ревом пронеслася кудись на північ.

Ураганний порив вітру жбурнув на землю всіх, за винятком Знахаря. Уже падаючи, Егін зрозумів, що це за тінь пролетіла над ними і, судячи з нових перекотів земного грому, урізалася в гори, які обрамовували долину Хоц-Дзанга.

Це була південна стіна-пелюсток із зовнішнього обводу цитаделі.

24

Як не дивно, Егін упізнав небесну людину, хоча жодного разу не зустрів її досі.

Упізнав, бо надто вже протиприродно прямо стирчав вказівний палець її правиці, не беручи жодної участі в обриванні пелюстків безневинної квітки. Тепер Егін знав чому: вка-

зівний палець небесної людини був виготовлений із бронзи. Коли видіння наситилося великою кількістю деталей, стало видно шкіряні ремінці, котрі кріпили кутий палець до браслета на зап'ясті.

Егін пригадав усе, що чув від Тари. Пригадав він і стародавню легенду про Перст Лагіна, який було втрачено Ясновельможним князем у битві за Священний Острів Дагаат.

Отже, просто над Хоц-Дзангом зволіло перебувати згубне видіння Шета окс Лагіна власною персоною. Перебувати й нищити фортецю, за іграшки обривати стіни, ніби пелюстки шипшинової квітки.

А чим ще зайнятися доброму божевільному садівникові? Вирощувати квіти й губити їх собі на потіху.

Усе відбувалося швидко, як у невиразному жахливому сні.

Одна за іншою відривалися стіни.

Ваблені вітром непоборної сили, вітром, який, безумовно, не будь він напоєний магією Танцю Садівника, не зміг би навіть відірвати від землі велетенські пелюстки Хоц-Дзанга, стіни з ревом неслися понад головами ворожих захисників і одна за одною сипалися на схили гір.

Гуркіт від усього, що відбувалося, знявся такий, що Егін, спробувавши кілька разів докричатися до Ліг, усвідомив, що сам не чує власного голосу.

Ясновельможний князь Шет окс Лагін у небесах, викликаний до руйнування Танцем Садівника, був у сто разів сильніший, ніж магіч-

ні мистецтва Знахаря, Дотанагели й Тари на землі.

"На те вони й Зоренароджені!" – зітхнувши, подумав Егін.

25

Фортеця-троянда була приречена. Залишатися біля Сім'я Хоц-Дзанга було безглуздо й смертельно небезпечно.

Іти з Хоц-Дзанга, протискуючись у вузькі лази між стінами-пелюстками, які будь-якої миті могли зірватися й полетіти геть, ваблені дивовижним вітром Танцю Садівника, не набагато осмисленіше, бо не менш небезпечно.

І все ж таки Ліг, не кажучи жодного слова, лише запросивши широким жестом усіх, хто міг її бачити, іти за нею, поповзла – адже йти було неможливо. Поповзла туди, де гуділи й тріпотіли, то збільшуючи, то зменшуючи зазор одна між одною, дві сусідні стіни-пелюстки.

До них було кроків п'ятдесят, але ці п'ятдесят кроків ще потрібно здолати. Здолати розважливо й неспішно, вбиваючи в землю перед собою кинджал, а краще два, щоб вітер не відірвав твоє легеньке людське тіло від землі й не розплющив його об залишки стін.

"Навіщо? Навіщо все це?" – думав Егін, рухаючись поповзом слідом за Самелланом. Поруч із ним сопів Дотанагела. Усе, що вони робили, було нерозумною грою переляканих дітей, які загубилися серед піщаної бурі в пустелі Легередан.

Інтуїція Ліг знову стала їй у пригоді. Коли вона опинилася на відстані витягнутої руки

від лазу між стінами-пелюстками, небесний князь Шет окс Лагін саме обривав передостаннє коло пелюстків небесної шипшини. Після чергового князевого руху, який супроводжувався оглушливим рокотом і тріском, у провіт між стінами стало видно долину і... і ланцюг морських піхотинців Лаґхи Коалари.

Вони, так само як і захисники Хоц-Дзанга, були перелякані, вони втискалися в землю. Але їх було багато. Вони чекали, коли Танець Садівника викурить з Хоц-Дзанга останніх захисників. Їхні луки залишали надію на порятунок зовсім небагатьом.

Пальці небесної людини торкнулися чергового пелюстка. Змах – і, обдавши строкату й безсилу купку захисників Хоц-Дзанга хвилею пилу й дрібного сміття, північна стіна-пелюсток злетіла над головами морських піхотинців і небувалим сірим метеликом спорхнула для того, щоб розтроцити на відстані двох ліг сосновий гай, який чудом устояв до цього моменту.

З чотирьох стін-пелюстків, що склали внутрішній обвід Хоц-Дзанга безпосередньо навколо його Сім'я, залишилися три.

Перешкоди перед захисниками більше не існувало. Це було в певному розумінні везінням, бо вони позбулися необхідності долати вузьку вібруючу щілину, у якій, напевно, можна було стерти на порох і кам'яну статую, не те що людину.

Останні три стіни були приречені зникнути в найближчий короткий дзвін. Ліг, знаючи щось, що крім неї могла знати лише Тара, не-

сподівано для всіх підхопилася на ноги й помчала вперед.

Вона перескочила через глибокий рів, який залишився на місці вирваної стіни-пелюстка, і цієї миті вітер жбурнув її на землю.

Але вона знову піднялася й побігла. Уперед, просто на морських піхотинців, до яких було близько чотирьохсот кроків.

Слідом за нею побігли інші. Ніхто не знав навіщо, але й не сумніваючися в тому, що поведінка Ліг заслуговує на повну довіру і, відповідно, на суворе наслідування.

Егінові щастило більше за інших. Йому допомагала Тара. Він біг назустріч стрілам морської піхоти, прагнучи уникнути іншої, невідомої смерті, що визривала за його спиною. Морська піхота не могла почати стрілянину раніше, ніж стихне вітер. Невідома смерть за спиною могла настати будь-якої миті.

Егін був уже біля рову, коли Сім'я Хоц-Дзанга лопнуло завершальним акордом Танцю Садівника й перетворило все навколо на величезне провалля, яке поглинуло в радіусі трьох обводів усе. Усе: трупи смегів, тіла тварин-дев'ять і саму землю на двісті ліктів у глибину. "І Вербеліну", – промайнуло в голові в Егіна.

Завдяки, здавалося б, самогубному пориву Ліг вони все ж таки змогли уникнути загибелі від розриву Сім'я Хоц-Дзанга.

Егін упав у рів, озирнувся й побачив, що всі його супутники живі й такими ж точнісінько жуками-бронзівками, що їх рука садівника струсила з трояндового куща, пада-

ють ниць посеред ровів і борозен, щоб не стати жертвами стріл чи вбивчих уламків зброї, які злетіли вгору й тепер сипалися абикуди з небес.

Смерть того дня в долині Хоц-Дзанга, як правило, воліла являтися саме з небес – в образі Співучих Стрел, "покровів Промовців", "градобою" і понівечених останків мечів, алебард, "Аютової блискавки"

Увесь цей час Тара була поруч і, як могла, відводила від нього небезпеку – Егін відчував це. Раптом страшний біль від проникаючого в спину клинка обпик його від тімені до п'ят.

Хто наважився?! Не Знахар же вдарив його в спину своїм кам'яним ножем?!

"Прощавай, мій чудесний бранцю!" – було останнім, що того дня почув Егін.

Це був голос Тари: дзвінкий, таємничий, сповнений суму. Голос продзвенів у нього просто над вухом і розтав у височині, немов пісня жайворонка. Утім, можливо, його просто заглушила какофонія болю, яка поглинула Егіна майже без залишку.

"Навіщо ти це зробила, Таро?" – безпомічно прошепотіли Егінові губи.

Таким – безпомічним і здивованим – він занурився в оксамитову безпросвітну тишу, яка береже кожного, хто сповнився болем понад відпущені смертним межі.

26

Безтілесна Тара встигла поцілувати Егіна в потилицю, устигла провести пальцем по довгій кривавій рані, що розпанахала спину рах-

савана Опори Речей, і більше вона не встигла нічого.

Остання гнорова стріла, пущена навздогін передостанній стрілі і стихаючому вітру, відшукала Тару за смарагдовими відблисками "покрову Промовців" на її волоссі.

Іланаф і Дотанагела відстали від решти й потрапили під уламки верстата "Аютової блискавки" біля самісінького краю улоговини, яка утворилася після розриву Сім'я Хоц-Дзанга.

На небесах повільно танули руки незрівнянного Шета окс Лагіна. Іланаф, який відбувся синцями й саднами, старанно стягував з ніг пораненого Дотанагели важенний дерев'яний брус з обривком мідного обкуття.

Обкуття зачепилося за перев'яз Дотанагели, шкіра перев'язу лопнула, й піхви пар-арценця сповзли по його стегну на землю.

Іланаф задумливо поглянув на рукоять чудесного меча Дотанагели. Потім – на самого Дотанагелу, який, зважаючи на все, зараз нічого не тямив. Потім він перевів погляд на силуети офіцерів Зводу Рівноваги, що проступали крізь курну завісу, огинаючи свіже провалля зі сходу на чолі з пар-арценцем Опори Єдності, а з заходу – на чолі з Лагхой Коаларой.

Потім Іланаф озирнувся. Нікого й нічого. Лише Самеллан, Ліг і Знахар підводяться на повен зріст просто проти стріл морської піхоти.

Іланаф витяг пар-арценцевого меча з піхов.

"В ім'я Князя й Істини", – пробурмотів Іланаф і трьома моторошними ударами м'яс-

ника розітнув грудну клітку пар-арценця так, що стало видно, як здригається в неритмічних конвульсіях паруюче серце. Останній, колючий, удар Іланаф спрямував просто в нього.

Іланаф підібрав піхви, акуратно вклав у них закривавлений меч і, миролюбно розставивши руки, пішов уздовж краю улоговини назустріч західному загону. Назустріч Лагсі Коаларі, який ще не здогадувався, що зовсім невдовзі йому теж належить перетворитися на запеклого ворога Князя й Істини.

РОЗДІЛ 4. ХОРТ ОКС ТАМАЙ, ЯСНОВЕЛЬМОЖНИЙ КНЯЗЬ ВАРАНУ

1

Земля ходила туди-сюди, туди-сюди. Небо теж.

Здавалося, серце ганяє кров по тілу не суцільним потоком, як завжди, а нібито зібрану у кульки. Ці кульки перекочуються по шорстких стінках судин, натикаються на перешкоди й застряють попід шкірою, на шиї, під ліктями й колінами, а особливо десь на спині. І завдають болю.

"Мені болить, – зізнався Егін самому собі. – Мені дуже болить. Спино, хребете, шиє й кібчику, негайно вгамуйтеся!" – наказав Егін.

Так учив його наставник, котрий запевняв, що органи тіла неважко тримати в такій самій суворості, у якій добрий сюзерен тримає своїх чесних, але примхливих васалів. Егін повторив цю фразу не менш як три дюжини разів, і біль відчутно послабшав.

Аж раптом довірчу розмову Егіна зі своїм тілом було перервано. Ким? Чим? Егін поки не знав. Він відчував лише, що хтось чи щось вимагає, щоб він розплющив очі. Не вийшло: різкий біль ударив у скроні.

Егін намагався розліпити губи, щоб сказати щось на кшталт: "Не треба, зачекайте!", але натомість видав лише жалюгідне мимрення.

Перед його збудженим внутрішнім поглядом виникло видіння. Знайоме, воно не обіцяло нічого доброго: от він, прив'язаний до ганебного стовпа посеред випаленої сірої пустелі. Черета корів, що волочать вим'я, безупинно рикають і, як і раніше, загрожують йому, наближається з невідворотністю сивини.

Але тепер у цій картині з'явилося щось нове. Тепер Егін бачив пастуха. Звісно, пастух звільнить Егіна, розв'яже личані мотузки, допоможе йому підвестися й розправити задерев'янілі, онімілі, налиті чорною кров'ю члени. Чи принаймні віджене від нього своїх тварюк із павуковими ногами й побитими виразкою шкірами. Вони не торкнуться до нього, не заподіють зла, потрібно тільки попросити. Але куди ж подівся пастух?

Егін напружився й пильно вп'явся поглядом вдалину – туди, де маячила фігура його рятівника. Тепер він бачив його знову. От пастух уже вітально махає йому рукою й кричить щось. Егін силкується розібрати слова, пастух, на щастя, чудово говорить варанською, щоправда, з якимсь нетутешнім, дивним акцентом...

– Вітаю вас, рах-саване, – сказав пастух. Та тільки ні вівчарської шапки з бубонцями, ні різьбленого ціпка, прикрашеного низкою голівок будяка, у нього не було...

2

Врода – доля жінки. Турбота жінки. Чеснота жінки. Її союзник і найлютіший ворог. До чоловіків слово "вродливий" додається лише побічно. Максимум, щось на манер "красний справами".

У Варані не прийнято говорити "вродливий" щодо чоловіків. Не прийнято – і край. А тому, коли Дотанагела в серці Хоц-Дзанга просторікував про вроду нинішнього гнора Зводу Рівноваги, Егін подумав, що, напевно, пар-арценць жартує чи бажає натякнути, що гнор не від того, щоб віддатися радощам Звернень. Таких, наприклад, як Звернення Чоловіків. Інакше з якого б дива... Утім, тоді Егінові було зовсім не до фантазій на тему мужелозьких схильностей гнора.

А тепер? Тепер Егін зрозумів, що мав на увазі Дотанагела.

Гнор Лаґха Коалара схилився над ним, безпомічним і полоненим рах-саваном. На його обличчі грала посмішка, що нічого не виражала, хіба лише була дещо жорстокою. Посмішка красуні, котра знає, що вона незрівнянна. Посмішка варанця, котрий знає, що вищий за нього лише князь, та й князь не може кроку ступити без його відома. Посмішка гнора.

Егін упізнав його відразу ж, хоча ніколи – тепер він був готовий заприсягтися в цьому – ніколи раніше не мав щастя (чи нещастя – як

подивитися) зустрічатися з ним. Такі обличчя не забуваються навіть простолюдинами, не кажучи вже про офіцерів Зводу.

Своєю статурою, манерою рухатися, говорити, обличчям, зачіскою і, звичайно ж, платтям і прикрасами Лагха був зразком того, що у Варані не мало імені. Зразком чоловічої краси в її чистому і незамутненому вигляді.

Синяво-чорне дуже густе волосся лежало на його плечах важкими, природними локонами. Обличчя мало правильний абрис, губи були в міру повні і в міру правильні. Ніс із ледь помітним горбочком, який анітрохи не псував абрис, але додавав обличчю мужню пікантність, був масивним і суворим – таким, що западає в пам'ять. Брови, густі й місяцеподібні, обрамляли зверху очі, які були сірі, немов остиглий попіл, і пронизливі, немов води гірського озера пізньої осені.

У рисах гнорового обличчя Егінові побачилося щось південне, магдорнське, але він поспішив відігнати від себе цю думку як недоречну. Відколи це до Зводу стали брати вихідців із земель, що споконвіку обійняті скверною, не знаючи різниці між добром і злом, між магічним і природним, між праведним і підлим?

Лагха, як і раніше, стояв над ним і посміхався, а за його спиною перетоптувалися з ноги на ногу, очікуючи вказівок, інші шакали зі Зводу Рівноваги.

– Тобі пощастило, рах-саване, що ти поранений. І що рана твоя не така безнадійна, як ті, з якими людину залишають на полі битви

стерв'ятникам. І не така дріб'язкова, як ті, з якими відразу ж страчують за державну зраду без будь-якого лікування, – із цими словами Лаґха одним порухом розітнув сорочку на Егінових грудях. Із тріском полетіли застібки.

Звісно, першим, що побачив гнор, були прикрашені сапфірами Овелині сережки, вони ж клішні Убивці відображених.

Лаґха довго розглядав їх, повертаючи то так, то інак із найзагадковішим виразом обличчя. Здавалося, він знав про ці сережки більше, ніж Егін і Тара разом узяті.

Егінове серце, здавалося, готове було вирватися з грудей від хвилювання. Невже гнор знає і про те, що цяцянка на шиї в беззахисного, знекровленого рах-савана Змінена?

В обличчя Егіну дихнуло заморськими ароматами. Він не міг сказати напевне, але йому стійко здавалося, що це був запах аміді, "зміїних пахоців"

Подейкували, що змії південних лісів, чий тонкий нюх загальновідомий, сповзаються з хащ до палаців владик, для того щоб понюхати аміді. Подейкували також, що ніколи змія не зачепить того, хто пахне амідією. Запах був не лише корисним, але й на рідкість витонченим – ледь-ледь солодким, терпким, теплим, неземним. Не дивно, що за два наперстки ароматної олії аміді в Урталаргісі платили міру золота. Утім, гнор Зводу Рівноваги міг собі дозволити й не таке.

Удосталь намиливавшись сережками Овель іс Тамай, Лаґха витяг з-за пояса короткий кинджал і перерізав шовковий шнурок, котрий увесь цей час служив чимось на кшталт

посередника між тілом Егіна і тілом Овель, чие заплакане личко іноді поставало в Егіновій пам'яті силою саява синіх сапфірів.

Потім, уже не дивлячись на них, Лаґха кинув сережки в сарнод, послужливо розкритий під його рукою одним на подив відгодованим арумом, ім'я якого Егін дізнається ще не швидко, – Альсимом.

– І це теж туди, – сказав медовоголосий гнор, досить обережно відстібаючи з Егінових грудей перев'яз із кинджалами, подарунками Ліг. – До речі, ти не відкриєш мені одну пекучу таємницю, люб'язний рах-саване?

Егін, зібравши в кулак усю свою волю, ледь опустив підборіддя; якщо говорити він не може, буде хоча б кивати. Він відкриє йому всі таємниці, всі до одної. А якщо буде потрібно, вигадає і видасть будь-які секрети, про які не має ані найменшого уявлення. Бо немає таємниці більш хвилюючої, більш пекучої і, головне, такої, яка коштує більше, ніж життя.

"Усі таємниці твої, гноре!" – хотів сказати Егін, який зовсім не поспішав до Жерла Срібної Чистоти. Воно й так видавалося йому цілковито невідворотним.

– Так-так, ти покажи мені хоч на пальцях, якщо говорити не можеш, рах-саване, ти куди з цими кинджалами збирався? Полювати на "картонну людину"? Чи, по-твоєму, справжнього бійця можна й таким укласти?

Стоячи в половину найелегантнішого оберту, Лаґха продемонстрував перев'яз зі столовими кинджалами, які безглуздо проткнули дорогу шкіру, офіцерам, котрі нашорошували вуха.

Офіцери давно очікували на гостроту. Гострота не змусила на себе довго чекати. Офіцери засміялися. Хто від душі, а хто зі службового обов'язку.

Егін би й сам із радістю засміявся, бо всерйоз метати столові кинджали в ціль і носити їх при собі на бойовищі – така ж безглуздість, як "картонна людина" з намальованими сурмою вусами. Така ж безглуздість, як полювати на "картонну людину". Позаяк картонними людьми в навчальних маєтках Зводу називалися ляльки, на яких молокососи вигострювали мистецтво поводження з метальною зброєю.

– Це... це... подарунок однієї дами, – прохрипів Егін.

Гнор зневажливо скривився.

– Дами? Що ж це ваші дами, рах-саване, дарують вам, воїну, кухонне начиння? Утім, які в смегів можуть бути дами? Дівки одні, та й годі! – підсумував Лагха дуже, утім, чарівно.

Офіцери за спиною Лагхи відгукнулися схвальним гудінням. Перев'яз з кинджалами Ліг потонув у тому ж сарноді. "Збирають іграшки для колег з Опори Речей", – зітхнув Егін.

Раптом Лагха, забувши і про нього, і про кинджали, підійшов до краю палуби, сперся об борт, уп'явся кудись вдалину і, різко обернувшись до своїх, сказав:

– Негайно знімаємося з якоря. Доведіть до відома капітана! – приємний баритон гнора задзвенів крицею.

– Але... милостивий гіазире, на "Зірку Глибин" ще не повернулася сотня, котра прикри-

вала відхід з Хоц-Дзанга. А на "Гребені Удачі" ще не закінчено вантаження поранених! – відгукнувся капітан, виринувши хтозна-звідки.

– Пораненим бути погано. І з цим наш рах-саван не став би сперечатися, – відчеканив Лаґха Коалара, легенько тицьнувши носком Егінові поміж ребер. – Але ще гірше бути мертвим. І з цим не став би сперечатися ніхто. Якщо ми негайно не знімемося з якоря, фелюги смегів, яких ти, звичайно ж, зараз бачити не можеш, замкнуть нас у цій проклятій гавані, і ти сам дізнаєшся, як це – бути мертвим!

– Але капітана "Зірки Глибин" теж ще немає на місці! – на свій страх і ризик вів далі суперечку нещасливець.

– Ти що думаєш, якщо ми хитрістю й зухвалістю змішали з лайном Хоц-Дзанг, то нам тепер хоч усіх смегів тут перебий? Може, дамо ще морський бій? А потім підемо на Хоц-Ія? А там упіймаємо самого звела і будемо з нього мичку микати, аж поки він нам секрет "градобою" не продасть? Ну вже ні! – Лаґха був розлючений і, як здалося здивованому Егінові, трохи зляканий. – "Зірка Глибин" попливе без капітана. Будемо вважати, що його офіцеру вітрил добряче пощастило.

– Підкоряємося, – жертва Лаґхи схилила голову й стрімголов кинулася віддавати накази до відплиття.

– Цього вниз, як завжди, – кинув Лаґха, ураганом проносячись повз Егіна, який залишався нерухомим.

Свідомість рах-савана цієї миті була зайнята одним сумним парадоксом. Йому – двадцять сім. Лаґсі теж на вигляд не більш як

двадцять сім. Але він, Егін, – рах-саван, за великим рахунком хлопчисько на побігеньках. А Лаґха...

3

Знахаря до нього, звісно ж, не прислали.

Можливо, через те, що швидке й безболісне одужання злочинного рах-савана не входило до планів Лаґхи.

А можливо, через те, що на жодному з чотирьох кораблів "Блакитного Лосося" Знахаря не було.

Щоправда, і без стороннього втручання Егінова рана гоїлася з разючою швидкістю. Меч, спрямований вправною Тарою, розсік Егінів великий м'яз спини уздовж, не зачепивши ні хребта, ні важливих артерій, ні сухожиль. Егін, звісно, утратив багато крові, завдяки чому, власне, й справив на варанців враження пораненого сильно, та не безнадійно.

Але втрата крові не найстрашніша втрата. Егіна значно більше непокоїли долі його товаришів по нещастю. Як там Іланаф, Дотанагела, Самеллан? І головне, чи жива Тара? Егін не сумнівався в тому, що позитивна відповідь на останнє запитання значно прискорила б його одужання.

Його залишили на самоті, яку двічі на день порушував кирпатий веснянкуватий матрос, у котрому Егін, як не придивлявся до його звичок, так і не визнав офіцера Зводу.

Матрос приносив сніданок і вечерю, виносив нечистоти, на запитання відповідав коротко: "Так", "Ні", "Не знаю" Причому відповідав так на всі, навіть найелементарні-

ші запитання. На запитання "Як тебе звати?" він відповідав: "Не знаю"

У рах-савана швидко зникло бажання провокувати на балаканину хлопчиська, якого його ж, Егінові, колеги залякали заборонами до такої міри, що той уже власного імені не знає.

На другий день Егін почувався дещо краще й змінив політику.

– Ми пливемо до Піннарина? Так? – швидко запитав він, не даючи матросу часу на роздуми.

– Так! Не знаю! Ні! – знітився веснянкуватий матрос, для якого, на відміну від офіцерів Зводу, не було звичним ще стежити за своєю мовою із такою "запаморочливою" швидкістю.

Утім, у тому, що чотири "Блакитні Лососі", які залишилися в розпорядженні Князя й Істини, прямують до столиці на всіх вітрилах, Егін не сумнівався. А то ж бо куди? Отримувати нагороди, страчувати полонених заколотників, нагороджувати доблесних героїв. І зализувати рани.

4

Розмови гнора з капітаном і офіцерами, почуті на палубі в день відплиття з Цинору, дали Егінові достатньо поживи для роздумів.

За час служби у Зводі Егін звик висмоктувати сенс із випадкових слів, немов павук – соки з упійманої й обплутаної липкими нитками мухи. Випивати все найцінніше, найпринциповіше, залишаючи неторканою лузгу ввічливої пишномовності. Вичавлювати з жестів, інтонацій і обмовок усе що потрібно. Ловити фо-

рель у найнепривабливіших калюжах, а відтак варити з неї ароматну жирну юшку.

Що ж він вичавив зі сказаного "юнаком небесної вроди"?

Варанці віддалялися від Цинору на всіх вітрилах. Вони розбили смегів при Хоц-Дзангу, але декому із захисників фортеці-троянди вдалося знайти свій порятунок у втечі й сховатися в горах, де смегам відома кожна козяча стежина.

Варанці не стали переслідувати їх, побоюючись... пастки? нової невідомої небезпеки, яка налякала гнора більше, ніж Промовці? сукупної магічної сили Дотанагели, Знахаря і Ліг? Егін точно не знав, але це було зараз для нього зовсім неважливо.

Відразу після розгрому фортеці-троянди свіжі сили смегів почали готувати контрудар у напрямку Хоц-Дзангу, де жадібні до всякої магічної всячини люди Зводу Рівноваги копошилися під охороною "лососів"

Але гнор не був настільки дурний, щоб спокійно очікувати, доки до нових, цього разу не підірваних, руїн Хоц-Дзанга підійдуть резерви з фортеці Хоц-Ія.

Смеги спізналися. Тому що Лаґха не став жадувати. Він не затримався в Хоц-Дзангу довше, ніж на двадцять чотири години. Цього часу вистачило для того, щоб назбирати повні скрині всіляких магічних трофеїв, підібрати поранених і полічити крицею небагатьох полонених смегів. Відразу після цього Лаґха віддав наказ повертатися на узбережжя.

Гнор був сильний. Але не настільки сильний, як здавалося Егінові в той момент, коли

стіни-пелюстки Хоц-Дзанга почали облітати один за одним. Гнор був усього лише сильним, але не всемогутнім. І головне, Лаґха дуже поспішав повернутися до Піннарина, де ще до відплиття в каральну експедицію він зачував наближення дуже недобрих подій.

Завдяки своїй швидкоплавності, до якої було далеко кораблям смегів, "Блакитні Лососі" могли не боятися переслідування. Але переслідувачів Лаґха, схоже, і так не боявся.

Кому як не йому було знати, скільки морських ліг за годину покриває "Зірка Глибин" Проте Лаґха, який гострословив і походжав по палубі у франтівському каптані зі смарагдовим медальйоном на шиї, цей самовпевнений і вишуканий Лаґха здавався зляканим.

Його правильне обличчя, яким він володів цілковито, усе ж таки видавало тривогу. Навіть Егін, який насилу ворушив язиком, нерухомий Егін, який лежав, немов колода на ношах, це помітив.

Чого ж він боявся? Помсти не-існуючих Промовців? Якихось нових, невідомих, але, безумовно, пагубних для Варану наслідків, до яких може призвести використання Танцю Садівника? Смегів, озброєних "Аютовими блискавками"? Ліг, котра, не доведи Шилоле, пустить у хід який-небудь суто аютський трюк, від якого гарне Лаґхове волосся вилізе за тиждень, а його шкіра згниє під струпами невикорінної "вітроїди"?

Невже Лаґха, котрий щойно переміг смегів, боявся все тих же смегів? Чи Знахаря з Дотанагелою, яким, судячи з деяких непрямих даних, удалося все ж таки уникнути ла-

скавих обіймів свого сяючого, прекрасного гнора з південною іскоркою в глибині бездонних сірих очей?

І тут Егіна осінило. Ні, смеги були ні до чого. Лаґха напевно тверезо оцінив їхні сили, напевно вжив заходів і прорахував усе до останнього. Зі смегами все було зрозуміло. І хоч затримуватися в Хоц-Дзангу все одно було не варто, поспішати до Піннарина стрімголов теж не було чого. Дотанагела і Знахар – от хто були справжніми потайними двигунами в цій ситуації. І не тому, що зараз вони тиняються десь гірськими стежками біля Хоц-Ія. А тому, що їх зараз немає в Піннарині.

Де Дотанагела – у Хоц-Ія чи в Проклятій Землі Грем? Неважливо. Головне, що Опора Писань тимчасово обезголовлена, бо ж Дотанагела, котрий мав незаперечний авторитет і величезну владу, не залишив ні наступника, ні навіть натяку на наступність.

Столична Опора Єдності, напевно, теж тимчасово залишилася без пастиря. Егін був готовий закластися, що саме пар-арценць Опори Єдності зараз стоїть за плечем капітана "Гребеня Удачі"

Знахаря теж немає. Питання про те, чи є в нього заміна у Варані, залишається відкритим. Але найголовніше, що весь дивовижний дев'ятиярусний корабель Зводу з двогострою сокирою на куполі залишився без керманича. Без єдиної всеосяжної волі. Залишився вперше за всю історію.

Йдучи цим логічним слідом усе далі й далі, Егін згадав усе, що чув про Відображених від Дотанагели, Знахаря й Тари.

Усі вони були одностайно переконані, що в лавах Зводу щонайменше один Відображений чи, як висловлювалася старомодна Тара, талан відображення. (Самі ці слова прийшли із Синього Алустралу, як і численні рецепти, заклинання й реалії з побуту магів, відьмаків і простих відунів усіх штибів і переваг. Коротше кажучи, як тепер видавалося Егінові, магічна підмога всіх, хто є ворогами Князя й Істини, а заодно й клієнтами Зводу Рівноваги, була родом із Синього Алустралу.)

На Дотанагелину думку, яку Знахар, здається, ніколи не поділяв, саме Лаґха Коалара є тим самим та-лан відображеним. Людиною з минулого, що з власної волі і за допомогою особливого мистецтва обрала час, місце й тіло для народження своєї нечистої душі. Людиною, яка втілює в життя злу волю хуммерових безодень.

Але що коли ця людина саме не Лаґха ? А хтось інший? Хто завгодно інший. Наприклад, пар-арценць Опори Безголосих Тварей? Чи який-небудь арум на кшталт покійного Гастрога? А що, коли й сам Лаґха знає щось про Відображеного у Зводі чи, наприклад, якимсь чином дізнався про нього в Хоц-Дзангу?

Якщо припустити, що Відображений – не Лаґха, тоді поведінка самого Лаґхи стає більш зрозумілою, а його переляк – цілком виправданим.

А що, коли гнор, стоячи під стінами Хоц-Дзанга, збагнув, яку чудову, неоціненну послугу зробив він тим, хто замислив би узурпувати владу над Зводом (а отже, і Вараном) і реалізувати свою темну відображену сутність?

Він, Лаґха, залишив Піннарин і покинув князя Мідана окс Саггора, охорону якого гнор опікує, плакає і залякує, як свою власну, у товаристві вельмож і Ради Шістдесятьох, котрим варто довіряти не більше, ніж горобцям на даху садової альтанки.

Він, Лаґха, повів із собою чотири кораблі "Блакитного Лосося" – найбільш віддану Князеві й Істині частину флоту.

Він, Лаґха, забрав із собою з Піннарина три сотні добірних бойових псів, яких так довго і ретельно виховували в Опорі Безголових Тварей і яких ні грошима, ні наклепами не можна змусити звернутися проти нього, Лаґхи, і князя.

Він узяв із собою на Цинор вірних псів, вірних арумів, вірних "лососів". Він виїхав сам. Як Дотанагела. Як Знахар. Він залишив Звід без голови. Чи довго проживе Звід без голови?

Відповідь на запитання: чого боїться мудрий гнор Зводу Рівноваги? – знайдено. Лаґха Коалара, блідошкірий красень, боявся змови. Зради, ініціатором якої буде справжній Відображений. Той, для викорінювання якого в давнину було створено скорпіоноподібного вбивцю. Того самого Скорпіона, частини якого лежать зараз десь у наглухо заліпленій висячими замками каюті, де зберігаються однакові на вигляд сарноди з емблемою Опори Речей.

Егін легко й заразливо розсміявся. І хоча його регіт віддавався болем у спині, а голос залишався, як і раніше, чужим і хрипким, зупинитися він не міг. Кирпатий веснянкува-

тий матрос, котрий чергував за дверима, на-шорошив вуха. Чого це там сміється поранений рах-саван?

Але ж, милостиві гіазири, це й справді смішно, коли з'ясовується, що гнор Зводу Рівноваги боїться потрапити в Жерло Срібної Чистоти настільки ж нестямно, як і рядовий рах-саван Опори Речей! І що для таких побоювань у нього є не менш довгий ряд не менш вагомих причин.

5

Ні болю, ні снів не знав Егін, мирно досипаючи найсолодші передсвітанкові години на ліжку безвісного офіцера, коли їхній корабель наблизився до Вересового мису з північного сходу.

Егін був би здивований, коли б довідався, що, гадаючи про терміни свого прибуття до Піннарина, прорахувався майже на добу. Промах пробачний, але прикрий. Хоча як він, Егін, не бачачи навіть денного світла, міг правильно оцінити швидкість "Блакитних Лососів", яка була воістину приголомшливою?

Коли Лагха вийшов зі своєї каюти бадьорий і нарочито легко зодягнений, Егін ще спав мертвим сном пораненого героя.

З Лагхою майже не було супровідників. Річ у тім, що гнор, усупереч враженню, яке склалося в Егіна, терпіти не міг почет і обожнювально роззявлені роти. І з висоти свого положення делікатно гидував навіть товариством арумів.

З Лагхою був лише капітан "Вінця Небес" Про те, що він погойдується в трюмі саме

"Вінця Небес", Егін, до речі, теж не підозрював. Його матрос-доглядальник з наполегливістю папуги казав те саме тупе "так", коли Егін, прагнучи дошукатися з міркувань звичайнісінької цікавості до істини, перелічував йому імена "Блакитних Лососів", які ще залишилися на плаву. Будь-який офіцер Зводу, що поважав себе, знав ці імена не гірше, ніж купчина – імена своїх компаньйонів.

Лаґха був навдивовижу свіжий, бадьорий і, усупереч своєму звичаю, трохи рум'яний. Його волосся було охайно зібрано в пучок на потилиці, а брови – зімкнуті над переніссям, що робило його вигляд заклопотаним і похмурим. Грати на публіку було ні до чого, позаяк не спостерігалось самої публіки.

Капітан, являючи цілковитий контраст із гноровою бадьорістю, тільки хотів здаватися свіжим. В очах його стояла непроглядна сонна каламуть.

У Лаґхи не було бажання базікати. Не кажучи капітанові жодного слова, він вийняв з футляра, що висів на поясі в останнього, далекоглядну трубу й спрямував її на Вересовий мис.

Півхвилини по тому Лаґха зло клацнув язиком.

– Що там? – поцікавився капітан.

Замість відповіді гнор, закусивши нижню губу, простягнув йому трубу.

У рибацькому поселенні, що горбатилося на Вересовому пагорбі, який плавно переходив у мис, догоряли вогнища. Добряче сп'янілі рибалки все ще горлали пісень. Горлали голосно й від душі, оскільки гнорові вдавалося

розчути цей концерт своїм надчутливим вухом.

– Чого це вони розгулялися? Нібито ж не свято? Спали б уже! – прочистивши горло, запитав осоловілий капітан.

Але Лаґха не відповідав. Тепер він вглядався зовсім в інший бік. Убік моря, яке безбережним сіро-чорним полотнищем розкинулося попереду. Лаґха був дуже зосереджений.

Як гравець над дошкою Хаместира в очікуванні побудови ворожої Тиари.

Як досвідчений завсідник півнячих боїв, який наглядає за своїм вихованцем, що тільки-но входить у посипане дрібною рінню коло.

Як мандрівник, який входить у спальні покої дружини після багаторічної подорожі. Кого він побачить на своєму шлюбному ложі?

– Що там, милостивий гіазире? – після двадцяти хвилин мовчання і рептилячої непорушності гнора капітан зважився нарешті на запитання.

Але Лаґха навіть бровою не повів. Капітан був чесним морським вовком, а не офіцером Зводу. А тому не знав, що турбувати пар-арценців і гнора в такі моменти все одно що смикати за вуса онибрського тигра, ураженого сказом.

Правда, цього разу капітану зійшла з рук його настирливість. Лаґха побачив удалині щось таке, порівняно з чим меркнули всі можливі безтактності, провини й непорозуміння.

– Ми негайно змінюємо курс. У Піннарині нам робити нічого. Тепер ми пливемо на Перевернену Лілію. Зрозуміло?

– Цілком зрозуміло, от відразу так і пливемо, – пробурмотів оторопілий капітан. – Зараз ударимо підйом, переставимо вітрила і...

– Даю тобі на все п'ять коротких дзвонів. І ніяких "ударимо підйом"! Не здумай будити когось окрім матросів, – тон Лаґхи забороняв не лише найменші заперечення, але й будь-які коментарі.

Капітан відчув це дуже добре. Кілька митей по тому він уже тупотів одними з дощатих сходів, що ведуть на нижні палуби. Спати йому зовсім перехотілося.

6

Сам Лаґха залишився стояти там, де стояв. Безмовний, холодний і заряджений люттю, немов статуя духу помсти.

Капітан, прожогом кинувшись виконувати наказ гнора, зупинився на другій палубі і думав був повернутися. Річ у тім, що далекоглядна труба... її ж бо він прихопив із собою, оскільки вона належала йому. Хоча краще було б залишити її гнорові.

На одну секунду капітанові подумалося, що корисніше було би повернутися й виявити показну, вірнопідданську кмітливість, але він відразу розстався з цією ідеєю. Справді-бо, краще набути слави ідіота, аніж відчутти ніжною поверхнею своєї душі вібруючі свердли очей Лаґхи Коалари.

Капітан мав рацію: повертатися було не варто. Хоча б уже тому, що людям, яким випадає стати гнорами Зводу, не потрібні далекоглядні труби, щоб споглядати щось далеке й важливе.

Сонячний диск повільно виповзав з-за моря. Лаґха чудово бачив його. Проте не лише його.

Ані мис, ані морська сіра далечінь, ані прибережний туман не були йому перешкодою, щоб побачити далеко в морі, біля самого Піннарина, чималу флотилію. Понад дві дюжини бойових громадин Флоту Відкритого Моря. Усі як один під вітрилами й у бойовій готовності, незважаючи на настільки ранню годину.

Вони вже знають про наближення "Блакитних Лососів" Проникливого Лаґсі було неважко здогадатися звідки.

Лаґха бачив, як вісім кораблів на лівому фланзі відокремилися від решти й швидко пішли на північ, а група на правому фланзі – на північний схід. Строй кораблів вигинався півмісяцем, зверненим своїми хижими рогами в напрямку "Блакитних Лососів"

Від якого ж ворога мав оборонити столицю весь цей флот? Лаґха гірко посміхнувся. Тепер його підозри стали реальністю. Такою ж реальністю, як герб роду Тамаїв на флагмані трищоглових велетів, котрі зустрічали його.

Відколи це варанський флот чергує в бойовому строю неподалік від піннаринського порту під прапорами Хорта окс Тамаая?

Відколи це гнорові, котрий повертається з каральної і до того ж таємної експедиції, влаштовують таку почесну зустріч?

Відколи це на згадану зустріч виряджуються найкращі бойові кораблі кількістю, що у півтора рази перевищує достатню для знищення всіх чотирьох "Блакитних Лососів" у разі, якщо ті стануть чинити опір (а іншого

від них, що везуть самого гнора, очікувати не випадає)?

І чому їх прикрашають розчохлені "вогне-вержці", а не квіткові гірлянди, як то прийнято в Піннарині?

Тому що Хорт окс Тамай на прізвисько Золота Ручка став новим Ясновельможним князем Варану, милостиві гіазири.

7

Був полудень. "Вінець Небес" мчав на схід зі швидкістю вітру, обтяженого корабельним риштуванням, цвяхами, щоглами, вітрилами, черепашками-паразитами, людьми та кількома десятками вцілілих під Хоц-Дзангом безголосих тварей.

– Те, що я скажу зараз, можливо, не стане для декого з вас новиною, милостиві гіазири, – почав Лаґха, обводячи поглядом нечисленних офіцерів, арумів і пар-арценця Опори Єдності, що зібралися в капітанській залі "Вінця Небес". – Від сьогоднішнього світанку всі чотири наші кораблі перебувають у тому ж становищі, у якому ще недавно перебувало "Свічадо Вогню"

Стриманість – одна з найперших чеснот тих, хто допущений до служіння Князеві й Істині. А тому ніхто не почав шепотітися, зітхати й витріщати очі. Першу пігулку проковтнули спокійно.

– Як, напевно, усі вже зрозуміли, ми пливемо до Переверненої Лілії, а зовсім не до Піннарина, – вів далі Лаґха, чеканячи кожне слово. – Я, гнор Зводу Рівноваги, який ніколи не помишляв про те, щоб зрадити Князеві й Істи-

ні, став зрадником. Чому ж усе вийшло саме так, милостиві гіазири?

Перебивати гнора не прийнято. Гнор не актор провінційного театру, після патетичної репліки якого селяк з гальорки може вставити за схваленням решти глядачів "у дупі" чи "без дупи", і нічого йому за це не буде. Коли говорить гнор, усі мають розверзти вуха й прикусити язики, доки тому не буде завгодно вислухати думку інших.

– Сталось так, що Ясновельможним князем і управителем наших доль став усім добре відомий гіазир. Милостивий гіазир Хорт окс Тамай, – повісивши ефектну паузу, додав гнор. – Сьогодні на світанку мені дано було зріти двадцять чотири кораблі варанського флоту під штандартами роду Тамаїв. Під князівськими штандартами, милостиві гіазири, під тими самими, на яких ще тиждень тому красувалися герби династії Саггорів. Я не сумніваюся в тому, що єдиним призначенням цього флоту на вході до піннаринської гавані було взяття нас усіх – підкреслюю, усіх – під варту. Безумовно, вони збиралися явити нас перед очі нового князя, який вирішить нашу долю. Не поставивши вас до відома, я віддав наказ змінити курс, що було рівносильно зраді. На жаль, доля, яка піднесла на престол колишнього Першого Керманіча, не залишила мені іншого вибору. І лише завдяки швидкопливності "Блакитних Лососів" ми все ще дишаємо повітрям волі.

Багато з присутніх опустили очі долу.

"Як мало правди в гнорових словах? І чому, власне, він певен, що становище саме та-

ке, як йому привиділося? Можливо, нічого поганого ті кораблі не віщували?" – от які запитання тієї миті постали майже перед кожним, за винятком хіба що проникливого Йора, пар-арценця Опори Єдності, котрий міг би змалювати становище аж ніяк не гірше, ніж сам Лаґх.

– Поясню! – з цинічним смішком повів далі гнор, від якого, звісно, не приховалося збентеження слухачів. – Хорт окс Тамай став князем, хоча його рід і походження не дозволяють плекати надії на такий титул ні зараз, ні у далекому майбутньому. Я залишав князя в доброму здоров'ї. У мене немає причин сумніватися в тому, що його смерть не була природною наглою кончиною. Ми – очі, вуха й руки Зводу – знаємо, що всевидюче око Зводу не могло залишити змову непоміченою. І коли б Хорт окс Тамай замислив переворот і вбивство князя з власного, так би мовити, розуміння, він був би зараз не князем, а небіжчиком. У мене є всі підстави стверджувати, що, скориставшись моєю відсутністю, а також і відсутністю більшості значимих пар-арценців – Писань, Єдності, Безголосих Тварей – наші колишні колеги вчинили у Зводі те саме, що Хорт окс Тамай учинив у князівському палаці. Тобто прийшли до влади, знехтувавши законами людськими й писаними. І тепер у Зводу Рівноваги новий гнор. Такий же самозванець, як і князь.

Того дня Лаґха Коалара був величний як ніколи.

Промова його була сповнена праведного гніву, тоді як обличчя дихало непотьмареним

спокоєм і впевненістю в успішному результаті всього, що б він не задумав.

З боку могло здатися, що цій людині взагалі не відомі ні вагання, ні розпач, ні страх. Кожен з тих, хто слухав його в капітанській залі, знав, що Лаґха ще не переступив сумнівний рубіж, іменованій варанцями "золотим тридцятиріччям"

Загіпнотизовані, заколисані, поневолені спокоєм і силою, які виходили від Лаґхи, усі, за винятком, можливо, пар-арценця, були готові запрягтися в тому, що з ними говорить мудрий і прозорливий вісімдесятирічний старець. Що він, чорноволосий красень Лаґха, був народжений із зіркою в чолі. Народжений, щоби любити й володарювати. Любити всіх і володарювати над усіма.

Та про дещо не здогадувався навіть пар-арценць. Про те, наприклад, що у свої двадцять сім років Лаґха Коалара був і залишався незайманим.

8

– Я знаю про що думає зараз багато хто з вас, – Лаґсі подобалося перед жорстокими промовами обдаровувати всіх чарівною посмішкою, і тому найкмітливіші аруми завбачливо почали нишпорити поглядами по стелі, щоб ненароком не видати свого хвилювання. – Ви думаете приблизно так. Якщо є новий гнор, старому гнорові не прожити й тижня. Бо немає і не може бути двох сонць на небі, двох князів у Варані й двох гнорів у Зводі. Лаґха, отже, мертвий, хоча й живий, як будь-хто може переконатися навч. Але життя гнора – це

клопіт гнора. Чи не краще негайно ж, не відкладаючи, зв'язати його – тобто мене – по руках і ногах і повернутися до Піннарина зі знатною здобиччю. Так?

Звісно, жоден з тих, у чиїх головах роїлися схожі думки, не відгукнувся.

– Так, певна річ, так, – вів далі гнор з по-смішкою, сповненою розуміння. – І я не звинувачую вас, бо, коли б я був одним з вас, я думав би так само. Але, милостиві гіазири, якби це гарантувало порятунок ваших життів і благоденство князівства, моїм обов'язком було б не лише дозволити, але й наказати вам вчинити за вашим підступним розумінням. Однак! Усі ми знаємо закони Зводу. Хто краще, хто гірше. Отож, навіть якщо половину з вас буде помилувано, обласкано й звеличено, другу половину буде волею нового гнора обезголовлено з усією неминучістю. О так, кожному вільно думати, що от саме він і буде тим щасливчиком, хто вціліє і просунеться в посаді. Але так думають лише дурні, котрі не знають ні Зводу, ні його правди. А правда Зводу полягає в тому, що лише випадковість, лише жереб, лише сваволя вирішать вашу долю. І кожен з вас зараз наполовину живий, а наполовину небіжчик. Кожен з вас, милостиві гіазири. Кожен! І краще думати, що ти будеш мертвий, бо для людей нашого роду заняття це більш чесно. Повернення до Піннарина, під крило до Хорта окс Тамая – усе одно, що гра в лам, де ставкою є відрубані голови гравців.

Лагха склав руки на грудях і замовк.

Ні, не з вуличними жебраками вів він зараз бесіду. А з такими ж загартованими й циніч-

ними вбивцями, як і він сам. З людьми без роду-племені. Без батьків, дружин, близьких, дітей. З тими, хто з дитинства не знав іншої долі, окрім служіння Князеві й Істині.

Гнорові слова відгукнулися глибинним жахом оголеної правди в серці кожного. Коли все почуте було усвідомлено й прожовано, Лагха додав:

– Мене було скинуто як гнора сьогодні на світанку. Але саме тієї миті я став гнором нового Зводу Рівноваги, кістяком якого належить стати вам. Це обіцяю вам я, ваш колишній і ваш новий гнор. А ви повинні заприсягтися мені у вірності, як ви це колись зробили, одержуючи своє перше офіцерське звання.

Хор голосів відповів гнорові словами клятвами.

У цьому не було нічого дивного, бо розумним і сміливим людям не властиво бунтувати, стоячи однією ногою в Жерлі Срібної Чистоти. Коли б серед них був Егін, він теж уніс би свій голос у загальний хор. Що може бути краще за присягу такому вродливому й мудрому гнорові напередодні великотрудної боротьби за свою шкіру?

9

– Милостивий гіазире, – затинаючись і червоніючи в усі веснянкуваті щоки, почав матрос, котрий приніс, як звичайно, вечерю, – мені наказано супроводити вас до гнора, коли збіжить час, достатній для прийому їжі.

Коли б здатність дивуватися, і без того властива Егінові дуже незначною мірою, не атрофувалася остаточно в Хоц-Дзангу, Егін, почув-

ши таке, мабуть закричав би: "От так-так!". Хіба це не забавно, не дивно, коли бовдур, навчений лише підтверджувати й заперечувати геть чисто все, стає раптом настільки говірким?

Егін мовчки присунув до себе тарілку з пересоленою юшкою і відкусив хлібину з кмином. Прийом їжі навіть перед розмовою з Лагхою був дуже до речі. Розмірено рухаючи щелепами, він зможе ще раз обмізкувати, як більш витончено зіграти партію, де твоїм супротивником буде сам Лагха Коалара.

Егін плентався за матросом, повільно переповзаючи з щабля на щабель. Кожен рух віддавався болем у спині, де повільно гоїлася рятівна рана, останній Тарин дарунок.

Вони залишили трюм і тепер піднімалися на верхню палубу.

Троє заклопотаних і досить виснажених матросів несли назустріч пристрій, розпізнаний Егіном як замково-спусковий механізм палубного стріломета. На вичищеному дрібним піском бронзовому затворі стрілоподатника мигнуло клеймо Казенного Посаду: стилізований скорпіон.

"От чому, напевно, легкі стріломети називаються скорпіонами, – промайнуло на периферії Егінової свідомості. Далі думка перескочила в істеричну площину: – Убивця відображених не відпускає мене ні на мить!"

Слідом за матросами їм зустрівся нещодавній угодований арум (той самий, у сарноді якого зникли стягнуті з Егінової шиї сережки Овель і кинджали Ліг). Добродушне обличчя арума було затьмарене переляком і невдоволенням. З цього випливало, що повернення до

Піннарина (яке, за Егіновими уявленнями, очікувалося цієї ночі) бачиться арумові далеко не тріумфальним.

Біля сходів на Егіна чекав ще один сюрприз: в'юнка сухорлява фігура з худю короткою кіскою. Гладко виголені вилиці, хвацька посмішка й улюблене піннаринське "Здоровий був!" Це був... Іланаф.

Він помахав Егінові рукою і, ніби й не було нічого, рушив у своїх справах.

Здавалося, на борту "Вінця Небес" він почувався так само привільно, як у своєму столічному будинку.

З чого б це? Невже гнор пом'якшився й оголосив помилування, назвавши героями всіх, хто брав участь в обороні Хоц-Дзанга на боці смегів? А де ж у такому разі Знахар, Самеллан і Дотанагела?

Оторопілий Егін привітав Іланафа, дещо запізнившись. У спину.

Спокуса послати матроса кудись подалі й перекинутися з Іланафом кількома словами була дуже великою. Якби не Лаґха Коалара, котрий чекав на нього, сидячи в різьбленому кріслі, за десять кроків від сходів, Егін, напевно, так і зробив би.

10

Гнор дивився на Егіна – а може і не на нього, а крізь нього – скляним поглядом людини з головою зануреної в далекі від приземлених роздуми.

Алустральське віяло з ручкою у формі граціозної лебединої шиї розпластаним кажаном спочивало в гнора на колінах.

– Вітаю вас, милостивий гіазире, – сказав Егін, у страшному хвилюванні цілуючи перстень на руці гнора. Цього вимагав етикет і, на щастя, він про це пам'ятав.

"Напевно, для звертання до гнора існують також і спеціальні формули ввічливості!" – гарячково розмірковував Егін.

Але ж він, Егін, закінчив свою службу в Зводі на посаді простого рах-савана. А отже, зважаючи на те, що неможливість аудієнцій у гнора була очевидною, цих формул його ніхто не навчав.

"Та їх, напевно, і не всі аруми знають. От Норо окс Шин, наприклад, знає?" – запитав себе Егін, недоречно пригадуючи свого начальника і його категоричний наказ відшукати П'яте зчленування.

"Ха-ха, а чотири попередніх зчленування вам не принести, аруме? Ах принести? Ну то спитаєте їх із гнора!" – подумки з'єхидствував з цього приводу Егін, якому загалом було зовсім не до сміху.

Коли Егін випростався, щось дивно привиділося йому у вигляді гнора. Щось нове. Якийсь тлінний дух, здавалося, виходив тепер від одягу господаря Зводу, змінивши собою запахи дорогоцінної аміді, "зміїних пахощів"

На палубі було зимно, але по чолу Лаг'хи градом котився піт, стікав цівками по його стрункій сильній шиї і провалювався за комір. Лаг'ха підняв віяло і зробив два досить мляві змахи.

"Він що, хворий?"

– У мене немає часу вести з вами бесіди про порятунок душ, Егіне, але деякі новини

доведеться вам повідомити. У Варані новий князь, Хорт окс Тамай. З цілком зрозумілих причин я тепер такий самий заколотник, як, наприклад, Дотанагела, Знахар чи Самеллан. Я не збираюся поступатися своєю гідністю гнора тому самозванцю, який сидить зараз у моєму кабінеті. Партію ще не зіграно, і я пропоную вам, Егіне, грати її на нашому боці. Ви, Егіне, завинили перед старим Зводом. Але старий Звід залишився в Піннарині. Там ви заслужили ні багато ні мало, а Жерла Срібної Чистоти. Але перед тим Зводом, який прямує зараз на Перевернену Лілію, ви чисті. Поки що чисті... Тому або ви зараз же вирушаєте годувати крабів, або...

– Або? – не витримав Егін.

– Або вирушаєте до гіазира Альсима, арума Опори Речей, щоб отримати подальші розпорядження, – закінчив, докладаючи зусиль, Лаґха.

– Дякую вам, гноре, – розгублений, обрадуваний і зляканий водночас, Егін застиг у нерішучості. Що робити далі, він не знав.

“Чи цілують перстень гнора після аудієнції? Чи ж при прощанні цілують носок черевика? Чи взагалі ніяких тілесних контактів “на закуску” не припускається? Чи це з Ясновельможним князем не припускається?” – гарячково намагався пригадати Егін.

Гнор, здогадавшись про причини його зняковіння, простягнув йому руку з перснем.

Егін, пересилуючи різкий біль у спині, схилився перед різьбленим кріслом і приклався губами до шовковошкірої, білої, дов-

гопалої, чоловічої, але по-жіночому доглянутої руки Лаґхи.

Його обдало жаром, ніби він поцілував клинок, щойно вийнятий з горна. Рах-саван був так схвильований, що навіть не помітив: замість персня він поцілував руку.

– Дякую, гноре! – ще раз повторив Егін, але Лаґха вже не слухав його, а лише презирливо чи, можливо, втомлено, змахнув віялом.

"Забирайся", – означало це мовою пір'яних віял.

11

– А-а, з'явився – не забарився! – густий Альсимв бас вітав Егіна з сутінку каюти. – Ти і є той самий каліка рах-саван, котрий чиститиме моє плаття і гратиме зі мною в кості?

– Я... – розгублено протягнув Егін. – І пити гортело теж, – додав він, дивуючись з власного зухвальства. Утім, Егін уже встиг упізнати в Альсими того самого арума, який оприбуткував Овелині сережки, і вважав, що вони через те уже трохи знайомі між собою.

– Тоді почнемо з гортело, – підсумував Альсим і запропонував Егінові місце за низьким столиком, на якому стояли неосяжне блюдо з тушкованими овочами й два глечики.

Егін розраховував пробути в Альсима не більш як годину. Які, власне, можуть бути розпорядження в сухопутних арумів, котрі перебувають у відкритому морі вдалині від берегів і справ? Але доля розпорядилася інак-

ше. Егін вибрався з каюти свого нового начальника лише наступного ранку, та й то, щоб розпорядитися про сніданок.

Моральне розкладання власних офіцерів було найстрашнішою з безтілесних примар, з якими Зводу доводилося невпинно боротися. І, як здавалося Егінові дотепер, досить успішно. Егін був упевнений, що переважна більшість офіцерів Зводу – особливо старших! – свято дотримуються Укладень Жезла й Браслета. Аж ніяк!

Спустошивши два глечики гортело, Альсим, гладкий, життєлюбний і досить симпатичний, запитав в Егіна: "Чи звертався ти, друже, хоча б раз?"

Егін, для годиться завагавшись, чесно відповів йому, що так, бувало. І тоді Альсим повідав своєму новому ординарцеві пару-трійку історій, від яких в Егіна волосся встало сторчма. О так, звертався й Альсим, причому ніякої таємниці з цього не робив. Можна було подумати, що не лише будівля Зводу з блакитним куполом залишилася в Піннарині, але й уся Опора Доброзвичайності разом з Опорою Єдності теж.

За грою в кості, безпробудним пияцтвом і крамольною балаканиною минув перший день служби під новим проводом.

Мимохідь Альсим розповів Егінові подробиці спішної ретиради з траверзу Вересового мису й барвисто розписав пам'ятну Лагхову промову в капітанській залі. А заразом почастував свого нового денщика свіжими плітками й авторитетними думками колег з рідної Опори Речей.

До наступного ранку Егін уже знав усе, що можна було дізнатися, коли б він не провів попередні дні в тісній труні на останній, баластовій палубі.

Щоб якось виправдати Альсимову довіру, у якій Егін чомусь не сумнівався, він, замовчуючи й обходячи деякі надто пікантні подробиці, змалював арумові канву своїх мандрівок від Піннарина до Хоц-Дзанга. "Свічадо Вогню", заколотники, Промовці...

– Ну ти даєш, Хуммер тебе роздери! – добродушно вилаявся Альсим, коли Егін, попутно програвши начальнику три партії в кості, закінчив-таки історію про те, як штурм Хоц-Дзанга (у якому Альсим, власне, і втратив під "градобоем" свого попереднього денщика) виглядав зсередини – з табору смегів.

Егін чемно посміхнувся. Посмішка вийшла досить кривою. А якою ще вона могла вийти, адже рах-саван знову згадав про Норо окс Шина. Свого попереднього начальника.

"Здається, ніхто ще не застосовував до Зводу епітета "багатоликий". А дарма", – от саме з цією думкою Егін, п'яний як чіп, і пішов спати на підлозі каюти арума Альсима, чий живіт був такий великий, як діжка з гортело, принайтовлена під його ліжком.

12

Коли Егін прокинувся, Альсим ще звучно хропів.

Голова розколювалася на тисячу частин, а спина нила з подвоєною силою. У роті Егіна смерділо погано вичищеним хлівом, а живіт, здавалося, волав: "Розітни мене!"

Смачно позіхаючи, Егін залишив Альсимо-ву каюту й вийшов на палубу. Роззирнувся.

Найбільш доречним зараз було б зустріти Іланафа. Дізнатися від нього свіжі новини й порівняти їх з почутим від арума. Розпитати про долю Дотанагели й Знахаря. Останній був зараз Егінові конче потрібний.

Прикро почуватися калікою, коли навколо зріють такі події! За роки служби у Зводі Егін просто розучився видужувати самотужки – надто вже, виявилось, довга ця справа! Але думка про Знахаря наштовхнула Егіна на спогад про Лаґху, чие тіло, здається, справді згоряло в лихоманці. Це й Альсим теж примітив. О, якби Знахар потрапив у полон, хіба Лаґха мучився б зараз хоч дріб'язковою застудою?! А з іншого боку, якщо б це була дріб'язкова застуда, хіба Лаґха дозволив би їй причепитися до себе?

Іланафа ніде не було.

Егін спустився на нижні палуби. Розпитав зустрічних матросів. Постукав у кілька кают. Ні, ніхто не знає такого.

"Треба було запитати в Альсима", – зметикував нарешті Егін і, злий звичною похмільною злістю, рушив до камбуза.

Там він зробив шикарне замовлення й пішов будити Альсима, вирішивши, що відразу після сніданку далі шукатиме Іланафа.

Певна річ, того дня Егінові наміри розшукати на кораблі Іланафа залишилися всього лише намірами. Він так і не вийшов з Альсимової каюти після початку трапези. Усьому виною були чотири глечики гортело й три сніданки, які плавно перейшли в нескінченну вечерю.

"Подумаєш, справи! Якби Іланаф хотів побачитися зі мною, він би вже побачився", – досадливо вирішив Егін.

Він підлив собі в чашку пекучої мутнуватої рідини. Ще один день коту під хвіст.

РОЗДІЛ 5. ПЕРЕВЕРНЕНА ЛІЛІЯ

1

– Прокидайся, друже, – басив Альсим, трясучи заспаного й пом'ятого Егіна за барки. – Приїхали!

І справді приїхали. Усі чотири "Блакитні Лососі" перебували перед очима Переверненої Лілії. Найзагадковішої перлини варанської держави і варанської історії.

Високий і ставний Лаґха Коалара, з чорними кучерями, що розвивалися за вітром, стояв на носі "Вінця Небес" в оточенні пар-арценця й трьох арумів.

Розмова навіть не жевріла. І справді, до чого розмови, якщо й так усе зрозуміло. Або вони зараз улаштуються на Переверненій Лілії й розпочнуть переговори з новим князем і новим гнором, сподіваючись якомога дорожче продати свої шкіри, або не влаштуються. Тоді все скінчено.

Улаштуватися на Переверненій Лілії було завданням непростим, проте посильним. Острів охороняв гарнізон чисельністю приблизно у двісті осіб. Гарнізон засідав у тверджі, що височіла на стрімчаку біля входу в єдину придатну для швартування бухту острова.

Варіантів було рівно два.

Можна було взяти тверджу штурмом, який після бійні на Хоц-Дзангу видався би дитячою забавкою.

Можна було схилити гарнізон до здачі, "клинка не кривавлячи, меча не виймаючи", як то співали в дідівських похідних піснях.

Зважаючи на все, Лаґсі Коаларі був до душі другий варіант, бо всі чотири "Блакитні Лосося" входили в гавань, не змінюючи швидкості й не закладаючи галсів. Інакше кажучи, без будь-яких маневрів, що їх вживають, коли хочуть спантеличити обслугу фортечних металевих машин.

Вони входили як свої, як переможці, котрі повертаються додому. Благо, капітани Окремого морського загону "Блакитний Лосось" знали лоцію Переверненої Лілії напам'ять і могли, напевно, швартуватися наосліп.

І хоча Лаґха був упевнений, що начальник гарнізону Саф одержав наказ з Піннарину: без попередження топити всіх, хто входить у гавань, він не мав сумнівів, що розрядити стріломети в кораблі "Блакитного Лосося" в Сафа не стане духу. Надто вже добре Лаґха знав і Сафа, і побожне ставлення гарнізонної піхоти до добірних абордажних сотень "Блакитного Лосося"

"Вінець Небес" причалив першим.

Лаґха, зітхнувши, облачився у своє незмінне бойове лахміття з кошлатими зірками. На ньому, як і раніше, виливали флюїди мертвого Сліду плями крові пар-арценця Опори Безголосих Тварей, але Лаґху це не зупинило.

Однак, щоб не виглядати безжалісним м'ясником, що в даному випадку було неви-

гідно, Лаґха, завагавшись, надяг поверх лахміття парадний білий плащ-штормовик з емблемами офіцера-навігатора. Символічне значення цього жесту було очевидним для всіх: він, Лаґха, як і раніше, стоїть коло кермового колеса князівства й лише він, Лаґха, уміє прокласти за зірками та іншими світилами правильний маршрут державного корабля.

– Усім залишатися тут до мого наказу, – кинув гнор через плече.

Лаґха зійшов на берег.

Величезний смарагд, вправлений у кришку медальйона, що висів у гнора на срібному ланцюзі поверх навігаторського плаща, відгукнувся снопом іскор ранковому сонцю.

Частина іскор просипалися на пристань, частина розчинилися в цілющому повітрі острова, оповіщаючи всіх і кожного про те, що гнор прибув і жартувати не має наміру.

2

Він ішов дуже повільно. І кожен його крок був кроком государя, що довго мандрував та все ж таки повернувся з чужини у свої землі, щоб відновити порядок і закликати до розсудливості тих, хто з'їхав глузду.

Двісті пар божевільних очей стежили за ним зі стін тверджі. Але з-поміж усіх двохсот гнорові були важливі лише одні. Очі коменданта Сафа.

Притихлі "лососі" скупчилися біля бортів озброєною до зубів бджолиною сім'єю, із завмиранням серця спостерігаючи за ходом свого гнора.

Коли ж почнуть стріляти? Та й чи почнуть узагалі?

Але гнор, здавалося, був занурений у себе і не помічав, загальної уваги, зверненої до своєї персони. Залишивши позаду пристань, він неквапом почав підніматися вибитими в скелі сходами нагору, до воріт тверджі.

Егін, спостерігаючи за цим ходом у товаристві Альсима (в обов'язки якого входило відводити стріли, якщо такі почнуть стріляти), несподівано зрозумів одну з головних причин дивного сум'яття, у якому перебували солдати гарнізону, не зважаючи на відкрити стрілянину по опальному гнору.

Більшість з них – можливо, сто дев'яносто дев'ять із двохсот – ніколи раніше не бачили гнора, господаря Зводу Рівноваги. Хоча серед солдатів і передавалися з вуст у уста розповіді про його темну могутність, про його вплив, про його пристрасті. Розповіді, сповнені страху й трепету, де вигадка й правда – два павуки в склянці.

І от тепер вони бачать гнора навіч. Молодого блідого юнака, високого на зріст, з багатими кучерями на плечах, в офіцерському штормовику, зі смарагдово-зеленим сонцем на шиї.

Солдати, котрі притихли, немов школярі в очікуванні різки, у два ока дивилися зі стін на двадцятисемирічного володаря своїх доль, імені якого ніхто з них, окрім Сафа, навіть не знав.

Ніяких точних розпоряджень від князя в Сафа не було. Старі ж інструкції Зводу вимагали знищувати всіх, хто наслідиться висади-

тися на березі Переверненої Лілії без письмового дозволу гнора. Проблема була в тому, що тепер гнор з'явився власною персоною, але це був уже не той гнор.

Тим часом Лаґха встиг здолати три чверті шляху.

Підйом давався йому нелегко. Жар і задишка перетворювали кожен його крок на тортури. Та ніхто, майже ніхто, крім пар-арценця й ще одного офіцера, дуже добре знайомого Еґінові, не здогадувався, як багато сил витікає з гнора з кожним його порухом.

На майданчику біля дерев'яних воріт із залізними заклепками Лаґха зупинився і підняв погляд уверх.

– Сафе, я хочу переговорити з тобою! – вимогливо заявив гнор. – У мене є для тебе новини!

3

Йому ніхто не відповів. Але Лаґха, сповнений гідності, не збирався йти. Він просто стояв і чекав.

Перші дві хвилини кам'яна утроба тверджі перебувала в повному заціпенінні. У паралічі. Ніхто не рухався, не стріляв, не розмовляв. Усі лише презиралися, як то трапляється, коли всі розуміють, що відбувається щось незбагненне, жахливе й невідворотне.

Відтак, немов за сигналом, тверджа вибухнула голосами. Усі вмить зашуміли, заметушилися й заговорили.

І нарешті десять коротких дзвонів по тому, ворота з брязкотом відчинилися.

Перед Лаґхою Коаларою виник вершник.

Гнідого жеребця було осідлано останньої миті. Попона неохайно з'їжджала на бік з кінського заду, попруги були погано підтягнуті, а затрапезна вуздечка зовсім не в'язалася з парадним декором решти збруї. Залишалось зовсім незрозумілим, куди збирається скакати Саф із дворучним мечем, притороченим праворуч від сідла. Сходами та й у відкрите море?

Поява коменданта "Переверненої Лілії" на крихітному майданчику, верхи на жеребці, у повному бойовому вбранні, виглядала безглуздо, якщо не комічно. Але ніхто не сміявся.

– Чого тобі треба, Лаґхо? – нарочито грубо почав Саф, старанно ховаючи очі. (Щоб полегшити собі це завдання, він навіть надяг на голову бойовий шолом із ґратчастим заборолом і розпущеним по плечах квітчастим вовняним шлейфом).

Лаґха стояв перед ним, нещасним комендантом, немов примара, яка з'явилася, щоб натякнути, що його земні днини минули. Примара стояла й мовчала, свердлячи поглядом ґрати заборола.

– Ну не воловодь, чого тобі треба, га? – підвівшись у стременах, повторив Саф, намагаючись здаватися спокійним і розкутим. Марно – тремтіння голосу й колін свідчили проти нього, перетворюючи весь його гордовитий комендантський гонор на дешеву буфонаду.

Лаґха схрестив руки на грудях. Оглянув Сафа з голови до ніг холодним, владним поглядом і запитав:

– Відколи це ти, Сафе, вітаєш гнора Зводу Рівноваги, сидячи в сідлі?

Нарешті Лаґха зволив розтулити свої уста!

4

Усі, хто був того дня на Переверненій Лілії, стали свідками цієї непоясненої історичної сцени.

Але, як любили відзначати згодом хроністи, що творять історію за допомогою пера і чорнила, ніхто з очевидців не розумів, чому все відбувалося так, а не інакше.

"Миша й удав, ну точно тобі кажу!" – вдавив у долоню кулаком Альсим, коли Саф на очах у свого гарнізону спішився і, схиливши коліна перед гнором, поцілував перстень на його руці. Миша покірно цілує удав'ячий хвіст. Удав схвально скалиться.

"Ну, Хуммер його роздери... ну й могутній мужик цей бісів гнор!" – захоплено прошепотів один лучник на вухо іншому.

Припавши до бійниці, вони, цілковито розгубившись, спостерігали за тим, як Саф, котрий щойно звелів їм приготуватися до бою не на життя, а на смерть, знімає свого шолома й кидає його під ноги жеребцю.

– Я радий, що розсудливість і здоровий глузд, як і раніше, головні з-поміж твоїх чеснот, Сафе, – суворо, але схвально сказав Лаґха Коалара, проходячи крізь ворота тверджі першим.

– ...не моя провина, милостивий ґіазире гнор, я лише виконую ваш власний наказ не пускати нікого без письмового дозволу гнора... – Саф плескався в чані недорікуватості, немов жаба у вузькому глечуку з молоком.

Але не збити їй вершків для себе. Лише для Лаґхи Коалари.

– Та я можу й сам виписати собі письмовий дозвіл. Ото клопіт! Скажи мені, Сафе, як звати того нечестивця, що посмів назвати себе новим гнором при новому Ясновельможному князі Хорті окс Тамаї? – ніби нічого й не сталося, поцікавився Лаґха, коли солдати гарнізону склали перед ним зброю.

– Я всього лише старий служака, я ж не вашого відомства... гм-м... офіцер, мені не доповідали, милостивий гіазире... Мені лише сказали, тобто написали, що новий... А хто новий? Імені не казали!

– Отож запам'ятай, Сафе. Немає ніякого нового гнора і немає ніякого старого гнора. Гнор – це я, і ніхто інший. Зрозумів?

– Зрозумів! Дуже добре зрозумів, – дріботів Саф, рясно здобрюючи мову посмішками й посмішечками.

– Якщо дуже добре зрозумів, то це дуже добре. А того мудака, – у потрібний час і в потрібному місці гнор умів назвати речі своїми іменами (серед солдатні поповзло схвальне шепотіння), – що сидить зараз у моєму кабінеті, буде страчено через повільне витягування нутроців на очах у всього Піннарина.

Гордий своєю близькістю до великих, молодий солдат вів за вуздечку Сафового жеребця.

Хтось із лучників почав вигукувати привітання гнорові на військовий манер. Інші підхопили.

Саф витирав хустинкою лисину. Чомусь йому хотілося плакати від щастя.

Обслуга зачохлювала стріломети. Панцирна піхота ховала мечі в піхви.

Лаґха йшов уперед повз казарми – блідий як смерть і непохитний, немов обвітрена при-

бережна сосна. У голові в нього паморочилося, а в грудях горів біль – він ішов повільно, виміряючи кожен крок.

– Добре, Сафе, – з важким подихом сказав Лагха, відкидаючи мокрі від поту пасма з чола. – Розпорядися про помешкання для мене, моїх людей та "лососів". Я на море вже не можу дивитися.

Удав, надававши миші ляпасів, послав її по бражку, відклавши вечерю на невизначений час.

5

Хорт окс Тамай, новий Ясновельможний князь Варана, був надто зухвалою і скандальною персоною, щоб не звернути на себе увагу Зводу Рівноваги.

По-перше, Хорт окс Тамай, подібно до свого знаменитого предка Гаасса, довгий час обіймав посаду Першого Керманича князівства. Причому, судячи з того, як зросла за нього міць варанського флоту, Хорт був далеко не найгіршим куратором для цього роду військ, шанованого у Варані вище за решту.

І навіть після того як Хорт окс Тамай вдарився в сластолюбство й книголюбство, відійшов від справ і розвів на своїй віллі "Дика Качка" розкіш, від якої знудило б і терського намісника Багрянного Порту, навіть після цього Хорт зберіг дуже високий авторитет в армії. Він і далі відвідував усі огляди, паради й маневри на правах почесного гостя.

По-друге, сестра Хорта була дружиною Ясновельможного князя, і, таким чином, він був вхожий до Правлячого Дому на правах не ли-

ше вірного слуги престолу, але й цілковито спорідненої душі.

По-третє, Хорт окс Тамай певної миті – десь так, за розрахунками Лаґхи, років вісім тому – надпив з живодайного джерела нечистих писань.

Річ у тім, що Хорт окс Тамай мав дуже дивні, хоча, на перший погляд, цілковито безневинні здібності. Так, наприклад, він чудово грав у лам.

Чудово грати в лам – це все одно що керувати рибами чи призначати обвугленим кісткам з погребальної урни збиратися за контурами кістяка небіжчика.

Лам – це басейн чи тривідерний резервуар, дно якого розмічене полями, у яких зображені тваринні й морські чудовиська різних видів і кольорів. Кожне з полів має своє значення. Існують і різні фігури: широкі й пласкі, ледь менші за Зовнішні Сокири офіцерів Зводу.

У басейн наливають воду, гравці купують у загальному банку стільки фігур, на скількох вистачає грошей і нахабності, – і вершиться гра.

Гравці по черзі вкидають фігури на поверхню води в резервуарі. Кидки здійснюються з умовленої відстані, яка залежить лише від самовпевненості гравців. За легендою князь Шет окс Лаґін віддавав перевагу дистанції в триста тридцять один крок, але прості смертні звичайно зупиняються на двох-трьох сажнях.

Фігури тонуть, закладаючи в товщі води вигадливі й до ладу не передбачувані піруети, подібно до сухого листа в осінньому повітрі, і

згодом досягають дна басейну. Потім за правилами, складність яких залежить лише від витонченості, жорстокості й азартності гравців, розраховуються виграти, програші та взаємні борги.

Лам – це не більше ніж вишуканий і ускладнений варіант гри в кості. Будь-якому школяреві зрозуміло: нікому не до снаги зробити так, щоб фігура впала саме туди, куди хотілося б її господарю – на "південного краба" чи "шипастого окуня", а ще краще – чотири поспіль фігури у вежу на "володарі глибин"! Є, звісно, сотні корисних трактатів: "Про справжні й хибні шляхи вкидання фігур лама", "Золота рука", "Осудження дурного гравця" тощо.

Вони – незамінний засіб боротьби з нудьгою, здобуття хибних ілюзій і поповнення лексикона стародавніми словесами. Але практична вигода від цих трактатів дорівнює негативному нулю. Позаяк лам – це всього лише танці Гучної Порожнечі.

Милостиві гіазири, Хорт окс Тамай останні кілька років грав у лам пре-чу-до-во.

Він міг сім разів поспіль укинути "долоню" в "південного краба", а на "володарі глибин" якось спорудив вежу з п'яти (п'яти!) "квітів дурману"

Звичайно, зрідка Хорт програвав. Щоб збагатити легенду новими барвами, щоб показати, що з ним можна й потрібно грати, що в нього можна виграти й тим самим розжитися на якісь грошенята, а головне, здобути славу переможця самого Хорта окс Тамая, прозваного в придворних колах Золотою Ручкою.

Будь-який арум у Зводі Рівноваги розумів, що людина, котра вміє таке, напевно може й дещо більш значуще.

З іншого боку, будь-який ерм-саван жодної миті не сумнівався в тому, що навіть порівняно безневинного мистецтва безпрограшної гри в лам було б цілком досить, щоб приректи Хорта окс Тамая на смерть.

Проте! Хорт окс Тамай був братом княгині, і це робило його цілковито невразливим для Зводу. Зрештою, Звід в особі гнора завжди ставився до Хорта досить спокійно. За наказом Лаґхи Хорта та його садибу весь час тримали під наглядом, але ніяких прямих дій проти нього не вживали.

От якою людиною був Хорт окс Тамай. У нього було багато людських слабкостей, але його справжньою пристрастю була тільки одна з них.

Цією "слабкістю" була Овель іс Тамай, його приваблива небога, котра втекла два тижні тому з "Дикої Качки", була перехоплена посеред ночі якимсь занюханим рах-саваном Опори Речей з тернаунським ім'ям Еґін і викрадена невідомо ким з будинку Голої Мавпи наступного ранку. Невідомо ким?

6

Того дня, коли чотири кораблі "Блакитного Лосося" відвернули від Піннарина на схід і тим скоїли державну зраду, Лаґха Коалара не міг знати, що розтягнуті півмісяцем кораблі під штандартами Хорта окс Тамая мали найсуворіший наказ не застосовувати силу першими.

Більш того, їх зобов'язали всіма способами уникати збройного зіткнення навіть у тому разі, якщо "Блакитні Лососі" розрядять свої стріломети в родовий герб Тамаїв.

Вислані Хортом кораблі мали відіграти роль озброєних парламентарів і супроводити "Блакитних Лососів" до піннаринського порту.

У порту з Лагхою мав намір особисто зустрітися з Хорт окс Тамай. Зустрітися на предмет з'ясування не державного, але дуже животрепетного запитання: "Де ж, о, де ж моя кохана небога, Овель іс Тамай? Де, Шиллол вас роздери?!"

Зрозуміло, поставити це запитання Лагсі Коаларі просто так означало почути презирливий сміх в лице. Але Хорту окс Тамаю обіцяв усебічне сприяння новий гнор Зводу Рівноваги: персона, певна річ, лиховісна, але більш ніж корисна саме в таких випадках. У тому, що єдина людина в усьому Варані, котра знає справжні підстави зникнення Овель іс Тамай, – це саме Лагха Коалара, Хорт був цілком упевнений.

Лагха ж виявився надто проникливим боягузом. Він утік геть і поговорити з ним у Піннарині, де стояли дев'ять десятих Флоту Відкритого Моря і де височів нерушимим велетом Звід Рівноваги, не довелося.

І новий гнор, і Хорт окс Тамай були певні, що Лагха обере місцем свого добровільного вигнання саме Перевернену Лілію. Але от далі починалися певні різночитання в розумінні ситуації.

Новий гнор знав: чим швидше він уб'є Лагху, тим ціліший буде сам. Бо навіть пере-

буваючи в опалі, колишній гнор був для нього небезпечніший, аніж увесь наївний офіцерський корпус Зводу Рівноваги й обдурені вранські вояки.

Сам факт існування Лаґхи, як це вже траплялося колись у темні століття Кола Земель, служив для нового гнора основною перешкодою в усіх його починаннях. Не дивно, що нового гнора цікавила лише смерть Лаґхи Коалари. А інцестуальні любовні прихильності Ясновельможного князя Хорта окс Тамаю залишали його цілком байдужим.

Хорт окс Тамай теж хотів Лаґхової смерті. Але лише після того, як він одержить у руки здорову, неушкоджену й схильну до бурхливих любовних ігор Овель іс Тамай.

Незважаючи на запевняння нового гнора в тому, що небогу буде знайдено й доставлено перед осяйні очі нового Ясновельможного князя в найкращому вигляді, Овель немов крізь землю провалилася.

Провівши два дні в нестерпному чеканні, Хорт окс Тамай прийняв рішення.

В Урталаргіс замість наказу про негайне знищення "Блакитних Лососів" наявними засобами пішли значно ніжніші розпорядження. Про всяк випадок Хорт послав шість поштових альбатросів замість одного – на всяк випадок?

Отже, надалі військовому наміснику Урталаргіса заборонялося нападати на кораблі "Блакитного Лосося" до особливих указівок, якщо такі взагалі будуть.

Тому ж таки військовому наміснику Урталаргіса наказано було вирушити на Перевернену Лілію особисто й провести переговори з

Лагхою Коаларою, найсуворішим чином дотримуючись приписів Ясновельможного князя.

Власне приписи зайняли чотири "писемні" листи гербового пергаменту з двох боків. Ці приписи прибули на місце на півдня раніше, ніж кораблі "Блакитного Лосося" – на Перевернену Лілію. Швидкий птах альбатрос.

7

Військовий намісник Урталаргіса був літній чоловік. Йому було п'ятдесят два, і звали його Лорм окс Цамма.

Лорм пам'ятав забарвлену загравою пожежніч Заколоту Хризантем. Пам'ятав, як кораблі "Блакитного Лосося" вступали в бій з верткими посудинами смегів ледь не на рейді Урталаргіса. Пам'ятав він і далекий гуркіт "Аютових блискавок" на борту "Свічада Вогню", і пронизливі очі нового гнора, якого бачив один раз у житті.

Два роки тому Лагха Коалара приїжджав в Урталаргіс інспектувати місцеве скромне управління Зводу Рівноваги, а разом і древні книгосховища, де, на думку військового намісника, не містилося нічого, крім лапатої сажі й злежаних шарів мишачого калу. Гнор, треба думати, умів вишукати вигоду і не в такому лайні.

Лорм окс Цамма, як і більшість військовиків, тріпотів перед Зводом Рівноваги, а отже і перед Лагхою Коаларою особисто. Розставатися з прахом дружини в "жалобний місяць" не хотілося. Зустрічатися з гнором – поготів.

Але робити було нічого. Одержавши приписи нового Ясновельможного князя, Лорм узяв із собою двох перевірених кавалерійських офіцерів, наказав підібрати для своєї відповідальної місії найменший корабель Флоту Охорони Узбережжя – плоскодонного виродка на дивне ім'я "Начальник чайок" – і підняти над ним чотири чорних прапори, якомога більших, щоб його ненароком не втопили задиристі "Блакитні Лососі"

Коли все було готове, Лорм окс Цамма надяг свій парадний мундир, поцілував урну з прахом дружини (яка вистоювала належний "жалобний місяць" на постаменті в прогулянковій галереї його будинку), швидко пробіг очима свій заповіт (він трудився над ним від того дня, коли глашатай на майдані Урталаргіса сповістив про раптову кончину Ясновельможного князя Мідана окс Саггора) і піднявся на борт "Начальника чайок"

Його сповнювали тяжкі передчуття. Навряд чи йому призначено побачити рідний дім знову, бо надто жорстокі й нещадні заколотники були під проводом опального гнора. І надто неприємна місія, викладена на чотирьох аркушах "писемного" пергаменту з двох боків.

8

– Що? Гребна барка?! – гнор був сонним і через те дратівливим. – Нема чого говорити – топити!

Була шоста година ранку. Лагха Коалара, якого вже давно нудило від кораблів, палуб, запаху просмолених канатів і засушених водоростей, якого взагалі вже другий день не-

фігурально нудило, не був нині схильний до милосердя.

– Так, милостивий гіазире, – вістовий теж виглядав не найкращим чином (його самого начальник нічної варти щойно підняв з тапчана, що перегороджує вхід до гнорових покоїв), – але барка йде під чорними прапорами. Вони хочуть переговорів.

– Перегово-орів, – позіхнув Лагха, потягуючись. – Добре, Шилол на них на всіх. Сафові – вислати дві сотні свого м'яса для урочистої зустрічі, просто до пристані. Зарядити стріломети. "Лососів" підняти за тривоною, щоб були насторожі. Якщо хоч один меч зблисне на палубі барки чи хоч один недоумок натягне лук, топить мерзотників, не задумуючись. Усе.

9

Лорм окс Цамма, змерзлий за ніч у єдиному приміщенні для відпочинку команди, яке було передбачене на проклятому "Начальнику чайок", і напружений від передчуття переговорів з найнебезпечнішим заколотником за всю варанську історію, спідлоба вдивлявся в скелі Переверненої Лілії, що наближалися з кожним змахом весел.

Більш за все на світі йому зараз хотілося прокинутися у своєму ліжку й почути від слуги, що Перевернена Лілія канула в небуття разом із гнором, "лососями" й проклятим Піннарином, звідки приходять такі багато-словні, ідіотські інструкції.

Двоє його супутників уже були на ногах і тепер стиха сперечалися про те, чи належить

супроводжувальним особам варанського посла бути при зброї.

Один, молодший, запевняв, що належить, бо всі чиновники Іноземного Дому мають право носити зброю як у Варані, так і в будь-якій державі Сармонтазари.

Інший, старший, потираючи довгий шрам на щоці (плід необачних скачок слідом за коханцем дружини, що тікав через напівдикі сади Урталаргіса), резонно заперечував, що не належить. Бо їхнє посольство – випадок цілком особливий, бути при зброї перед лицем заколотного гнора – непростенна образа.

Молодий пошепки зауважив, що сам посол, тобто Лорм окс Цамма, поки що підперезаний і мечем, і кинджалом. Отже, їм, супроводжувальним, навіть сперечатися немає про що.

Лорм окс Цамма давно вже хотів зняти збройовий перев'яз, обернутися й гаркнути, щоб вони негайно замовкли й здали свої мечі керманичу "Начальника чайок" Але тяжка знемога безсилля сковувала його, схилиючи до повної бездіяльності.

От їх зустрічають. У крихітній гавані чотирьох могутніх "Блакитні Лососі" під передзвон дзвонів з характерним скрекотом зводять стріломети.

На березі – щільний строй гарнізонних солдатів. "Цікаво, а де Саф? Його гнор четвертував одразу чи відклав ці веселощі до кращих часів?" – пощулився Лорм.

З-за фортечної вежі визирнуло сонце. Лорм здригнувся.

Цієї миті молодий офіцер-кавалерист спресердя гаркнув: "Шилол із вами! Нехай це..."

За спиною Лорма роздався недобрий хрип.

Заціпеніння блискавично зійшло з військового начальника Урталаргіса, перемінившись на цілковито панічний переляк. Він озирнувся.

Кавалерист стояв у дурній театральній позі, відвівши оголений клинок ніби для удару. У його грудях, пройшовши між пластинами набрного панцира, стирчала стріла. Потім він похитнувся, вранішнє сонце ще раз блиснуло на його клинку, і він упав горілиць.

На одному з "Блакитних Лососів" завилала сигнальна труба. Відразу слідом за цим по беззахисному "Начальнику чайок" ударили важкі стріломети.

Саф знизав плечима. "Якщо хоч один меч блисне на палубі барки... топіть мерзотників, не вагаючись." А над чим тут, власне, вагатися?

10

З одягу посла все ще капала вода. Коли б його обличчя не було синім, як слива, воно було б білим, як борошно. Але це не завадило Лорму розпочати бесіду з протесту щодо потоплення барки.

– Це абсолютно неважливо, – Лагха Коалара хруснув пальцями, скорчивши бридливу й водночас глибоко байдужу міну. – Якби ваш новий князь справді хотів миру й мого благоденства, він би вислав першого разу нам назустріч не двадцять чотири бойові кораблі, а таку-от точнісінько барку, яку мої старанні підлеглі пустили на дно. І правильно зробили, між іншим!

Лагсі Коаларі було байдуже. Із тим же успіхом він міг перепросити за помилку.

Головне він зрозумів відразу, щойно вістовий доповів йому про наближення посольства: Овель іс Тамай не знайдено. Інакше замість одного "Начальника чайок" до Переверненої Лілії було б вислано половину Флоту Відкритого Моря. Овель, як і раніше, була там, де він залишив її, вирушаючи на Цинор за головою Дотанагели.

– Милостивий гіазире, – у словах Лорма пролунав цілковито несподіваний для нього самого виклик. – На думку Князя й Істини, ви – заколотник, і це виправдує будь-які ваші заколотні дії. Вам вільно вбивати послів. Вам вільно чинити будь-які безчинства. Вам вільно рано чи пізно зробити своє тіло надбанням Жерла Срібної Чистоти. Тому вважатимемо, що ви справді все зробили правильно. Але, милостивий гіазире, я посланий сюди аж ніяк не за цим.

Упродовж усієї божевільної за своєю зухвалістю промови Лорма в Лагсі Коаларі боролися два цілковито протилежні наміри.

Перший: негайно заколоти мерзотника. І другий: призначити хороброго на посаду особистого секретаря. Надто вже добре був підвішений язик у військового начальника Урталаргіса.

Так чи інак, Лагха поки що мовчав, надавши Лорму, щоки якого стрімко вкривалися пропасним рум'янцем засудженого на смерть, заливатися досхоchu.

– Я маю у своєму розпорядженні особисті вказівки Ясновельможного князя Хорта окс

Тамая. Відповідно до цих указівок я повинен обговорити з вами питання відносно певного предмета, щодо місця перебування якого ви, на думку Ясновельможного князя, чудово поінформовані. Ясновельможний князь вважає, що, видавши йому вищезазначений предмет, ви могли б...

Цієї миті Лаґха Коалара блискавично прийняв рішення, котре визначило долі Варану на довгі роки вперед.

Лаґха Коалара взагалі всі доленосні рішення приймав миттєво.

У його голові, немов спалах вогню маяка в пітьмі, виник і засвітився незгасним світлом план, здійснивши який, він не лише рятував своє життя, але й повертав безроздільну владу над Зводом Рівноваги. За несприятливого ж результату починання йому загрожувало аж ніяк не найгірше: смерть, звичайна смерть. Друга смерть на його пам'яті.

І тоді Лаґха Коалара розреготався – невіддроблено, щиро й дуже голосно:

– "Предмет"? "Предмет"?! І які ж сутнісні властивості цього "предмета"?

Лорм окс Цамма ображено піджав губи.

– Милостивий гіазире, я лише "мушля, що говорить" Приписи Ясновельможного князя Хорта окс Тамая не називають ані імені, ані властивостей цього предмета. Отже, Ясновельможний князь, з одного боку, вважає, що мені не належить знати про нього нічого. А з іншого – що ви чудово зрозумієте його натяки.

– Погодсья, Лорме, наш новий Ясновельможний князь – страшенно скромний, чи не так? – підморгнув йому Лаґха, продовжуючи

давитись сміхом. – То знай же, Лорме окс Цаммо, що ім'я цього предмета – Овель іс Тамай, а його сутнісні властивості – удавана скромність, неприборкана хіть і миловидна зовнішність.

І, не даючи враженому Лорму (котрий був глибоко переконаний, що йдеться про якийсь чаклунський меч чи стародавній сувій з рецептом спалення гладі вод і тверді небес) отямитися, опальний гнор вів далі:

– Знай, Лорме окс Цаммо, що Овель іс Тамай було викрадено мною лише тому, що нагодився дуже рідкісний і зручний випадок, котрий випадає раз у десятиліття. Віддані мені люди утримують її в Піннарині, у таємному місці. Вона ціла й неушкоджена, і ці слова ввійшли б у вуха Хорта окс Тамая найсолодшими зі звуків. Але знай також, Лорме окс Цаммо, що ціна, яку я вимагатиму з Ясновельможного князя за її шовкову шкіру, буде дуже й дуже високою. Перше – голова гнора-самозванця. Друге – повне відновлення моєї посади й моїх привілеїв. І третє – рука і серце Овель іс Тамай. В обмін на це Ясновельможний князь отримає: перше – відданого слугу Князя й Істини в моїй особі на вічні часи; друге – мою згоду на його князівський титул чи, іншими словами, повне схвалення того мерзенного злочину перед династією Саггорів, що його скоїли днями з його волі; і третє – тіло чудової Овель іс Тамай.

Лорм окс Цамма не був професійним красномовцем з Іноземного Дому. Але страшні й захопливі події, що відбувалися у Варані, загострили всі його природні чесноти.

Почервонівши до коренів волосся на початку Лаґхової тиради, Лорм досить швидко заспокоївся, оцінив ситуацію й прийшов у рівноважний настрій. Пауза, що зависла після гнорових слів, була недовгою.

– Я зрозумів вас, милостивий ґіазире. Моїм завданням було з'ясувати, на яких умовах ви згодні надати шуканий предмет Ясновельможному князеві, і я їх з'ясував. Я не маю повноважень приймати чи оспорювати ваші умови, від яких, як я бачу, ви зараз не відступитеся ні на мізинець. Мені залишилося незрозумілим лише назване вами "третє" Ви просите руку й серце прекрасної Овель іс Тамай і водночас пропонуєте Ясновельможному князеві її тіло. Я не знавець витончених іносказань, до яких удаються у Піннарині столічні добродії для опису любовних стосунків, і тому хотів би зрозуміти...

– Так ти ж лише "мушля, що говорить", га? – перебив його, хитро підморгуючи, Лаґха. – Навіщо тобі розуміти? Напишеш Ясновельможному князеві просто "тіло предмета" і, скажімо, "руку й серце предмета". Можеш не сумніватися, Ясновельможний князь – великий знавець "витончених іносказань". Він усе зрозуміє.

– Прошу мене пробачити, я перейшов межі дозволеного, милостивий ґіазире, – відводячи очі, пробурмотів Лорм окс Цамма.

– Послухай, Лорме, у тебе дружина є? – раптом запитав Лаґха.

– Її тіло два тижні як прибрало погребальне полум'я.

– А діти?

– На жаль, ні, милостивий гіазире.

– А заповіт ти склав?

– Так, милостивий гіазире.

Лорм окс Цамма остаточно впевнився в тому, що тепер гнор уже точно стратить його.

– У такому разі що тебе тримає в Урталар-гісі?

– Нічого, – приречено зітхнув Лорм, але, згадавши, що він на службі, додав:

– Нічого, крім обв'язку перед Князем та Істиною, милостивий гіазире.

– Ти готовий до того, що я накажу вбити тебе?

– Так... милостивий гіазире, – у Лорма окс Цамми підгиналися коліна.

Але він, зробивши над собою зусилля, залишився стояти, аби не впасти перед божевільним сіроокиим монстром на коліна і не заблагати про пощаду. Ні, він помре стоячи.

11

Півгодини по тому єдиний поштовий альбатрос, що його мав у своєму розпорядженні гарнізон Переверненої Лілії, змахнув могутніми крилами й відбув на захід.

У запечатаному наглухо футлярі альбатрос ніс послання, написане Лаґхою Коаларою за скромним сніданком. Гречана локшина геть чисто відмовлялася лізти в його пересохлу горлянку. Раз у раз ковтаючи грудки, якими підкочувалася до горла огидна гірка печія, Лаґха Коалара писав:

"Вітаю вас, милостивий гіазире Хорте окс Тамай, і поспішаю спізню привітати з настільки стрімким злетом до князівського пре-

столу, про який ще зовсім недавно ви не могли й помислити...”

Гнор докладно, але в дуже живих барвах виклав суть своїх умов. Потім почерк його став розповзатися. Розпущені з особливою й через те загрозовою недбалістю мазки червоної туші оповідали:

“Щодо нюансів виконання моїх умов. Знаючи, як благоволить вам Флот Відкритого Моря, я вимагаю за підтримки морської піхоти вбити самозваного гнора. У разі опору дозволяю вам штурм піннаринського Зводу Рівноваги.

П’ятого числа місяця Гінс у годину Орніделен чотири вірні мені кораблі “Блакитного Лосося” увійдуть до піннаринської гавані. Я буду на борту одного з них. Я хочу бачити вас на пристані Окремого морського загону біля пам’ятної стели “Блакитного Лосося”. З вами мають бути незаперечні докази смерті самозваного гнора. Я зі свого боку зобов’язуюся надати вам незаперечні докази життя Овель іс Тамай. Слідом за чим між нами відбудуться публічні дружні переговори й церемонія повного взаємного визнання.

Насамкінець прошу вас узяти до уваги три обставини.

Перша. У разі спроб замахнутися на моє життя Овель іс Тамай буде віддано болісній смерті безпосередньо на ваших очах. (Це, узагалі-то, було правдою. Хоча Лагха Коалара й побоювався, що вирішальної миті йому забракне часу подати своїм людям фатальний знак.)

Друга. У разі прямого збройного зіткнення у мене вистачить влади над стихіями, щоб цілко-

вито знищити Піннарин точнісінько так само, як мною було розтрощено цитадель смегів Хоц-Дзанг. (Тут гнор брехав цілком безсоромно. Найбільше, що він міг улаштувати зараз у військовому відношенні, – скромну криваву лазню в порту, результатом якої стала би загибель і його самого, і всіх його людей.)

Третя. Ваше посольство, яке влаштувало при вході до гавані Переверненої Лілії образливі демонстрації, знищено з причин, що не залежать від мене. Вашого повноважного посла Лорма окс Цамму страчено, щоб у вас не виникало сумнівів у моїй рішучості відповідати на віроломство жорстокістю, на кровопролиття – бойнею, на зло – злом.

Ім'ям Князя й Істини, гнор Зводу Рівноваги
Лаґха Коалара.

Острів Перевернена Лілія, тридцятий день
місяця Алідам”

Поштовий альбатрос здолав перший десяток ліг свого довгого шляху. А Лаґха Коалара, відчуваючи цілковитий занепад сил, із ледь чутним стогоном, що сочився крізь його намертво зціплені зуби, качався по підлозі своїх апартаментів, намагаючись угамувати дикий біль, що буравом входив у надра його мозку.

Ніколи нічого такого з гнором не траплялося. Уперше він почувався цілковито знесиленим. О, якби Хорт окс Тамай бачив його зараз! Як би він збиткувався з безкомпромісних, із брязкотом криці рядків його ультимативного послання!

Лаґха все ж таки дав волю стогону, що рвався назовні, й щосили обрушив на підлогу свої невеликі, але немислимо міцні кулаки.

А в цей час колишній військовий управитель Урталаргіса Лорм окс Цамма пив із Сафом підігрите сухе вино і стиха обговорював своє дивне становище. Мертвий для князя й столиці, він був, однак, живий і навіть веселий.

– Але як ці "лососі" сьогодні врізали по нашій барці! – весело шкірячись, мотав головою Лорм окс Цамма. – Як урізали, Шилолове поріддя!

І Лорм окс Цамма щосили обрушив на стіл свої великі, але порівняно в'ялі кулаки.

РОЗДІЛ 6. ЗНАХАР

1

Казарми спали. "Лососі" спали. Не спав лише Альсим.

Вигравши в Егіна в кості три золотих (які, утім, йому ніхто не збирався віддавати), він, задоволений і дещо сумний, у самих лише штанях сидів біля вікна і гортав відібраний у молодшого за чином трактат з апетитною назвою "Про правильні способи метання кріса з вогнеподібним клинком і про неправильні способи вищевказаної дії"

Тема не захоплювала його, а тому він радий був відволіктися. Тим паче, що нагодився привід. Коридором, тупаючи й спотикаючись, неслися двоє, явно з числа солдатів гарнізону Переверненої Лілії. Тільки вони здатні бігати настільки незграбно.

Солдати поспішали наверх – туди, де розміщувалися спальні покої гнора. Утім, клопів там було аж ніяк не менше, ніж у солдатських казармах.

Коли серед ночі хтось бігає коридорами, це найправильніша ознака того, що відбувається щось важливе й цікаве, хоча й не призначене на загал. Інакше били б на сполох.

Альсим кинув погляд на Егіна, котрий розпустив п'яні слині по всій подушці, і навшпиньки підійшов до вікна. Розсунув фіранки. Перелічив кораблі на пристані. Їх стало рівно на один більше. За силуетом – фелюга смегів.

– Так я і думав, – уголос сказав Альсим. – Це смердючі смеги. Приїхали просити пробачення!

Але не було нікого, хто зміг би оцінити невибагливий арумів жарт. Егін спав, присвятивши і цей день пияцтву в славу її ясновельможності нудьги.

Жодного смега на фелюзі не було й сліду. Команду її складали "лососі" зі "Свічада Вогню", яких небагато вціліло після Хоц-Дзанга. А головною персоною на кораблі був...

"Та це ж наш новий, тобто наш колишній Знахар, Хуммер його роздери!" – закричав спересердя Альсим, коли, прилинувши до дверної шпарини, поглядом вихопив з темряви хлоп'ячу фігуру. У супроводі чотирьох рах-саванів Шотор прямував до гнорових покоїв.

Альсим не помилився.

2

– Шоторе?

– Так-так, я. Привіт, красунчику, – Знахар був, як завжди, зухвалий, задиристий і поособливому, по-своєму життєрадісний.

Лаґха, котрий увінчав попередні дні не однією малою й великою перемогою, виглядав, однак, не краще, ніж труп. Він намагався підвестися зі свого улюбленого крісла назустріч Знахареві, але... опустився, не втримавшись на ногах.

– Відішли своїх довбодятлів, і пошвидше, – побачивши таке, додав Знахар, знехочу вказуючи на рах-саванів, що його конвоювали.

– Вільні! – тихим голосом мовив до рах-саванів Лаґха.

Корячись наказу, ті залишили гнора й Знахаря наодинці, знизавши плечима. І ще раз знизали плечима вже за дверима.

"Дивовижні речі діються останнім часом, – подумав рах-саван на ім'я Тен. – Знахар називає самого гнора красунчиком, а нас – довбодятлами. Хоча самого Знахаря – зрадника, баламута й відьмака років шістнадцяти на вигляд – давно б час відіслати просто в самісіньке Жерло Срібної Чистоти" Але в Тена, як на зло, ніхто не питав поради.

– Дякую, що прийшов, – насилу прошепотів Лаґха, благально дивлячись на Знахаря.

– Я прийшов не за тим, щоб лікувати тебе, Кальте, – гмикнув Знахар.

– А я й не прошу тебе, мерзотнику, мене лікувати, – зло прошипів гордий Лаґха і відвернувся, дуже справедливо визнавши останню фразу Знахаря образливою.

– Просиш чи не просиш, а я все одно полікую тебе. Хоча прийшов я сюди й не за цим, – підпустив туману Шотор, розглядаючи гнора. – Доведеться вже полікуватися

так, не чекаючи на твій милостивий дозвіл. Або ж можеш вважати, що вчора був останній захід сонця, який тобі випало бачити в цьому житті.

– Добре, Шоторе, вибач. Ти досі такий самий хам... Хоча лаятися став менше. Я тебе, мерзотника, обожнюю.

– Ціна твоїм обожнюванню – лайно, – фиркнув Шотор. – Коли б ти був здоровий, з радістю задушив би мене власноруч за те, що ми з Дотанагелою утнули у Зводі й на Хоц-Дзангу. А я – ні. Я тебе лікуватиму. У цьому різниця між людьми й діонагганами. До нас ніколи не приростають намертво чужі вельможні пики.

– Подумаєш, шляхетний, – махнув рукою Лагха, і на його вустах заграла слабка посмішка. – "Діонагган", слів-бо яких набрався! Та хушачина ти! Хушак! Пам'ятаю я вас, братух. Золоті серця! Шістсот років милосердя!

Якби виставленим за двері рах-саванам довелося бути присутніми при цій розмові, вони, напевне, ще тиждень не отямилися б від подиву. Бо їхній гнор, знесилений і вже не блідий, але майже зелений, більше не помирав.

Тепер він сидів, скорчившись, у своєму кріслі й заливався тихим сміхом із кашлем. Тоді як Знахар, стоячи позад нього, розтирав його скроні двома пальцями.

Знахар називав гнора Кальтом, а той чомусь не заперечував. Знахар посміхався. Посмішка людини? Ні, як це гнор його там називав... а-а, так-так – хушака!

3

– Добре, гноре. Будеш реготати, коли видужаєш, – умить ставши серйозним, сказав Знахар і поклав одну долоню на потилицю Лаґхи, а іншу йому на груди. – Слухай сюди. У тебе в мозку червона п'явка розміром із вказівний палець.

– Я відчуваю, Шоторе, – простогнав Лаґха.

– Хтось підсадив її тобі у вухо два дні тому. Ти вже й так конаєш доволі довго. Узагалі ж із такою тварючкою в голові й ночі не пролежати. Хто ж цей молодець?

– Та хто завгодно. Ворогів у мене хоч дупою жуй, – просто відповів Лаґха. Товариство Знахаря найбезпосереднішим чином позначалося на його манері висловлюватися.

– Добре, невдовзі дізнаємося напевно. Але май на увазі: задля такої п'явки в більшості твоїх ворогів кишка тонка. Тож ти подумай. Не здогадаєшся, буде сюрприз.

Знахар витяг зі свого сарнода в'язку тонких воскових свічок.

– Ти можеш її витягти?

– Так. Але як плату за лікування ти повинен пообіцяти мені дві дріб'язкові речі.

Переходячи до лікування, Знахар потроху переставав блазнювати. Перемінив, отже, одну маску на іншу, як і належало діонаггану.

– Кажи! – схоже, Лаґха був згоден на все чи майже на все. – Бо знаю я твої дріб'язкові речі.

– Обіцяй, що ти не будеш утримувати мене тут і перешкоджати моему поверненню туди, звідки я прийшов.

– Обіцяю, – зітхнув з полегшенням Лаґха. – А друга?

– Друга ще простіша. Той білявий рах-саван на ім'я Егін, якого ти забрав із Хоц-Дзанга. Пам'ятаєш такого?

Десь мить Лаґха мовчав, посилено розмірковуючи.

– А-а, Егін... поранений? Ну пам'ятаю, і що? – він із силою видихнув, ніби це могло якось остудити той жахливий головний біль, що свердловий його мозок над переніссям.

– Пообіцяй, що ти відпустиш його з Переверненої Лілії, даси йому човен і повернеш усе, що відібрав, – сказав Знахар, запалюючи одну свічу від іншої. – Усе, до останньої запонки.

– Нехай котиться. А з чого ти взяв, що йому кудись не йметься?

– У мене є підозра, що йому до нестями хочеться в Піннарин, – зосереджено сказав Знахар, запалюючи третю свічу від другої.

– Ах у Піннарин! Тим паче, нехай валить. Я йому навіть доручення дам, якщо ти, дбайливець за рах-саванів, не заперечуєш.

– Та мені взагалі все це до третього вуха. Я із ним їхати не збираюся. У нього своя стежина. І своя мале-енька зірочка на чолі. Ну то що, лікуватися будемо, милостивий гіазире гнор, чи як?

4

Дюжина тонких воскових свічок і чотири масляні лампи освітлювали гнорові покої.

Дві свічки були в руках Лаґхи.

Дві – у руках Знахаря.

Інші складали загадкову фігуру біля ніг хворого. Чимось вона нагадувала петлю шибе-

ниці, класичний ковзний вузол якої тільки-но почав затягуватися. Масляні лампи просто давали світло й більше ніякого відношення до процедури не мали.

Роздягнувшись до пояса, Шотор із широко розплющеними й унаслідок цього неймовірно величезними, немов південні сливи, очима стояв ліворуч від гнора й промовляв:

– А тепер зосередься. Ти зараз бачиш себе сидячим у кріслі, зовсім голого, виснаженого й доволі-таки смердючого. Бачиш?

– Ні, – пригнічено сказав гнор.

– Як то ні? Ти все-таки бачиш. Повинен бачити. Спочатку ти бачиш таке, як би це сказати, жовтогаряче чи, швидше, малинове марево, на кшталт вогняного, а от за ним сидиш ти, із двома свічками в руках. Ти бачиш себе ніби з боку. Ну що?

– Не бачу. Ти щось не те кажеш, Шоторе! Я нічого такого не бачу, – сухо відповідав Лагха, не відкриваючи очей.

Знахар, який до цього моменту не втрачав самовладання, раптом завівся, немов чаклун Північної Лези, одержимий духами. Очевидно, сам він був про процедуру витягування п'явки аж ніяк не настільки життєстверджуючої гадки, як намагався переконати Лагху.

– Ти що, Кальте, зовсім тут здичавів у своєму Зводі?! Почав вірити в покрови кісної речовинності, шанувати порожню філософію й нехтувати магію, як це в багатьох кретинів тут прийнято? – ревів у люті Знахар. – Кальте! Отямся, адже тобі колись було до снаги знайти Золоту Квітку! Адже ти чинив таке,

що більшості смертних не примариться й у найсміливіших мріяннях! Кальте, Хуммер тебе подери! Та ж я міг би залишити тебе подихати, міг спокійно дочекатися завтрашнього ранку й лицемірно сплакнути завтра над твоїм тілом! Кинути щіпку чорного янтарю в курильницю біля твого узголів'я і, ніби нічого й не сталося, обговорювати разом із твоїми недоробленими колегами твою геніальну й передчасно згаслу персону. Злословити з приводу того, що очисні обряди над твоїм прекрасним тілом провадяться без належної дбайливості! Я міг би! Але я цього не зробив! Я прийшов, щоб тобі допомогти. І не стільки заради тебе чи себе, як заради цього ненормального Лоскира, якому, на відміну від тих, хто зараз топче цю землю, тільки ти й не байдужий. Лаґхо, та невже ти не можеш побачити такої дурниці? Вона ж перед твоїми очима. Та придивися ти!

Супроводжуючи свої обурені тиради доволі жвавою жестикуляцією, Знахар нервово походжав по кімнаті й ревів, немов поранений тюлень. Хапався за голову, репетував, ніби буйнопомішаний. Він, Шотор, бачив, що свічі догорають; він знав, що, коли вони догорять, шанси витягти погань з гнорового мозку впадуть до негативного нуля.

Лаґха не відповідав йому. Розплавлений віск заливав його аристократичні пальці, скинутий на підлогу одяг. А по його змарнілих і пожовклих вилицях, ніби вторячи воску, котилися сльози. Можливо, йому було втішно, що стан його здоров'я небайдужий Знахарю, коли вже він так біснується. Та навряд чи

Лаґха міг усвідомити це, бо насамперед йому було боляче.

– Ну що, гноре, якщо в тебе такі труднощі із зором, приготуйся відходити у Святу Землю Грем, коли туди таких, як ти, ще приймають... – потойбічний сарказм Знахаря був останнім засобом, який той вирішив випробувати на Лаґсі.

Як раптом Лаґха, не розплющуючи очей, відняв потилицю від спинки крісла й, відкинувши геть свічки, вчепився в різьблені підлокітники. Відразу слідом за цим він прочистив горло й незвичайно хрипким, низьким, не своїм голосом сказав:

– Свічки догоряють. Швидше. Що там?

Знахар просяяв. Тепер не можна було втрачати ані секунди. Істеричне буйство залишило його тієї ж миті.

– Тепер підійди до себе, сидячого, і придивися. Ти маєш бачити своє тіло так, ніби воно зроблене з жовтого скла.

– Ну, нехай зі скла, – відгукнувся Лаґха після довгої паузи.

– Тепер зосередься на своїй голові. Зроби так, щоб твоє волосся було прозорим, ніби воно теж зроблене зі скла, тільки чорного. Ну?

– Добре. Що далі?

– П'явку бачиш? Вона лежить зараз, згорнувшись, усередині жовтого й чорного скла. Її червоне тіло утворює ту саму фігуру, яку утворюють свічки біля твоїх ніг.

– Я бачу, Шоторе, бачу, – поквапом відповідав Лаґха.

– Тепер схопи її двома пальцями, ніби це черв'як, а твоя голова – судина із широчезним

горлечком. Схопи її й кинь гадину всередину петлі. Давай. Не бійся! Кидай. Та кидай же, недоноску, хутчіш!

5

...Все скінчилося дуже швидко. У речовому, видимому всіма світі, не відбулося зовсім ніяких змін.

Майже ніяких. Свічки виїли останні мірки воску й почали по одній гаснути. Лагхові очі були все ще заплющені. Гнор сидів у кріслі й часто дихав.

Губи його були білі, а з ніздрів сочилася кров. Правда, це тривало недовго. На Лагхові груди впали три червоні краплі, кровотеча припинилася.

Знахар полегшено зітхнув і з виглядом наглядача за каторжними роботами встав біля згасаючої петлі зі свічок, схрестивши руки на грудях.

— Ага, а ось і вона! — сказав собі й почасти Лагсі Знахар, маючи на увазі чи то крихітну тупорилу змійку, чи то й справді п'явку, обвуглену й скорчену, зовсім, здавалося б, звичайну. П'явку, що кілька митей тому виникла з порожнечі біля самісіньких позолочених носків гнорових черевиків.

Врешті всі свічки згасли. Але завдяки маляним лампам у покоях гнора й без того було досить світло.

6

— Хочеш знати, хто тобі підсадив цю гидоту? — поцікавився Знахар, гидливо обтираючи руки об штани. Щойно він закінчив процедуру огля-

ду мертвого життєточця, чимось подібну до доморослого "дослідництва" ітських мудреців.

– Хочу, Шоторе, – відповідав Лаґха, з насолодою вдихаючи на повні груди тлінний дух своєї опочивальні.

– Той чудовий рах-саван, який тобі так сподобався в Хоц-Дзангу. Такий усмішливий! – Знахар підчепив обвуглене тільце гада кінчиком коцюби й викинув у вікно.

– Егін?

– Мимо, Лаґхо. Мимо. В Егіна на такі справи не встає. Але в одному твоя правда: цей твій доброзичливець теж з Опори Речей. Я його чудово знаю. Ну що? Чи п'явка в тебе разом зі здоров'ям висмоктала останні мізки? Ну що, здаєшся?

– Добре, здаюся, – розвів руками Лаґха і... без колишньої легкості, але все ж таки цілком вільно звівся на ноги й став розтирати затерплу шию.

– П'явку підсадив тобі Іланаф, – кинув Знахар і випробувально вп'явся в гнора, шукаючи схвалення, подиву й подяки. Чи хоча б чогось одного. – Спочатку він відправив куди слід Дотанагелу, а потім вирішив і тебе відправити туди ж.

Лаґхові очі спалахнули люттю. Перед його уявним поглядом проминали сцени штурму Хоц-Дзанга.

Фортеця, що на очах перетворюється на громохкі руїни, криваве місиво людських і собачих тіл. І бадьорий, хоча й закривавлений Іланаф, із мечем свого колишнього союзника й командира. Сяучий, задоволений своєю зрадою. Тим, що вислужився перед гнором.

Він згадав і розмову з Іланафом на палубі "Вінця Небес". Його галантні жарти. Як це в нього виходило прикидатися таким безхребетним і безпринципним життєлюбом! Таким вірним псом, що заслуговує на повну довіру.

Лаґха згадав, як того дня, коли вони відвернули геть від Піннарина, він мав з Іланафом коротку розмову про зрадливість долі. Як, виходячи з капітанської зали, він зачепився краєм плаща за випадковий гак, і Іланаф укупі з доречними жартами прийшов йому на допомогу...

– Гм-м. Хто би міг подумати, що цій суці до снаги поставити мене на межу між буттям і зневіленням, – прошипів нарешті Лаґха.

– Знаєш, – із сумнівом сказав Шотор, – власне, цій суці до снаги тільки те, щоб підсадити тобі гадину. А от створював, закликав і плекав цю тварюку аж ніяк не він. Хто – не знаю. Отут я безсилий...

– Того, що ти вже сказав, досить, щоб від цієї миті вважати Іланафа небіжчиком, – безпристрасно й твердо сказав Лаґха.

– Отже, так і вважатимемо. – Знахар, втрапивши інтерес до теми, заквапився до дверей. – Я піду поговорю з Еґіном і zarazом віддам розпорядження від твого імені щодо його пожитків.

І, пославши повітряний цілунок убік гнора, Шотор додав:

– Ех, красунчику, насолоджуйся здоров'ям і вродою! Я ще зайду попрощатися. Утім, знаючи людей, упевнений, що прощатися ми будемо ненадовго.

Альсим уже загасив світильник, коли в двері постукали.

П'яний і через це особливо легковажний Егін безтурботно перевалився з боку на бік і солодко засопів.

Альсим, голий і сонний, навшпиньки підкрався до дверей, лестячи собі тим, що його пересування напевно залишаться непоміченими. Він майже не сумнівався в тому, що нічний гість – це один із сусідів, той самий хазяїн трактату про метання кріса з вогненным клинком, якому не йметься поділитися свіжими новинами про прибуття фелюги смегів зі своїм арумом.

– Це Знахар, відчиняй! – прошепотіли з-за дверей.

Альсим зрозумів, що ділитися свіжими новинами незабаром доведеться йому. Якщо, звісно, не буде вказівок зверху ніякими новинами не ділитися...

– Мені потрібен Егін, – тихо сказав Знахар.

Він ввалився в кімнату, не чекаючи на запитання, що застрягли в глибині сонної Альсимової глотки.

– Він, звольте бачити, спить...

– Зрозуміло, – сказав Знахар, водружаючи лампу на стіл, заставлений чашками, глечиками й тарілками з горіховою шкарлупою. – Отже так, аруме. Ти зараз надягаєш штани й ідеш на пристань рахувати кораблі. Повертаєшся вдосвіта. Про результати підрахунків можеш не доповідати. Усе.

Трясучи гладким черевом, Альсим прожогом кинувся до свого одягу, що безладною купою височів біля його ліжка.

Кидаючи на Знахаря тривожні погляди, він почав одягатися, не потрапляючи всюди, куди можна не потрапити, і застібаючи всі пряжки з третього разу. Хто б міг подумати, що цей Егін виявиться настільки важливим птахом, що сам Знахар Зводу стане відвідувати його просто після візиту до гнора...

А тим часом Знахар по-свійськи розпоряджався в їхній кімнатці.

Насамперед він кинув на підлогу полотняний мішок з емблемою Опори Речей. Одним різким рухом руки змів зі столу все, що на ньому було. Потім відшукав у кутку великий глечик з водою для умивання і, уставши над Егіном, взявся лити воду на голову, шию, груди рах-савана. Тонкою крижаною цівкою.

"Ну немов та турботлива мамця", – гмикнув Альсим.

І, щоб не розлютити ненароком норовливого молодого Знахаря, він обережно прочинив двері, протискуючись у них бочком, бочком.

А коли глечик для умивання спорожнів, Знахар сів на край Егінового ліжка і...

...Це було останнім, що довелося побачити Альсимові перед тим як провести залишок ночі у зимній вогкості на пристані Переверненої Лілії.

8

– ...А крім цього, я просто... ну, скажімо, чую, що ти, Егіне, чекаєш не дочекаєшся, аби швидше змитися з Лілії й вирушити в Піннарин, – задоволено вишкірившись, вів далі Знахар.

– Послухай-но, а з чого це ти чуєш, Шоторе? Може, я би й радий віднести ноги якомога далі з цієї проклятої Лілії, але от у Піннарин мене зовсім не тягне, – насилу повертаючи язиком, але на подив добре мізкуючи, відповідав Егін, дихаючи в обличчя Знахареві перегаром.

– Моє, так би мовити, чуття, – затяг Знахар, – ґрунтується на певних подарунках, які я тобі приніс просто в стійло.

Із цими словами він нахилився й підняв з підлоги невеличкий полотняний мішок, який Егін, що не один рік прослужив вірою й правдою доблесній Опорі Речей, упізнав одразу ж.

Упиваючись Егіновим подивом, Шотор почав викладати на стіл, посипаний горіховим лущинням, вміст мішка.

Першими, блиснувши блакиттю сапфірів, на світло вибралися Овелині сережки. Цілі й неушкоджені.

Потім – столові кинджали, подарунок "однієї дами", яка на відміну від решти дам Кола Земель править розбійним і відчайдушним народом, знає секрет "Аютових блискавок" і при цьому доволі гарна з себе.

І нарешті, Знахар виклав на стіл примітну золоту штуkenцію, яку раніше Егінові ніколи бачити не доводилося. Хоча ні, він уже бачив її якось, у каюті Арда окс Лайна. Бачив на малярку, що мало не загубився серед усякого паскудства на предмет Звернень, Грютських Скачок, Задніх Бесід і тому подібного. Це була голова Скорпіона, Убивці відображених.

– Ця гидота – Самелланів подарунок, – поспішив пояснити Знахар, розглядаючи лиховісну скорпіонову голову з очима-опалами. –

Коли він довідався про мій непохитний намір відвідати Перевернену Лілію, а разом із нею тебе й нашого хворого гнора, він просто нав'язав мені її. Щоправда, ще раніше до мене з ножем до горла причепилася доблесний звел народу смегів, просто благаючи відправити тебе в Піннарин, оголивши тим самим своє бабське нутро. Ну а я що? Будь-який каприз за ваші гроші, як то кажуть. Отож... ти що, незадоволений?

– Швидше, задоволений... ну, звісно ж, я задоволений... – задумливо сказав Егін, приймаючи голову Скорпіона з Шоторових рук. – А звідки вона в Самеллана?

– Її він привласнив ще на "Сугінковій Примарі" Раніше вона належала Норгванові, до якого, якщо ти пам'ятаєш, Самеллан ставився з особливим пієтетом і, коли б його воля, підсмажив би без олії і згодував мурахам. Отож, коли ми після бою пішли чосом по каютах, у Норгвановій Самеллан знайшов цю штукенцію і, побурчавши щось щодо "нечистих талісманів", взяв і поклав до свого сарнода. Чому він вирішив тепер сплавити "нечистий талісман" тобі, не знаю, але, думаю, це нова інтрижка хитромудрої Ліг... Хоча, все це мене, взагалі-то, не чеше, – круто перемінівши інтонацію з зацікавленої на байдужу, підсумував Знахар.

– Якщо не чеше, що ти робиш на Переверненій Лілії?

– А це не з твоїм розумом братися, Егіне. Але будь певен, я тут зовсім не задля того, щоб читати тобі, похмільна пико, нотації, – відповідав Шотор.

Як не дивно, незважаючи на хамську манеру викладення думок, від Знахаревих слів Егін відразу відчув полегшення. Нібито розв'язався десь у позамежності хитрий вузлик на Нитках Лаги, на хитросплетіннях таємних стежок долі.

– Дякую тобі, Шоторе, – неуважно, але тепло сказав Егін, тупо вирячуючись на стіл.

Клішні Скорпіона. Ноги Скорпіона. Голова Скорпіона. Що у нього там ще? П'яте зчленування і... хвіст із жалом. П'яте зчленування і хвіст із жалом відсутні.

Відсутні?

Егін кинув погляд у кут кімнати. Там на одержному гаку висів його поношений і латаний камзол. А під ним стояли стоптані сандалії. Сандалії Арда окс Лайна.

"Отже, хвіст і жало чекають на мене в Піннарині, куди з такою наполегливістю намагається випровадити мене Шотор", – подумалося Егінові.

9

– Вітаю тебе, рах-саване. Рідкісний випадок, коли чийсь бажання збігаються з моїми, – почав Лаґха, змовницьки підморгуючи Шоторові, котрий нудився й похмурнів просто на очах. – Але бажання гнора завжди вище будь-яких бажань рах-савана. Тому краще б тобі думати, що ти вирушаєш у Піннарин не тому, що тобі хочеться в Піннарин, а тому, що тобі наказав туди вирушити гнор.

– Цілком із вами згоден, милостивий гіазире, – відповідав Егін, коли в промові гнора

утворилася придатна для його службового писку дірочка.

Егін справді був згоден. Хоча б уже тому, що до Піннарина йому насправді не хотілося.

Лагху було не впізнати. Від колишньої слабкості тепер не залишалось й сліду. Лагха був бадьорий, фанаберистий, красномовний.

Егін, звісно, відразу ж зметиковав, що провиною всьому цьому життєлюбству Знахар. Він також здогадувався, що вільність самого Знахаря базікати й галабурдити куплено в гнора нічим іншим, як успішним лікуванням тієї дивної хвороби, що зводила Лагху напередодні.

Гнор був не лише веселий і бадьорий, але навіть дещо простуватий. У його веселості, проте, ні-ні та й проскакували вже знайомі Егінові нотки, котрі не передвіщали підлеглим нічого доброго.

А в його простацтві, що виявлялося насамперед в непоміченій за ним досі манері висловлюватися в дусі портової шпани, Егін угадував намагання потрафити Знахарю.

– Я дам тобі човен і шістьох солдатів на весла. Вони висадять тебе в дикому, але не надто віддаленому від Урталаргіса місці, звідки тобі доведеться діставатися до Піннарина своїми засобами. Але, рах-саване, май на увазі, що "своїми засобами" і "своїми ніжками" – це не одне й те саме. Я дам тобі доручення. Ти маєш виконати його не пізніше ніж на четвертий ранок, рахуючи від сьогоднішнього. І я не буду гнором, а ти – рах-саваном, якщо мені доведеться пояснювати тобі зараз, що буде, якщо ти затримаєшся.

– Я не затримаюся, – по-солдафонському твердо сказав Егін, бо пояснювати йому справді не було потрібно.

– Тоді тримай, – жестом майданного факіра Лагха витяг бозна-звідки складений учетверо лист паперу й передав його Егінові.

Егін з гідністю, хоча й досить непевно, прийняв листок. Чи може він подивитися, що там? Адже конверта немає?

– Читай, цікавий рах-саване. Читай, якщо зможеш. Щоправда, це послання виконане тайнописом Дому Пелнів, якщо ти про такий узагалі чув, – у своїй улюбленій чарівній манері знущався Лагха, раз у раз поглядаючи на Шотора, ніби натякаючи на те, що вже кому-кому, а Знахареві тайнопис зниклого ще за Елієна звела Дому відомий як не можна краще.

– Я не цікавий, – відрізав Егін, вирішивши, що така нахабна брехня є найбільш доречною.

– Це погано. Бо я б на твоєму місці довідався, хто адресат цього листа.

– Це саме те, що я збирався зробити, милостивий гіазире.

– Тоді запам'ятовуй. Будинок Кушнірів на набережній Трьох Палаючих Альтанок. Знаєш де це?

– Звісно. Неподалік від порту.

– Усе, що ти повинен будеш зробити, це зайти в дім і без свідків віддати цього листа воротареві. Чим швидше ти це зробиш, тим краще.

– Вас зрозумів, милостивий гіазире.

– Я знаю, що ти будеш старанним гінцем, Егіне. Хоча й сумніваюся, що в чолі в тебе є місце для блакитної зірочки всемогутнього.

Але я знаю, яким медом підсолодити твою дорогу.

Егін потупився, очікуючи якого-небудь брудного жарту в душі Шотора. І в цілому він не помилився.

– Річ от у чому, рах-саване, – Лагха перейшов на липкий, гидливий шепіт. – Саме в Піннарині, а не десь ще доля подарує тобі шанс побачитися з плаксивою панянкою, котра подарувала тобі ці виродливі крабові клішні з підробленими синіми каменями. І ти будеш останнім недоумком, якщо свій шанс упустиш.

10

– Годі, Лагхо, підв'язуй баляси. Мені час, тож прощаймося, – утрутився Знахар, устаючи з канапи, на якій він нудьгував, доки Лагха інструктував Егіна. Він був спохмурний, немов хмара. – Я сам проводжу Егіна, тож будь спокійний.

Лагха, котрий не встиг насолодитися Егіноювою реакцією, був змушений переключити увагу на Знахаря.

Скориставшись моментом, Егін заховав листа у внутрішню кишеню.

"Подумаєш, протраханій тайнопис протраханого Дому Пелнів, – пробурчав внутрішній голос Егіна, який був обурений й збентежений прямою гнорою. – Мабуть, колеться за дві години. Чого вони там, алустральські варвари, могли понавигадувати?"

І хоча витрачати хоча б дві години на розшифровку Егін не збирався, але з почуття суперечливості приндився про себе.

Аби лиш не думати про Овель. І про те, що гнорові напевно відомо про них усе, що тільки може бути відомо про відносини між чоловіком і жінкою. Аби лиш серце не калатало так, ніби зараз вискочить. Коли воно калатає так шалено, потрібно думати про що завгодно. Хоча б про тайнописи.

Тим часом нічого цікавого не відбувалося. Гнор зі Знахарем перемовлялися про щось своє.

– Знаєш, Шоторе, – задумливо сказав гнор. – Як на мене, то ти ідіот. Залишався би краще зі мною.

Лаґха здавався глузливым, грайливим, але... голос його став сиплуватим, а медяне струмування слів – плутаним. Могло навіть видатися, що голос його... О Шилоле, відколи це в гнорів тремтять голоси? І куди це зібрався Знахар? Він що, усе ще не розстався з ідеєю запропонувати свої медичні таланти фальмським баронам?

Егін нашорошив вуха. Щоб відвернути увагу, він зайнявся своїм перев'язом з анекдотичними столовими кинджалами.

– Знаєш, мені все це смертельно набридло. Це не порожні баляси, як водиться. Мені справді смертельно набридло, – Знахар приставив до кадика "козу" із вказівного й середнього пальців. Ця фігура символізувала собою вила, що притискають Шоторове горло до стіни. Вила, що заважають дихати й говорити. Для більшої переконливості Шотор захрипів:

– От як мені все це набридло, красунчику! Якби не Дотанагела, якби не його шилолові фокуси, якби не його нахабність, ніколи не

бачити б вашій сраній лавці діонагана на службі...

– Так, Дотанагела виявився міцним хроном.

– Але тепер Дотанагела помахав нам рукою. І немає більше мерзотника, що здатен тримати мене тут на ланцюгу. Втім, є ти. Але, наскільки я пам'ятаю, ти не з тих, хто любить пускати за вітром попіл власних обіцянок.

– Ні, я не триматиму тебе. Прощавай, Шоторе, не в перший раз прощай.

– І боюся, не в останній.

Із цими словами Знахар обійняв за плечі гнора, а той... той зробив те саме.

Що-що, а от таке Егін бачив у Зводі вперше. Ці дружні обійми були ще більш загадковими й несподіваними, ніж сама розмова, уривки якої досягли допитливих Егінових вух.

– Пішли, недоумку. Бо очі на чоло вилізуть, – кинув за спину Знахар і сховався в темряві коридору.

– Це до тебе, рах-саване, – холодно мовив гнор, указуючи Егінові на двері.

11

– Узагалі-то, на пристані мені робити геть немає чого, Егіне, та я проведу тебе, – сказав Знахар, коли вони вийшли у внутрішній двір тверджі.

– Не знаю, чому тебе незлюбив гнор, але мені ти завжди подобався, – додав він доволі невлад.

– Дякую, Шоторе, – Егін кинув погляд на казарму, де провів кілька останніх діб. – А якщо так, можу я тебе запитати, га?

– Можеш, запитуй. Від мене шматок не відвалиться, – відповідав Шотор, свистом викликаючи вартових, що охороняли вихід на пристань.

– Ти залишаєш лави служителів Князя й Істини? – запитання вийшло якимсь надто офіційним, і Егін зніяковіло посміхнувся.

– А ти що, ще не зрозумів?

– Я зрозумів. Але, скажи на милість, як тобі це вдалося? Я би, може, теж пішов за твоїм прикладом. Але ж ти, напевно, знаєш, що людям, які вступили до Зводу, не вийти з нього раніше за час, визначений Зводом.

– Отож-то, що людям, недоумку, – придумавши позіх, уставив Знахар.

– А ти що, не людина, чи що? Чи не недоумок, га? – огризнувся Егін, якого Шоторове хамство часом потішало, а часом лютило.

– Отож-то, що не людина. А недоумок, то це прошу. Хоч тисячу разів недоумок, – Знахар висунув язика, приставив вуха і скорчив мармизу, яку при світлі дня Егін вважав би кумедною.

Проте тієї місячної ночі вона видалася йому відразливою й моторошною. Так, Шотор певно не був людиною, хоча іноді нею здавався.

– Я діонагган, або, як висловлюються окремі козли на кшталт нашого улюбленого гнора, хушак. Дотанагела, най буде його посмертя легким, витяг мене з небуття два місяці тому, скориставшись однією темною формулою з істинної Книги Урайна. Я служив Дотанагелі вірою й правдою й інакше не міг – завдяки Книзі Урайна старигань мав наді мною майже безмежну владу. Але тепер він зволів простягнути

ніжки. А отже, я теж тепер можу забиратися геть із чистим сумлінням.

– Геть – це куди, га, Шоторе?

Страх відступив, і Егіном опанував жагучий інтерес. Він розумів, що якщо не довідається відповідь на своє запитання тут і зараз, на Переверненій Лілії, доки Шотор у гарному настрої, доки він говіркий і бездіяльний, то навряд чи довідається її коли-небудь у майбутньому. Не гнор же розповідатиме йому, справді-бо.

– Ти неосвічений осел, Егіне, – беззлобно, але втомлено сказаў Знахар. – Бо будь-яка освічена людина має знати, що для діонаггана "геть" означає по той бік кам'яних дзеркал, якими колись давно було заставлено Повітряну Обсерваторію от на цій самій довбаній Переверненій Лілії. Можеш вважати, що Знахар збирається на дно морське, бо для тебе що бронзові дзеркала в князівській купальні, що кам'яні дзеркала Обсерваторії – одна малина.

– Отже, твоя прогулянка "на дно морське" щось на кшталт самогубства Елієна Ласарського Зоренародженого в пам'ятний рік Тайа-Арон? – Егінові не хотілося, щоб Знахар остаточно закріпив за ним звання неосвіченого осла.

– До чого тут Зоренароджені?! – обурився Знахар, насупившись. – Ти остаточно з'їхав з глузду, Егіне. Читав би краще всяку заборонену парашу про Крайні Звернення і не псував би апетиту "Гедами" про всіляких там... Зрозумій, Егіне, я не бовдур, що лізе в петлю. Можеш вважати, що я повертаюся додому.

– Тоді щасливого повернення, – здався Егін.

Це не надто улесливо для самолюбства – програвати в словесних перепалках безвусим п'ятнадцятирічним хлопчиськам. Але якщо вони не хлопчиська, а хушаки, то можна й утертися. Утерся – і пішов далі.

12

Хоча йти далі в буквальному розумінні було вже нікуди.

За жвавою бесідою на теми суто заборонені Укладеннями Зводу вони дійшли до самого краю причалу.

Шестивесловий човен, обіцяний Лаг'хою, уже погойдувався на хвилях. А солдати – мляві, сонні, але виключно мордаті й плечисті – уже зайняли свої місця на веслах.

Знахар розглядав щось у чорній морській далечині й мовчав. Мовчав і Егін.

Хтось мав першим сказати щось на зразок "Ну от, час!". На щастя, один із солдатів, набравшись хоробрості, крикнув їм: "Ми готові, милостиві гіазири!" Ніби річ була в них і лише в них.

– Ну добре, забирайся.

"Люби й владарюй!" – додав Знахар з ледь означеною посмішкою. Точнісінько як того дня, коли він лікував Егіна від буйства Вну-трішньої Сокири.

Шотор фамільярно ляснув Егіна по плечу, розвернувся й пішов геть. Уражений і все ще п'яний (о Шилоле!) рах-саван, немов зачарований, дивився йому вслід. Хушаку потрібно було щось сказати. Але раптом Знахар різко зупинився й пішов у зворотному напрямку, до Егіна.

– Зажди-но, геть забув. У мене для тебе тут жетон припасений. Бо, боюся, зроблять із тебе в Піннарині опудало на поталу маленьким вихованцям Зводу. От, тримай.

У темряві зблиснула срібляста блискавка.

З реакцією в Егіна завжди був порядок. Річ, кинута Шотором, відразу ж опинилася в Егіновому кулаку. Це була Зовнішня Сокира арума.

– Відгукуватиметься на тебе за всіма правилами. Це вже вір моєму слову.

Егін розгублено розглядав подарунок. Усе як слід. Сорок Міток Вогню, очі на сокирі Зводу, посада.

– Дякую! Виникнуть якісь проблеми – звертайся! – крикнув новоспечений арум у спину Знахареві, що віддалявся. Егінові здалося, що це дуже вдалий жарт.

– Ловлю на слові, – кинув той через плече і прискорив крок.

Коли його фігура злилася зі скелями, що горнулися до пристані, Егін скомандував солдатам відпливати. Ті знехочу корилися. Зовсім невдовзі Перевернена Лілія залишилася позаду, залита місячним сяйвом.

А промерзлий до кісток, злий, пом'ятий і похмільний Альсим стояв біля іншого краю пристані й стежив за тим, як човен, що везе його новоотриманого й новотраченого денщика, повзе вбік Урталаргіса місячною доріжкою.

РОЗДІЛ 7. ПІННАРИН

1

Коли зайнявся світанок, Егін був уже на півдорозі до вершини скелі, за хребтом якої

звивався ледачою змією тракт, що з'єднує Урталаргіс і Піннарін.

Він сів на плаский камінь, щоб віддихатися, і поглянув на море. Човен із солдатами було ледь видно. Молодці, незважаючи на втому, гребли що було сили.

Їхній ентузіазм було легко зрозуміти. Солдати хотіли залишити прибережні води якнайшвидше, бо за всіма правилами були зараз зрадниками Князя й Істини. А отже, будь-який вірний Хорту окс Тамаю військовий корабель мав усі повноваження доставити їх до найближчого порту для розправи.

Звісно, ні в кого з веслярів не було такого ж, як в Егіна, жетона арума, яким можна козирнути, якщо раптом станеться така неприємність. Зате Лаґха у разі щасливого повернення обіцяв їм багато всього доброго, заради чого, безсумнівно, мало сенс попріти з останніх сил.

До речі про жетони... Егін витяг зі свого сарнода Знахарев подарунок, який не зміг до ладу роздивитися в п'їтьмі.

Перед тим як совати його під ніс усім і кожному, добре було б дізнатися, як його тепер звати і в якій Опорі він, ненароком підвищений в аруми, тепер служить.

Сорок Міток Вогню відгукнулися йому блакитними іскорками, укотре підтверджуючи несусвітну навіть для Егіна, бувалого у бувальцях, спокушеність Шотора в магічних мистецтвах. Але найдивніше було попереду. "Іланаф, арум Опори Речей", – от що було написано на Сокирі...

Егін не знав, радіти йому чи сумувати.

Якщо Сокира відгукується на нього, Егіна, то в Іланафа не може бути такої ж.

Якщо Іланафа підвищили в аруми після його участі в обороні Хоц-Дзанга, то йому вдалося якось відзначитися саме під час боїв на Цинорі.

А як, цікаво, може відзначитися солдат ворожого табору перед військоводцем, що роздає посади? Тільки зрадою, милостиві гіaziри. Тільки великою зрадою.

Тепер багато неоковирностей, пов'язаних із Іланафом, ставали пояснюваними. І те, що за весь час, проведений Егіном у товаристві союзників гнора, він бачив Іланафа всього тричі, і до того ж мигцем. І те, що, коли Егіна тількино звільнили з-під варти, Іланаф уже спокійнісінько насолоджувався свіжим повітрям на палубі "Вінця Небес". І багато іншого...

Але одне запитання, як і раніше, висіло в повітрі. А саме: якщо Іланаф такий самий зрадник Князя й Істини, як і решта, то навіщо Знахареві знадобилося передавати Егінові саме його жетон? З таким самим успіхом Егін міг їхати до Піннарина зі своїм власним. А в чому різниця?

Хоча в арума і втричі більше повноважень, аніж у рах-савана, але в злочинного арума їх рівно стільки ж, скільки й у злочинного рах-савана. Проте Знахар не схожий на кретина. Він знав, що й навіщо дає Егінові.

Отже, різниця є. А в якому випадку є ця різниця? Лише у випадку, якщо про Іланафа відомо, що він є довіреною особою нових найсильніших Варану. Тобто нового князя й нового гнора.

Хіба хто-небудь у Варані перешкоджатиме арумові, який працює безпосередньо на ново-го голову Зводу Рівноваги? Ні, ні й ні.

"Для Зводу немає такого білого, що одночасно не було б чорним. Для Зводу немає такого Сонця, що не могло б ставати Місяцем. А тому вір лише Зводу й пізнавай лише Звід. Бо все інше негідне повної довіри й непізнавання", – от чого вчив його наставник у дні колишні.

Видно, добре вчив. Подив і гіркота, що опанували всією істотою Егіна, котрий грав Ілланфовим жетоном, свідчили саме про це.

2

Діставатися до столиці, котра разом із рештою Варану перебуває в безодні смути, – чудовий іспит для офіцера Зводу.

"Але "своїми засобами" і "своїми ніжками" – це не одне й те саме", – казав Егінові гнор.

Лагха, звичайно ж, мав рацію. Кожна хвилина, що її витрачав Егін марно, міряючи кроками цілковито пустельний тракт, ставила під сумнів успіх усієї оборудки, а передусім – життя самого Егіна. Не більш ніж за три з половиною дні він має трясти дзвіночок воротаря в Будинку Кушнірів, що в Піннарині.

А поки... поки він лише неподалік колодязя на триста десятій лізі тракту. Усі відстані на варанських стовпових дорогах вимірювалися від Піннарина. Табличка "Триста десятень" означала, що від окраїн Урталаргіса він віддалився на якихось нещасних двадцять ліг.

Йому конче був потрібен кінь. Але де його взяти, якщо на тракті він не зустрів поки жодну собаку. Які вже там коні?!

Біля колодязя Егін дозволив собі невеличкий перепочинок.

Він хлюпнув на лице талою водою – бо тільки така й була в усіх колодязях по узбіччях тракту, прокладеного через сиві скелі, – і відійшов убік до вітру. Як раптом до його слуху донісся стукіт копит.

Напустивши на себе найбільш зухвалий і водночас цілковито невимушений вигляд, Егін присів на край чаші з водою.

"Трое чи четверо?" – от що було цікаво Егіннові, котрий напружував слух і навіть нюх у безуспішних спробах зрозуміти, у кого йому доведеться купувати, вимінювати чи попросту віднімати чотириногий засіб пересування.

Коли з-за громади сірого, оброслого лишайником валуна з'явилися троє вершників, Егін зітхнув з полегшенням. І дарма.

3

– День добрий, милостиві гіазири, – сказав Егін, присьорбуючи з фляги.

– Добрий, добрий, – буркнув, поспішаючи, червононосий бородань у вовняному плащі з каптуром.

Двоє інших не вважали за потрібне вітати чужинця. Вони застигли в сідлах у гробовому мовчанні, вчепившись у вуздечки.

"Ну й пики! – відзначив про себе Егін. – Я не я буду, якщо цей ласкавець не з Опори Єдності. Хто ж іще, крім солдатів і людей Зводу, буде з таким нахабним виглядом роз'їжджати

Вараном, коли переміщення цивільного люду стараннями нового князя зведено до крайнього мінімуму?"

Егін помилявся. Людьми з Опори Єдності були ті двоє, що не побажали попіншати.

У голови офіцерів майже одночасно прийшла одна з чудових ідей, які належить мати за смутних часів усім вірним псам Князя й Істини.

Доки бородань напував свого коня й умивав лице, вкрите сірим дорожнім пилом, вони перезирнулися, обмінялися знаками, й один з них, відкинувши на спину каптур, процідив, звертаючись до Егіна:

– А ти хто такий будеш?

Егін був зодягнений не надто вже й бідно, та підозріло строкато.

Брунатний плащ було взято в Альсима без дозволу останнього. Сорочку й штани йому подарували із засіків гарнізону Переверненої Лілії. Знаків дворянської відмінності на ньому не було, та й не могло бути. Перев'яз зі столовими кинджалами, сарнод, короткий меч морського офіцера й сандалії Арда окс Лайна.

Утім, щодо свого костюма Егін був цілком спокійний. Будь-яка невідповідність в одязі пробачна людині, котра збирається похизуватися жетоном арума. Добре хоч, становище надзвичайне.

– Звід Рівноваги, – не змінившись з лица сказав Егін, упевнений у тому, що вершники негайно ж полізуть за своїми жетонами рахсаванів.

– Пред'яви докази, – прогундосив перший.

– Мені немає потреби звітувати перед людьми, що не називають себе.

Бородань з острахом поглядав на них, плескуючи по мокрій шиї свою кобилу (котру Егін подумки вже сідлав, бо на його смак вона була найсвіжішою і найбільш пещеною з усіх трьох). "Здається, назріває сутичка", – було написано на його червононосій пиці.

Вершники знову перезирнулися.

Тоді той, що був ближче до Егіна, витяг свою Зовнішню Сокиру й показав Егінові.

"Так, смутні часи тим і відрізняються від часу благоденства, що будь-яка мармиза, яка має стосунок до Зводу, показує свою Сокиру з доброго дива і без вагань. Однак же, рах-саван", – відзначив Егін з полегшенням і показав свою.

– Очевидно, рах-саване, – начальницьким тоном уклав Егін, коли його жетон відгукнувся Сорока Мітками своєму незаконному, але безроздільному власникові, тобто йому, – що ви, як молодший на один щабель за званням, маєте негайно поступитися мені своїм конем.

Так, цей вихід був ефектним. Бути у званні арума в Егіновому віці – це винятковий випадок. Тим більша рідкість – випадкова зустріч з таким винятковим випадком у плоті на пустельному тракті.

Вершники це розуміли, а тому перший віддав стерно бесіди другому. Тому, що був старшим і викликав в Егіна ще менше симпатій.

– Ніякого коня вам не бачити, аруме, – сказав, мов виплюнув, другий. – Тому що я теж арум. Але на відміну від вас поспішаю до столиці, виконуючи волю самого князя, свідченням чого є моя подорожня...

На підтвердження своїх слів він продемон-

стрував Егінові свій жетон. "Так і є, трахана Опора Єдності", – відзначив Егін. І подорожню, розбиратися з якою Егінові було не до снаги, бо вона напевно була цілковито справжньою.

– ...А тому я хотів би поглянути на вашу подорожню, щоб упевнитися в тому, що ви не одна з тих паршивих овець, які псують нашу доблесну череду.

Подорожня! Треба ж такому статися. От чого не врахували ні Знахар, ні гнор, ні він сам! Смутні часи – часи папірців. Так, новий гнор, ким би він, Хуммер його роздери, не був, узявся за Варан із усією суворістю. Надто вже багато паршивих овець розвелосся, з яких потрібно почати, щоб усі доблесні вівці стали тихішими від води!

– У мене немає подорожньої, – з гідністю відповів Егін, – бо завдання, яке я отримав від свого безпосереднього начальника ще місяць тому, було виконано вже після того, як Ясновельможний князь Хорт окс Тамай...

– Мовчати, – тихим, моторошним голосом перервав Егіна другий. – Ім'ям Князя й Істини вас ув'язнено під варту й буде доставлено до...

Але Егін не став дослуховувати куди й навіщо мають намір доправити його ці милі люди з обличчями відгодованих на князівських харчах упирів.

Йому набридло. Скільки можна тупцювати пішим перед цими гадами з Опори Єдності, ніколи нічим не зайнятими, крім пожирання своїх власних колег?! Чим більше зжер, тим вища посада. Скільки можна бути пішим,

зрештою, коли час спливає крізь пальці, а лист гнора палить груди тайнописом Дому Пелнів!

Але найголовніше, скільки можна базікати, коли існує Піннарин, різнобарвними вулицями-кільцями якого походжає жива й неушкоджена, темноволоса й струнка дівчина на ім'я Овель?! Йому хочеться побачити її, як не хотілося ще нічого й ніколи.

Це означає, що розмові прийшов кінець. Настав час починати. Причому починати з цього арума Опори Єдності, на рахунок якого ніяк не менше ніж дев'ять офіцерів Зводу. Убив би менше – був би, як і другий, рах-саваном.

4

Без обманів, без вивертів і переносних ударів він убив їх усіх.

Доки похмурий арум, щасливий власник подорожньої, закінчував свою зарозумілу тираду, а його колега рах-саван із самовдоволеним виглядом кивав, Егін пустив у горло арумові тонкого метального ножа з екзотичною назвою "жаб'яче вухо". Одного з тих, що були завбачливо вкладені ним у перев'яз зі столовими кинджалами Ліг.

Коли арум закотив очі й почав повільно завалюватися в сідлі на спину, рясно зрешуючи кров'ю і свій дорожній костюм, і свого очманілого коня, а рах-саван, погано усвідомлюючи, що ж, власне, відбувається, потягнувся за мечем, Егін уже вступив у коротку й люту сутичку з червононосим бороданем.

Бородань продемонстрував один лівий відбив, два вільні випадки з прокрутом на підборі й виявився взагалі-то не таким уже тюхтієм, як спочатку видалося Егінові.

Але часу на довгу метушню в Егіна не було.

– Ми не в цирку, дядьку! – гаркнув він у душі Шотора. Та так голосно, що бородань від несподіванки здригнувся.

Миттєвого збентеження супротивника Егінові цілком вистачило, щоб не дуже шляхетно, але дуже дієво пробити увідний удар лівою ногою – це називалося "мітла осінніх вітрів"

Оборонну стійку бороданя було розкрито. Меч занурився на чотири долоні в гладкий живіт супротивника, якому так і не довелося перемовитися з Егіном кількома словами, якщо не рахувати досить недружелюбної відповіді на вітання.

Егінові дуже пощастило. Доки вершилася розправа над власником найкращої кобили з трьох, Егінова спина була цілковито беззахисною.

Коли вбитий металевим ножом арум сповзтаки під копита рах-саванового коня, той з пронизливим іржанням здійнявся дибки і рах-саван, лихословлячи на всю горлянку, був змушений заспокоювати свою тварину, втрачаючи дорогоцінні миті Егінової беззахисності.

Але от товстун булькнув кров'ю. Егін вихопив свій клинок з його розпореного черева й чутливий кінь рах-савана, не витримавши, вочевидь, надлишку вражень, зненацька присмирнів.

Рах-саван, зрозуміло, не забарився скористатися з цього. І помилився.

Його першою й останньою помилкою стала спроба здолати Егіна, "не залишаючи сідла".

Гадана невразливість вершника дуже швидко обертається повним крахом його захисту під ударами вмілого пішого супротивника.

"Зараз битиме коня в ніздрі. Зараз заходить мені під ліву руку", – от якої поведінки очікував від Егіна рах-саван. Але Егін розсудив інакше.

Проігнорувавши горезвісні ніздрі, про які повторюють молодим кавалеристам на кожнім плацу від Када до Магдорна, Егін обійшов супротивника праворуч. Але він не став вживати спроб вразити рах-савана в спину чи колоти боки коню. Бо кожному дурневі відомо, що якщо кінь почне хвицатися, то вже краще б ти народився в іншому місці й іншим часом.

Егін, спровокувавши рах-савана на помилковий відбій, кинувся на землю. І, зробивши три перевороти по курному камінню, недосяжний для короткого меча супротивника, дуже швидко опинився біля кінського заду.

Легенько, саменьким краєм леза свого меча, Егін полоснув рах-саванового коня по сухожиллю. А потім по другому. Усе це сталося настільки швидко, що коли кінь, видавши пронизливе, скривджене іржання, став осідати на задні ноги, рах-саван Опори Єдності зустрів цю подію зі здивованою пикою. Хоча чого тут, здавалося б, дивуватися?

Незважаючи на це, рах-савана вистачило на те, щоб залишити сідло за настільки ризикованих обставин.

Тепер уже всі гадані переваги були пущені за вітром. Егін, цілковито озвірілий, із мечем,

омитим кров'ю колишніх, якщо вже не товаришів, то попутників арума, був безстрашний, як на тренуванні з дерев'яною зброєю, й окрилений чимось таким, про що рах-саван, нещасний служака, навіть не підозрював.

Кінь убитого арума, здавалося, збожеволівши від вигляду своєї покаліченої подруги, заіржав і, заклавши немислимий віраж, промчав повз Егіна, відстрочивши розправу над рах-саваном.

"Усім коням сьогодні призначено збожеволіти, це вже точно. Й арумам теж. Час тікати, тікати якомога далі від цього божевільного арума Опори Речей. Від цього озвірілого заколотника, котрий, напевно, носить у собі одне зі страшних цинорських умертвій і нездоланий, немов..." – думав рах-саван.

І тут рах-саван, годованець Опори Єдності, молодий упир, знову помилявся. І щодо форми. І щодо суті.

Рах-саван показав Егінові спину й помчав геть, прагнучи сховатися в скелях швидше... швидше, ніж що? Ніж вітер? Ніж політ криці, яка зачула кров? Три кинджали підряд – одне "жаб'яче вухо" й два столові, що нагодилися Егінові під гарячу руку, – устромилися йому в спину, не захищену навіть дорожньою кольчугою.

Рах-саван захрипів, зупинився й упав на спину, загнавши вагою свого тіла кинджали ще глибше. Настільки глибоко, щоб тієї ж миті перестати дихати.

Егін не став пересвідчуватися в тому, що всі люди, котрі спробували на смак його гнів того ранку, справді мертві. Бо це й так було ясніше ясного. От тварини...

Він підійшов до коня з перерізаними жижками й, пробурмотівши надтріснутим голосом "пробач, дурепю, треба було тобі відразу скинути цього недоробленого", швидко і, як йому хотілося б сподіватися, майже безболісно добив тварину двома дуже сильними ударами.

5

В Егіновому становищі найрозумнішим і найбезпечнішим було негайно осідлати третього, найбільш пристойного, коня (що, на відміну від двох інших, навіть і вухом не повів, коли вбили його товстого сідока). А потім гнати на ньому щодуху до Піннарина, якомога далі звідси.

Очевидно, що поруч із трьома трупами не варто влаштовувати довгих посиденьок. Навіть із жетоном арума.

Але Егін затримався.

По-перше, його цікавила подорожня, через яку заварилася вся ця червона каша.

По-друге, треба було витягти "жаб'ячі вуха" і кинджали Ліг, що застрягли в холодіючих тілах. І те й інше на дорозі не валяється.

По-третє – гроші. Гроші Егінові були потрібні, дуже потрібні. Занадто швидко й безладно готував його гнор до прогулянки в Піннарин. Грошей, наприклад, не дав. Забув. Утім, Егін помітив, що старші офіцери Зводу завжди думають про гроші в останню чергу.

Наприклад, Альсим запевняв Егіна, що давним-давно забув той день, коли розплачувався грошима. "Першого разу тицьну трактирнику під ніс свою Зовнішню Сокиру – і го-

тово. Другого разу сам уже найкраще вино тягне-надривається”

Зараз Егін був саме арумом на ім'я Іланаф. Але після того як перші троє випадкових зустрічних виявилися людьми Зводу, натуральна форма оплати чужих послуг за допомогою Зовнішньої Сокири його вже не приваблювала. У будь-якому трактирі можна було нарватися на чергову партію пильних колег.

Глузування Лаґхи Коалари з приводу столових кинджалів виявилися необґрунтованими. Незважаючи на вигадливу розкіш, криця й гартування клинків виявилися відмінними. Кинджали ввійшли в тіло нещасного рах-савана глибоко й надійно – рівно поміж ребер.

М'язи вбитого, зведені передсмертною судомою, ніяк не хотіли відпускати крицю-злочинницю. "Полювання на "картонну людину", на "картонну людину"? Так, на дуже міцну "картонну людину", – стукали в Егінових вухах два голоси – гнорів і його власний, – коли він, упершись ногою в спину рах-савана, витягав спочатку один, а потім інший кинджал, гарди яких колись, можливо, стануть ногами й зчленуваннями Убивці відображених.

Егін не втримався від спокуси й перевернув рах-савана. Очі його випадкового ворога виявилися синіми, як волошки.

– Доброго тобі посмертя, рах-саване, – безпристрасно сказав Егін волошковим очам, отираючи кров з лез і повертаючи зброю перев'язу.

У гаманці "картонної людини", як і побоювався Егін, відшукалася лише жалюгідна

срібна монета. "Цей, здається, теж устиг від-
викнути розплачуватися грошима, хоча всьо-
го лише рах-саван", – прошипів Егін.

На подорожню, витягнуту з усіма бридливи-
ми пересторогами із сарнода арума Опори Єд-
ності, Егін навіть не поглянув. Розібратися
можна по дорозі, можна навіть у сідлі. Коли
що, чорнило аж ніяк не вічне, це знають навіть
молодші офіцери Опори Речей. Він щось там
пригадає з простих Змін і впише своє ім'я. Аби
це було найважчим завданням в його житті!

Під акомпанемент таких думок "жаб'яче
вухо", котре у своєму непоборно потужному
леті розпанахало шию арумові, теж поверну-
лося на своє законне місце в арсеналі Егіна.

У сарноді арума виявилися чотири мідні
монети. "Цього вистачить рівно на половину
дохлого мула. Причому на його гіршу полови-
ну". У світлі того, що відбитого в бороданя ко-
ня він напевно зажене до сьогоднішнього ве-
чора, це було більш ніж прикро.

– Безсрібники, Шилол вас усіх пожери! –
закричав Егін на повен голос, невдоволено від-
значаючи про себе, що починає нервувати.

Егін прикрив очі. Так, він спокійний. Уже
майже спокійний. Залишився один. Усього
лише один. Ще один – і все.

Товстий червононосий бородань. Зброї в йо-
го тілі Егін не залишав. Це точно – меч-бо він
уже висмикнув.

Зневірившись після двох невдалих спроб із
цими, з Єдності, знайти в бороданя хоч лама-
ний гріш, Егін збирався вже був не копірса-
тися більше в мертвечині і швидше забирати-
ся геть, але...

Щось знайоме привиділося в обличчі чоловіка, який лежав у червоній калюжі. Він не називав себе й не пред'являв ніяких жетонів. От якби не борода... Егін схилив голову набік. Прищулився. Підійшов ближче.

Невже? Четвертий Маєток... Ні, це було трохи пізніше – у Староордоській фортеці. Якось його там звали... Емерет? Варпорат? Капілед? Ні, наймолодшого (тоді йому було років сорок) і пихатого наставника їхніх сусідів по Староордоській фортеці звали Ерпоред.

Егін із ним знайомий не був. А от Іланаф був. Іланафа Ерпоред наставляв в історії народів і розрізненні Речей і Писань. Іланаф якийсь мимохідь обмовився, що якщо й була колись у Зводі по-справжньому розумна людина, то це Ерпоред. Але до чого ж дивно, що наставник закритої вищої школи знову повернувся у світ і спокійно роз'їжджає разом із офіцерами Зводу по Варану. Може, це все ж таки не Ерпоред?

Егін запустив руку бороданеві за пазуху, щоб поглянути, чи є при ньому подорожня й Зовнішня Сокира. У цьому було більше простої цікавості, аніж користі, але надто вже Егінові хотілося знати, чи обманюють його очі й пам'ять. І чому кобила непримітного бороданя вдвічі молодша й удвічі дорожча і на вигляд, і за поставою, ніж коні двох його попутників.

Нарешті рука намацала щось тверде. Футляр з подорожньої. Отже, теж колега, тільки з таким важливим дорученням, що заради нього навіть наліпив фальшиву бороду. Тепер зблизька було видно, що це така ж борода, як у Вербеліни волосся.

Та-ак... Ще щось, що випирає з-під камзола. Коробочка на кшталт тієї, у якій одного пам'ятного дня "джміль" приніс Егіну Овелині сережки.

З усією можливою недбалістю Егін відкрив коробочку, стежачи бічним зором за тим, що відбувається по краях майданчику біля водопою. Щось безсовісно й тривожно нило у нього внизу живота. Коли б не з'явилася наступна трійка офіцерів... Чи то й ціла плеяда...

Ну що ж там серед атласу, розшитого квіточками? Гроші? Дим-глина? Амулет? Коштовності?

О ні, милостиві гіaziри. Вузький елегантний ріжок. Золотий чи щось у цьому роді, а кінець його загинається примхливою дугою, увінчуючись чимось на зразок пазура.

Цю штучку Егін уже бачив якось. Її було намальовано в книжці Арда окс Лайна. У книжці, через яку загинули сам Ард окс Лайн, три криветки Егінової Зіниці Істини й арум Опори Писань Гастрог.

Червононосий фальшивий бородань виявився найважливішою персоною з-поміж усіх трьох, бо віз до столиці ні багато ні мало, а хвіст і жало Скорпіона, Убивці відображених.

Грошей, одначе, при ньому взагалі не виявилось. Так само, як і Зовнішньої Сокири. Але Егін тепер жодної миті не сумнівався в тому, що перед ним усе ж таки Ерпоред. Бо яка може бути Сокира в наставника Зводу? Правильно, ніяка.

Егін відпоров лівий рукав на Ерпоредовому камзолі й уже в цілковитій відповідності до своїх очікувань знайшов на його лівому плечі

майже ідеальний прямокутник з чотирьох білих шрамів.

Так, колись він був офіцером Зводу. Потім він на чомусь погорів, але все-таки врятував свою шкіру. Внутрішню Сокиру видалив колишній Знахар. Ерпоред став наставником. Учив юних вихованців Зводу розуму.

А потім чиясь воля – дуже могутня воля! – висмикнула його зі Староордоської фортеці й жбурнула в Урталаргіс. Навіщо? Поза сумнівом, задля того, щоб витягти з темних складок світової тканини жало Скорпіона. Щоб знову довірити Ерпоредові Сокиру (кого? – як знати, можливо й пар-арценця – подумки знизав плечима Егін). І щоб знову підставити Ерпоредові вранці цього дня під клинок скромного рах-савана Опори Речей.

Позаяк розумний Ерпоред попри весь свій надзвичайний розум фехтувати так до діла й не навчився, а начаклувати щось гідне, бойове – не встиг.

Так думав Егін, знімаючи шпори, що траурно побрязкували, з чобіт розумного Ерпоредового.

6

Кобила бороданя Ерпоредового була аж ніяк не тихонею.

Спочатку вона двічі ледь не скинула Егіна, і йому вдалося утриматися в сідлі лише дивом. Утім, він теж не був ідеальним вершником: весь наступний день рах-саван тільки те й робив, що втикав у кінські боки шпори, не даючи відпочинку ні тварині, ні собі.

Коли на землю спустилися сутінки й Егін вирішив, що три години сну йому просто

необхідні, змилена кобила підтверджувала всім своїм виглядом просту думку про те, що цієї ж ночі доведеться подбати про новий засіб пересування.

Свою першу ніч на материку Егін провів у пришляховому готелі.

Перед тим як завалитися в ліжку, проковтнувши вечерю, приготовлену з розрахунку на невибагливих купчиків і заможних ловців усякої морської їжі на кшталт делікатесних устриць, Егінові довелося попріти над подорожньою арума.

Вечеря встигла охолонути. З тарілки повіяло болотом – їдло було приготовлено переважно зі скромних і аж ніяк не найсвіжіших дарунків моря. Зате подорожня, побувавши в умілих Егінових руках, засяяла як новенька.

Арум Іланаф тепер прямував до столиці за всіма правилами. Але навіть після цього Егін не міг ось так узяти й заснути. Тому що в його сарноді лежала всяка всячина, що вся разом і кожна окремо палила Егінову свідомість розжареним залізом.

Нашвидку розправившись із остиглим окуном-носорваном, фаршированим молодими восьминогами, Егін виклав на постіль скарби, навколо яких вертілося останнього місяця все його життя.

Він згадував Тарині слова про Строкатий Шлях. Якою нудною вигадкою вони уявлялися йому тоді, у Хоц-Дзангу. І яким страшним одкровенням звучали тепер!

Егінові довелося зізнатися собі, що, якби весь Скорпіон – від гранованої глави до гострого, як думка про смерть, вістря жала – не

лежав зараз перед ним на ліжку, він би й дотепер схильний був вважати всю цю історію з Убивцею відображених найчистішою фантазією. Бо "вважав" не він. Боягузтво вважало за нього.

Скорпіон, навіть якби він був розбірним олов'яним сувеніром, прикрашеним синіми скельцями, усе одно був би здатний перевернути Егінову душу догори дригом. Чи ж можлива річ, щоб частини якогось сувеніра липнули до тебе з такою настирливістю? Тепер залишалося лише відкрутити від кинджалів гарди, розпатрати сандалію Арда окс Лайна й помилуватися на всю цю пишноту, зібрану разом.

"Плоди трудів і роздумів тривалих", – до речі процитував Егін "Геду про Елієна", витягаючи на світло кинджали Ліг.

Півгодини по тому Скорпіон уже лежав на подушці. Поки що мертвий, розчленований. Але цілком пізнаваний. Дуже схожий на свій символічний портрет, що його Егін бачив у книжці Арда окс Лайна.

Але деталі є деталями. Не зовсім зрозуміло, чи вийде з них зрештою працюючий механізм. Та й узагалі, що означає Убивця відображених? Як він убиватиме? Чи Скорпіон просто зброя, якою належить скористатися Егінові особисто? Чи навпаки: що коли він сам, Егін, лише деталь, лише частина Убивці відображених?

Шматований такими от думками, нездоланим бажанням заснути й пустою цікавістю, Егін узяв золоту камнеоку голову, добуту Самелланом у свого заклятого ворога, і серезки Овель.

Заради інтересу поклав їх поруч. Щоб прикинути, як це приблизно виглядатиме.

І хоча він залишив між зчленуваннями зазор у вказівний палець товщиною, за невловиму мить він раптом знайшов, що зазору немає; ніщо більш не розділяє клішні й головогруді. Овелині сережки намертво приросли до золотого амулета Норгвана. І не лише приросли, але й конвульсивно смикнулися.

– Сить Хуммерова! – Егін у жаху відсахнувся.

А коли помірний переляк переріс у знайому непомірну цікавість, він підніс лампу ближче до явленого дива.

Очі Скорпіона сяяли сіро-блакитним світлом, а його клішні загрозово стискалися й розтискалися, ніби випробовуючи повітря на м'якість, на піддатливість.

Кілька разів Егін бачив таке, ще коли вчився на Початковому Циклі. Тоді, ваблений почасти дитячим шкуродерством, а почасти "невтоленною спрагою пізнання", як висловлювався дехто з підслідних Опори Речей, він розчленовував річкових раків гострою паличкою. Ще тоді його дивував один дивний факт: деякий час по тому як голова опинялася відокремленою від тулуба, рак і далі ворухив вусами, а клішні наосліп смикалися ліворуч-праворуч, ліворуч-праворуч.

Не встиг Егін, як колись, насолодитися створеним власними руками, як раптом у стіну застукали наполегливо й сильно.

– Тихіше там, бо зараз засуну тобі голову в зад, щоб не шумів! Спи давай! – вочевидь, його невихований сусід страждав на жорстоке безсоння й проводив ніч у пошуках третього боку.

Бо сполошитися так від однієї досить безневинної лайки міг лише той, хто тільки й чекав на привід виплеснути назовні свій нервовий гнів.

"А може, і його правда – пора спати", – сказав собі Егін.

Він склав усі частини – крім голови й клішень, що стали, вочевидь, одним цілим уже навіки – окремо, перевібив засуви на дверях, погасив лампу і заснув за секунду до того моменту, коли його щетиниста щока торкнулася подушки.

7

– ...Так я подивився на те віяло – мамо рідна! Усі спиці гострі, а на кінцях – отрута. Воно тільки на вигляд віяло, а так – сам розумієш... – торочив за стіною той самий голос, що ввечері обіцяв засунути голову Егіна в зад.

– Ці баби – вони такі, – підтримав другий голос.

– І головне! Там, вовкулацька погадка, якщо під головою лебедя на потаємну пупочку тиснеш, просто тобі в пику вилітає залізьяка в дві долоні. Геть чисто черепушку зносить!

– Що казати – баби... – другий, здається, був поганим винахідником, але послідовним жінконенависником.

– Та там в Алустралі й мужики з віялами ходять. Ото хворі, скажи-но?

– Так мужики там, ги-ги, тільки один одним і цікавляться, проміж себе помишляють...

.І чоловіконенависником теж.

Під акомпанемент міркувань про країни й народи Егін поставив ноги на сиру підлогу й потягнувся. Було доволі пізно.

Усе було на місці. Розчленований Скорпіон спочивав під подушкою. Чийсь кінь заклично іржав у конов'язі. Подорожня смерділа державними дієсловами в сарноді. Грошей було в обріз – отже, з покупками доведеться зачекати до наступного, більш удалого розбою.

За стіною коротали час за дружньою бесідою двоє жлобів. А слуга вже шкрябався в двері, пропонуючи Егінові сніданок. Але він не стане брати його, бо не любить їжу, яка смердить тванню.

"Тепер залишилося всього нічого, – подумав Егін. – Перемінити коня. Дістатися до Піннарина. Випустити Скорпіона. Побачити Овель і вмерти. Бо якщо Убивця відображених і є моїм призначенням, позаяк я прямую Строкатим Шляхом, а до цього, здається, все й прийшло, то після того, як призначення буде виконано, мені залишиться вирушити у Святу Землю Грем з усвідомленням виконаного обов'язку. Бо що є людське життя без призначення?"

У цьому філософському ключі Егін і закінчив перебування в готелі.

Зібравши речі, він вийшов до конов'язі. Ніби так і треба, підійшов до найбільш ставного коня. Егін так і не довідався, що його власником був не хто інший як його сусід, що страждав на безсоння й розмірковував про алустральські "крила лебедя" (адже саме таку назву мало обговорюване за стіною віяло – завдяки своїй вигнутій у вигляді лебединої шиї ручки). І, надававши млявому конюху знерухомливих ляпасів у затишному закуті стайні, осідлав коня сам.

Сонце стояло високо. Це означало, що він спізнюється і, не доведи Шилоле, приїде до Піннарина пізніше, ніж вимагав того Лагха. Це означало, що спати найближчі дві доби йому не світить. Хіба що в сідлі. Але ж будь-хто знає, як добре спиться в сідлі, коли кінь, чиї боки в милі й чиї ноги от-от підкосяться, мчить інохіддю під гору дорогою, кошти на ремонт якої були розкрадені на двох Стовповою інспекцією й підрядником.

8

Такого стовпотворіння біля Східної брами Піннарина Егін не бачив ніколи.

Кінні й піші, чиновники й військовики, купці, рибалки, дівки. Уся ця різношерста публіка переймалася тим же, що і Егін: жагуче бажала потрапити в столицю. І до того ж зробити це якомога швидше.

А для того, щоб не дати цим сподіванням втілитися, біля брами було розквартировано сотню гвардійців Ясновельможного князя.

Вони, по всьому видно, уже не перший день пробавлялися тим, що урезонювали невдоволених, хизувалися своєю значущістю, робили суворі й заклопотані обличчя, дивилися подорожні й замість відповідей на запитання або ж вишукано грубіянили, або ж загадково посміхалися.

Утім, для таких, як Егін, тобто для тих, кому Звід Рівноваги – рідний дім, біля Східної брами було організовано окремий вхід.

Молодий сотник, що мрійливо додавав собі на ліве плече зайву "хризантему" при думці про важливість служби, котру він виконує,

причепливо розглядав документи, які засвідчували все, що тільки можна засвідчувати за допомогою чорнила й паперу.

Бажаючих поговорити з ним наодинці було не менш як два десятки. Промучившись добрих три години в очікуванні на огляд, Егін устиг дізнатися всі малоприємні подробиці процедури, що чекала на нього.

По-перше, до Піннарина, у якому відбувалося щось, про що ніхто не мав уявлення, пускали лише тих, хто є в списках, доставлених до брами від самого гнора. Решта йшли гуляти околицями, очікуючи, доки часи переміняться.

По-друге, подолання решти брам було організовано точнісінько так само.

А по-третє, тим, хто намагається проникнути до Піннарина не через брами, а якимось інакше, Ясновельможний князь Хорт окс Тамай пообіцяв імпровізоване четвертування на місці злочину. Усім відомо, що свіжий тиран завжди виконує свої обіцянки.

Егін вийняв свою подорожню. Що ж, це буде захопливий трюк. Сумнівна подорожня й сумнівний жетон.

Хазяїна подорожньої напевно внесено до цих загадкових списків, адже не дарма він супроводжував бороданя Ерпорада – судячи з паперів, виконавця секретного завдання самого гнора. Але який в цьому сенс, коли після нічних старань Егіна в його подорожній стоїть ім'я Іланафа?

Утомлений і злий Егін погладив по страждальницькій морді свого жеребця – третього за третій день. Як і попередні, краденого. Може, їм ще й на жеребця потрібно буде надати

документи? Що, мовляв, служить Князеві й Істині вірою і правдою, а кличку має таку-то. Смеркло.

Без сну й відпочинку, брудний і спустошений, він досяг Піннарину на півдня раніше, ніж вимагав Лагха. І все це задля того, щоб внести свою лепту в процвітання світової бюрократії.

9

– Іланаф, арум Опори Речей, – відрекомендувався Егін, свердлячи поглядом сотника. – От, звольте бачити, моя подорожня.

– Еге, – сотник з досвідченим виглядом прийняв документи.

Подорожня пройшла гладесенько-рівнесенько. Звісно, коли б на місці сотника був хтось з Опори Писань, він навіть у темряві розпізнав би підміну. На щастя, сотник був офіцером князя, але не Зводу.

– Що там далі?

– Далі – Зовнішня Сокира, – упевнено сказав Егін, зосередившись на лівій зіниці сотника, і Сорок Міток Вогню перекочували до рук можновладного ледацюги.

Склавши руки на грудях, Егін з байдужим виглядом чекав, доки сотник натішиться магичною іграшкою, зробленою Шотором у воїстину надкороткі терміни. Чекати довелося довго. Вертячи Сокиру то так, то інак, сотник, схоже, не переслідував жодних цілей, окрім естетичних.

– Покажи-но, що в сарноді, – неохоче підсумував він.

– Кожен, хто уважно прочитає мою подорожню, офіцере, зможе переконатися в тому,

що я і мій сарнод звільнені від огляду, – з натиском відповідав Егін. Нехай цей недоумок відчує різницю між офіцерами Зводу й офіцерами князя.

Сотник зніяковів, почервонів, та через те показово розхрабував.

– Отже, покажи ще раз подорожню. Щось я там такого не пригадаю, дружечку.

"Дружечку!" – відколи це офіцерів Зводу величають, немов дворових шавок? Жовна на Егінювих вилицях хижо зарухалися.

Подорожня знову опинилася біля самісінького носа сотника. Довго, дуже довго офіцер розглядав її, то наближаючи до світла, то віддаляючи. Увесь цей час Егін, котрий намагався зрозуміти, що ж саме знову насторожило офіцера, дійшов висновку, що сотник, на додачу до всіх своїх чеснот, читає по складах. І то була правда.

– Усе вірно. Очікуйте, – з цими словами сотник вийшов у сусідню кімнатку, де лежали горезвісні списки "допущених до столиці цих доленосних днів", як висловлювався гнор на першому листі списків.

Звісно, його повернення Егін очікував зі зростаючим нетерпінням.

10

– Іланаф?

– Так. Арум Опори Речей.

– Отож-бо й воно, що арум.

– Не зрозумів?

– А тут розуміти нічого. У списках є Іланаф, рах-саван Опори Речей. А арум – це вже вибачте!

– Подивися в додаткових списках! Дуже уважно подивися чи накладеш головою!

– Гм-м... дивлюся... Немає.

– Тоді слухай. Мене підвищили в аруми тиждень тому. Сам знаєш, що це був за тиждень. Наші люди в Головній Канцелярії не поспівають псувати папір записами про підвищення, зниження, переведення. Зрозумів?

– Я-то зрозумів, але...

– Ніяких "але", друж-жечку. Давай-но сюди дозвіл на в'їзд і бувай. Бо онде колеги зачekaliся.

– Але...

– Ти мене погано чуєш?

– Добре.

– Тоді бувай.

"Друж-ж-ж-жечку", – усе ще крутилося на Егінівому язиці, коли Східна брама столиці залишилася за його спиною. Він був дуже злий, і будь-який арум Опори Речей був би злий на його місці.

За стіною, по той бік, ревля худоба, пхикали діти й запекло качали права всі кому не ліньки.

Вулиці були безлюдні. Егін ішов повільно, ведучи за вуздечку зовсім убитого дорогою коня. Він усе ж таки встиг. Але це не найважливіше. Найважливішим було те, що Убивця відображених може преспокійно починати жити своїм життям. Бо де ж ще селитися Відображеним, як не у місті, куди можна пробратися лише маючи Зовнішню Сокиру арума.

"Проте, Іланаф – хлопець не з дурних! І нашим свояк, і вашим кум. Скрізь своя людина!" – Егін сплюнув долу.

Якби в його голові зараз не тіснилася сотня міркувань, значно більш важливих, аніж питання про статус Іланафа та його життєву політику, він, напевне, знайшов би ці міркування доволі цікавими.

11

Скорпіон лежав у сарноді. Цілий, але розчленований. Строкатий Шлях вів його до свого втілення. Власне кажучи, Егін почувався наполовину мертвим. А оскільки друга половина була ще живою, останній срібний авр пішов на плату хазяїнові пристойного готелю, що розташовувався у двадцятьох хвилинах ходьби від Будинку Кушнірів на набережній Трьох Палаючих Альтанок.

Половина, що залишилася живою, повинна була вкусити від сну й ароматного сніданку, перш ніж вирушити виконувати гнорове доручення.

Зрозуміло, він міг піти до Будинку Кушнірів просто так, просто відразу. Але він не зробив цього. Чого було в цьому більше: вільного нехлюйства, самоуправства, дитячої впертості чи просто бажання виспатися, сам Егін не знав. Але розумів, що якщо не впаде на постіль зараз же, то засне на порозі Будинку Кушнірів, так і не дочекавшись воротаря.

Яким би визначним не був його хист боротися з дрімотою, але після двох днів безперервної невпинної скачки навіть його було вичерпано.

У голові починало паморочитися, а земля пливла з-під ніг, коліна не гнулися, язик не повертався, а десь на краю свідомості Егін став розрізняти голос Овель, басовитий рокіт

покійного наставника з логіки Вальха й гоготання Іланафа.

Він рішуче схопив стукалку біля готельних дверей, стукнув тричі й заплющив очі в передчутті відпочинку.

Утім, навіть якби Егін залишив очі розплющеними, він навряд чи розрізнив би у вуличній темряві дві фігури, котрі, немов за командою, завмерли за високим ґанком найближчої будівлі, коли зупинився він сам.

– Мені – найкращу кімнату. Плачу сріблом, – видихнув Егін в обличчя переляканому на смерть господарю.

– Уклінно прошу мене вибачити, але указом Ясновельможного князя всі готелі, трактири й постоялі двори закрито на невизначений термін.

В інший час Егін, мабуть, лаявся би неспинно години десь півтори, позаяк величезними були його кмітливість і балакучість у такі моменти. Але цього разу...

– Плачу сріблом, – повторив Егін з п'яним натиском.

Як не дивно, це подіяло. Знесиленого Егінівого коня було прийнято й за вуздечку супроводжено в стійло, а самого Егіна супроводжено в покої.

12

При бажанні за один срібний авр він міг тепер мати у своєму розпорядженні весь перший поверх готелю. А разом і другий. Перший поверх подобався йому більше, незважаючи на те, що кімнати там за традицією були значно гірші від горішніх.

Егінові довелося поступитися розкішшю заради однієї досить ефемерної речі. Заради Строкатого Шляху. Заради Скорпіона, котрий очікує на свій час у його сарноді.

Чомусь Егінові подумалося, що якщо Скорпіон оживе, то залишити перший поверх йому буде набагато легше, ніж другий. Дурість, звичайно, але Егінові, котрий не чув під собою ніг тієї ночі, ця думка дурною аж ніяк не здавалася.

Егін позапинав фіранки на вікні. Швидше за звичкою, ніж тому, що справді думав, ніби комусь буде не ліньки спостерігати за ним з вікон протилежного будинку чи з вулиці. На те, щоб перевірити, його вже не вистачило.

Він з прикрістю зізнався собі в тому, що, коли б зараз у цьому розкішному блощичнику з'явився оголена Овель іс Тамай власною персоною, він, мабуть, не пішов би далі одного вишуканого поцілунку в шию. Чи двох поцілунків у шию.

Головогруді й клішні залишалися цілісними й нерозлучними. Він виклав їх із сарнода першими.

Гарди кинджалів злиплися разом так швидко, що за цей час крапля поту, яка скотилася з Егінового носа, не встигла досягти підлоги. Скорпіон тепер міг ходити, бігати, видиратися і в'юнко дріботіти з кутка в куток. Щоправда, усього цього він не робив. Скорпіон залишався на місці, бо ноги й тулуб – це ще не все, що потрібно Убивці відображених для того, щоб убивати Відображених.

П'яте зчленування, яке так довго служило пражкою сандаліям Арда окс Лайна – їх дове-

лося залишити в трактирі, у стайнях якого відбулося друге за ліком конокрадство, – припало до інших частин Убивці відображених, немов ніколи від них не відокремлювалося.

Хвіст і жало. Останню Егінову "знахідку" було повернуто тілу Скорпіона останньою. Що ж, тепер твар була... твар була жива.

Егін не встиг насолодитися плодом своїх лихих пригод останнього місяця. Не встиг подивуватися з того, як яскраво горять його очі і як поблискують сині камені на його клішнях. Бо Скорпіон, згорнувши хвіст дугою, метнувся в неосвітлений кут кімнати, кудись убік дверей, що вели в коридор. Метнувся і зник.

"Ну що ж, принаймні я не Відображений", – з полегшенням зітхнув Егін. І, не обтяжуючи себе роздяганням, упав в обійми перини.

РОЗДІЛ 8. НОРО ОКС ШИН

1

Бадьорість у всьому тілі. Страх. Плотьське бажання. Ось три почуття, які безроздільно володіли Егіном, коли він ішов Червоним Кільцем до виходу на набережну, де стояв Будинок Кушнірів.

Де зараз Убивця відображених? Де зараз Овель? Де зараз Лаґха Коалара? Ось три запитання, які стукалися в серце й розум Егіна.

Ага, от вона, набережна Трьох Палаючих Альтанок. Чому "трьох" і чому "палаючих"?

Егін смутно пам'ятав якусь історичну байку про харренських найманців, що, нефігурально п'яні від здобутої напередодні перемо-

ги над смеґами, прямували з порту в напрямку центра міста, горланячи пісень. Побачивши ажурну альтанку для відпочинку, вони вирішили уславити якихось рідних богів вогнепоклонством і підпалили її. Але цього їм здалося недостатньо, й вони підпалили другу. Напевно, тому, що богів у Харрені теж було чимало. А потім, здається, і третю...

Будинок Кушнірів пам'ятався Егінові значно краще. Коли йдеш до порту, завжди проходиш повз нього. Похмурий, сірий і триповерховий, Будинок Кушнірів здавався нежилим. Егін намацав у внутрішній кишені куртки складений учетверо лист, написаний тайнописом Пелнів.

"Що ж, саме ранок четвертого дня!" – зауважив Егін у той час, коли його кулаки стукали в парадні двері, а вуста горлали "Ворота-рю! Воротарю!"

Двоє присадкуватих рознощиків солодкої води Perezирнулися за двадцять кроків від голосистого чиновника. Але Егінові було до них байдуже. Бо за його власним внутрішнім відчуттям він був уже в самісінькому кінці шляху.

"Тепер залишилося побачити Овель і вмерти", – подумав Егін, коли крихітне оглядове віконце прочинилося.

2

- Чого тобі?
- Мені потрібен воротар.
- Навіщо?
- У мене до нього лист, – сказав Егін майже пошепки.

Тієї ж миті двері різко прочинилися, а Егінів співрозмовник відступив у темряву. Вважаючи це за запрошення, Егін ступив усередину.

– Воротар – це я. Давай листа... Егіне.

Було темно, але голос воротаря більше не здавався Егінові незнайомим. Тепер рахувався цілковито впевнений, що говорить з Онні. Коли той запалив світильник, що окрасив стіни замогильним світлом, в Егіна вже не було в цьому сумнівів.

Онні. Змарнілий, постарілий на добрих десяти років, зломлений, жилавий... Але живий! Хуммер роздери цього Іланафа з його історіями. Може, і Канн живий, коли так?

– Іланаф казав мені, що ти загинув.

– А я й справді загинув, – насупивши чоло, кинув Онні, не відриваючись від тайнопису Дому Пелнів.

– Отже, я говорю з примарою? – запитав Егін, котрий хоча й був упевнений у протилежному, та після Хоц-Дзанга не міг виключати й такої можливості.

– Не з примарою, але з людиною, народженою двічі, – без тіні посмішки відповідав Онні.

– І хто ж твоя друга мама, Онні? – задирливо пересвідчився Егін, якому нудно було стояти ось так і спостерігати за тим, як його друг, якого він вважав мертвим і з яким разом випив не одну діжку гортело за роки служби у Зводі, ігнорує його, уткнувшись у лист.

Ну, у важливий лист. Ну, у лист від гнора. Але всього лише в лист! У задрипаний клаптик паперу, місце якому в гальюні "Вінця Небес"

Проте Онні, схоже, був іншої думки. Він закінчив читання, склав листа вчетверо й підняв на Егіна втомлений сумний погляд.

– Моя друга мама – опальний гнор Лаґха Коалара. Він вважає, що я повинен зарубати подавця цього листа на місці, не вдаючись у розмірковування про другі народження й перші смерті.

Здивований Егін знизав плечима. Це друге народження прищепило Онні любов до таких похмурих жартів?

Але ніщо в похмурому обличчі Онні не свідчило про те, що він налаштований балагурити. Якщо Онні не жартує... Егін, як офіцер Зводу, розумів, що повинен вже бути мертвий. Дружба дружбою, а накази гнора – це накази гнора.

– ...Тому для тебе найкраще залишити цей будинок, столицю і Варан негайно. Тоді в тебе будуть шанси вижити, та й у мене теж. Тому що я не зарубаю тебе на місці, Егіне.

Усе це було сказано з такою моторошною правдивістю, так переконливо й так пронизливо чесно, що Егін відступив до дверей. Залишити Варан... друга мама... Лаґха, Шилол його пожери... гарна подяка за зусилля... утім, які зусилля?..

– Скажи мені, Онні, а чому ти, власне... – запитав Егін, стоячи на ганку.

І тут обличчя Онні вперше спотворилося певною подобою посмішки. Посмішки повішеника, під вагою тіла якого вчасно лопнула гнила мотузка. Посмішки, схожої на блідий місячний промінь, що пробився крізь грозові хмари.

– Згадай останню гулянку в Іланафа. Коли ми йшли п'яні додому, коли неслухняним язиком я пророкував лихо всім нам, а ти вів мене під руку. Пам'ятаєш?

– Пам'ятаю.

– Ми розсталися біля перехрестя. Я пішов додому на ногах, які підкошувалися. А ти – ти, Егіне, – подумав, що добре б проводити мене, бо ще, не доведи Шилоле, впаду в калюжу й просплю там у власному блювотинні до світанку. Адже так?

– Так... – зніяковів Егін, не розуміючи, куди хилить Онні.

– Отож-бо, Егіне. Усім, із ким зводила мене доля від самісінького дитинства, усім без винятку, усім було цілковито байдуже, захлинувся я у власному блювотинні однієї задушливої піннаринської ночі чи ні. Окрім тебе. А тепер вали звідси!

Один, два, три, чотири. Сходинки ганку полічені, двері за воротарем Будинку Кушнірів зачинилися. Залишилося побачити Овель і вмерти.

Онні із завмерлим, каламутним поглядом простояв по той бік зачинених дверей ще кілька хвилин, доки Егін не зник з поля видимості оглядового віконця. Точне формулювання гнорового наказу, складеного все тим самим тайнописом, не давало йому спокою.

"Негайно умертвити подавця цього листа в присутності Овель іс Тамай", – саме так гнор радив своєму вірному псу Онні.

"Він би ще побажав умертвити його в присутності Ради Шістдесятьох і Ясновельможного князя. А чому б і ні?" – Онні закусив губу

й рушив нагору. Бо й інших, більш зрозумілих і здійснених, вказівок у гноровому листі містилося хоч відбавляй.

Онні судилося загинути за кілька коротких дзвонів. Смерть позбавила його від покарання за невиконання фатального наказу гнора.

3

Овель.

Овель іс Тамай.

Овель іс Тамай, небога й колишня наложниця нині владущого Ясновельможного князя.

Він зустрівся з нею один раз. Він любив її один раз. Але це скромне "один раз" варте тисяч інших "неодноразово". Овель. Лаґха знає, де вона. Лаґха певен, що вона у Піннарині, інакше він не став би давати Еґінові таких дурних обіцянок. Утім, від гнора можна було очікувати чого завгодно.

"Позаяк частини Овель не липнуть до мене подібно до частин Скорпіона, отже, варто вирушити на пошуки", – подумав дещо розчарований Еґін.

Розсильня "джмелів" От із чого варто почити пошуки. Потрібно зробити те, що він не встиг зробити два тижні тому, опинившись на заколотному "Свічаді Вогню" Знайти того "джмеля", який приніс йому сережки-клішні, розпитати його гарнесенько, а потім шукати. Шукати. Бо більше йому в цьому житті робити немає чого.

Він віддалявся від порту, виглядаючи возів, яких чомусь немов вітром здуло звідусіль. Жодного візка. Жодного вигуку закликальника. Будь ласкавий тепер ходити всюди на

своїх двох. Дивно. Утім, дивного в Піннарині хоч відбавляй.

От, приміром, той плюгавий кульгавий матрос, який іде за ним і ікає. П'яний. Чи от. Назустріч йому йшов мордатий жебрак. Курне, нарочито вбоге лахміття, брудна борода. Переметна торба, з якої стирчать якісь смердючі пожитки.

У жебрацьких руках – багатий ціпок з вигнутою ручкою, такі носять прочани з Півдня. Ціпок прикрашено чорненим сріблом, а на його ручці висять амулети з бірюзою. Нічогенький жебрак! Та загнавши цього ціпка базарного дня, він би міг завести господарство і слуг, одна лише бірюза...

Цієї миті жебрак саме порівнявся з ним. Зненацька він присів навпочіпки, гачкувата рукоять його багатого ціпка обхопила Егінові коліна й рвонула вперед з несподіваною силою і завзяттям. Егін упав на спину. Його рука рвонулася до меча, але було пізно.

Пізно, бо Егінову шию вже стягувала мотузка, яку тримав у кремезних ручищах той самий кульгавий матрос, що ікав.

Жебрак, відкинувши ціпка, з'єднав Егінові зап'ястки сталевими браслетами на короткому твердому стрижні. Кляц!

– З вами хоче говорити гнор Зводу Рівноваги, – тихо прогундосив він.

Егінові нічого не залишалось як прохрипіти щось на знак повної згоди. Повної й остаточної згоди.

4

За спиною залишився гучний тунель Поштового Дому, безшумний механічний під-

йомник (Егін ніколи не бував у цій частині Зводу Рівноваги й навіть приблизно не уявляв собі, куди завели його жваві рах-савани в шкірах матроса й жебрака, пси самозваного гнора) і... дві пари дверей, мелодійно дзенькнувши, прочинилися просто у величезну круглу залу із куполоподібним дахом.

Безумовно, вони зараз перебували в найвищій частині будівлі Зводу, яка при погляді ззовні являла собою блакитний купол, увінчаний велетенською двогострою сокирою.

Кабінет гнора. Свята святих Зводу Рівноваги. Пуп світобудови. Обитель любові і влади.

Відразу охопити поглядом і усвідомити все, що розміщувалося в кабінеті гнора, було неможливо. З ходу Егін відзначив лише кілька цікавих деталей.

У центрі кабінету стояла масивна колона, що, без сумніву, була постаментом для сокири над куполом.

Просто поруч із нею розміщувався невеликий, порівняно з велетенськими масштабами приміщення, стіл, який видався Егінові дуже й дуже знайомим.

І нарешті, доки до враженого Егіна доходило, що стіл цей належить його колишньому начальнику арумові Опори Речей Норо окс Шину, на очі йому потрапила куля, яка займала почесне місце праворуч від столу й була винятково схожа на збільшену Зіницю Істини.

Посилюючи схожість, у ній трьома напівпрозорими тінями статечно прогулювалися три дивовижні риби. Не креветки, а саме риби.

Егін одержав болісний і сильний стусан в основу шиї і, щоб не впасти обличчям униз,

був змушений буквально вбігти в кабінет. Не відстаючи ні на крок, за ним зайшли його полонителі й стражі.

– Отже, рах-саване, ви, я сподіваюся, принесли мені П'яте зчленування?

Голос пролунав звідкись з-за спини й видався Егінові зовсім незнайомим.

Егін хотів озирнутися, але тверді пальці "матроса", що супроводжував його, грубо уп'явшись йому у вухо, не дали повернути голову ні на румб.

"Ну, сволото, це ти вже занадто", – подумав Егін і, оскільки втрачати йому було абсолютно нічого, наосліп хвицнув мерзотника.

Егін не сумнівався в тому, що його підбор уріжеться тому точнісінько в коліно. На жаль, Егінові стражі були наготові і, випереджаючи хід його ноги, другий рах-саван завдав йому удару під ліве коліно своїм злидарським ціпком.

"Дякувати, хоч не мечем", – промайнуло в голові Егіна, який, вивергаючи засвоєні на Цинорі смеґські прокльони, незграбно впав набік, підвернувши вдарену ногу.

5

Егін знав перифраз древньої притчі про те, що все в цьому світі здійснюється тричі. Першого разу як Даність, другого разу – як Відображення, третього разу – як Зміна.

"Зараз, здається, світобудова пішла по швах. Оскільки другий і третій рази злилися воєдино, склавши рідкої мерзенності Викривлення", – сумно подумав Егін, звикаючи до свого незавидного положення.

Так, усе це вже відбувалося з ним якимось.

Кабінет Норо окс Шина, перерубана кришка столу, біль, твердий незручний стілець для "гостей", розмова про П'яте зчленування.

Але кабінет тоді був менший, Норо окс Шин був арумом, боліло плече. Тепер кабінет був величезний, боліли в основному ноги й стягнуті нещадними браслетами зап'ястки, а розмова велася з новим гнором Зводу Рівноваги. І гнором цим був Норо окс Шин.

Голову Норо майже цілком було приховано шоломом із дзьобоподібним заборолом. Тим самим шоломом, який носили Знахарі. Його голос звучав зараз зовсім інакше. Впізнати його було важко, дуже важко. І все ж таки...

– Я бачу, Егіне, ти отямився після вуличної бійки в цьому безглуздому варанському місті. Повторюю своє запитання. Де П'яте зчленування?

Чорнота двох прорізів на шоломі Норо вп'ялася в Егіна жадібною і нещадною порожнечею.

Егінові було дуже страшно, і він не боявся зізнатися собі в цьому. І можливо, саме через повне усвідомлення своєї приреченості, він знайшов у собі сили тонко посміхнутися.

– У мене немає П'ятого зчленування, аруме. Я викинув його вкупі з іншими чотирма, вкупі з жалом, головою й клішнями. Убивця відображених здобув життя, незалежне від мого, сьогодні вночі. Нитки наших доль відтепер відокремлено.

Норо мовчав трохи довше, ніж очікував Егін від свого швидкого на язик начальника.

"Ага, вкусив!" – зловтішно вигукував його внутрішній голос.

– "Арум" – нарешті знайшовся Норо. – Мене не називали так уже цілих сім днів, Егінне. Утім, тобі пробачно, адже ти не присягав ні новому князеві Варану, ні новому гнорові Зводу Рівноваги. Що ж до, як ти висловився, "Убивці відображених", дозволь тобі не повірити. У тебе не може бути його жала й голови. А без них від Нишпорки Урайна жодної користі. Отже, я дозволю собі припустити, що ти десь приховав доступні тобі зчленування Скорпіона. Питання – де?

Нарешті Егін почав сприймати ситуацію в усій її складності, повноті й похмурій іронії.

Так, наприклад, Егін перестав сумніватися в тому, що малюнок у книжці Арда окс Лайна містив зашифроване повідомлення, виконане за результатами певних ворожінь, про суть яких Егінові не було коли думати. Найцікавішим було те, що Ардові при всьому його профанізмі, напевно, ці ворожіння цілком успішно вдалися (про що, до речі, ні Дотанагела, ні інші змовники свого часу довідатися просто не встигли; вони лише могли про щось смутно здогадуватися, хоча й послали Гастрога напереріз йому, Егінові).

І розповідав малюнок у книжці Арда окс Лайна не про що інше, як про місце розташування зчленувань Убивці відображених. Зрозуміло, було там зашифроване й приналежне йому П'яте зчленування, і талісман Норгвана, знайдений Самелланом на "Сутінковій Примарі", і сережки Овель, і все інше.

Коли Норо окс Шин убив руками своїх відданих людей Гастрога (зараз Егін уже не сум-

нівався, що охоронець тунелю з Опори Єдності був до цього абсолютно непричетний і що Гастрога вбили за прямим наказом Норо), він заволодів Ардовою книжкою. Норо зрозумів, що частина зчленувань Убивці відображених перебуває поза межами його влади, як, наприклад, столові кинджали з Хоц-Дзанга. Але Норо досить було знайти й знищити хоч щонебудь, хоч одне зі зчленувань, щоб Убивця відображених перетворився на мотлох, з якого жодної користі. Усе нові й нові думки і здогади тіснилися в Егінській голові.

"Найдосяжнішим для Норо було П'яте зчленування в руках Арда окс Лайна. (О Норо, знав би ти, як близько було воно від тебе того дня, коли ти допитував мене з тортурами через оголену Внутрішню Сокиру!) Але П'яте зчленування загадковим чином вислизнуло через мене (про що я сам тоді не підозрював) і довелося послати мене ж на пошуки. Крім цього, Норо вже якось там через високомудрого Ерпорета влаштував розслідування в Урталаргісі, щоб про всяк випадок розшукати й знищити ще й жало. (І це вдалося б, о Шилоле, якби не дивовижна випадковість-не-випадковість Строкатого Шляху, котра звела мене третього дня з його забіжками біля водопою на піннаринському тракці). І нарешті, можу собі уявити, як зрадив Норо, коли дізнався, що "Сутінкова Примара" шукає й от-от знайде вірну загибель при зустрічі із заколотним "Свічадом Вогню!"

Егін ледь не розреготався Норо в лице. Але він не розсміявся. Це було б, як у театрі: герой сміється в лице лиходію. Але він, Егін, не був у ролі героя. Він був у власній ролі.

Усі ці міркування промайнули через Егінову свідомість за лічені секунди. Тепер він був готовий відповісти Норо окс Шину так, щоб у того проступив холодний піт поміж лопатками.

– Милостивий гіазире, – почав Егін, вільготно витягаючи ноги (і щосили роблячи вигляд, що від цієї дії його коліно не вибухає несамовитим болем), – ваші офіцери ніколи не повернуться з Урталаргіса, тому що їх убито моєю рукою біля колодязя на триста десятій лізі піннаринського тракту. Точнісінько так само, як голова Убивці відображених аж ніяк не загинула разом із "Сутінковою Примарою", як ви в тому не сумнівалися. Єдине, у чому ви не помилилися, це в тому, що я розшукаю П'яте зчленування. Я справді розшукав його. Зараз воно справно служить Убивці відображених у його переміщеннях Піннарином.

Норо не встиг сказати жодного слова. Бо коли Егін вимовляв слова "у його переміщеннях", вода всередині збільшеної Зіниці Істини опромінилася слабким зеленуватим світінням. Риби, які перед тим були напівпрозорими й млявими, налилися дурною чорною кров'ю і стали темнішими за штормові хмари над зимовим океаном.

6

Мить урочистості. Рівне мертвотне світло, що ллється з небес на поле нещадної січі. Мертві обличчя мертвих. Мертві обличчя живих. Виття Гучної Порожнечі у вухах і під серцем.

Червоноока людина з довгим сніжно-білим волоссям, що розсипалося по плечах з-під шолома, увінчаного півмісяцем і девізом правлячої

династії Нових Конгетларів, приймає присягу від переможених, з вуст яких юшиться кров.

Йому немає супротивників. Йому немає рівних. Йому немає межі.

Море Фахо рокоче в кількох лігах від його стіп. На ньому – ліс щогл, лопочуть на вітру штандарти Південних Домів і шовкові тритони тернаунських дружин.

Війну епохи Третього Подиху Хуммера завершено. Зоренароджені – мертві. Кальта, узурпатора ре-тарського престолу, умертвлено на світанку. Елая, си́на Зоренародженого, умертвлено годину тому. Заколотний Дім Гамелінів винищено. Орин розчавлено, як молодого краба у щелепах досвідченої морської черепахи. Ім'я черепасі – Синій Алустрал. Ім'я новому Володарю Кола Земель – Торвент Мудрий.

Губи Герфегеста сухі й шорсткі. На мить він, найдурніший з Конгетларів, прикладає їх до тильного боку долоні свого колишнього наставника, свого колишнього соратника, свого колишнього імператора.

Герфегест зводить очі. Зараз, зараз ці сухі губи зрадника вимовлять слова присяги. Зараз.

– Торвенте, тобі три чисниці до смерті. Нишпорка Урайна йде за тобою.

Тоді він не знайшов нічого кращого, ніж розсміятися. Сміх – і зблиск криці, яка повернула заколотного Герфегеста в лоно небуття.

Але перш ніж останній зі скорених мерзотників схилив перед ним коліна, перш ніж він устиг замислитися над Герфегестовими словами, зчленована смерть відшукала його.

Норо окс Шин надто добре пам'ятав той день, і надто свіжим здавався біль, що дробив

вогненними молотами на порох його молоде тіло. Норо окс Шин не розсміявся тепер, за шістсот років по своїй смерті в zenіті небувалої могутності, порівняно з якою слава Елієна, мистецтво Шета й воля Урайна були менш ніж нічим.

7

Убивця відображених відчував свою здобич за багато ліг так само добре, як гонча відчуває зайця, як Співуча Зброя – плоть нечисті, як закоханий чоловік – щастя своєї коханої.

Стічними канавами вулиць, трубами повітряного опалення особняків Червоного Кільця, а то й просто густою травою садів, розбитих на манер алустральських "озер і стежинок", Убивця скрадався до своєї цілі.

Убивця відображених не міг "знати", але він міг перебувати в дії. І все ж його мудрості позаздрив би й досвідчений військовик. Його пильності й спритності – слідопит. Увесь залишок ночі й увесь ранок Убивця відображених шукав найкращий шлях до своєї жертви. Його мудрість, пильність і спритність вивели його в тунель Поштового Дому. Тунель, що вів у невідому Убивці відображених громаду Зводу Рівноваги.

Строкатий Шлях вів Скорпіона від початку до кінця фатальної мандрівки. Тепер він був близький до кінця. І надчутлива Зіниця Істини в гноровому кабінеті відгукнулася його наближенню.

8

Норо окс Шин стрімко підійшов до кулі, приклав до неї долоні, а відтак – невідомо на-

віщо – і праве вухо. Незабаром, зневірівшись у своїй витівці, він повернувся на своє місце, сів, обвів відсутнім поглядом надрубану поверхню столу й стражив за Егіною спиною. Лише за кілька хвилин він знову здобув здатність дивувати світ членороздільною мовою.

– Ти не збрехав мені, рах-саване. Визнаю, я здивований. Можна навіть сказати, захоплений тобою, рах-саване. І тим більшим буде моє замилювання, коли ти продемонструєш мені свою здатність не лише випускати у світ Нишпорку Урайна, але ще й відкликати її назад.

– Пробачте, аруме, я не зовсім розумію вас, – звів брови Егін. – Убивця відображених пішов своїм шляхом, і я не маю над ним ані найменшої влади. Так само як і ви, так само як і будь-хто інший.

– Милостиві гіазири, залиште нас.

Слова Норо були звернені до "матроса" й "жебрака" Окрім них, у гноровому кабінеті офіцерів охорони не було.

Ті безмовно рушили до дверей підйомника. Норо помовчав, очікуючи, коли вони зникнуть, і сказав, звертаючись до Егіна, твердим, рівним голосом:

– Не тобі, варанцю, судити про темну мудрість Октанга Урайна, Зоренародженого, покликаного до другого народження волею Хуммера і знищеного волею Кальта Лозоходця. І не тобі, варанцю, знати про секрети його Нишпорки.

Судячи з того, що Норо відіслав своїх клеветів, він збирався сказати щось, чого жодному смертному знати не належить.

Егін подумав, що якщо Норо говорить це йому, то він уже заочно засудив його, Егіна, на смерть. А в Егіна, хоч йому й було соромно в тому собі зізнатися, була слабка надія, що Норо з якихось міркувань вищого порядку до часу залишить його в живих.

Адже уцілів же він, Егін, у стількох тарапатах! І Дотанегелі він приглянувся, і Знахареві, і навіть Лагха був більш ніж поблажливий до нього. Якщо не враховувати, звісно, указівок, даних Онні вбити Егіна негайно після прочитання листа.

Норо тим часом вів далі:

– Урайн був досить розумним, щоб залишити лазівку до холодного серця й кам'яних очей Скорпіона. Скорпіон – це стріла, яка створена так, що її можна повернути назад. Але зробити це може лише той, хто випустив стрілу. Ти, Егіне, неймовірно везучий рах-саван Опори Речей, випустив Скорпіона у світ. І ти, Егіне, змусиш його знову розпастися в ніщо, розвалитися на безглузді цяцянки.

– Дивно, – простягнув Егін, сп'янілий від передчуття своєї близької і неминучої смерті. – Ви вважаєте, аруме, що я, офіцер Зводу Рівноваги, який присягав на вірність Князеві й Істині, а разом і мимовільний мандрівник Строкатого Шляху, я випустив Убивцю відображених заради власної забави і тепер на перше ж ваше прохання поверну його назад?

Норо протиприродно схилив голову набік (ну чистий ворон!) і з зусиллям помасажував шию під тісним знахарським шоломом.

– Так, рах-саване, ти повернеш Скорпіона назад на перше ж моє прохання. Прохання бу-

де трохи пізніше. А поки що ти можеш поговорити зі мною. Просто поговорити.

Егін був цілковито збентежений. А як же "я вирву твоє серце, мерзотнику, якщо ти не..." чи "я розпанахаю твою Внутрішню Сокиру, і ти зрозумієш, чим..."?

Утім, що тепер йому, Егінові? Краще вже справді просто поговорити. Але про що? У тому, що Норо окс Шин – Відбображений, Егін тепер не сумнівався. Чому б інакше самозваному гнорові так лякатися Скорпіона?

У тому, що тиранія нового гнора буде жорстокою і нещадною, Егін теж не сумнівався. Вони з Норо тепер вороги, і говорити їм немає про що. Залишалася Овель.

– Скажіть, аруме, а де Овель іс Тамай?

– Овель? Не знаю. Чесне слово, не знаю. Я краще розповім, як мої люди вистежили тебе в Піннарині. Хочеш?

Егін не хотів і тому мовчки низав плечима. Адже й так зрозуміло, що допитливий гвардієць на заставі все ж послав своїх людей у Звід повідомити про підозрілого арума на ім'я Іланаф.

Норо, котрий очікував на появу свого агента, почувши опис його, Егінової, зовнішності, відразу зрозумів, який "Іланаф" прибув у столицю.

Решта було справою пошукових плеяд Опори Єдності, які, за чутками, можуть розшукувати в межах столиці будь-яку людину протягом півгодини. За умови, звісно, що її слід "засвічено" якими-небудь предметами, які перебувають в руках офіцерів-нишпорок. Егін, підлеглий Норо, був, звичайно ж, "за-

свічений” мало не краще за всіх. Але хто ж міг знати, що в результаті заколоту кабінет гнора зайняв Норо окс Шин!?

Ні, говорити їм рішуче не було про що. І Норо це теж знав. Але чого ж він чекав, чого?

9

“Блакитні Лососі” поверталися в рідний порт.

Чотири найкращі кораблі князівського флоту йшли в Піннарин, щоб – у цьому майже ніхто не сумнівався – знайти там свою загибель.

Навіть Лагха Коалара був упевнений: вони приречені. Навряд чи Егін виконав його доручення. Навряд чи Онні одержав його розпорядження. Навряд чи Хорт окс Тамай виконав його умови й знищив нового гнора. Отже, після безглузвих переговорів і на нього, на Лагху, і на всіх його людей чекає смерть. Але спершу... спершу вони знищать Ясновельможного князя й кілька сотень його прибічників. На це їм ще стане сил.

Гнор наказав не піднімати чорних прапорів.

Нехай кожен солдат, кожен ерм-саван у порту побачить, що вони не мають наміру здаватися. Це бойові кораблі, які йдуть у Піннарин для того, щоб при необхідності боротися до останнього.

На кораблях Лагхи взагалі не було ніяких знаків державної приналежності. Тільки прапори “Блакитного Лосося”. Однак – і в цьому гнор повною мірою виявив своє хвалене дипломатичне чуття – за наказом Лагхи на всіх

кораблях було заготовлено штандарти нової правлячої династії. Династії Тамаїв.

Ясновельможний князь теж ішов на переговори з опальним гнором у всеозброєнні.

Флот Відкритого Моря в повній бойовій готовності було розгорнуто на піннаринському рейді двома застрашливими шеренгами, між якими з усією неминучістю належало пройти "Блакитним Лососям"

На набережній вишикувалися дві тисячі гвардійців у важких бронях.

Дахи найближчих до порту будинків були заповнені лучниками. Усе було приготовлено для того, щоб знищити заколотників за лічені хвилини.

Лаґха Коалара недолюблював клинкову зброю. Вирушаючи на Цинор, він залишив удома свій могутній дворучний меч, викуваний самим Сегеллаком. Він знав, що Викорінювачеві Скверни не відшукається гідної роботи в країні смегів.

Лаґха Коалара не любив обладунку. Лаґха любив просторий одяг і магічні мистецтва. Але тепер він облачився в повний обладунок і зважив на руці посріблений шолом, який, за легендою, колись носив сам Кальт Лозоходець. Легенда не брехала.

10

– Ну нарешті! – пожвавився Норо окс Шин.

– Овель... здрастуй, – сказав собі під ніс сторопілий Егін. Сказав настільки тихо, що Овель напевно не почула його.

Вона була розпатлана, простоволоса, худа й дуже перелякана, як бувають перелякані дів-

чата, яких витягли з купальні, загорнули у вовняний плащ з чужого плеча, скували "бра-слетами" – точнісінько такими ж, які були на Егіні, – а потім довго вели похмурими тунелями й везли на підйомнику на саму вершину Зводу Рівноваги.

– Здрастуйте... милостиві гіазири, – стиха мовила Овель і, оглянувши Егіна розпачливим, нерозуміючим поглядом, потупилася.

Хоча обличчя новоспеченого гнора на ім'я Норо окс Шин майже повністю приховував шолом, Егін, який знав нового гнора простим арумом, помітив, що поява Овель була для нього найрадіснішою новиною сьогоднішнього ранку.

Норо радів. Про Егіна він, здається, і думати забув.

Його радість вилилася в доволі дивні дії. Постоявши в мовчанні хвилину, він вийняв з-за пояса короткий кинджал із широким лезом і рішуче рушив до Овель.

Конвоїри відступили на крок. Мовляв, якщо в гнора виникло бажання вбити дівчину власноруч, вони не псуватимуть йому задоволення. Овель теж відсахнулася назад, але офіцери міцно утримували її за лікті.

Норо, утім, не хотів нічого злого. Принаймні цього разу. Без будь-яких коментарів він узяв у полон каштанове пасмо Овелиного волосся і вправно, мов цирульник, зрізав його біля самого вуха дівчини. Отриману каштанову змійку він досить причепливо оглянув і передав одному з офіцерів.

– Негайно доставити це князю! А її посадить он туди, – наказав Норо.

"Он туди – це он куди?" – Егін повернув голову слідом за вказівним пальцем гнора. Одна важлива, варта уваги річ гнорового кабінету вислизнула від нього, до часу сховавшись за центральною колоною. Тортурний стілець з пасами, які обхоплюють тіла жертв, немов щупальця спрута.

– А тепер, рах-саване, у мене є до тебе одне прохання, – сказав Норо, діловито потираючи руки. – Будь такий ласкавий, відклич Нишпорку.

11

– Я не вмю. Я просто не вмю-ю! – з цілковитою щирістю й із цілковитим розпачем повторював Егін.

– Ти наполягаєш на цьому?

– На жаль, аруме, – ніяково знизав плечима Егін, із завмиранням серця стежачи за тим, як офіцери прикручують тіло зніченої Овель до крісла.

Коли вони закінчили обплітати тіло дівчини жорсткими пасами, Норо зробив знак рукою, й усіх помічників немов вітром здуло. Жодних там "милостиві гіазири, облиште нас". Тепер Норо було не до показної ввічливості. Риби в Зіниці Істини вже стали багряно-червоними.

"Що б це не означало в точності, та напевно нічого доброго Зіниця Норо не пророкує!" – відзначив Егін.

– У мене немає часу, Егіне. А тому доведеться розправлятися з твоїми оманами, які стали надто небезпечні. Причому розправлятися з ними ми будемо в темпі. Або ти відкли-

чеш Нишпорку нехайно, або Овель помирає на твоїх очах. Досить швидко, щоб видовище це не встигло нам наскучити. І водночас досить повільно, щоб воно запам'яталося тобі на все твоє прокляте посмертя, про яке я не полінуюся подбати особливо. Правда, Овель?

Як це не дивно, але гнорові слова не викликали в Егіна жодних почуттів, окрім почуття спустошеності. Він був настільки пригнічений, що навіть тривога відступила.

Норо підійшов до жертви і м'яко поклав свою долоню на її оголене плече. Немов люблячий батько на сватанні дочки. Егін заплющив очі.

Шантажувати офіцерів Зводу в переважній більшості випадків неможливо. Офіцери ніколи не мають родичів, майже ніколи – щирих любовних прихильностей, їм заборонено мати дітей і одружуватися. "Подумаєш, Овель! Та як цей Норо пронюхав, що вона важить зараз для мене більше, ніж увесь світ?" І Егін, вирішивши для початку випробувати класичний хід, розтулив повіки й відповів:

– Ця дівчина нічого не важить у моєму житті. Ви можете зарізати її, як ярку. Можете помочитися їй на груди. Можете вступити з нею у зв'язок у мене на очах. Це залишить мене байдужим і нічого не додасть до того, що я вже сказав.

Грати по нотах, написаних для офіцерів Зводу, із гнором усе того ж Зводу – витівка нерозумна. Норо не повірив жодному слову, сказаному Егіном.

Зате Овель, котра виявляла досі рідкісну для себе твердість духу й не зронила навіть нишком жодної сльозинки, після цієї заяви

почала тихо плакати й шморгати носом. Здавалося, вона прийняла слова Егіна за чисту монету. Навіть якби Норо окс Шин повірив Егінові, після того як Овель заплакала, він би напевно переглянув свої погляди...

– Цей номер не пройде. Відкликай Скорпіона, дружечку, – підсумував Норо.

Він театральні розвів руками – мовляв, що ж я можу поробити, якщо ти такий впертий осел, – і знову витяг з піхов кинджал, яким щойно відітнув каштанове пасмо Овель.

"Знов "дружечок"! Що вони всі заладили – "дружечок", "дружечок"! – Егін був у розпачі, та все ж таки намагався прийняти цілковито байдужий вигляд. І не заплющити очі.

12

"І все ж Лагха мав рацію. Тисячу разів мав рацію, Хуммерів годованець! Я зустрів у Піннарині Овель. Щоправда, вона сидить у тортурному кріслі. Краще б уже я взагалі не зустрічав її", – бився в тихій істеричці Егін, коли Норо зробив крихітний надріз під Овелиною щиколоткою.

Кров не забарилась появитися. Вона стала наповнювати розшитий бісером черевичок, а коли пішла через край, Норо зробив ще один надріз – але вже на іншій нозі.

– Повір, Егіне, це найбільш безболісний для неї засіб побороти твою ослину впертість. Є засоби й гірші, – просторікував Норо, нібито розмова точилася за чашкою підігрітого гортело. – Я перерізатиму її вени одну за одною. Не надто швидко, бо кожному ослу слід дати час на те, щоб зосередитися. Але й не

надто повільно, бо я не ослиний пастир. Ти мене чуєш, Егіне?

Егін не відповідав. Його трохи нудило, і це було найкращим доказом на користь того, що засоби Норо ефективні.

Егін, котрий давно забув про бридливість, Егін, котрий пролив у своєму житті якщо не ріку, то вже принаймні струмок цієї солонуватої червоної рідини, був у сум'ятті. І причиною цього сум'яття були дві червоні ниточки, що струменіли по п'ятах дівчини з каштановим волоссям і заплаканими очима, обійденої спадщиною аристократки.

Егін, рах-саван Опори Речей, котрий не відав ні жалості, ні гидливості, тепер був блідий. Холодний піт виступив на його чолі. А зіниці зійшлися у дві розпачливі цятки.

– Відклич Скорпіона, – повторив Норо окс Шин, тримаючи Овель за зап'ясток.

– Припиніть, Норо, я не брешу вам, припиніть мучити її, я нічого не можу зробити з цією твар'ю, – важко дихаючи, промовив Егін. – Я навіть не арум. Я не пройшов Другої Присвяти. Я просто тупий варанський солдафон, що став знаряддям сил, яким не знаю ні імен, ні призначення.

– Гм... – Норо зробив надріз на Овелиному зап'ястку.

Не настільки великий, щоб кров хльостала невідновно й неупинно, але й не настільки маленький, щоб вона сочилася крихітними краплями. І ще один струмочок став спадати вниз з висоти підлокітників тортурного крісла.

– Ти не арум, це правда. Але в мене є для тебе гарна пропозиція. Якщо ти зараз відкли-

чеш Нишпорку, я підвищу тебе в пар-арценці. Я не жартую. Через Дотанагелин заколот і зраду людей Лаґхи Коалари, у Зводі майже не залишилося сильних. А ти міцний, Егіне, ти міг би зайняти порожній кабінет пар-арценця Спори Речей.

"Не мечем, то хреном!" – подумав Егін, відкидаючись назад, на пухирчату спинку крісла "для гостей", яке навіть за повної відсутності спеціальних пристосувань талантами Норо легко перетворювалося на крісло для катувань.

13

Егін насправді, без будь-якої брехні й без будь-яких там принципів, ідей і переконань, був упевнений, абсолютно упевнений у тому, що не може відкликати Убивцю відображених. І в цьому було все лихо.

Заради Овель він був готовий зробити що завгодно. Усе, на що був спроможний. Але тільки не відкликати Скорпіона. Для нього це було рівносильно тому, щоб змусити Сонце Передвічне перемінити свій колір на фіолетовий. Чи спонукати повільноплинний Орис нести свої води у зворотний бік. Чи заговорити раптом говіркою еверонотів.

Егін, котрий не скористався у своєму житті жодним заклинанням, був певен, що, хоч би як жагуче він цього бажав, Убивця відображених навіть клішнею не поведе. Бо насправді Егін ніякий йому не господар. А швидше, слуга. Раб. А раб неспроможний наказувати.

"Неможливе – не можливо" Цей принцип настільки міцно в'ївся в Егінів мозок, що на-

віть останні два тижні ожилого божевілля не змогли витравити його звідти. Навіть Овелині крики. Навіть її сльози. Навіть регіт Норо окс Шина, нового гнора Зводу.

– Зрозумій, Егіне, я не поборник безглузких убивств. Мені не хочеться вбивати ні тебе, ні цю милу, зворушливу дівчинку. Коли б я був звичайною людиною, я б нічого не пошкодував, аби лиш володіти нею. Якщо ти виконаєш моє прохання, вона буде твоєю. Вона не просто залишиться живою. Вона стане твоєю дружиною. Станеться те, про що ти не міг мріяти навіть у найсміливіших своїх снах. Я зроблю так, що ви вдвох зможете втекти з Піннарина навіки. Удвох! Ви зможете жити й насолоджуватися життям де завгодно. Де завгодно, удалині від Хорта окс Тамая, чия хіть, між іншим, рано чи пізно доведе цю крихітку до божевілля. Удалині від Лаґхи, чий пронизливий погляд для неї гірший за погляд жовтої кобри з гілок. Утім, Лаґха не жилаць на цьому світі, – виправився Норо. – Урешті-решт ви знайдете щастя подалі від мене, якщо моє товариство справді настільки вже огидне...

Цієї миті Овель, напружившись усім тілом, стала битися в пасах, прагнучи вивільнитися зі шкіряних щупалець спрута, і несамовито, голосно лихословити.

"Де вона тільки набралася таких слів?" – недоречно запитав себе Егін.

Утім, Овель швидко знесиліла й обм'якла. Калюжа крові під нею збільшилася рівно вдвічі. Овелині очі горіли божевільним вогнем.

– Відклич його, Егіне, я благаю тебе, відклич. – простогнала Овель. Останні слова во-

на сказала майже пошепки, але Егін чудово чув її.

І цієї миті його осінило. Обман. Цей обман допоможе йому виграти принаймні час. Принаймні кров з нових ран не додасться до крові зі старих. Кров не заливатиме підлогу кабінету Відображеного гнора з такою обтяжуючою швидкістю.

– Дай мені зосередитися, Норо, – перемінивши інтонацію на вольову, сказав Егін, усім своїм виглядом вдаючи людину, котра одумалася, позбулася оман і опанувала себе. – Припини її різати, бо тобі нічим буде розплатитися зі мною, коли твою шкіру буде врятовано.

Норо відповів йому згодним кивком.

Він кинув правий зап'ясток Овель і пильно подивився всередину скляної кулі, риби в якій тепер переливалися всіма відтінками жовтогарячого. І трохи зсунув шолом на потилицю. Напевно, у ньому було все ж таки дуже задушливо.

14

Знахар, Лагха й Дотанагела. А ще – Тара, Ліг, Фарах і Кіндин. Усуціль маги, примари, провидці, наполовину всемогутні. З якими чудовими людьми, а якщо не людьми, то сутностями, звела його доля за останні два тижні! І водночас багато хто з перерахованих вище спілкувалися з ним як із рівним.

Знахар от, наприклад, казав, що симпатизує йому і вірить у його щасливу долю. То невже ж він, Егін, який вже бачив магічної гідоти до мигтіння в очах, не зможе поставити пе-

реконливий спектакль зі своєю персоною в головній ролі? Таку собі п'єсу "Егін, могутній син Строкатого Шляху, велить Скорпіону"

– Мені потрібна тиша, – утробним голосом сказав Егін і заплющив очі.

Потім закусив нижню губу. Став дихати швидко й глибоко, залишаючи крихітні паузи між подихами. Напружив коліна, витягнув ноги, немовби обійнятий судою...

Його ніздрі почали тріпотіти в такт подиху, а брови зімкнулися над переніссям. Коли б його руки були вільними, він зобразив би пальцями яку-небудь фігуру на зразок тих, що плела іноді Тара. Повторив би з пам'яті.

І ще добре б спотворити обличчя страхітливою гримасою. І нарешті, для того щоб додати правдоподібності цьому дійству, необхідно справді уявити собі Скорпіона. Егін відчував дивну безоглядну рішучість. Він відчував певне натхнення, природа якого залишалася йому незрозумілою.

Норо бачив це й опустив кинджал. Норо завмер. Овель перестала плакати й пильно дивилася на Егіна. Що це з ним відбувається?

А з Егіном справді відбувалося щось дуже дивне. Зовсім невдовзі потік звичних думок пішов кудись убік, і його місце зайняв потік чужих думок. Дуже незвичайних. Явно нелюдських.

Його очі, котрі були, як і раніше, заплющені, почали бачити щось, чого він ніколи раніше не бачив. Це було схоже на сон. Але лише схоже, бо Егін цілковито усвідомлював, що відбувається.

Він бачив залізну клітку, величезну, немов будинок, котра проноситься повз нього, крихітки, кудись нагору з брязкотом і скрипом.

Він бачив жолоб у стіні кам'яного колодязя, яким просувався нагору. Він був незвичайно чіпким, дуже зірким і винятково цілеспрямованим.

Він, Егін, чудово знав, куди йому потрібно йти. Йому потрібно на самий верх, туди, де труба закінчується і починається щось дуже цікаве. Він повз, чіпляючись усіма своїми лапками, і навіть незграбні клішні, що поблискували синявою, не були йому в цьому перешкодою.

"Я у стволі підйомника", – здогадався Егін і з несподіваної для себе природністю сприйняв цю думку.

"Я повзу нагору, до кабінету гнора".

"Я – Скорпіон, Убивця відображених". І навіть це анітрохи не здивувало Егіна. Що ж, скорпіон то скорпіон.

До верху залишалося ще досить довго, але кінець шляху вже позначився чимось схожим на небо. Це радувало Егіна.

Його нове тіло не відчувало втоми, але сила земного тяжіння, на жаль, зберігала над ним свою безроздільну владу.

Він розумів, що не хоче зірватися вниз. Що повинен повзти повільніше, щоб яка-небудь слизька залізняка, змащена олією, не завадила його лапкам чіплятися.

Егін повз досить довго, занурившись у нові, зовсім незнайомі відчуття, доки одна чужорідна думка не порушила цієї гармонії сходження.

"Здається, я повинен зупинитися, мені не потрібно наверх", – подумав Егін-скорпіон і зупинився, щоб розібратися, так це чи не так.

Але щось відбулося ззовні, у зовнішньому світі чи в зовнішньому сні, щось змусило Егіна здригнутися і... розплющити очі.

– ...Вони прибули. Лагха вже на пристані. І Ясновельможний князь...

Лагха? На пристані?

Виявилося, що навкруги несподівано багато світла. Норо, о так, звісно, Норо, слухав повідомлення якогось плішивого чоловічка. Чи не того самого, котрий щойно піднявся сюди на підйомнику, доки він, Егін-скорпіон, пробирався нагору?

Страшенно бліда Овель із безкровними губами й червоними від сліз очима у священному жаху дивилася на нього, немов на власного повсталого з фамільного склепу пращура – того самого грізного Гаассу окс Тамая, який під прапорами Шета окс Лагіна ходив воювати за Священний Острів Дагаат. Що ж це відбувається, милостиві гіазири?

15

Очима новонародженого цуценяти Егін озирає гнорів кабінет, який починає змінюватися неспішно, проте неминуче.

Ставало все світліше й світліше. Причину цього дивного явища Егін зрозумів не відразу. Норо був явно поглинений новинами, принесеними арумом. Йому було – чи принаймні так здавалося – не до Егіна.

Купол Зводу Рівноваги розкривався.

Якийсь невідомий Егінові механізм, приведений у дію Норо окс Шином, з мірним скреготанням розкривав купол на окремі пелюстки.

Неба в кабінеті гнора ставало все більше й більше, а сам кабінет щомиті уподібнювався, швидше, до оглядового майданчика на вершині горезвісної Вежі Оно, ніж до обителі любові й влади.

З цього оглядового майданчика, у чому зовсім не сумнівався Егін, відкривався чудовий краєвид на всю столицю і на порт зокрема. А про те, що відбувалося в порту, Егін починав потроху здогадуватися. Лаґха прибув у гості до Хорта окс Тамая. От що там відбувалося.

Норо вступив, як завжди, зненацька.

– ...Що ж, Егіне, твоя удавана скромність не обдурила мене. Стати Скорпіоном для тебе так само просто, як для акробата встати на руки. Але... – він указав на Овель, чия раптова байдужість починала сильно непокоїти Егіна, – безневинна тепла кров, як і раніше, стікає з цієї судини хтивості. Тому на твоєму місці я б поквапився з виконанням мого прохання. Довго наша красуня не протягне.

Гадати про те, як, власне, Норо довідався про те, що йому вдалося ввійти в контакт з Убивцею відображених, Егінові не довелося. Бо пояснення було в усіх на очах – риби, котрі містилися всередині скляної кулі, перестали полум'яніти жовтогарячим і повернулися до свого попереднього стану.

Ця зміна сповнила Норо окс Шина надією, залишила байдужим плішивого чоловічка з доповіддю й пройшла цілковито непоміченою для Овель.

"Було б краще, якби вона ревіла як білуга, а не кінчалася в жертовній безмовності, Шиллол її забирай", – подумав Егін, сповнений рі-

шучості відкликати Скорпіона будь-що. Бо неможливе стало можливим.

16

Ясновельможний князь Хорт окс Тамай на чолі пишного і, головне, озброєного до зубів почту чекав на гнора під пам'ятною стелою "Блакитного Лосося", як того й вимагав гнорів лист.

На Ясновельможному князеві був одягнений на вигляд цілковито звичайний і взагалі-то непоказний шолом із простою півмаскою і коротким наносником.

Гнор зійшов з борту "Вінця Небес" у сліпучій самотності. Він був одягнений у шолом Кальта Лозоходця й підперезаний показово порожніми піхвами.

Вони – Хорт і Лаґха – не бачилися більш як місяць, від дня останнього великого прийому в тоді ще Владущого Ясновельможного князя Мідана окс Саггора. І були би раді не побачитися ніколи.

Десятки тисяч очей були спрямовані на них. Тисячі стріл були спрямовані в серце Лаґхи Коалари, сотні – у серце Ясновельможного князя Хорта окс Тамая.

Гнор наказав усім своїм людям залишитися на кораблях. Водночас він дав їм дві прості вказівки.

Перша: якщо він упаде на землю ниць – чи то простромлений стрілами, чи то заради порятунку свого життя від означених стріл, – негайно висаджуватися й убивати стільки, на скількох стане життєвих сил і жадібності криці.

Друга: якщо він, гнор, обійме Ясновельможного князя за плечі, – підіймати штан-

дарти династії Тамаїв вище, показово жбурляти геть зброю і взагалі брататися.

Отже, перед Піннарином того дня стояв жорстокий вибір: або зануритися в безодню кривавого божевілля (це було б як зазвичай), або ж уникнути кровопролиття (це було б дивом, і в нього ніхто не вірив).

Гнор зупинився на пристані за двадцять кроків від Ясновельможного князя.

– Йди до мене, Хорте, ми будемо говорити тут, щоб наші слова не стали здобиччю вух недостойних! – Лагха мав на увазі придворних, вищі гвардійські чини та іншу шушваль, яка супроводжувала Хорта й від якої його нудило від найперших днів свого ерхагнората.

– Ясновельможному князеві не годиться... – почав був викрикувати церемоніальний глашатай, що теж супроводжував Хорта і в обов'язки якого входило прогорлати в голос те, що шепнув йому на вушко Ясновельможний князь.

– Мовчати! – Лагха скинув праву руку, зодягнувши в широкий наруч з безліччю підвісок, які побрязкували одна об одну.

Дивна річ: веління їхнього дзенькоту виявилось непоборним. Глашатай миттєво заткнувся.

– Переговори між великими, – вів далі Лагха, – мають відбуватися у величній тиші й невіданні смердів. Йди до мене, Хорте, інакше не бачити тобі шуканого предмета, як зовнішнього споду кришталевих небес.

Лагха не відчував страху. І це робило його непереможним. А Хорт боявся, дуже боявся навіки втратити свій єдиний скарб, свою шов-

ковошкіру Овель, без якої останній тиждень видався йому гіршим за смерть, хоча він і перебував у самісінькому осередку влади, на князівському престолі.

Хорт корився. І доки він, щосили намагаючись не втратити свою князівську гідність, міряв кроками відстань, яка відокремлювала його від гнора, гнор думав про те, що слабкість смертних невимірна і, коли б у світі не було ніколи Зоренароджених, а відтак – Відображених, усе вже давно скотилося б у пащу до Хуммера. І в цьому Лаґха мав рацію. Мав рацію рівно наполовину.

– Здрастуй, Лаґхо, – стиха мовив Ясновельможний князь, підходячи до гнора зовсім близько.

Сотник лучників на ім'я Сарпал (насправді рах-саван Опори Речей), що керував стрільцями на даху допоміжного арсеналу морського відомства, досадливо сплюнув під ноги.

Пурпурний плащ Хорта цілком закрив гнора від його людей. У цей же час вилаялися ще дуже багато хто, але саме Сарпал був зліший за всіх. Він мав недвозначні вказівки від Норокс Шина щодо Лаґхи. Він не збирався прогавити чергове підвищення в аруми через необачність Ясновельможного князя.

– Здрастуй, Хорте. Де голова самозваного гнора?

– Гнор живий і, думаю, буде живий ще довго, – у Хортових словах Лаґха почув дивні нотки, яких раніше в голосі Золотої Ручки не було.

– Живий? А ти пам'ятаєш, князю, що я писав тобі про його життя? Життя самозваного гнора – смерть Овель.

– Щоб умертвити Овель, треба володіти нею. Доведи свою владу над нею, Лаґхо, – і ми будемо говорити ще. Інакше ти небіжчик, – князеві очі зловісно блиснули в прорізах півмаски.

“І все ж таки він поводитьсь надто нерозумно. Підійшов дуже близько, надто близько, адже так я можу вбити його будь-якої миті”, – подумав Лаґха.

У той же час гнор пригнічено помітив, що на даху Будинку Кушнірів, на даху, що його чудово було видно з його місця і що був вільний від лучників князя, не видно ні Овель, ні Онні, ні інших його людей. Це означає, що Егін не доставив послання. Це означає, що ніякої справжньої влади над князем він, Лаґха, не має. Що ж, доведеться використовувати владу вдавану.

Лаґха легенько труснув своїм непростим, дуже непростим наручем, і підвіски на ньому знову вибухнули мелодійним дзенькотом, під акомпанемент якого пролунали слова, покликані розчавити в ніщо волю Хорта окс Тамая.

– Погано говорити, князю, коли замість подарунків один одному ми тримаємо в руках порожнечу, а за нашими спинами – тисячі зведених луків. Ми не можемо стояти тут вічно, князю. Дозволь моїм людям зійти на пристань, князю, дозволь їм пройти пліч-о-пліч з твоїми гвардійцями до Зводу Рівноваги, дозволь мені проїхати туди ж пліч-о-пліч із тобою, і ми візьмемо життя самозваного гнора й Овель іс Тамай...

Лаґха Коалара говорив і говорив, підвіски все дзенькали в такт плавним погойдуванням його руки. На гноровій спині почав проступа-

ти медузистий піт, а в очах князя, на його неприємний подив, стояла та сама лиховісна, морочлива стіна, що й раніше. Ясновельможний князь був глухий до чаклунського дзенькоту глухий до медоточивих промов найдосвідченішого спокусника душ людських.

У цей час гнор помітив, що в почті князя, який напружено стежив за переговорами, сталося певне сум'яття. Крізь нього пройшла людина, що швидкими кроками прямувала просто до князя.

Опинившись поруч із ними, незваний гість, нехтуючи промовлянням Лаґхи, сказав:

– Ясновельможний князю, вам повідомлення від гнора. Ваша небога перебуває в повній безпеці у Зводі Рівноваги, на доказ чого гнор надіслав вам ось це.

У простягненій руці людини було пасмо каштанового волосся. Хорт окс Тамай торкнувся своєю "золотою ручкою" непереможного гравця в лам до пасма і, звісно ж, відразу відчув неповторний Слід Овель. Щоб переконатися в правдивості карколомної, жахливої новини, Лаґсі Коаларі навіть не потрібно було торкатися пасма – вистачило й одного погляду.

– Що ви скажете на це?

У голосі князя тепер не було нічого, крім спокою, урочистості й похитливої хрипливості. Старигань уже подумки водив Овель нескінченними садами заборонених Укладеннями Жезла й Браслета насолод.

Цього разу все йшло набагато гірше, ніж попереднього.

Тіло Скорпіона чомусь перестало бути доступним Егінові. Можливо, через те, що він став нервуватися значно сильніше й зосередитися так, як того вимагав цей дивний ритуал, в Егіна, новачка Строкатого Шляху, не виходило. Болісне усвідомлення відповідальності за життя Овель робило його спроби метушливими, а отже, марними.

Купол уже цілком розкрився. У кабінеті гнор теper гуляв ураганної сили вітер. Вітер розвівав волосся й одяг, пронизував наскрізь. Та й узагалі, спробуй зосередься, коли під твоїми ногами весь багатостраждальний Піннарин.

Зазнавши невдачі знов, Егін раз у раз розплющував очі. Кожен новий неуспіх змушував його все більше сумніватися у власних силах. Щоб якось заспокоїтися, він стежив за Норо, котрий тепер стояв до них спиною, прилинувши до тонкого поруччя, яке огороджувало його розкритий, подібно до устриці, кабінет, і стежив за подіями, що розігрувалися в порту.

І хоча Егінові з його крісла не було видно геть нічого, крім небес і хмар у зазначених небесах, він відчував, що там, на пристані, усе йде як по маслу. Можливо, Лаґха вже вбито. Він знав свого начальника не перший день і легко визначав, задоволений він чи злиться. Норо був задоволений.

– Егіне, поквапся, – кинув Норо окс Шин через плече. Казна-яким – п'ятим, шостим чи сотим – почуттям він визначив, що Егін вирячується йому в спину, забувши про Скорпіона.

Розлючений своїм безсиллям, Егін усерйоз подумав про те, що якщо підскочить зараз до Норо ззаду (адже ноги його, на щастя, залишилися незв'язаними) і щосили дасть гнорові

стусана, то той, можливо, упаде вниз з величезної висоти свого кабінету, немов лантух із висівками. Але відразу ж відмовився від цієї витівки. У рішучі миті не можна покладати надію на хлоп'яче везіння.

18

Лагсі вистачило самовладання, щоб не кинутися під ноги Ясновельможному князеві, перекидаючи того на себе зверху (як він уже вчинив був недавно з пар-арценцем Опори Безголосих Тварей під час штурму Хоц-Дзанга) і тим самим відтягаючи свою неминучу загибель під градом стріл чи під чоботями морських піхотинців.

Лагха залишився стояти, він навіть набрав дещо молодецького вигляду. Він навіть знайшов у собі сили посміхнутися.

– Ви запитуєте, що я скажу на це? – Лагха кивнув на пасмо, яке тримали пальці Хорта окс Тамая просто перед його носом, немов демонструючи певну найрідшу, фантастичної краси штучку. – А що ви скажете на це, князю?

Якщо на правій руці гнора був чоловічий наруч, то на лівій – віяло з витонченою ручкою у формі вигнутої лебединої шиї.

Віяло кріпилося до зап'ястка шовковим шнурком, що був зав'язаний із франтівською недбалістю і випростав назовні свої розпушені кінці.

Гнорова правиця подібно блискавці метнулася до цієї шовкової опушки, вирвала жмут волокон і під дзенькіт підвісок зметнулася до обличчя Хорта окс Тамая.

Ясновельможний князь ледь відсахнувся, він був зляканий різкими рухами гнора, і його

го гортань уже була готова вигукнути фатальне: "Стріляйте!!!" Але подив пересилив переляк. У гнорових пальцях тепер було таке саме пасмо. Пасмо волосся Овель.

– Не бійтеся, князю, помацайте.

Хорт окс Тамай несміливо торкнувся другого, підробленого пасма. Воно теж несло Слід Овель. Її – і нічий більше. О Шилоле!

– Тому мене називають гнором, князю, – з гідністю зауважив Лагха, серце якого шалено калатало, але мова була впевненою і неспішною. – Я можу в одну неподільну мить часу Змінити шовк, зробивши його пасмом волосся Овель. І той мерзотник, котрий засів у Зводі Рівноваги, назвавшись гнором, теж це може. Та й ти сам, мабуть, зміг би, князю. Бо для людини, котра спрямовує шляхи фігур лама, це не на багато важче, аніж поставити "вежу" з п'яти "квітів дурману" на "володарі глибин"

Перш ніж Ясновельможний князь устиг що-небудь відповісти, офіцер, котрий доставив пасмо на пристань, вигукнув:

– Не вірте йому, князю! Я особисто зів справу Овель іс Тамай, і я...

Офіцер не договорив, тому що віяло, яке миттєво розгубило все пір'я і перетворилося на стилет, устромилося йому в горло.

Лагха Коалара зірвав свій шолом і віджбурнув його вбік. Він очікував на смерть будь-якої миті.

– Князю! Ваші люди не повинні стріляти! – у голосі Лагхи змішалися в дивне вариво застережливий вигук, владний наказ, запекле благання.

Тіло офіцера впало просто під ноги Ясновельможному князю, але Хорт не бачив його. Перед

його очима билосся вогненними п'явками одне лише слово: "Стріляти! Стріляти! Стріляти!"

Сьогодні вранці новий гнор дав йому цей шолом, сказавши, що він зробить його невразливим на переговорах і допоможе йому в усьому. У цьому проклятому шоломі весь час гула голова й свербіла пліщина. А тепер шолом наказував Ясновельможному князеві віддати самогубний наказ. Наказував волею Норо окс Шина, який перебував у двох лігах від них, на вершині розкритого купола Зводу Рівноваги.

Але щось у глибині свідомості Ясновельможного князя все ще противилося цьому страшному наказу. Противилося всупереч магічному мистецтву Норо, і це "щось" передалося йому від справжнього пасма волосся Овель, яку він насправді кохав. Цього Норо врахувати ніяк не міг, позаяк Відображені позбавлені уявлень про кохання так само, як прості смертні – уявлень про Хуммерові безодні й незбагненні шляхи Великої Матері Тайа-Ароан.

Лагха Коалара зрозумів: Хорт окс Тамай зараз не чує його. Ясновельможний князь увійшов у дивний правець, подібний до того, у який входять сильні, коли використовують відвідну магію. І тоді Лагха Коалара обійняв Ясновельможного князя як блудний син – суворого, але люблячого батька.

Знак, поданий гнором, зрозуміли на кораблях "Блакитного Лосося"

Негайно ж у воду й на палуби полетіла зброя, стрілки із задоволенням опустили натягнуті луки, нагору поповзли штандарти роду Тамаїв.

На кораблях Флоту Відкритого Моря, на дахах будинків, у лавах князівської гвардії

дивилися на цю виставу насторожено, але не без схвалення. Коли що, можна буде перебити цих безумців цілком безкарно.

Коли що? Ніхто не знав "що", бо гнор і князь і далі стояли цілком нерухомо. Лаґха обіймав Хорта, притиснувшись губами до зрізу його шолома біля вуха, і ніхто не чув його шепоту, ніхто не бачив, щоб Ясновельможний князь демонстрував хоч які-небудь ознаки невдоволення.

"Почуй мене, почуй мене, нащадок шаленого Гаасси окс Тамая, нехай твоя кров згадає нашу спільну війну, нехай згадає Кальта Лозоходця, нехай повірить йому..." – це й багато іншого шепотіли вуста Лаґхи в ті короткі, але настільки довгі дзвони, коли вирішувалася доля Піннарина й усього Великого князівства.

19

Йому допомогло його ж власне нетерпіння. Чи принаймні так йому хотілося думати.

Коли його мозок знесилів від спроб прорватися по той бік себе самого, коли перед його уявним поглядом поповзли зелені хробаки й стали розбігатися різнобарвні кола, Егін сказав самому собі: "Досить! Хай буде що буде!" – і був уже готовий повернутися в кабінет гнора, як раптом... він побачив власні клішні, прикрашені підробленими сапфірами, власні ноги, що були колись поперечинами на гардах столових кинджалів. Відчув, як приємно хрумтить кожне його зчленування і як його хвіст, увінчаний смертоносним жалом, наливається вагою прийдешнього здійснення.

А ще він бачив Піннарин, який лежить унизу немов великий і соковитий пиріг, на-

битий всякою всячиною. Правда, ця гігантська їжа не викликала в нього апетитних слинок.

Егінові почало здаватися, що апетиту він позбувся якщо не назавжди, то надовго. Він бачив і пристань – і, як йому здавалося, міг розрізнити там фігуру Лаґхи. А поруч – фігуру Хорта окс Тамая, на якому був шолом, точнісінько такий, як той, що прикрашав голову Норо окс Шина. Ще однією загадкою стало менше. Зрозуміло, Норо використовував шолом, щоб контролювати свідомість Ясновельможного князя. Князю наказувалося бути слухнянчиком і не пустувати.

Але Егін-скорпіон був обтяжений ще й невиразним усвідомленням того, що не може затримуватися тут довго, яким би цікавим не було все, що відбувається вгорі й унизу. Тут – це, власне, де?

Егін насилу повернув свою виродливу голову. Світ, зтягнутий легкою смарагдовою завісою, дав йому відповідь.

Тут – це на вершині розкритого купола Звону Рівноваги. Тут – це означає біля самісінької основи гігантської двогострої сокири, створеної безвісним зодчим, щоб уселяти страх і трепет.

Він відчував, що вчепився недостатньо добре. Що його позиція недостатньо стійка і що будь-якої миті він може звалитися вниз, пустивши нанівець усе довге сходження. Ні, він не розіб'ється об землю. Але тоді всі зусилля потрібно буде повторити від самого початку.

Стояти на краю колони було важко. Адже він усього лише скорпіон. Не муха. Може, потрібно навчитися літати?

Просто під собою він побачив верхівку шолома. Якого ще шолома? "Шолома Норо окс Шина", – дуже швидко збагнув Егін-скорпіон.

Отже, йому потрібно саме вниз, але не надто вниз, а точнісінько на шолом. Йому все ж таки доведеться впасти.

Хоча ні, тут є одна суперечність. Він, Егін-скорпіон, повинен негайно зупинитися й припинити хотіти опинитися за коміром у гнора Зводу Рівноваги Норо окс Шина. От що від нього потрібно. Так, принаймні, він собі це уявляв.

"Відкликати Скорпіона – це означає відкликати самого себе", – збагнув нарешті Егін, який, опинившись у тілі Убивці відображених, залишив у своєму тілі людини дев'ять десятих розумових здібностей.

20

Суперечності. Їх надто багато. З одного боку, він, Егін-скорпіон, повинен зупинитися і... насолоджуватися краєвидом далі.

З іншого боку, його нутро і його ество хочуть геть іншого. Він – Скорпіон. Він створений для того, щоб разити, жалити, знищувати Відображених.

Один такий Відображений зараз нервує, хрумтить кісточками пальців і зрить у напрямку порту. Потрібно лише впасти й дати жалу встромитися в теплу людську плоть задля виконання свого призначення.

Інший Відображений теж у Піннарині. Він, Егін-скорпіон, чудово відчуває близькість другого своїм надприродним, самим Урайном колись дарованим скорпіоновим чуттям. Але цей, інший Відображений, він далеко. Він

з'явився тут зовсім нещодавно. Він далеко, й поки що він недосяжний.

Але він не може вбити того, котрий стоїть внизу. Чому?

І тут усередині Егіна-скорпіона сталося щось, схоже на землетрус чи, точніше, на виверження вулкана. Він, Егін-скорпіон, став швидше Егіном, ніж Скорпіоном.

Норо окс Шин. Так, він завжди ставився до свого начальника з пієтетом і багатотерпеливою відданістю. Довіряв йому, служив йому сумлінно. Не тримав від нього таємниць. Був псом. Холопом. Нічим.

Він, Норо, використовував його як хотів і коли хотів. Норо платив йому за службу брехнею. Вічною брехнею й обіцянками, теж брехливими. Зараз він наобіцяв йому повну торбу всіляких приємностей, жодна з яких напевно не упередметниться.

З чого це він, Егін, узяв, що Норо хоч пальцем ворухне для того, щоб дозволити їм з Овель утекти з Піннарина? Після того як небезпека перестане існувати, перестане існувати й сам Егін. Бо якби слово офіцера, честь і порядність, якби всі ці поняття звучали для Норо окс Шина хоч скільки-небудь переконливо, не бувати б йому зараз гнором, нехай навіть і тричі Відображеним.

У такому випадку чому б йому, Егіну-скорпіону, не вбити людину, котра не задумуєчись уб'є його?

Чому б не встромити в його брехливе тіло своє жало, напоєне отрутою Гучної Порожнечі? Тим більше, що це якнайкраще відповідає велінням його ества? Навіщо прикидатися травойдним і чинити всупереч собі, якщо вну-

трішній голос пече й кричить йому саме про вбивство?

Примірівшись до стрибка, Егін-скорпіон волав до своїх почуття рівноваги й окоміру, щоб ті не дали йому схибити, і...

21

Ніщо не триває вічно. Завершилися й дружні обійми гнора та князя, які увійшли в історію як "гнорів поцілунок".

Хорт окс Тамай розліпив губи й ледь чутно запитав:

– Стріляти?

Лагха, який, звісно, був єдиним, хто чув князя, стрепенувся.

– Князю, ти чуєш мене? – запитав він, ледь відсторонюючись і пильно вдивляючись у Хортові очі. У них не було більше каламутної стіни. Чи майже не було.

– Так, Кальте... – судячи з губ князя, які викривилися від затаєної муки, той почувався аж ніяк не найкращим чином.

– Дуже болить голова, – зізнався князь після недовгого замішання.

"Він справді почув мене!" – подумав Лагха, розмірковуючи, чи не бовкнув він чогось зайвого, поки з переляку волав до предків князя.

– Ти повинен зняти свій шолом подібно до того, як це зробив я, – владно мовив Лагха. – І тоді біль залишить тебе назавжди.

Ясновельможний князь із сумнівом похитав головою. Але від цього руху біль ударив йому в скроні з новою силою, і він, близький до розпачу, поспішив зірвати свій невігадливий шолом.

– О Шилоле, – тільки й пробурмотів Ясновельможний князь.

Тепер Лаґха навіч переконався в тому, про що здогадувався з першої миті розмови з Ясновельможним князем.

Хорт окс Тамай виглядав виснаженим. Під його закислими очима відклялися важкі сині мішки. А його впалі щоки ніби промовляли: "Ясновельможного князя приречено. Приречено і безпристрасною волею Лаги, вершительки доль, і зловмисною волею нового гнора"

– Князю, вам потрібен відпочинок, – сказав Лаґха. У його голосі звучало майже щире співчуття. – Але перед тим накажіть своїм людям розрядити луки. Мої бійці, як ви можете бачити, уже беззбройні.

– Так... певна річ, так.

Ясновельможний князь обернувся й жестом підкликав до себе церемоніального глашатая. За кілька митей його луджена глотка вже несла над лавами князівської гвардії благу вість:

– Ясновельможний князь повеліває...
Зброї – мир!

22

Серед десятків тисяч солдатів, морських піхотинців, людей Зводу Рівноваги й дозвільних роззяв, котрі, просочившись крізь оточення, мали радість спостерігати історичну зустріч найсильніших Варану, перебували четверо, від яких того дня насправді щось залежало.

До цих чотирьох не належали ні Лаґха, ні Ясновельможний князь, ні навіть самозваний гнор Норо окс Шин.

З борту "Блакитних Лососів" сходили перші несміливі десятки роззброєних морських піхотинців.

Над "Вінцем Небес" розвівалися штандарти династії Тамаїв. У лад із ними розвівалися полотнища нового князя на "Зірці Глибин", "Гребені Удачі" й "Ордосі"

Подих полегшення повз понад усім піннаринським портом. Мовляв, добродії замирилися чи зробили вигляд, що замирилися, і ми нібито будемо усі живі до наступної свари.

Сайла іс Тамай, дружина покійного князя й сестра нині владущого, єдина жінка в Хортівому почті, очима-щілінками, що звузилися від різноманітних і складних думок про любов і владу, пильно стежила за "гноровим поцілунком" і за іншими дивними подіями, що сипалися на столицю, немов град.

Сарпал, начальник над стрільцями на даху допоміжного арсеналу Морського Дому, підкоряючись наказу князя, опустив лук і припустив тятиву.

Йому, рах-саванові з винищувальної плеяди Опори Речей, що всю свою кар'єру побудував на виконанні вироків через просте вбивство з лука, не важко було звести зброю будь-якої миті й вистрілити в ціль, перш ніж його підлеглі встигли б зморгнути.

Альсим і пар-арценць Опори Єдності Йор, як і було умовлено з Лаґхою Коаларою, були виряджені простими "лососями"

Вони, як і всі, показово викинули за борт погані мечі, завбачливо взяті при відплитті зі складів Переверненої Лілії, і одними з перших спустилися на пристань Окремого морського загону.

Альсим, котрий мав хист близько сходитися з людьми після третьої чаші гортело, для більшої достовірності братання прихопив із

собою милістю гнора вцілілого Лорма окс Цамму. Лорм був трохи п'яний від самісінького ранку. Альсим, запанібратськи обхопивши його за плечі, тягнув колишнього військового начальника Урталаргіса в загадкову невідомість майбуття.

І Альсим, і пар-арценць Йор тепер знали про супротивника все. Хто, де й у якій кількості натягає луки. Звідки в першу чергу може випурхнути стріла провокатора, а звідки – у другу. Вони бачили розкритий купол Зводу Рівноваги, і вони одними з перших зрозуміли, що головне зло так чи інак виходитиме звідти. Утім, Егіна й Убивцю відображених вони не помітили і не врахували.

Лагха, узявши Ясновельможного князя під лікоть, вів його назустріч почту. За його спиною шанобливим стриманим кроком прямували "лососі" – і поміж них Йор, Альсим і Лорм окс Цамма.

У цю мить загального миру над Зводом Рівноваги і над усім Піннарином шугнув сліпучий спалах.

23

Коли скорпіон падає на голову селянці, та, шепочучи під ніс необразливі лайки й поминаючи предків, починає по-баранячому трясти головою й розмахувати руками, закликаючи на допомогу подруг.

Коли скорпіон падає на голову воїну, він блискавично витягає з піхов короткий кинджал і зчісує твар на землю, ближче до свого разючого підбора.

Коли Скорпіон, ведений Егіноюю свідомістю, упав на шолом Норо окс Шина, той, від-

чувши чужорідне вторгнення, був схожий швидше на селянку, ніж на воїна.

Егін-скорпіон, відведений від цілі сильним поривом вітру, не потрапив туди, куди хотів – на спину Норо окс Шина. Опинившись на гладенькому куполі шолома Норо, він зрозумів, що промахнувся.

Егін-скорпіон, не втримавшись на шоломі, який мотався з одного боку в другий, незграбно звалився на підлогу й відскочив назад. Що робити тепер?

Егін пам'ятав таку кількість двобоїв, що їх з лишком вистачило б на трьох досвідчених рубак. Егін знав, як битися із супротивником, коли ти людина. Але коли ти скорпіон? Коли ти малий, притиснутий до землі й надто незначний порівняно з громадою людського тіла, – що робити тоді?

Рожевим світлом зблиснув клинок у руках Норо. А де його, Егіна, клинок?

Пролунав несамовитий жіночий крик. Егін-скорпіон знає цей голос. Це кричить та бліда й простоволоса дівчина, прикута до височенного стільця.

Вона кричить, тому що боїться. Чого вона боїться? Егін повернув свою скорпіонячу голову, щоб переконатися, що з дівчиною все гаразд, і... сяйво рожевого меча віддалилося від нього на добрих десять кроків.

Овелин крик викинув Егіна геть з тіла Скорпіона і затвердив його в ролі зацікавленого, але стороннього спостерігача. Тепер Егін знову сидів у своєму глядацькому кріслі, а його руки, як і раніше, були скуті сталевими браслетами.

Однак Скорпіон справлявся й без його, Егінової, участі. Причому справлявся чудово. Набагато краще, ніж справлявся раніше. Норо намагався дістати твар своїм дивовижним клинком, але твар заклала такі віражі, що Егін просто диву давався. Клинок Норо був майже безсилий. Який сенс у найдосконалішій зброї, коли ти просто не можеш дістати супротивника?

Невдовзі Егінові стало соромно за свою нахабну самовпевненість.

Як він міг подумати, що Скорпіон не впорається зі справою вбивства Норо окс Шина без його участі? Якщо він знайшов шлях до Зводу Рівноваги, якщо він пройшов крізь усі тунелі, крізь усі стволи підйомників, мінав усіх божевільних рах-саванів з охорони, забрався на дах – і все це цілком самостійно, без усіляких там Егінів, – отже, і здійснити вбивство Відображеного йому навряд чи буде важко.

Думав Егін і от про що: якби він не завадив Скорпіонові своїм вторгненням, якби він не ворушив своїм жалюгідним людським розумом, не примірявся, не вираховував п'яді й пальці перед тим як стрибнути з купола вниз, Скорпіон напевно потрапив би куди треба, а отже, Норо окс Шин був би вже мертвий.

Егін не відразу зрозумів, чому Скорпіон тягне так довго. Чому він не зробить фатального стрибка?

Але ж відповідь лежала на поверхні. На Норо окс Шині був шолом. Були наручі. Були ножі. Були штани з товстої оленячої шкіри, до яких Норо здавна відчував слабкість (він,

зрозуміло, не зрадив своїм звичкам, навіть зайнявши кабінет Лаґхи Коалари), і тепер Егін чудово розумів причини цієї слабкості. Норо завжди боявся Убивці відображених. І його тіло завжди було захищене майже цілковито.

Скорпіон шукав уразливе місце в захисті Норо. Шукав увесь цей час. І зрештою він знайшов його.

Обігнувши Норо праворуч, він домігся того, що той прийняв оборонну стійку на правий бік. І цієї миті Убивця відображених обманно позадкував і стрибнув. Далеко, високо, стрімко. Він встромився в лівий бік Норо окс Шина, туди, де оголилася крихітна смужка сорочки, бо обладунок, підтягнутий нагору рукою, котра тримала меч, по-зрадницькому відкрив його для укусу.

Все що було далі, відбувалося дуже швидко.

Егін так і не впіймав моменту, коли жало Нишпорки Урайна злилося з плоттю жертви.

Отож, рах-саван так і не побачив найцікавішого. Тому що тієї миті, коли Скорпіон ужалив Відображеного, куля, у якій шаленіли всіма забуті риби, сліпуче спалахнула й розлетілася вщент.

Усе навколо було затоплено зеленуватим сьайвом, котре було в багато разів яскравішим, ніж сонячне світло. Це світло палило шкіру й очі, вибиваючи сльозу і викликаючи... непоясненне відчуття туги. Кабінет Норо сповнився тим дивним запахом свіжості, який буває іноді після грози.

Зіниці Істини більше не було. Риб не було. Егін закрити очі руками, завивши від болю. На підлогу звалилося щось важке, й у кімнаті за-

панувала тиша. Егін обережно відвів руки від очей. Але нічого, крім яскраво-зеленої каламуті, не побачив.

Осліпнув? А Овель? Вона теж осліпла?

Але рах-саван хвилювався цілком даремно. Овель була непритомною від тієї самої миті, коли Егін залишив тіло Скорпіона. І очі її, зрозуміло, були заплющені.

25

Ніхто в піннаринському порту не знав, що зараз на вершині Зводу Рівноваги стікає кров'ю Овель іс Тамай, небога князя.

Ніхто не здогадувався, що самозваний гнор Норо окс Шин, ім'я якому в попередньому відображенні було Торвент Мудрий, заклятий і древній ворог сутності, яка нині має ім'я Лаґхи Коалари, а колись іменувалася Кальтом Лозоходцем, у цю мить стікає у вічність з розколотої жалом Скорпіона судини своїх тілесних покривів.

Ніхто не знав, що Егін, безвісний рах-саван Опори Речей, живий, хоча й відчуває, що перебуває біля самої межі небуття.

Не знав усього цього й Сарпал, довірений стрілець помираючого Норо окс Шина. Сарпал не цікавився ні політикою, ні магією. Він цікавився кар'єрою. І зараз для нього мало значення лише одне – його влучність.

Голова Лаґхи Коалари раз у раз майже цілком ховалася за великою головою Хорта окс Тамая. Убивати Ясновельможного князя Норо окс Шин не велів, тому що Хорт був чудовою лялькою, якій належало зробити для самозваного гнора ще багато добрих справ. Інша річ – Лаґха. Зараз чи ніколи.

Скориставшись бездоганно засвоєним Звільненим Шляхом, ліва рука Сарпала здійняла граціозний вигин лука, а права, котра одночасно з цим зводила тугу тятиву з віртуозною легкістю, відпустила стрілу на волю.

Щойно на вершині Зводу Рівноваги полихнула смарагдово-зелена зірка, усі відчуття Альсима й пар-арценця Опори Єдності, істинних охоронців Лаґхи, загострилися до межі. Але їм до снаги було хіба що відвести стрілу на півпальця, не більше.

Стріла пробила голову Ясновельможного князя Хорта окс Тамая наскрізь і трохи навскіс, подряпавши Лаґсі праве вухо. Хорт захрипів і почав завалюватися в бік. Лаґха встиг упасти на коліно й підхопити тіло князя знизу. Тому друга стріла теж дісталася Хорту.

Підлеглим Сарпала зараз було цілком байдуже до того, що їхній сотник – офіцер Зводу Рівноваги, про що багато хто здогадувався. Адже негідник щойно застрелив їхнього обожнюваного Хорта, їхню Золоту Ручку!

Сарпал не встиг навіть вибухнути барвистою лайкою з приводу свого немислимого промаху. Його скинули з даху арсеналу власні підлеглі. Відразу слідом за тим у розплескане Сарпалове тіло враз устромилися півтора десятки стріл. Лучники відвели душу.

Усі бачили смерть князя, але лише дехто знав хто його вбив: свої чи заколотники?

Ясновельможний князь помирав на руках Лаґхи Коалари. Варан залишився без повелителя. Без повелителя залишилася й могутня, кровожерлива армія, багато хто з якої був готовий розтоптати людей гнора за першим же наказом своїх командирів, тому що не знали істини.

По пристані йшли гвардійці. Їхні обличчя не обіцяли нічого доброго. Штандарти династії Тамаїв над кораблями "Блакитного Лосося" виглядали жахливим знуцанням.

"Я був на голку від перемоги, але тепер програв остаточно", – зітхнув Лаґха.

26

Лорм окс Цамма протверезів швидше, ніж цього можна було б очікувати від п'ятдесятирічного чинуші, який з переляку висмоктав на світанку три чарки гортело.

Він зрозумів, що гвардійці зараз почнуть рубати всіх без розбору й насамперед гнора. А кінець Лаґхи буде і його, Лорма окс Цамми, кінцем. Адже розмова з гвардійськими мечами вийде надто короткою, щоб устигнути довести до відома опонентів свої малопереконливі виправдання.

Лорм вирвався з обіймів оторопілого Альсима й кинувся на неслухняних ногах (хміль попустив лише його голову) до гнора. Альсим і пар-арценць Йор поспішили слідом за Лормом. Що б він не задумав, вони мусили оберігати гнора від будь-яких несподіванок.

– Ясновельможна пані! Ясновельможна пані! – не своїм голосом закричав Лорм, вдивляючись у почет, який волею-неволею притиснувся до лівого боку пристані, оскільки правим прямували гвардійці з оголеними клинками.

Сайла іс Тамай була не настільки дурною, як про те перешіптувалися по альтанках палацевого саду. Несподівана смерть брата не завадила їй швидко оцінити ситуацію. Так само як і Лорм, Сайла зрозуміла, що після бійні

в піннаринському порту доля може закинути її й у глуху варанську провінцію, й у підвали Зводу Рівноваги, й у небуття.

Сайла іс Тамай проштовхалася крізь отетерілих вельмож і, швидко-швидко дрібочучи ногами, кинулася назустріч крикам Лорма. Вона трохи знала його.

Коли Хорт окс Тамай ще був Першим Керманичем, Лорм окс Цамма служив під його проводом у морському відомстві. Їм не раз доводилося нудьгувати поруч на званих вечерях. А от із Лагхою Ясновельможна ніколи поруч не сиділа й узагалі боялася його як вогню, хоч і вважала себе в романтичні миті закоханою в молодого гнора.

Лагха все ще страшився підвестися на повен зріст. Він не знав, що Сарпал мертвий. Страшився нових стріл. І взагалі з нього на сьогодні було досить.

Лорм нахилився над бездиханним Хортом окс Тамаєм, спритно зірвав з його шиї важений золотий ланцюг Володаря Морів і високо здійняв його над головою.

– Хай живе династія Тамаїв! Хай живуть гвардія, флот і Звід Рівноваги! – прогорланив Лорм перше, що спало йому на думку.

Ясновельможна була вже зовсім близько. Не зволікаючи жодної миті, Лорм накинув ланцюг Володаря Морів на шию Сайли.

– Ім'ям Князя й Істини! – ревів Лорм так, що, мабуть, йому позаздрив би й сотник кавалерії. – Хай живе Ясновельможна княгиня Сайла іс Тамай!

– Зброї – мир, ну ж бо! – Лормдохнув перегаром у вухо застиглому байдужою статуєю церемоніальному глашатаю.

– Зброї – мир, – підтвердила Сайла, важко дихаючи.

Підоспілий Альсим нишком відважив глашатаю важкого стусана, і той негайно вийшов із заціпеніння.

– Ясновельможна княгиня Сайла повеліває... Зброї – мир!

На лютих пиках гвардійців відбилосся жорстоке розчарування. На жаль, над варанською армією знову з'явилася влада. Влада, яка кілька митей тому опустилася на плечі Ясновельможної важким ланцюгом Володаря Морів. І навіть найтупіший гвардієць (а ним був тисяцький, який завмер з оголеним мечем у двох кроках від Лагхи) зрозумів, що бійні сьогодні не буде.

27

У Варану знову був Ясновельможний князь, вірніше, княгиня.

У Зводу Рівноваги знову був гнор.

У Варані більше не було жодного заколотника. Два головні призвідники заколоту – Хорт окс Тамай і Норо окс Шин – були мертві.

Сотні солдатів і людей Лагхи присягнули на вірність Ясновельможній княгині і, отже, заколотниками бути перестали. Дотанагела й "лососі" зі "Свічада Вогню" знайшли свою смерть у Хоц-Дзангу. Ну а Самеллан ніколи не був істинним варанцем, та й у Варані його зараз не було.

Замість тисяч загинули одиниці.

Колишній арум Опори Речей Норо окс Шин, самозваний гнор, та-лан відображення древнього тирана Синього Алустралу.

Онні, рах-саван Опори Речей, і троє його товаришів по нещастю – віддані пси Лаґхи Коалари, які десять днів поспіль провели на таємній квартирі Зводу Рівноваги, охороняючи викрадену Овель іс Тамай.

Сарпал, рах-саван Опори Речей, відданий пес Норо окс Шина, неперевершений стрілець з лука, переможений магічним мистецтвом Альсима й люттю своїх солдатів.

Хорт окс Тамай, князь на годину, колишній Перший Керманіч Варану, прозваний Золотою Ручкою за відмінну гру в лам і за мільйони аврів доходу, принесені його мануфактурами й верфями.

Сімнадцять безвісних обивателів, зачавлених у штовханині на набережній Трьох Паляючих Альтанок разом із початком урочистостей із приводу загального й повного примирення.

Разом – двадцять чотири.

ЕПІЛОГ

Чи стекла кров'ю Овель іс Тамай?

Ні.

Чому ж?

По-перше, тому, що Лаґха Коалара увірвався до свого кабінету за півгодини по тому, як Скорпіон перетворився на обвуглене заліззяччя. І хоча Знахарів, подібних до Шотора, у Зводі більше не було, такий собі веселий старець на ім'я Скад, котрий намагався наслідувати Шотора в міру сил, повернув Овелиному личку рум'янець досить швидко – за десять днів.

По-друге, тому, що Норо окс Шин, недооцінивши швидкість руху Скорпіона й переоці-

нивши час, відведений йому до смерті, так і не розрізав вену на правому зап'ястку небоги Яснотельможної Сайли іс Тамай.

Чи була схожа Сайла іс Тамай на свою небогу лицем і поставою?

Анітрохи – на лихо придворних портретистів і на радість придворних дам, котрі зазнавали прихильності її покійного чоловіка, Яснотельможного князя Мідана окс Саггора, скільки хотіли й коли хотіли.

Як же насправді помер Яснотельможний князь Варану Мідан окс Саггор?

Його було вбито.

Ким?

Своєю улюбленою дружиною Сайлою.

Заради чого Сайла іс Тамай зважилася на вбивство свого улюбленого чоловіка?

Щоб догодити своєму куди більш улюбленому братові й помститися хоті придворних дам.

Як же вчинилося це злодіяння?

Через тайнодіючу отруту, передану Норо окс Шином Хорту окс Тамаю, а тим – своїй сестрі, Сайлі іс Тамай.

Чи здогадався перед смертю Яснотельможний князь про те, що його отруєно?

Так. І навіть правильно назвав ім'я отрути. Князь був гарячим шанувальником природничих наук.

Чи здогадався перед смертю Яснотельможний князь про те, ким його отруєно?

Ні. На смертному одрі князь уклав, що став жертвою аютської Пієнери.

Чи помстилася аютська Пієнера Самелланові й Ліг за завдану останніми кривду доблесті Аюту, яка виявилася в тому, що вже за чоти-

ри тижні після штурму Хоц-Дзанга й знищення Промовців бастіони Хоц-Ія, нової цитаделі народу смегів, було оснащено двома дюжинами "Аютових блискавок"?

Ні, Гієнера віддала перевагу таємній змові з народом смегів.

Чи згадував Егін про Промовців Хоц-Дзанга взагалі і про Тару зокрема?

Так.

У чому це виявлялося?

У марновірному остраху повень, у читанні підроблених скрижалей Елієна Зоренародженого, що іменуються "Кінець Вічності", у той час як істинне ім'я їх – "Кінець Часів". А також у тому, що, будучи на Цинорі, він не побажав лягти з жодною із запропонованих йому жінок.

Отож, Егін бував на Цинорі згодом?

Так. Будучи підвищеним в аруми Опори Речей, він очолював посольство, яке відрядив далекоглядний Лаґха Коалара, для того щоб переговорити зблизька зі звелом народу смегів та її гідним чоловіком.

Чи були щасливі Ліг, звел народу смегів, і Самеллан, її блудний двоюрідний брат, улаштувавшись у фортеці Хоц-Ія?

Так. Вони були щасливі. Іноді між ними все ж таки траплялися темпераментні сварки. І тоді Ліг обвинувачувала Самеллана в недоумкуватості й у пособництві Лаґсі.

Якої думки про Лаґху були Самеллан і Ліг?

Поганої, позаяк Лаґха був надто сильним і небезпечним супротивником, щоб дивитися на нього крізь пальці навіть у дні дружби. Але про те, що Лаґха – Відображений, вони довідалися лише три роки по тому.

Якщо Лаґха був і залишався Відображеним, чому ж жертвою Скорпіона став саме Норо?

Одна стріла не може вразити двох, навіть пройшовши першу жертву навиліт. Тієї миті, коли жало Скорпіона встромилося в плоть Норо окс Шина, життя залишило Змінену матерію Скорпіона, і він розпався на окремі зчленування, які цілком утратили свою первинну природу.

Отже, Убивцю відображених не можна відновити після убивства Відображеного?

Ні, можна. Оскільки жало Скорпіона вже колись відшукало плоть Торвента Мудрого. Так, Скорпіон тоді теж розпався в ніщо. І все ж таки був відновлений згодом Інном окс Лаґном, засновником Зводу Рівноваги.

Отже, Убивця відображених колись знову здобуде життя?

Ні, цьому вже не статися ніколи під Сонцем Передвічним. Позаяк Лаґха Коалара, Відображений, зібрав усі зчленування Скорпіона в день придушення заколоту. Лаґха Коалара, Відображений, довірив усі члени Скорпіона вкупі з тілом Норо окс Шина Жерлу Срібної Чистоти. Звідти нема вороття – й Убивця відображених, і його жертва перестали існувати, як перестають існувати людські тіла після повного варанського четвертування.

Хто став останнім офіцером Зводу Рівноваги, що зазнав повного варанського четвертування?

Іланаф, позаяк саме такий вирок виніс йому Лаґха після недовгої й на рідкість беззмістовної розмови на Переверненій Лілії. Гнор, на свій власний превеликий подив, так і не

зміг змусити Іланафа зізнатися, за чиею вказівкою діяв той, зводячи в могилу спершу Дотанагелу, а відтак і його, Лаґху. "Я служу Князеві й Істині, – хрипів Іланаф, звиваючись вугром під розпеченими пальцями гнора. – Мій обов'язок знищувати заколотників, ким би вони не були".

За чиею ж вказівкою діяв Іланаф, коли вхордив у довіру Дотанагели, коли супроводжував того під час утечі на "Свічаді Вогню", коли втикав йому в груди клинок і підсаджував у вухо Лаґсі Коаларі п'явку-життеточця?

За вказівкою Норо окс Шина, свого покровителя ще з давніх-давен, коли він, молодий вихованець Староордоської фортеці, захоплювався Ерпоредом, а Ерпоред – Іланафом. Саме від Ерпореда Іланаф уперше почув ім'я Норо. Потім Норо висловив побажання познайомитися з талановитим вихованцем Староордоської фортеці. І відтоді Іланаф завжди діяв за вказівкою Норо. Точнісінько так само як Альсима, котрий щовечора напоював Егіна до нестями на "Вінці Небес", діяв за вказівкою Лаґхи.

Що сталося з Альсимою після того, як все скінчилося якнайкраще?

Альсима, який відзначився на пристані, було підвищено в пар-арценці. Він близько зішшовся з Лормом окс Цаммою, якого було звеличено Сайлою іс Тамай не менш ніж самого Альсима. Лорм окс Цамма став Першим Керманичем Варану й роздавав добрячі стусани і Флоту Відкритого Моря, і Флоту Охорони Узбережжя.

Чи довго тривала дружба Альсима й Лорма окс Цамми?

На жаль, ні. Посварившись одного разу через дрібниці, вони так і не помирилися знову, знаходячи все нові й нові приводи вважати один одного негідниками. Якось, на святі на честь одруження гнора, справа ледь не дійшла до рукоприкладства.

Із ким поєднався шлюбом Лаґха Коалара?

Із Овель іс Тамай. Того дня Егін у тисячний раз пошкодував про те, що не відкликав Убивцю відображених. Коли б він зробив це тоді, у нього була б хоч примарна надія на те, що Норо допоможе ниткам їхніх долі сплестися воедино. Хуммер його роздери, цей Строкатий Шлях, наприкінці якого його наздогнали порожнеча й самотність!

Чи здогадувався Лаґха про ці Егінові думки?

Ні. Лаґсі були невідомі ревності, як невідоме було й кохання. До того ж він був певен, що Егін до ладу не розбирається ні в та-лан відображених, ні в їхніх убивцях. Лаґха, як і раніше, вважав Егіна недалеким, хоча й шалено везучим сучим сином.

Якщо Лаґха не любив Егіна, то чому ж він залишив його в живих і, більш того, підвищив в аруми?

Тому, що про це (так само як і про те, щоб той відіслав Егінові клішнєподобні сережки з "джмелем") попросила його Овель.

Отже, Лаґха в усьому потурав Овель?

Отже, так. До речі, навіть узявши з нею шлюб, Лаґха так і не навчився відмовляти їй, коли справа стосувалася питань непринципових. Він не кохав її, а тому дуже багато питань здавалися йому непринциповими.

Отже, Лаґха одружився із нею лише задля того, щоб поріднитися з династією Тамайв?

Ні, не тільки. Овель уявлялася йому найбільш гідною з-поміж усіх жінок. Лише їй одній гнор ризикнув довірити свою неймовірну незайманість. Лаґха не знав різниці між любов'ю і владою. Перше для нього завжди означало друге. Саме тому він ставився до Овель так само дбайливо, як вершник ставиться до своєї кобили. Лаґха обладував, володів і насолоджувався нею.

Чи не міститься в цій фразі натяку на Звернення через Грютську Скачку?

О ні, відносини між гнором та його дружиною ніколи не виходили за рамки Укладень Жезла й Браслета. Натяк, що міститься, іншої властивості.

Якої?

Повернувшись нарешті в будинок Голої Мавпи на Жовтому Кільці під личиною чиновника Іноземного Дому Атена окс Гонаута, Егін дізнався про одну сумну обставину. Весь попередній час Егін пестив, беріг і плекав свою кобилу Луз. Він відгодовував її добірним вівсом і завжди шкодував. Як же ж він зажурився, коли новий воротар повідомив йому, що якийсь зловмисник викрав Луз третього дня й у цьому йому не змогли завадити ні конюхи, ні запори на воротах стайні. Егін лише стримано похитав головою. Уся ця історія надто віддавала ворожбитством, адже він і сам був тричі конокрадом. Егін вважав, що в такий спосіб безіменні власники вкрадених ним коней йому все ж таки помстилися.

Що ще, на думку Егіна, віддавало ворожбитством?

Блискавка, яка вдарила в східний флігель маєтку "Сапфір і смарагд", що належав ко-

лись Вербеліні іс Аран, і стала причиною небаченої пожежі. Слова Онні про те, що він народжений двічі. І лист, щс його якомсь доставили Егінові, переплутавши адресу. Лист було підписано Дотанагелою, і починався він словами: "Нехай же буде твоє життя безхмарним, немов небо над Цинором" Підписано лист було іншим, точніше, іншою Дотанагелою з ім'ям через "іс". І все ж таки – занадто багато збігів.

І все?

Ні, було ще одне. Сяючі очі Лаґхи Коалари – пронизливі, сірі, немов струмені водоспаду похмурого дня, коли він вручав Егінові Зовнішню Сокиру арума Опори Речей.

Що сказав Лаґха, коли вручав Егінові Зовнішню Сокиру арума Опори Речей?

Він сказав: "Люби і владарюй"

Літературно-художнє видання

Олександр Зорич

**ОФІЦЕР
МАГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

Книга друга

Відповідальна за випуск *Н. Кудринецька*

Верстка *К. Павлюков*

Підписано до друку 01.06.2004.

Формат 70х90/32.

Умовн. друк. арк.10,53. Обл. вид. арк. 9,35.

Гарнітура SchoolBook. Друк офсетний.

Наклад 2 000 прим.

Зам. № 2661

Надруковано у ТОВ «Фактор-Друк»,

м. Харків, вул. Саратівська, 51.

Тел. (0572) 175-185, 175-356.

ТОВ “Джерела М”, 04071, м. Київ, а/с 110.

Телефон для оптових покупців: (044) 467-50-24

**ЗЕЛЕНИЙ
• ПЕС •**

Вперше в Україні —
щомісячний
літературно-художній
журнал
«Реальность фантастики»

Передплатний індекс 08219

ISSN 966-7831-65-5

e-mail: irakly@rf.com.ua